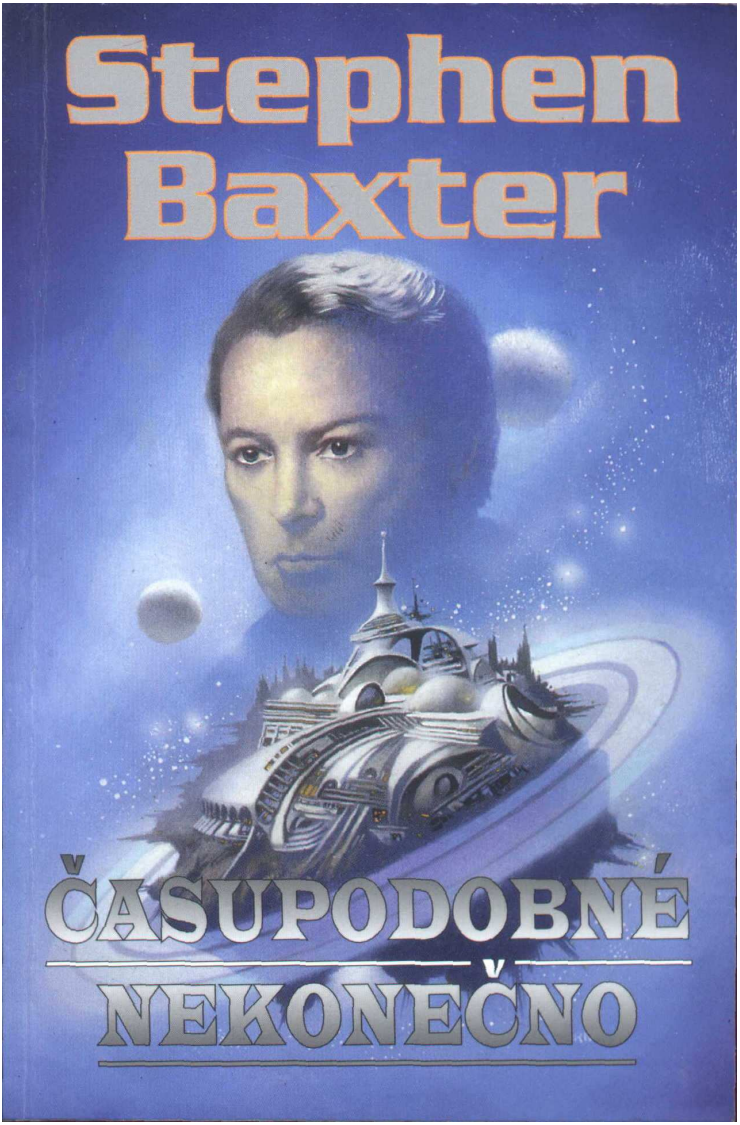

Stephen
Baxter
ČASUPODOBNÉ
V
NEKONEČNO

Název originálu: **TIMELIKE INFINITY**

Obálka: **Oliviero Berni**

Grafická úprava obálky: Petr Bauer

Překlad: Jan **Pavlík**

Redakce: **Helena Šebestová**

Copyright © 1992 by Stephen Baxter

All Rights Reserved

Copyright © 2002 for the Czech translation J. Pavlík Copyright © 2002 for Cover by O. Berni

Copyright © 2002 for the Czech edition by – books s. r. o.

ISBN 80-7193-129-2

Kapitola 1

Kapsle vylétla z okupované Země jako kámen vržený z modré mísy rybníka. Malá, jiskřící válcovitá loď se hnala vzhůru a pomalu se otáčela kolem osy.

Jasofta Parze povolali na schůzku s qaxským guvernérem Země na oběžné dráze. Parz si namáhal mysl, navyklou za ta léta na rutinu v diplomatických službách, marnými úvahami, jaký je důvod tohoto setkání. Musí to samozřejmě nějak souviset s objevením se té zatracené červí díry; Qaxy to rozrušilo jako bota v mraveništi.

Ale proč ho volali teď? Co se změnilo?

Jak se vzdálenost od planety zvětšovala, tak rostly i Yarzovy obavy.

Osamělý v automatické kapsli sledoval Parz sloup blankytného světla Země malými okénky a přes zaprášený vzduch, vířící spolu s rotací lodě. Jako vždy mu zářivá nevinnost planety brala dech. Dvě staletí qaxské okupace nezanechala na zemském povrchu mnoho viditelných stop – vlastně mnohem méně než ty, které přivodili lidé svým pomalým a naslepo vedeným vzestupem k technologické civilizaci. Ale přesto bylo znepokojivé, jak lianktonové farmy Qaxů ohraničovaly každý kontinent zeleně; a na zemi připomínaly osamělé lesklé skleněné pláně nepravidelných tvarů krátký a neslavný boj lidí proti Qaxům.

Parz již dříve studoval tyto zrcadlové krajiny z vesmíru – kolikrát už? Stokrát, tisíckrát? A pokaždé se snažil vybavit si vlastní reakci, když v mládí poprvé spatřil tato zničená města. Ten osvobozující; spalující hněv; rozhodnutí nezadat i tak, jako si zadali před ním jiní. Ano, pracoval pro systém – dokonce si budoval kariéru v nenáviděné diplomatické službě jako kolaborantský prostředník mezi lidmi a Qaxy. Ale jeho cílem bylo nalézt způsob, jak znovu vrátit člověku hrdost.

Nu, Jasofte, říkal si, a co z těch ušlechtilých cílů zbylo? Kam se ztratily, za všechna ta temná léta? Parz zkoumal vlastní vyhaslé emoce. Občas si kladl otázku, zda ještě vůbec dokáže něco skutečně cítit;

i jizvy pozemských měst se v jeho mysli vyhladily, takže teď v něm vyvolávaly už jen nostalgii mládí.

Jistě, kdyby chtěl, mohl by Qaxy vinit i z vlastního stárnutí. Copak Qaxové nezničili lidskou technologickou bázi procesu zastavení stárnutí během prvních několika měsíců okupace?

Občas Parz uvažoval, jaké by to bylo být člověkem se ZS. Co by znamenala nostalgie pro někoho stále mladého?

Kapslí zazněl jemný signál zvonku a upozornil Parze, že k setkání s flotilou Drážek dojde už za pět minut. Parz se pohodlně usadil v křesle a zavřel oči. Trochu si povzdechl, když se polštáře s omezenou inteligencí přizpůsobily zakřivení jeho páteře a masírovaly mu bolavé svaly; položil kostnaté prsty poseté jaterními skvrnami na kufřík na stolku vedle sebe. Pokusil se soustředit se na nadcházející rozhovor s guvernérem. Tohle bude obtížné jednání – ale byla vůbec někdy snadná? Parz považoval za výzvu najít způsob, jak guvernéra uklidnit: přesvědčit ho, aby nepodnikal žádné drastické akce jako represálie za incident s červí dírou, aby znovu nezpřísnil okupační zákony.

Jako na povel se mu v zorném poli objevil míli dlouhý trup guvernérovy vlajkové Drážky a zastínil Zemi.

Kapsle vedle ní vypadala jako trpaslík. Parz se při pohledu na obrovitý trup Drážky nedokázal ubránit pocitu posvátné bázně. Vlajková loď měla zhruba tvar koule bez jakýchkoli insignií nebo značení, která zdobila pozemské lodě před několika staletími. Vnější trup se skládal nikoli z kovu nebo plastické hmoty, ale z pevné svraštělé kůže, připomínající epiderm starého slona. Tento kožovitý trup byl posetý yardy širokými otvory, rozlehlými pupky, v nichž se podezřele leskly senzory a zbraně. V jednom otvoru se otáčelo oko a znepokojivě si Parze prohlíželo; samotné oko tvořila lesklá koule tři yardy v průměru; vyhlíželo podivuhodně lidsky, jako svědectví o síle souběžného vývoje. Parz se raději odvrátil, téměř s pocitem viny. Tak jako ostatní orgány Drážky bylo i oko zpevněno, aby vydrželo nepříznivé podmínky letu kosmem – včetně věčně měnlivého pohledu na hyperprostor – a bylo uzpůsobeno k uspokojení potřeb cestujících

plavidla. Avšak sama Drážka si zachovala inteligenci, jak Parz dobře věděl; teď přemýšlel, kolik z toho pohledu pocházelo ze samotného vědomí Drážky a kolik z druhotné pozornosti cestujících.

Parz přitiskl tvář k oknu. Za masitým obvodem Drážky se tyčil stříbřitě modrý oblouk světla Země na temném pozadí: starému muži to připadalo, jako by se mu ze srdce táhl nějaký drát až k tomu nedosažitelnému kousku jeho rodné planety. A nad tím vytouženým proužkem zahlédl další loď-Drážku, vlivem perspektivy zmenšenou do velikosti jeho pěsti. Všiml si, že tohle je válečná loď: její kožnatý trup se ježil zasazenými zbraněmi; většina z nich mířila výhrůžně na Parze, jako by ho pobízela, aby se snad o něco pokusil. Tak mohutná hrozba celou míli dlouhé válečné lodě připadala Parzovi téměř komická: zahrozil Drážce kostnatou pěstí a vyplázl na ni jazyk.

Teď viděl, že za válečnou lodí se vznášela další Drážka, tentokrát jen jako růžově hnědý bod, příliš daleko, aby mohl rozeznat detaily, třebaže měl posílený zrak díky technologii vylepšení rohovky í sítnice. A za ní brázdila vesmír ještě další Drážka. Jako korpulentní měsíce obíhala flotila Drážek kolem Země, kterou bez potíží ovládala.

Parz byl jedním z několika málo lidí, kterým bylo povoleno od zavedení qaxských okupačních zákonů opustit zemský povrch, a z ještě menší skupiny, kteří se kdy dostali k jakékoli části qaxské flotily.

Lidé poprvé vzlétli ze své rodné planety před dvěma a půl tisíci lety, optimističtí, expanzivní a plní naděje. . . nebo aspoň takové teď Jasoftovi tamty časy připadaly. Pak došlo k prvnímu kontaktu s druhem žijícím mimo Sluneční soustavu – entitou s kolektivním vědomím, známou jako Squeemové – a naděje zemřela.

Lidé byli poraženi; začala první okupace Země. Ale Squeemové byli poraženi. Lidé se opět vydali ze Země do vesmíru.

Pak na jednu lidskou loď narazili Qaxové.

Zprvu to vypadalo na líbánky. Vznikly obchodní svazky, mluvilo se o kulturní výměně.

Netrvalo to dlouho.

Jakmile Qaxové zjistili, jak jsou lidé slabí a naivní, válečné lodě

Drážek vyrazily.

Přesto toto krátké období prvního kontaktu umožnilo většině lidí pochopit Qaxy a jejich dominium. Například se zjistilo, že lodě Drážek, které Qaxové používali, byly potomky obrovských mořských živočichů, kteří kdysi brázdili hlubiny nějakého oceánu, který pokrýval povrch celé planety. Drážky objevily kosmické lety a po tisíciletí cestovaly mezi hvězdami. Pak, asi před jedním milionem let, přijaly strategické rozhodnutí.

Přestavěly samy sebe.

Zpevnily svou tělesnou strukturu a vnitřní orgány a vzlétly z povrchu své planety jako ježaté balony o průměru celé míle. Proměnily se v živé lodě, živící se jemnou mezihvězdnou substancí.

Z Drážek se staly přepravní lodi a zajistily si místo ve vesmíru pronajímáním svých služeb kterékoli ze sta ras.

Nebyla to tak špatná strategie pro přežití druhu, uvažoval Parz. Drážky určitě pracují daleko za obvodem pomyslné bubliny, kterou prozkoumalo lidstvo před qaxskou okupací – dokonce i za hranicemi mnohem většího prostoru, který využívali sami Qaxové a do něhož byla zasazena žalostně malá oblast lidstva.

Jednoho dne Qaxové odejdou, to Parz věděl. Třeba to bude lidstvo, kdo je svrhne; třeba ne. V každém případě se rozvine obchod pod velením nové rasy, budou nové zprávy i materiál, který je třeba dopravovat mezi hvězdami. Nové války, které bude třeba vybojovat. A opět nastoupí Drážky, největší lodě, které bude mít k dispozici kdokoli – pravděpodobně s výjimkou, jak Parz připustil, nepředstavitelných lodí samotných Xeelee, kteří stále cosi kutili mezi hvězdami, nepovšimnutí a nesmrtelní.

Malé okénko se krátce karmínově zalesklo, zežloutlý plastik zazářil laserovými odrazy. Pak ožil translátor kdesi uvnitř kapsle a Parz věděl, že Drážka vytvořila stabilní laserové spojení. Cosi v jeho nitru se stále ještě chvělo, teď, když se blížilo vyvrcholení jeho cesty: a když k němu nakonec promluvil qaxský guvernér Země svým jednotvárným, znepokojivě ženským hlasem, sebou dokonce trhl.

„Velvyslanče Parzi. Vaše hruď je v křesle umístěna v nezvyklém

úhlu. Jste nemocen?“

Parz se zašklebil. To byl nejsilnější projev společenské zdvořilosti, jakého byl kdy nějaký Qax schopen; vzácná pocta, které se těšil díky dlouhé známosti s guvernérem. „Bolí mě záda, guvernére,“ odpověděl. „Omlouvám se, ale nebude mě to rozptylovat při jednání.“

„Věřím, že nikoli. Proč si je nenecháte opravit?“ Parz se snažil nalézt slušnou odpověď, ale tehdy si zcela jasně opět uvědomil realitu postupujícího stáří. Parzoví bylo sedmdesát let. Předpokládal, že kdyby žil v době před příchodem Qaxů, vstupoval by nyní do první fáze dospělosti, tělo by mu očistili od nemocí i příznaků stáří a obnovili, mysl by osvěžili, reorganizovali, racionalizovali, reakce by měl znovu hbité jako malé dítě. Ale technologie zastavení stárnutí byla pryč; Qaxům zřejmě vyhovovalo, že lidé jsou neustále masakrování časem. Dříve, vzpomínal Parz, Qaxům tiše spílal především pro toto břímě; za úmyslné zkrácení miliard lidských životů, za zničení veškerého potenciálu. Nu, teď už zřejmě nedokázal cítit hněv vůči ničemu…

Ale ze všech pohrom, pomyslel si s hořkostí, které Qaxové vrátili lidstvu, jim především nikdy neodpustí ta bolavá záda.

„Děkuji vám za laskavost, guvernére,“ vyštěkl. „Moje záda nejsou něčím, co lze opravit. Je to parametr, s nímž budu muset pracovat až do konce života.“

Qax o tom krátce uvažoval, pak řekl:“Mám obavy, že vaše schopnost fungovat je narušena.“

„Lidé už nežijí věčně, guvernére,“ zašeptal Parz. A odvážil se dodat:“Díkybohu.“ To byla jediná útěcha ve stáří, pomyslel si unaveně a vrtěl se v křesle, aby ještě intenzivněji hledalo jeho bolavá místa – že setkání, jako je toto, se už brzy, určitě, musí skončit.

„Nuže,“ promluvil znovu Qax s lehkou stopou ironie v sofistikovaně umělém hlase,“pokračujme tedy, než vaše tělesné komponenty vypoví službu úplně. Ta červí díra.

Objekt je nyní uvnitř oblaku komet tohoto systému.“

„Ano, v Oortově oblaku. Sotva třetinu světelného roku od Slunce.“

Parz čekal několik sekund, než mu Qax vysvětlí, proč přesně ho sem povolal. Když Qax mlčel, vytáhl z kufříku tabulky s daty a přes všeobecnou zprávu, kterou si připravil už dřív, zobrazil seznamy fakt a diagramy.

„Je to dávný lidský artefakt," ozval se Qax. „Ano." Parz na tabulce vyvolal obraz – skelet rozzářené konstrukce na lososově růžovém pozadí – a stiskl tlačítka, aby je přes panel odeslal přímo guvernérovi. „Tohle je videozáznam startu portálu z oběžné dráhy Jupitera, asi před patnácti sty lety. Byl znám pod jménem Projekt Interface." Dotkl se nehtem tabulky, aby ukázal detaily. „V zásadě byly postaveny dva čtyřstěnné portály. Každý byl asi tři míle široký. Jejich úkolem byla stabilizace otevřených konců červí díry." Neurčitě vzhlédl ke stropu. Nikoli poprvé si přál, aby mohl alespoň vidět obraz guvernéra, na který by mohl soustředit pozornost, prostě něco, co by zmírnilo dezorientaci, která vždy provázela tato setkání: takhle měl pocit, že vědomí guvernéra jej obklopuje ze všech stran, jako by šlo o nějakého nestvůrného boha. „Guvernére, přejete si znát podrobnosti? Červí díra umožňuje okamžité cestování mezi dvěma body v časoprostoru pomocí -"

„Pokračujte."

Parz přikývl. „Jeden čtyřstěnný portál byl ponechán na oběžné dráze Jupitera, zatímco druhý byl poslán podsvětelnými rychlostmi pryč od Země, směrem k jádru Galaxie."

„Proč zrovna tam?"

Parz pokrčil rameny. „Směr nebyl důležitý. Cílem bylo pouze dostat jeden konec červí díry mnoho světelných let daleko od Země a pak se vrátit na místo startu."

Parzova tabulka slabě zacinkala. Obrázky, teď přímo prohlížené Qaxem, projížděly jeden za druhým: technické nákresy čtyřstěnů ze všech úhlů, stránky relativistických rovnic… Samotné konstrukce portálů vypadaly jako umělecká díla, pomyslel si, nebo možná jako šperky na podobané tváři Jupitera.

„Jak byly čtyřstěny zkonstruovány" zeptal se Qax. „Z exotické hmoty."

„Z čehože?"

„To je lidský termín," usekl Parz. „Najděte si to. Forma hmoty se zvláštními vlastnostmi, která umožňuje ponechat konec červí díry otevřený. Tu technologii vyvinul člověk jménem Michael Poole."

„Vy víte, že když se lidstvo dostalo do současného těsného ekonomického vztahu s Qaxy, byla druhá koncová stanice červí díry – ta pevná, stále ještě na oběžné dráze Jupitera – zničena," odtušil guvernér.

„Ano. Máte ve zvyku zničit všechno, čemu nerozumíte," poznamenal suše Parz.

Qax se zarazil. „Pokud vám špatná funkce vašeho těla překáží, můžeme pokračovat později," navrhl. „Dokončíme to," Parz chtěl pokračovat. „Po patnácti stoletích se druhý konec červí díry vrací do Sluneční soustavy. Táhne ho *Cauchy*, nákladní loď starobylé lidské konstrukce. Máme důvod se domnívat, že díky relativistickým efektům zůstali na jeho palubě živí lidé z doby jejího startu."

„Proč se vracejí?"

„Protože to byl cíl mise. Podívejte." Parz nahrál do tabulky další data. „Měli se vrátit přibližně nyní a také to splnili."

„Třeba po zničení druhého – stacionárního – čtyřstěnu nebude červi díra fungovat," uvažoval Qax. „Neměli bychom proto vidět v této – návštěvě z hvězd žádnou hrozbu. Jaký je váš odhad?"

„Možná máte pravdu."

„Co by mohlo být v nepořádku?"

„Protože původním cílem Projektu Interface nebylo zajistit dopravu v prostoru… ale v čase. Nejsem fyzik, ale pochybuji, že vaše zničení druhého terminálu ovlivnilo jeho funkci."

Na Parzově tabulce se objevil jediný obrázek čtyřstěnné konstrukce: obraz byl zvětšen do maximálních možností teleskopu, ostrý, ale zbavený detailů.

„Chcete naznačit, že zde vidíme fungující stroj času?" otázal se guvernér. „Časový průchod nebo tunel, který nás spojuje s lidstvem z doby před patnácti sty lety?"

„Ano. Možná, že ano." Parz hleděl na obraz a snažil se postřehnout nějaké detaily jednotlivých facet čtyřstěnu. Bylo by možné, aby

za těmito plochami zdeformovaného prostoru byla Sluneční soustava neovládaná Qaxy – soustava obývaná svobodnými, statečnými, nesmrtelnými lidmi, natolik odvážnými, aby dokázali zkonstruovat tak ambiciózní projekt jako Interface? Přál si nahlédnout skrze ty zrnité body do lepší minulosti. Ale v tomhle obrazu snímaném na dálku nebyl dostatek dat a jeho staré a unavené oči ho brzy začaly bolet a slzet, i přes všechna vylepšení.

Qax se odmlčel.

Čtyřstěn zůstal na obrazovce. Parz se opřel do křesla a zavřel bolavé oči. Guvernérova hra ho začínala unavovat. Měl by konečně přejít k věci.

Bylo skličující, jako málo se toho lidé o Qaxech během okupace dověděli: i lidští velvyslanci jako Parz byli stále udržováni v patřičné vzdálenosti. Přesto Parz využíval svých občasných kontaktů, aby proséval a ověřoval střípky vědomostí, náhledů na pravou podstatu Qaxů – to vše tvořilo obraz, který získali ze šťastnější minulosti.

Jako všichni ostatní Parz nikdy ve skutečnosti žádného Qaxe neviděl. Předpokládal, že jsou fyzicky velcí – proč by jinak používali k dopravě Drážky? – ale v každém případě lidstvo nefascinovala fyzická podoba Qaxů, ale jejich mysl a motivace. Byl přesvědčen, že jen se znalostí nepřítele – pohledem na vesmír z perspektivy myšlení Qaxů – by si mohli lidé zachovat naději, že se někdy zbaví těžkého jařma okupace.

Začal mít například podezření, že rasa Qaxů sestává z relativně mála jednotlivců – možná ne víc než z tisíce. Rozhodně se nejednalo o miliardy, které kdysi čítalo lidstvo v době před vyvinutím technologie ZS. A byl si jistý, že dohled nad Zemí měli na starosti jen tří nebo čtyři Qaxové, na oběžné dráze v teplých vnitřnostech nákladních Drážek.

Tato hypotéza měla ovšem závažné dopady. Qaxové byli pravděpodobně nesmrtelní – rozhodně měl důkaz, že od počátku okupace vládne Zemi stejný guvernér. A s tak malou a statickou populací a veškerým zbývajícím časem ve vesmíru musel určitě každý Qax důvěrně znát všechny ostatní svého druhu. Možná až příliš dobře.

Parz si představoval, jak se mezi nimi staletími táhne rivalita. In-

triky, manévrování, nekonečné politikaření… a obchod. U tak nepočetného obyvatelstva, kde každý znal všechny ostatní, nemohla fungovat žádná oficiální policie. Jak mohli dosáhnout konsensu zákonů? Jak vůbec mohli tvořit zákony, které by nebyly považovány za diskriminaci jednotlivce?

…Ale existovaly přírodní zákony, kterými se řídila každá společnost. Parz rozjímal a pomalu začal podřimovat. V duchu přikývl – bylo to naprosto logické. Qaxové musí fungovat jako nezávislá korporace, na základě čisté konkurence. Vznášejí se v moři dokonalých informací o činnostech a úmyslech těch druhých a zachovávají zdání jakéhosi pořádku jen díky působení zákonu ekonomiky. Ano, ta teorie se zdála Parzovi přijatelná. Qaxové byli rození obchodníci. Museli být. A obchodní vztahy se také staly jejich obvyklou metodou kontaktu s jinými druhy, jakmile se začali šířit do prostoru mimo vlastní planetu.

Pokud ovšem, jako tomu bylo v případě lidstva, příliš měkkého a vstřícného, by se jim nenaskýtaly další příležitosti. . .

Parz nevěřil – tak, jak tvrdili mnozí analytici -, že Qaxové byli svým založením militaristická rasa. S tak malým počtem jednotlivců nikdy nemohli vytvořit filozofii války: nikdy by nemohli považovat vojáky své vlastní rasy za postradatelný“kanónenfutr“, za obnovitelný zdroj, který je třeba šetřit nebo naopak používat podle vývoje konfliktu. Vražda Qaxe musela být považována za nepředstavitelný zločin.

Ne, Qaxové nebyli válečníci. Porazili lidstvo a obsadili Zemi jen proto, že to bylo *tak snadné.* Samozřejmě tyto názory nebyly populární a Parz se naučil nechávat si je pro sebe. „Velvyslanče Jasofte Parzi.“

Guvernérův ostrý ženský hlas ho brutálně vytrhl ze zamyšlení. Copak opravdu usnul? Promnul si oči a posadil se – a trhl sebou při další ostré bolesti v zádech. „Ano, guvernére, slyším vás.“

„Dopravil jsem vás sem, abych s vámi prodiskutoval nový vývoj událostí.“

Parz zaostřil pohled a zadíval se na tabulku před sebou. Konečně, pomyslel si. Viděl blížící se čtyřstěn Projektu Interface na obrázku

stejně prostém detailů jako předtím: jednotlivé body dosahovaly velikosti otisku palce. Hvězdné pozadí pomalu blikalo.

„Tohle je záznam? Proč mi to ukazujete? To je horší než data, která jsem vám přivezl."

„Dívejte se."

Parz se s povzdechem opřel tak pohodlně, jak jen to bylo možné; inteligentní křeslo mu účastně masírovalo záda a nohy.

Uplynulo několik minut; na obrazovce se beze změny vznášel čtyřstěn na pozadí mezihvězdného prostoru. Pak na pravé straně tabulky cosi obraz narušilo,

náhlá skvrna, rozmazaná skupina bodů, které vlétly do srdce čtyřstěnu a zmizely.

Parz zapomněl na bolavá záda, napřímil se a nechal si na tabulce obraz znovu přehrát, okamžik po okamžiku. Bylo nemožné rozeznat sebemenší detaily, ale smysl záznamu byl jasný. „Panebože," vydechl. „To je loď, že?"

„Ano," souhlasil guvernér. „Lidská loď."

Qax vyvolal celou řadu dalších záznamů, pár detailů.

Loď, kterou nějakým způsobem skryli, vyrazila od zemského povrchu. Během sekundy vnikla do hyperprostoru – dřív, než Drážky na orbitě stačily zareagovat.

„A prolétla čtyřstěnem?"

„Skupina lidí zřejmě unikla do minulosti. Ano." Parz zavřel oči a projela jím vlna vzrušení. Cítil se opět mladý. Tak proto ho zavolali na orbitu.

Vzpoura. . .

*Q*ax pokračoval. „Velvyslanče. Proč jste mě nevaroval před přiblížením zařízení Projektu Interface? Říkáte, že cíle mise byly zaznamenány a věděl jste o nich. Věděl jste, že se mají vrátit."

Parz pokrčil rameny. „Co chcete, abych vám řekl? Mise tohoto druhu, postavená na technologii své doby, má okres bezpečnosti ve stoletích. Je to už patnáct set let, guvernére!"

„Přesto," pokračoval guvernér nevzrušeně,"neměl byste pokládat za povinnost varovat mě před takovými událostmi?"

Parz sklonil hlavu v ironickém gestu. „Ovšem. *Mea culpa.*“ Qaxovi pravděpodobně udělá dobře, když mu vyčiní. Nu, převzít vinu na sebe jménem lidstva patřilo k jeho práci.

„A co ti lidští uprchlíci? Ta loď, která unikla? Kdo ji postavil? Jak skryli své záměry? Kde získali zdroje?“ Parz se usmál a cítil, jak se mu staré pergamenové tváře pokrývají spletí vrásek. Hlas v translátoru byl stejně sladký a sexy jako vždycky, ale představil si, jak Qax v lůně Drážky kypí vztekem. „Guvernére, nemám sebemenší ponětí. Zjevně jsem vás zklamal. A víte co? Ani za mák mi na tom nezáleží.“ A stejně tak mu nezáleželo, uvědomil si s pocitem ulehčení, ani na jeho vlastním osudu. Už ne.

Slyšel, že lidé v blízkosti smrti pociťují klid, smíření s nevyhnutelným koncem, jež má v sobě cosi božského – stav, o který lidstvo připravila technologie ZS. Mohl by takto popsat své nynější pocity, to zvláštní, vzpružující ticho?

„Velvyslanče,“ štěkl Qax. „Analýza situace.“

„Sám si analyzujte,“ opáčil Parz. „Nebo to snad nedokážete? Guvernére, Qaxové jsou obchodníci – že – ne dobyvatelé? Skuteční císaři se učí znát myšlení svých poddaných. Vy nemáte sebemenší ponětí, co se odehrává v lidském srdci… a proto jste teď tak zneklidnění.“ Očima přejížděl po anonymním vnitřku kapsle. „Vaše vlastní děsivá neznalost tváří v tvář začínající rebelii. Proto jste teď tak vyděšení. Je to tak?“

Translátor zasyčel, ale kromě toho se z něj už neozval žádný zvuk.

Kapitola 2

Otec Michaela Poola, Harry, se zhmotnil uprostřed obytné kopule *Kraba poustevníka.* Blikající pixely se světelnými body položily na holý kopulovitý strop, než se slily do mohutné usmívající se postavy s hladkou tváří, oblečené do jednoduché, azurově modré kombinézy. „Rád tě zase vidím, synu. Vypadáš dobře.“

Michael Poole usrkával ze sklenky sladovou whisky a mračil se na otce. Kopule byla matová, ale průhledná podlaha odhalovala ledovou planinu komety, nad níž jako by se Harry vznášel. „To tedy určitě,“ zavrčel. Jeho hlas, ochraptělý po desetiletích téměř naprosté samoty venku v Oortově oblaku, zněl ve srovnání s hladkou otcovou modulací jako skřípění písku. „Jsem starší než ty.“

Harry se zasmál a zkusmo udělal krok. „O tohle se hádat nebudu. Ale alespoň je to tvoje volba. Ovšem neměl bys pít tak brzy ráno.“

Virtuální projekce byla mírně vychýlena, takže mezi dokonalými Harryho botami a podlahou byla drobná mezera beze stínu: Michael se v duchu usmál a vychutnal si tuto drobnou připomínku nereálnosti celé scény. „K čertu s tebou. Je mi dvě stě sedm let; dělám si, co chci.“

Harryho obličejem se mihl výraz posmutnělé náklonnosti. „To jsi dělal vždycky, synu. Dělám si legraci.“

Michael jakoby proti své vůli ustoupil od virtuála; přísavné podrážky bot ho udržovaly přikovaného na podlaze i v beztížném stavu kopule. ,,Co tady chceš?“

„Chci tě jen obejmout.“

„Jistě.“ Michael ponořil prsty do whisky a kapičkami postříkal virtuála; zlaté kuličky propluly obrazem a rozprskly se v mraky drobných krychliček. ,,Kdyby to byla pravda, mluvil bys se mnou osobně, ne prostřednictvím virtuálního rekonstrukta.“

.,Synu, jsi čtyři světelné měsíce od domova. Co vlastně chceš, rozhovor, který by se protáhl do konce našeho života? A kromě toho, tihle moderní virtuálové jsou tak skvělí.“ Harry měl teď v modrých očích onen obranný pohled, který Michaela přenesl až do dob ne-

klidného dětství. *Další ospravedlňování,* pomyslel si. Harry jako otec k němu neměl příliš blízko, neustále se zabýval vlastními projekty – nepravidelné a omlouvané vpády do Michaelova života.

Ke konečné roztržce došlo, když díky technologii ZS byl najednou Michael starší než otec.

Harry právě říkal:“Virtuálové jako tento prošlí každým Turingovým testem, jaký si kdo dokázal vymyslet. A pokud jde o tebe, Michaeli, jsem to já, Harry, stojím tady a povídám si s tebou. A kdyby sis udělal čas a dal tu práci, mohl bys poslat virtuála i zpátky.“

„A co chceš, náhradu?“

„V každém případě jsem musel poslat virtuála. Na nic jiného čas nezbyl.“

Tato slova, pronesená lehkým věcným tónem, probudila Michaelovu pozornost. „Nezbyl čas? O čem to tu mluvíš!“

Harry si ho pobaveně prohlížel. „Copak ty nevíš?“ zeptal se významně. „Ty nesleduješ zprávy?“

„Nehraj si se mnou,“ požádal ho Michael unaveně. „Už jsi mi narušil soukromí. Jen mi řekni, co chceš.“ Namísto přímé odpovědi Harry pohlédl dolů průhlednou podlahou pod svýma nohama.

Temnotou se sunulo jádro komety, více než míli široké a naježené prastarými ledovými věžemi; laserové dálkoměry Kraba poustevníka v nich vyvolaly purpurové a zelené uhlovodíkové stíny. „Nádherný pohled,“ poznamenal Harry. „Je to jako slepá ryba, že? Podivný, dosud nikdy nespatřený tvor pluje nejtemnějšími oceány Sluneční soustavy.“

Za všechna ta léta, co kometu studoval, Michaela podobné přirovnání nikdy nenapadlo; když je uslyšel, poznal, jak hluboce je pravdivé. Ale jen ztěžka odpověděl:

„Je to jen kometa. A tohle je Oortův oblak. Oblak komet, třetinu světelného roku vzdálený od Slunce; tam, kam všechny komety přicházejí umírat -“

„Hezké místo,“ přerušil jej nevzrušeně Harry. Očima přejížděl po prázdné kopuli. A Michael měl náhle pocit, jako by to místo viděl otcovýma očima. Obytná kopule lodi, jeho domov po celá desetiletí, byla tvořena polokoulí o sto yardech v průměru. Lehátka, kontrolní

panely a porty pro vstup a výstup základních dat byly nakupeny okolo geometrického středu kopule; zbytek průhledné podlahy rozdělovaly přepážky. Sahaly do výše ramen a dělily prostor na laboratorní sekce, jídelnu, tělocvičnu, sekci pro spánek a sprchu.

Rozložení nábytku i jednoduché lůžko najednou Michaelovi připadaly neskutečně prosté a ryze funkční. Harry přešel po průhledné podlaze k okraji kopule; Michael s whisky v ruce ho neochotně následoval. Odsud bylo vidět zbytek Kraba. Páteř pokrytá anténami a senzory se táhla míli k bloku ledu, odseknutému z Europy, takže celá loď vypadala jako elegantní slunečník – kopule sloužila jako střecha a led z Europy jako rukojeť. Blok ledu – stovky yardů dlouhý, když ho z Jupiterova měsíce vyloupli – byl poset jámami, jako by ho vymačkávaly nějaké obrovské prsty. VJT pohon lodi byl skrytý právě v tomto bloku a led poskytl potřebné palivo pro Michaelovu cestu sem.

Harry zaklonil hlavu a hledal hvězdy. „Je odsud vídět Země?“

Michael pokrčil rameny. „Odsud je vnitřní oblast Sluneční soustavy vidět jen jako matná světelná skvrnka. Jako nějaký daleký rybník. Potřebuješ přístroje, abys rozeznal Zemi.“

„Zahrabal ses pěkně daleko od domova.“ Harrymu se díky technologii ZS obnovily vlasy v podobě husté plavé hřívy; oči měl jako čisté modré hvězdy, drobnou hranatou tvář – téměř jakoby složenou z malých bodů. Michael si ho zvědavě prohlížel a zarazilo ho, jaký si otec zvolil pro rekonstrukci mladistvý vzhled. Sám Michael si ponechal své šedesátileté tělo, v němž ho už léta uvěznila, když se objevila technologie ZS. Teď si maně projel rukou prořídlé chmýří na lebce a přejel po zvrásnělé kůži na tvářích. Sakra, Harry si ani neponechal původní barvu – černé vlasy a hnědé oči, které předal Michaelovi.

Harry se zahleděl na Michaelův drink. „Jsi dobrý hostitel,“ poznamenal, ale neznělo to kriticky. „Co kdybys mi něco nabídl. Myslím to vážně. Teď si můžeš nakoupit čipy na pohoštění virtuálů. Bary, kuchyně. To nejlepší zboží pro vaše virtuální přátele.“

Michael se zasmál. „A k čemu to je? Nic z toho není skutečné.“

Na okamžik se otcovy oči zúžily. „Skutečné? Jsi si jistý, že víš, co právě teď cítím?“

„Na tom mi ani za mák nezáleží,“ odvětil Michael klidně.

„Ne," přisvědčil Harry. „Věřím, že opravdu ne. Naštěstí jsem přišel připraven." Luskl prsty a v otevřené dlani se mu zhmotnila velká sklenice plná brandy. Michael téměř cítil její vůni. „Je to jako když nosíš čutoru.

No, Michaeli, nemohu říci, že je mi potěšením. Jak žiješ v tomhle Bohem zapomenutém místě ? "

Při té náhlé otázce sebou Michael skutečně trhl. „Řeknu ti jak, když si to přeješ. Zpracovávám hmotu komety, abych měl potravu a vzduch; je tu spousta uhlovodíků a dusíku v ledu a -"

„Takže jsi technologicky vyspělý poustevník. Jako tvoje loď Krab poustevník, jenž putuje po okraji Sluneční soustavy, příliš daleko od domova dokonce i na rozhovor s jiným člověkem. .Je to tak ?"

„Mám k tomu důvody," odpověděl Michael a snažil se vyhnout omluvnému tónu. „Podívej, Harry, tohle je moje práce. Studuji kvarkové valouny -"

Harry otevřel ústa; pak jako by jeho oči na okamžik ztratily soustředění a sledovaly cosi uvnitř. Nakonec s lehkým úsměvem řekl:"Nejspíš jsem někdy věděl, co to znamená."

Michael si pohrdavě odfrkl. „Valouny jsou jako rozšířené nukleony…"

Harryho úsměv ztuhl. „Pokračuj."

Michael mluvil rychle, protože se mu nechtělo otci pomáhat ani v nejmenším.

Nukleony, protony a neutrony byly tvořeny kombinacemi kvarků. Za extrémního tlaku – v jádru neutronové hvězdy nebo během samotného Velkého třesku se mohly tvořit i mnohem komplikovanější struktury. Kvarkový valoun, nestvůra, která by mohla vážit tunu a být pouhou tisícinu palce velká…

Většina valounů z dob Velkého třesku se rozpadla. Ale některé přežily.

„A proto musíš žít až tady?"

„Poprvé se vnitřní Sluneční soustava dozví o přítomnosti valounu v okamžiku, kdy udeří do horních vrstev atmosféry a jeho energie se projeví ve sprše exotických částic. Ano, z toho se můžeš něco do-

zvědět – ale je to jako sledovat stíny na stěně. Já ale chci prostudovat jejich prvotní formu; proto jsem se vydal tak daleko. Hergot, asi jen stovka lidí je od Slunce dále než já a většina z nich je celé světelné roky daleko v kosmických lodích, jako je *Cauchy*, plazí se téměř rychlostí světla bůhví kam. Harry, kvarkovy valoun vytváří v mezihvězdném prostředí rázovou vlnu. Jako jiskry vysokoenergetických částic, šířících se před ním. Je slabá, ale moje detektory ji rozeznají a – možná v jednom případě z desíti – můžu vyslat sondu, aby sebrala samotný valoun.“

Harry pohnul koutkem úst -- pohyb, který Michaelovi matně připomněl křehkého osmdesátiletého starce, jenž navždy odešel. „To zní ohromně,“ poznamenal Harry. „No a co?“

Michael spolkl rozzlobenou odpověď. „Říká se tomu základní výzkum,“ vysvětlil. „Něco, co my lidé děláme už po několik tisíc let a -“

„Jen mi to pověz,“ vybídl ho jemně Harry.

„ – kvarkové valouny jsou hroudy hmoty, vytvořené v extrémních podmínkách. Některé se mohou pohybovat tak blízko rychlosti světla, že díky časové dilataci je moje senzory detekují sotva milion subjektivních let poté, kdy opustily samotnou původní singularitu.“

„Asi to na mě udělalo dojem.“ Harry usrkával brandy, otočil se a zlehka přešel po průhledné podlaze bez jakýchkoli známek závrati nebo nejistoty. Došel ke kovové židli, usedl ni a pohodlně zkřížil nohy. Postroj pro nulovou gravitaci zcela ignoroval. Iluze byla tentokrát výborná, mezi virtuálovými stehny a povrchem židle zbyl jen nepatrný zlomek prostoru. „Vždycky na mě udělalo velký dojem všechno, čeho jsi dosáhl. Ty a samozřejmě Miriam Bergová. Jsem si jistý, že to víš, i když jsem to příliš často neříkal.“

„Ne, to jsi neříkal.“

„Už před sto lety jsi byl *největší* autoritou na exotickou hmotu. No ne? Proto ti svěřili takovou odpovědnost s Projektem Interface.“

„Děkuji za poplácání po rameni.“ Michael se zahleděl do nebesky modré prázdnoty otcových očí. „O tomhle sis přišel promluvit? Co ti zůstalo, když sis nechal pročistit hlavu? Zůstalo ti vůbec něco?“

Harry pokrčil rameny. „To, co jsem potřeboval. Většinou věci o

tobě, když už to chceš vědět. Jako album…“

Usrkával nápoj, který se ve světle komety blyštěl, a díval se na syna.

Červí díry jsou trhliny v prostoru a v čase, spojující body oddělené celými světelnými roky – nebo staletími – s téměř okamžitým průchodem zakřiveného prostoru. Jsou užitečné… ale obtížně se staví.

Na úrovni neviditelně malých částic, v měřítku Planckovy délky, kde probíhají tajemné jevy kvantové gravitace, je časoprostor jako pěna, protkaný miniaturními červími děrami. Michael Poole a jeho tým před jedním stoletím vytáhli z pěny takovou červí díru a upravili její ústí do tvaru a velikosti, jaké potřebovali. Dost veliké na to, aby pojala kosmickou loď.

To byla ta jednodušší část. Pak museli zajistit, aby zůstala stabilní.

Červí díra bez jakékoli hmoty v jícnu – »Schwarzschildovo« řešení rovnice relativity – je nepoužitelná. Smrtelné slapové síly by zahradily vstup, samotný portál by se roztáhl a zhroutil rychlostí světla a drobné poruchy, způsobené vnikající hmotou, by vyvolaly nestabilitu a kolaps díry.

Poolův tým musel vyztužit svou díru »exotickou« hmotou.

Prostor se stahoval ke středu jícnu, takže zbývalo najít způsob jeho opětovného roztažení. Odpudivý efekt v jícnu vyvolala exotičnost, hustota negativní energie exotické hmoty. Červí díra byla sice stále v podstatě nestabilní, ale v cyklu zpětné vazby se mohla sama regulovat.

V jisté době se považovala existence negativní energie za nemožnou. Tak jako u negativní hmotností zdál se i tento pojem intuitivně naprosto nepřijatelný. Ale Michael a jeho tým měli povzbuzující příklady. Hawkingovo vypařování černé díry byl určitý druh mírné exotičnosti… Ale úrovně negativní energie, které Poole potřeboval, byly hodně vysoké, srovnatelné s tlakem v jádru neutronové hvězdy.

Byl to čas velkých výzev.

Přese všechnu snahu Michaelovu paměť zahltily vzpomínky z těchto dní, živější než dokonale čistá kopule, než nedokonalý obraz

jeho otce. Proč ho ty staré vzpomínky tolik přitahovaly? Michael a jeho tým – včetně jeho zástupkyně Miriam – strávili víc než čtyřicet let na pomalé oběžné dráze kolem Jupitera; proces výroby a zpracování exotické hmoty byl závislý na použití energie trubice magnetického toku, spojujícího Jupiter s jeho měsícem Io. Život tam byl těžký a nebezpečný – ale nikdy nudný. Jak léta plynula, znovu a znovu sledovali, jak se robotické sondy noří do gravitační studny Jupitera a vracejí se s další dávkou zářící exotické hmoty, připravené k umístění v rostoucím čtyřstěnu portálů.

Bylo to jako sledovat růst dítěte.

Miriam a on si zvykli záviset jeden na druhém, naprosto a bez výhrad. Někdy hovořili o tom, zda tato závislost v sobě nenesla zárodky lásky. Většinou ale měli příliš mnoho práce.

„Nikdy jsi nebyl šťastnější než tehdy, že, Michaeli?“ zeptal se Harry tak přímo, že ho uvedl do rozpaků. „Bylo to mé životní dílo,“ vyštěkl Michael ostrým a obranným tónem.

„Já vím, že bylo. Ale tím tvůj život *neskončil.“* Michael sevřel sklenku s whisky pevněji a cítil, jak mu hladký povrch klouže mezi prsty. „Já jsem to tak cítil, když *Cauchy* nakonec opustil oběžnou dráhu Jupitera spolu s jedním portálem Projektu Interface. Dokázal jsem, že exotická hmota je víc než pouhá kuriozita; že ji lze použít pro inženýrské projekty v těch největších měřítcích. Ale byl to experiment, na jehož konec se muselo čekat století --“

„Anebo patnáct století, to podle úhlu pohledu.“ Cauchy vypravili na dlouhou cestu téměř rychlostí světla k souhvězdí Střelce – ke středu Galaxie. Měl se vrátit po subjektivních sto letech letu – ale díky efektu dilatace času do Sluneční soustavy o patnáct set let starší.

A to bylo vlastně cílem projektu.

Michael někdy studoval virtuál portálu červí díry, opuštěného na oběžné dráze Jupitera; stárl stejnou měrou jako jeho dvojče na palubě *Cauchy*, stejně jako Miriam. Ale zatímco Miriam a Michael byli odděleni narůstající »vzdáleností« v einsteinovském časoprostoru – vzdáleností, která se dala brzy měřit na světelné roky a staletí -, *červí díra oba portály stále spojovala.* Po jednom století subjektivního času jak pro Michaela tak i pro Miriam Cauchy ukončí svou okružní

cestu a vrátí se k Jupiteru, ztracený v Michaelově budoucnosti.

A pak bude možné s použitím červí díry překročit v několika hodinách patnáct set let času.

Odlet lodi i čekání na ukončení cesty zanechaly v Michaelově životě i srdci nesmazatelnou stopu. „Zjistil jsem, že se ze mě stal spíš inženýr než vědec… -

Omezil jsem svůj zájem na jediný druh hmoty, který jsme dokázali vyrobit v našich magnetických urychlovačích na Io: zbytek exotické fyziky zůstal nedotčen. Tak jsem se rozhodl -“

„Utéci?“

Michael pět pocítil hněv.

Otec se na židli předklonil se zkříženýma rukama: šedé světlo komety přicházející zdola ozařovalo jeho hladkou hezkou tvář. Michael si povšiml, že sklenka brandy jako nepotřebná rekvizita zmizela.

„Sakra, Michaeli: stal se z tebe vlivný muž. Nejen v otázkách vědeckých či inženýrských. K přípravě a dokončení Projektu Interface ses musel naučit, jak jednat s lidmi. Politika. Rozpočty. Motivace. Jak všechno zařizovat; jak všechno řídit – jak dosáhnout vytčených cílů ve světě lidí. Byl bys to dokázal znovu a znovu; mohl jsi postavit, cokoli by sis přál, teď, když ses naučil jak.

A přesto ses k tomu všemu otočil zády. Utekl jsi a ukryl ses tady. Podívej, já vím, jak tě to muselo bolet, *když* se Miriam Bergová rozhodla letět s *Cauchy*, místo aby zůstala s tebou. Ale -“

„Já se tu sakra neschovávám,“ bránil se Michael a snažil se ovládnout výbuch hněvu. „Říkal jsem ti, co tady dělám. Kvarkové valouny by nám mohly přinést nový náhled na základní stavbu hmoty -“

„Ty jsi diletant,“ odtušil Harry a odmítavě se opřel na židli. „To je všechno. Nemáš kontrolu nad tím, co k tobě přijde z hlubin času a prostoru. Jistě, je to nesmírně zajímavé. Ale není to věda. Je to sbírání motýlů. Velké projekty na vnitřních planetách, jako urychlovač Serenitatis, tě už dávno nechaly za sebou.“ Harryho oči byly velké a nemrkaly. „Řekni mi, jestli se mýlím.“

Michael prudce mrštil sklenkou whisky na podlahu. Roztříštila se

o průhledný povrch a žlutá kapalina osvětlovaná kometou oblepila lenivě se vznášející kousky skla. „Tak co sakra chceš?“

„Připustil jsi, abys zestárl, Michaeli,“ konstatoval smutně Harry. „Je to tak? A, což je ještě horší, připustil jsi, abys zůstal starý.“

„Zůstal jsem člověkem,“ zavrčel Michael. „Nenechal jsem si obsah hlavy nacpat do nějakého čipu.“

Harry vstal ze židle a přistoupil k synovi. „Takové to není,“ pronesl jemně. „Je to, jako bys svou paměť editoval. Roztřídění, vyřazení. Racionalizace.“

„Taková hnusná slova,“ odfrkl si Michael.

„Víš, nic není ztraceno. Všechno je uloženo – a nejenom na čipech, ale i v interaktivních neurálních sítích – nebo použito k nahrání virtuálů, pokud si to přeješ.“ Harry se usmál. „Můžeš hovořit se svým mladším já. Po pravdě by se to mohlo stát tvou oblíbenou činností.“

„Podívej.“ Michael zavřel oči a promnul si kořen nosu. „Já jsem tohle všechno promyslel. Dokonce jsem s tebou už o tom mluvil. Nebo to jsi také zapomněl?“

„Víš, není příliš velký výběr.“

„Jistěže je.“

„Ne, pokud chceš zůstat člověkem, jak sám tvrdíš. Částí toho zůstat člověkem je schopnost zachovat si svěží myšlení – reagovat na nové lidi, nové události, nové situace. Michaeli, lidská paměť má omezenou kapacitu, to je nezvratný fakt. Čím víc tam nacpeš, tím déle trvá, než vzpomínku vyvoláš. S technologií ZS -“

„Panebože, nemůžeš ze sebe udělat pannu, když si necháš transplantovat panenskou blánu.“

„Máš pravdu.“ Harry vztáhl k synovi ruku, pak zaváhal a znovu ji spustil. „Drsný jako vždy, ale máš pravdu. A já netvrdím, že protříděním vzpomínek získáš zpět nevinnost. Vzpomínáš na vzrušení, když jsi poprvé uslyšel Beethovena. Na zázrak prvního polibku.

A vím, že se obáváš ztratit to, co ti zbylo z Miriam.“

„Hodně si toho namlouváš.“

„Ale Michaeli, to je jediná možnost. V opačném případě zůstává

jedině role živé zkameněliny.“ Harry se kajícně usmál. „Je mi to líto, synu. Nechtěl jsem tě poučovat, jak si zařídit život.“

„Ne. Nikdy jsi nechtěl, že ne? Vždycky to byl jen takový zvyk.“ Michael přešel k propusti a rychlým ťukáním na příslušný znak na klávesnici si objednal další whisky. „Řekni mi, co bylo tak naléhavé, že jsi musel vyslat paprskem virtuála.“

Harry pomalu přecházel po průhledné podlaze: jeho tiché kroky, pečlivě propočítané pro nulovou gravitaci nad oceánem prostoru, dodávaly celé scéně strašidelného vzhledu. „Interface,“ pronesl.

Michael se zamračil. „Projekt? Co je s ním?“ Harry pohlédl na syna s opravdovou sympatií. „Zřejmě ses tady opravdu zahrabal, Michali. Je to už století, co *Cauchy* odstartoval. Copak si nevzpomínáš na plán mise?“

Michael přemýšlel. Století -

„Panebože,“ hlesl. „Už je čas, že?“

Cauchy se ve vzdálené budoucnosti měl vrátit ke Slunci. Michael takřka proti své vůli pohlédl na stěnu, směrem k Jupiteru. Druhý portál červí díry stále trpělivě obíhal kolem největší planety Sluneční soustavy; bylo možné, že stále existuje i most přes jedno a půl tisíciletí?

„Poslali mě, abych tě vyzvedl,“ oznamoval Harry omluvným tónem. „Říkal jsem jim, že to je mrhání časem, že jsme se hádali od chvíle, kdy ses naučil mluvit. Ale stejně mě poslali. Možná bych měl mít větší šanci přesvědčit tě, než kdokoli jiný.“

Michael byl zmaten. „Přesvědčit mě k čemu?“

„Vrátit se domů.“ Virtuál se rozhlédl po místnosti. „Tahle stará kraksna může pořád létat, že?“

„Jistěže může.“

„Tak by ses v ní měl co nejrychleji vrátit. Potrvá ti to asi rok. Bylo by zabralo dvakrát tolik času posílat pro tebe loď -“

„Harry, počkej přece. Kdo jsou »oni«? A proč jsem najednou tak důležitý?“

„Poslala mě vláda Jupitera. A podporují ji všechny mezivládní

agentury. Pokud vím, po celé Sluneční soustavě. A ty jsi důležitý kvůli té zprávě.“

„Jaké zprávě?“

Harry zkoumal syna s klidnou tváří a promluvil vyrovnaným hlasem. „Michaeli, portál se vrátil. A cosi vylétlo z červí díry. Loď z budoucnosti. Dostali jsme od ní jednu zprávu, na mikrovlnách; máme podezření, že tu zprávu propašovali proti vůli toho, kdo loď řídí.“

Michael potřásl hlavou. Třeba opravdu příliš zestárl: Harryho slova mu připadala neskutečná – jako popis nějakého snu, který nedokázal pochopit. „Dala se ta zpráva rozluštit?“

„Docela snadno. Byla v angličtině. Hlasová, žádný obraz.“

„A? No tak, Harry.“

„Ptali se po tobě. Uvedli tvé jméno. Byla od Miriam Bergové.“

Michael zjistil, že proti své vůli mu z plic unikl všechen vzduch.

Virtuál jeho otce si k němu klekl s nataženou rukou, dost blízko k Michaelově tváři, aby rozeznal jednotlivé pixely obrazu. „Michaeli? Jsi v pořádku?“

Kapitola 3

Jasoft Parz opět visel v prostoru před Drážkou. Nákladní loď byla hotovou přehlídkou šedivého těla. Parz zíral do oční bulvy, která se otáčela a prohlížela si ho zpoza zpevněného epidermu. Měl zvláštní pocit příbuzenství s Drážkou, bytostí ve službách Qaxů.

Parz si byl dobře vědom, že na jeho křehkou kapsli míří stovka zbraní – možná dokonce i legendární emitory gravitačních vln hvězdoborců, které Qaxové ukradli Xeelee. Chtělo se mu zasmát. Ze změněné minulosti se k němu možná řítila stěna neexistence a přesto stále chřestili zbraněmi na jednoho starce.

„Velvyslanče Jasofte Parzi.“ Guvernérův hlas zněl jako vždy jemně, byl ženský, sladký – a naprosto nevyzpytatelný.

Parz udržel svůj hlas v klidu. „Jsem zde, guvernére.“

Nastalo dlouhé ticho. Pak se guvernér ozval:“Musím vás požádat o pomoc.“

Parz pocítil, jak z něj vyprchává napětí; bylo to, jako by se svaly jeho žaludku skládaly jeden vedle druhého. Tolik se obával pozvání ke schůzce s guvernérem – první cesty na oběžnou dráhu od onoho osudného okamžiku před týdnem, kdy byl přinucen být svědkem pokoření Qaxů rukama té vzpurné chátry, která unikla portálem Interface. Parz se vrátil k obvyklým povinnostem, i když to bylo dost obtížné; dokonce i prořídlé diplomatické kruhy, které planetu řídily, žily jen hovorem o tom jediném, podivuhodném aktu vzdoru. Občas Parz zatoužil opustit silný ochranný kordón, který chránil jeho život, a ponořit se do života obyčejných lidí. Jistě, byl by zabit v okamžiku, kdy by zjistili, že je kolaborant… ale možná by to stálo za to, zaslechnout ten sladký tón naděje z tisíce rtů.

Ale neměl dost odvahy nebo bláznovství, aby něco takového provedl. Namísto toho čekal, až guvernér rozhodne, co dělat. Bylo by docela ve stylu Qaxů potrestat celou planetu za činy několika jednotlivců.

Zabíjení by Parze nepřekvapilo.

Paradoxně měl vždy potíže dávat vinu Qaxům. Aby si zajistili

vládu nad Zemí a jejími sesterskými světy, stačilo Qaxům prostudovat historii a přizpůsobit si metody používané lidmi ke vzájemnému útisku. Neexistoval jediný důkaz, že by Qaxové kdy vyvinuli taktiku násilí pro jednání mezi sebou. Parz si říkal, že Qaxové jednají stejně, jako jednali všichni utlačovatelé v historii lidstva, jako by byli rozšířeným vtělením jednání člověka s člověkem: byli soudci historie.

Ale nakonec se nic takového nestalo. A nyní Parze zavolali na další audienci na oběžné dráze.

„Povězte mi, co chcete, guvernére."

„Věříme, že jsme portál Interface zabezpečili," začal Qax. „Je obklopen válečnými Drážkami. Upřímně řečeno, každý člověk, který se přiblíží jen na milion mil k artefaktu, bude dezintegrován."

Parz zvedl obočí. „Překvapuje mě, že jste ten portál nezničili."

Opět to netypické zaváhání. „Jasofte Parzi, nejsem schopen rozhodnout o dalším postupu. Lidská loď s posádkou vzbouřenců proti qaxské vládě unikla patnáct set let hluboko do minulosti – do doby, ve které neměli Qaxové na lidské záležitosti vliv. Úmyslem těchto rebelů jistě je nějakým způsobem změnit běh událostí, zřejmě připravit lidstvo k odporu nebo svržení qaxské vlády. Parzi, musím předpokládat, že minulost už byla těmito vzbouřenci změněna."

Parz přikývl. „A kdybyste portál zničil, přišel byste o jediný přístup k minulosti, jaký máte."

„Ztratil bych jedinou možnou kontrolu nad během událostí, ano."

Parz se v křesle přesunul. „A poslal jste něco skrz?"

„Ještě ne."

„Guvernére, už je to celý týden," zasmál se Parz. „Nemyslíte, že se chováte trochu nerozhodně? Buďto tu zatracenou věc zavřete, nebo ji použijte; tak nebo onak budete muset něco udělat."

A po celou dobu, co to odkládáš, dodal v duchu, se *stěna nereality k nám všem přibližuje neznámou rychlostí. . .*

Parz očekával, že se za tohle rýpání dočká ostré kritiky, ale opět vycítil guvernérovu nerozhodnost. „Nejsem schopen připravit plán dalších akcí. Velvyslanče, pomyslete na důsledky. Tito lidští vzbouřenci kontrolují historii na dobu jednoho a půl tisíce let. Snažil jsem

se vyhodnotit potenciál možných škod, ale žádný algoritmus mi neposkytl ani řádový odhad. Jsem přesvědčen, že nebezpečí je prakticky nekonečné… Můj druh se ještě nikdy s takovou hrozbou nesetkal a možná už ani nesetká."

Jasoft si olízl ret. „Skoro s vámi cítím, guvernére." I uvnitř toho, co zbylo z lidské vědecké komunity, existovala řada spekulací o důsledcích útěku vzbouřenců do minulosti. Mohli by utečenci skutečně změnit historii? Někteří argumentovali tím, že jejich čin by jen způsobil rozšíření funkcí pravděpodobností – že jejích jednání vyvolá nové alternativní reality. Jiní trvali na tom, že realita probíhá podél jednoho vlákna, které může být přerušeno vytvořením »uzavřené časové křivky« rebelů, jejich cestou v časoprostoru do minulosti.

V každém případě nikdo nevěděl, zda vědomí přečká takové narušení reality – uvědomí si Jasoft vůbec, že se celý svět a jeho historie změnily? Anebo prodělá smrt mysli a nahradí ho nový, lehce upravený Jasoft? Rovněž nikdo nedovedl odhadnout rychlost – měřeno samozřejmě subjektivně --, jakou se porucha blížila, kdy se vlastně vynoří z minulosti jako z hlubin nějakého ponurého oceánu.

Jasoftovi připadaly všechny ty spekulace naprosto neskutečné – a přesto náhle dávaly jeho světu nereálný nádech, jako by jeho život nebyl ničím než jasně natřeným povrchem, obklopeným vakuem. Nebál se – alespoň si to nemyslel -, ale měl pocit, že bylo v základech narušeno jeho chápání reality.

Měl podezření, že je to podobné, jako když člověk propadá šílenství.

„Velvyslanče, ohlaste, co jste zjistil o vzbouřencích."

Jasoft vytáhl z kufříku tabulku, položil ji na stůl před sebe a jeho prsty z ní začaly vyvolávat data. „Myslíme si, že vzbouřenci vytvořili skupinu zvanou »Wignerovi přátelé«. Kromě tohoto jediného ohromujícího činu byli Přátelé opomíjení jako okrajová sekta; neznamenali žádné nebezpečí pro vládu."

„Vědomě provádíme politiku, kdy nevěnujeme pozornost takovým skupinám," potvrdil Qax zachmuřeně. „Převzali jsme ji od lidských koloniálních mocností, jako například římské říše, která povolovala existencí místních náboženství… Proč mrhat silami potlačová-

ním toho, co je zcela neškodné? Možná bude nutno tuto politiku přehodnotit.“

Parz pocítil, že se chvěje při této tiché výhrůžce, obsažené v poslední větě. „Já bych to nedoporučoval,“ řekl rychle. „Koneckonců, jak říkáte, škoda už se stala.“

„Co je známo o té lodi?“

Jasoft hlásil, že loď postavili pod zemí na malém ostrově, stále nazývaném Británie.

V průběhu prvního desetiletí okupace existoval program systematické redukce lidského kosmického potenciálu, a proto byly postupně lodě po celé Sluneční soustavě a z blízkých hvězd – z té malé bubliny prostoru, kterou lidstvo ovládlo ještě před okupací – povolány na Zemi, zabaveny a rozmontovány v loděnicích, přeměněných na šrotiště. Ani teď nikdo nevěděl, kolik osamělých lodí stále ještě kdesi mezi hvězdami unikalo qaxským zákonům, ale s obsazenou Sluneční soustavou a hlavními extrasolárními koloniemi nemohly napáchat mnoho škody…

Až dosud. Loď vzbouřenců zřejmě postavili z odcizených zbytků rozebrané a zabavené nákladní lodi. „A proč tohle jméno?“ vyptával se Qax. „Kdo byl ten Wigner?“

Parz ťukl do tabulky. „Eugene Wigner. Kvantový fyzik z dvacátého století; téměř současník velkých průkopníků na tomto poli – Schrödingera, Heisenberga. Wignerovou specializací byl kvantový solipsismus.“

Qax se na chvíli odmlčel. Pak pokračoval:“To mi mnoho neříká. Musíme zjistit, jaké mají tito Přátelé záměry, Jasofte; musíme najít způsob, jak vidět jejich lidskýma očima. Já nejsem člověk. Musíte mi pomoci.“

Parz položil ruce na stůl a soustředil myšlenky. Wigner a jeho spolupracovníci se snažili vytvořit filozofii v odpověď na skutečnost, že kvantová fyzika, třebaže všeobecně přijímaná, překypovala úžasnými paradoxy, které naznačovaly, že vnější svět nemá jasně definovanou strukturu, pokud ji nepozoruje vědomí.

„My lidé jsme praktický druh s omezenými možnostmi,“ vysvětloval Jasoft. „Žiji ve své hlavě, někdy za svýma očima. Ovládám

vlastní tělo – ruce, nohy a částečně i předměty, které mohu sebrat a manipulovat jimi.“ Podržel tabulku v ruce. „Můžu touto tabulkou pohybovat: když ji hodím na stěnu, odrazí se. Existuje samostatně a odděleně ode mne.

Ale tento běžný pohled na vesmír se začal hroutit, když jsme se přiblížili k nejmenším elementům tvoření. Srdcem všeho je neurčitost. Mohu změřit polohu této tabulky, řekněme tím, že se od ní odrazí foton a já tento jev zaznamenám senzorem. Ale jak zaznamenám polohu elektronu? když od něho odrazím foton, elektron odletí pryč z místa, kde jsem měřil jeho polohu… Řekněme, že jsem tuto polohu měřil na miliardtinu palce. V takovém případě neurčitost vztahující se k pohybu elektronu bude tak vysoká, že o sekundu později nebudu mít ponětí, kde ta zatracená věc je, a to v okruhu sto mil.

Nikdy nemohu současně určit, kde se daný elektron nachází a kam míří… Místo abych jej nebo jakýkoli jiný předmět. chápal jako diskrétní pevnou drobnou entitu, musím uvažovat v pojmech pravděpodobnostní vlnové funkce.

Schrödinger vytvořil rovnice, které popisují změny a přetváření pravděpodobnostních vln v přítomnosti jiných částic a sil.“ Parz zavřel oči. „Představuji si vesmír plný pravděpodobností jako modrých vlnek. Kdybych měl dost dobrý zrak, možná bych mohl všechny ty vlnky vidět. Ale nemohu. Je to jako dívat se napůl zavřenýma očima: mohu jen odhadnout ta temná místa, kde se objevují vrcholky vln. A říkám si – tady, tady je elektron. Ale není tam; je to jen hřeben vlny… Tam, kde je vrcholek vlnové funkce, tam pravděpodobně elektron najdu nejspíš – ale není to jediná možnost.“

„Ale při pozorování se vlnová funkce samozřejmě hroutí,“ doplnil ho Qax.

„Ano.“ Spojení mezi kvantovou realitou a světem smyslů – lidských smyslů – se objevovalo při měření. „Provedu experiment a určím, že elektron je ve skutečnosti v tomto okamžiku,“ ukázal na tabulku prstem,“přímo zde. Pak vlnová funkce polohy zkolabuje a pravděpodobnost klesne na nulu s výjimkou toho malého kousku prostoru, v němž jsem definoval elektron. Jistě. jakmile měření skončí, začnou opět vznikat vlnové funkce a šířit se kolem zaznamenané

polohy elektronu.“ Parz se zamračil. „Pozorováním jsem ve skutečnosti změnil základní vlastnosti elektronu. Nelze oddělit pozorovatele od pozorovaného objektu… a mohl byste namítat, že pozorováním jsem vlastně vyvolal existenci samotného elektronu.

A tady je právě záhada, onen paradox. Schrödinger si představoval kočku zamčenou v krabici s jediným nestabilním jádrem. Po stanovenou dobu existuje padesátiprocentní šance, že se jádro rozpadne. Pokud se tak stane, kočku automatický mechanismus usmrtí. Pokud ne, je kočce dovoleno žít.

A teď: na stanovenou dobu krabici odložme a nedívejme se dovnitř. Povězte mi: je kočka mrtvá nebo živá?“

Qax bez zaváhání odpověděl:“Není zde žádný paradox. Odpověď lze dát pouze v mezích pravděpodobností, dokud není krabice otevřena.“

„Správně. Dokud není krabice otevřena, je vlnová funkce systému krabice-kočka neměnná. Kočka není mrtvá ani živá; existuje stejná pravděpodobnost kteréhokoli stavu.

Ale Wigner rozvedl Schrödingerův paradox ještě dál. Řekněme, že krabici otevře některý Wignerův přítel, který zjistí, zda kočka je naživu nebo mrtvá. Krabice, kočka i přítel teď tvoří velký kvantový systém s komplexnější funkcí vlny, v níž stav kočky – a přítele – zůstává neurčený, dokud jej nepozoruje Wigner nebo někdo jiný.

Fyzikové té doby tomu říkali paradox Wignerova přítele,“ pokračoval Jasoft. „Vede k nekonečnému regresu, občas nazývanému von Neumannova katastrofa. Systém krabice-kočka-přítel zůstává neurčený, dokud není pozorován, řekněme mnou. Ale pak vznikne nový systém – krabice-kočka-přítel-já -, který rovněž zůstává neurčený, dokud jej nepozoruje třetí osoba, a tak dále.“

Qax o tom chvíli uvažoval. „Máme tedy z lidského hlediska základní paradox existence kvantové fyziky, jak jej definoval tento Wigner a jeho výklady o kočkách a přátelích.“

„Ano.“ Jasoft pohlédl na tabulku. „Třeba je vnější realita ve skutečnosti tvořena aktem pozorování. »Kdyby neexistovalo vědomí,« říkal si Schrödinger, »byl by zůstal svět hrou před prázdnými lavicemi, neexistující pro nikoho, a tak vlastně vůbec neexistující?«„

„Nu, Jasofte. A co nám tohle prozradí o uvažování těch, kteří si říkají Wignerovi přátelé?“

Parz pokrčil rameny. „Je mi líto, guvernére. Nemám žádnou teorii.“

Pak nastalo dlouhé ticho; Parz vyhlížel z okénka kapsle na nemrkající oko Drážky.

Náhle kouskem oka Parz postřehl pohyb. Přesunul se v křesle, aby lépe viděl.

Nákladní Drážka se měnila. Ve zpevněném epidermu se tvořila spára asi sto yardů dlouhá, otvor, který se rozšiřoval do červenočerného tunelu, jakýmsi obscénním způsobem zvoucím dovnitř.

„Potřebuji vaši radu a pomoc, velvyslanče,“ oznámil guvernér. „Budete dopraven do vnitřku nákladní lodí.“

Parzem projel pocit vzrušení a očekávání.

Kapsle vyrazila. Parz se v popruzích napjal a silou vůle postrkoval malou loď do pohostinně otevřeného ústního otvoru Drážky.

Kapsle letěla snad celé míle neosvětlenými tunely; cévy podél stěn kypěly čímsi červeným podobným lidské krvi. Malí roboti z masa – guvernér jim říkal lymfoboti – se hemžili okolo letící kapsle. Parz pocítil nával klaustrofobie, jako by ho ty stěny plné krve mohly rozdrtit: podvědomě předpokládal, že tato vlastnost Drážek by měla být zakryta panely a světly. Kdyby takovouto loď využívali lidé, jistě by podobné úpravy provedli. Žádný člověk by dlouho nevydržel tento absurdní pocit, že jej někdo polyká, že cestuje obrovským trávicím traktem.

Konečně kapsle opustila to zvrásněné prostředí a vynořila se ve velké komoře – v břiše Drážky, jak ji okamžitě pojmenoval Parz. Uvnitř se vznášely koule světla, takže bylo vidět, že komora je přihližně čtvrt míle široká; vzdálené narůžovělé stěny protkávaly žíly.

Dostat se ven z toho krvavě červeného tunelu do jahodově narůžovělého sálu je přesně jako akt narození, pomyslel si Parz.

Ve středu komory se nacházela koule s nahnědlou kapalinou, sama několik stovek yardů velká. Uvnitř koule, téměř nerozeznatelný uprostřed kapaliny, spatřil Parz shluk strojů: z něj vystupovaly kovové podpěry, připevněné ke stěně žaludku Drážky, takže kouli držely

na místě. Povrch koule pokrývala čočka nahnědlého kalu. Kapalina jakoby zvolna kypěla, takže čočka sestávala z tisíců nebo snad z milionů šestihranných konvexních buněk o velikosti lidské dlaně; téměř omámenému Parzovi to připomnělo hrnec vroucí polévky.

Nakonec zavolal:“Guvernére?“

„Jsem zde.“

Hlas samozřejmě přicházel z translátoru kapsle, takže mu nemohl prozradit, kde se vlastně guvernér nachází; Parz zjistil, že slabě osvětlenou komoru žaludku prohledává. „Kde jste? Jste někde v té koulí s kapalinou?“

Qax se zasmál. „Skutečně, kde vlastně jsem? Kdo z nás může tuto otázku položit s naprostou jistotou? Ano, velvyslanče, ale já nejsem v té kapalině, ani nejsem z té kapaliny.“

„Nechápu.“

„Turbulence, Parzi. Vidíte ty konvexní buňky? Jsem *tam*, pokud vůbec někde jsem. Už chápete?“ Jasoft ohromeně vzhlédl.

Domovská planeta Qaxů byla bažina.

Moře, hodně podobné prvotnímu oceánu na Zemi, pokrývalo celou planetu od pólu k pólu. Zatopené krátery sopek zářily jako uhlíky. Moře kypělo; všude byly víry, konvexní buňky jako ty, které Parz spatřil v kouli v srdci Drážky.

„Parzi, turbulence je příklad univerzálního samoorganizování hmoty a energie,“ vysvětloval Qax. „V oceánu mého světa se energie vzniklá při teplotních rozdílech mezi sopečnou činností a atmosférou shlukovala a činností turbulence se z ní utvořily miliony konvexních buněk.

Veškerý známý život se svou povahou skládá z buněk,“ pokračoval guvernér. „Nemáme o tom přímý důkaz, ale předpokládáme, že to musí platit i pro samotné Xeelee. Ale zdá se, že neexistují pravidla, jakou formu mají tyto buňky na sebe brát.“

Parz se poškrábal na hlavě a zjistil, že se směje, ale byl to udivený smích, jako u dítěte. „Vy mi tvrdíte, že tyhle konvexní buňky jsou základem vaší tělesné stavby?“

„K cestě do vesmíru jsem byl přinucen vzít s sebou do tohoto

plavidla Drážky část svého mateřského oceánu: uprostřed Drážky je malá černá díra, vytvářející gravitační pole, které udržuje integritu koule, a tepelné zářiče uprostřed kapaliny simulují prostředí sopečné činnosti v mateřském oceánu.“

„To není příliš pohodlné,“ poznamenal suše Parz. „Není divu, že na všechno to cestování potřebujete nákladní Drážky.“

„Jsme křehké bytosti, pokud jde o fyzickou strukturu,“ připustil guvernér. „Mohli bychom být snadno narušeni. Pro manévrování tohoto plavidla existují některá omezení, aby moje vědomí zůstalo zachováno. A je nás poměrně málo ve srovnání, řekněme, s lidmi.“

„Ano. Místa není mnoho, ani v celoplanetárním oceánu…“

„Ti největší z nás se táhnou na celé míle, Parzi. A jsme prakticky nesmrtelní: konvexní buňky lze snadno obnovit a nahradit, aniž by došlo k poškození vědo- mí… Je vám doufám jasné, že tato informace se nesmí dostat na veřejnost. Naše křehkost je fakt, který by se dal využít.“

Varování vyslalo do Parzových starých kostí signál opatrnosti. Ale jeho zvědavost, které bylo konečně dovoleno pít po letech žízně z poháru, ho nutila klást stále další otázky. „Guvernére, jak se mohli Qaxové vůbec dostat mimo svou planetu a do vesmíru? Určitě nemůžete provádět velké technické projekty.“

„Přesto však jsme technologická rasa. Parzi, moje vědomí se hodně liší od vašeho. To je úplně rozdílné měřítko: já myslím až na molekulární úrovni. Kdybych si to přál, mohou moje buňky fungovat jako nezávislé továrny a vyrábět miniaturizované produkty vyspělé technologie biochemické povahy. S těmito produkty jsme mezi sebou po miliony let obchodovali a nic jsme netušili o existenci zbytku vesmíru. Pak jsme byli »objeveni«: v našem oceánu přistála cizí loď a byl navázán první pokusný kontakt -“

„Kdo to byl?“

Guvernér otázku ignoroval. ,,Naše biochemické produkty měly na trhu obrovskou cenu a tak jsme mohli vytvořit obchodní impérium – díky zástupcům – které zasahovalo na celé světelné roky daleko. Ale u velkých projektů se stále musíme spoléhat na zákazníka -“

„Zákazníka, jako jsou lidé. Nebo jako Drážky, které vás převážejí ve vlastním břichu.“

„Jen několik z nás opouští mateřskou planetu. Rizika jsou příliš velká.“

Parz se opřel v křesle. „Guvernére, znáte mě už hodně dlouho. Musíte vědět, jak mě za celá ta léta přivádělo k šílenství vědět o Qaxech tak málo. Ale jsem si naprosto jistý, že jste mi tohle všechno neukázal jen za dlouholetou službu.“

„Máte pravdu, velvyslanče.“

„Tak mi povězte, co ode mě chcete.“

Guvernér neváhal:“Parzi, potřebuji vaši důvěru. Chci cestovat do budoucnosti. Chci, aby pro mě lidé postavili nový Interface. A chci, abyste vy ten projekt řídil.“

Parzovi chvíli trvalo, než uspořádal zmatené myšlenky. „Guvernére, obávám se, že vám nerozumím.“

„Obnovení té starobylé technologie exotické hmoty by nemělo být obtížné, když vezmeme v úvahu rozvoj lidské vědy za uplynulou dobu jednoho a půl tisíce let. Ale parametry budou odlišné od prvního projektu…“

Parz potřásl hlavou. Cítil se pomalý, hloupý a starý. „Jak?“

Prostřednictvím konzole kapsle mu Qax poslal do tabulky obrázek: přitažlivý geometrický útvar, dvacetistěn; všech dvacet stěn modře zářilo a pomalu se otáčelo. „Nový Interface musí být dost velký na to, aby jím mohla projít nákladní Drážka,“ vysvětloval guvernér. „Nebo jiná loď dostatečně velká, aby v ní mohl letět Qax.“

Cestovatel letící přes interface červí díry byl při vstupu do konstrukce portálu z exotické hmoty i při průletu samotnou červí dírou vystaven gravitačním slapovým silám. Parz už teď věděl, že Qaxové jsou těmito silami mnohem zranitelnější než lidé. „Jícen červí díry musí být širší než ten první,“ uvažoval. „A portály musí být postaveny ve velkém měřítku, aby se daly vyhladit podpěry z exotické hmoty…“

Parz se zamyšleně dotkl tabulky; geometrické tvary zmizely.

Qax zaváhal. „Parzi, potřebuji k tomuto projektu vaši spoluprá-

ci.“ V guvernérově umělém hlasu jako by zaznělo cosi poctivého, cosi jako zoufalá prosba. „Musím vědět, zda vám to způsobí problémy.“

Parz se zamračil. „A proč by mělo?“

„Jste kolaborant,“ prohlásil Qax tvrdě a Parz sebou trhl. „Znám negativní pocity, které tento výraz vyvolává u lidí. A teď vás žádám, abyste se mnou *spolupracoval* na projektu, jehož úspěch může znamenat velké symbolické ohrožení lidstva. Jsem si vědom, jak moc znamenal tento malý úspěch vzbouřených cestovatelů časem pro lidi, kteří v nás vidí utlačovatelské dobyvatele -“

Parz se usmál. „Vy *jste* utlačovatelští dobyvatelé.“

„Teď vás však žádám, abyste podřídil tento symbol lidského vzdoru potřebám Qaxů. Vidím to jako výraz mimořádné důvěry. Ale pro vás je to možná nejhorší ze všech urážek.“

Parz zavrtěl hlavou a snažil se poctivě odpovědět, jako by byl Qax ztělesněním jeho vlastního svědomí a ne dobyvatel v nesnázích, který by ho mohl v jediném okamžiku rozdrtit. „Mám svůj vlastní názor na qaxskou okupaci i na činy, které jste za tu dobu vykonali,“ pronesl zvolna. „Ale moje názory nepřimějí qaxskou flotilu odletět, ani obnovit technologii, potenciál lidstva i tu naší prokletou hrdost, kterou jste nám vzali.“

Qax neřekl nic.

„Jsem praktický člověk. Narodil jsem se s talentem pro diplomacii. Pro zprostředkovávání. Díky své práci se snažím přetvořit neradostný fakt qaxské nadvlády v něco, co je přijatelné pro co nejvíc lidí.“

„Vaši druhové by mohli říci, že spoluprací s námi napomáháte prodloužení této nadvlády.“

Parz rozhodil stářím poznamenané ruce a kupodivu se podivil, jak dokáže hovořit tak upřímně s někým jako Qax. „Guvernére, dlouhé hodiny bojují s podobnými dilematy. Ale když se dostanu na konec, vždycky se zas objeví další problém. Něco neodkladného a praktického, s čím mohu opravdu něco udělat.“ Vzhlédl ke kouli zvolna kypící vody. „Dává vám to nějaký smysl?“

„Jasofte, myslím, že my dva uvažujeme stejně. Proto jsem si vás

vybral, abyste mi v tomto podniku pomáhal. Obávám se, že unáhlené jednání těchto vzbouřenců, těchto Wignerových přátel, představuje nejvyšší nebezpečí, – nejenom pro Qaxy, ale možná i pro lidstvo.“

„Ta myšlenka mě rovněž napadla,“ přikývl Parz. „Zasahování do historie není zrovna exaktní věda… a kdo z nás by chtěl věřit úsudku těch zoufalých uprchlíků?“

„Pomůžete mi?“

„Guvernére, proč vlastně potřebujete cestovat v čase *vpřed?* Jak vám to vyřeší potíže z minulosti?“

„Copak nevidíte, jaké šance nám tato technologie nabízí? Tím, že postavím portál do budoucnosti, mohu se radit s dobou, která ten problém *už zná a vyřešila ho.* Nemusím v tak vážné záležitosti přijímat rozhodnutí s jakýmkoli stupněm nejistoty; mohu se poradit s moudrostí těch budoucích Qaxů a řídit se jejich vedením…“

Parz matně uvažoval, zda by tento odvážný plán nezpůsobil něco jako časový paradox, ale nahlas řekl:“Rozumím vašemu záměru, guvernére. Ale – jste si jistý, že to chcete udělat'? Nebylo by lepší přijmout vlastní rozhodnutí, tady a teď?“

Guvernérův hlas zněl v překladatelském zařízení hladce a nevzrušeně, ale Parz měl dojem, že v něm přesto rozeznal zoufalý tón. „To nemohu riskovat, Parzi. Nu, dokonce není vyloučeno, že se budu moci poradit sám se sebou… se svým budoucím já, které ví, co dělat. Pomůžete mi?“

Ten Qax je úplně na dně, pomyslel si Parz. Opravdu, neví, jak si v této situaci poradit; celý ten nápad s novým projektem Interface, který spolyká nekonečně mnoho energie i zdrojů, je jen pouhá kouřová clona ukrývající guvernérovu neschopnost. U vědomí tohoto malého vítězství pocítil nečekaný záchvěv pýchy a šovinistické radosti.

Ale s triumfem se vrátil strach. Byl ke guvernérovi poctivý… mohl by opravdu důvěřovat úsudku těch Wignerových přátel, kterým náhoda poskytla takovou moc?

A toto váhání určitě zvýší pravděpodobnost, že nakonec budou všichni bezmocní před přicházející vlnou nereality z minulosti.

Ale nakonec nemá na vybranou, uvažoval Parz. „Pomohu vám,

guvernére,“ odpověděl. „Povězte mi, čím musíme začít.“

Kapitola 4

Během doby, kdy se zpráva odeslaná Michaelu Poolovi plazíla Sluneční soustavou žalostně malou rychlostí světla, seděla Miriam Bergová na hrubě střiženém anglickém trávníku a čekala na wignerovskou dívku Shiru.

Bergová postavila stroj času a dopravila jej ke hvězdám. Ale těch několik dní návratu červí dírou do vlastního času bylo nejdramatičtějších v jejím životě.

Před ní ležel záchranný člun z *Cauchy* v mělkém hnědém kráteru spálené země.

Loď byla nakloněná a rozevřená jako nějaké rozpitvané zvíře, z dosud žhnoucího vnitřku stoupala oblaka páry; téměř rovnoběžné spáry v trupu byly provedeny skoro s chirurgickou přesností řezu a Miriam věděla, že pro Přátele bylo obzvláštním potěšením, po jejich podivném způsobu, když použili řezací paprsky jako skalpel, aby z pohonných jednotek udělali pouhé kaluže strusky.

Jistě, ta »vražda« jejího člunu Přáteli byla cena, kterou stálo za to zaplatit za odeslání její jediné, krátké zprávy Poolovi. On něco udělá: přijde za ní… Při přípravě svého zoufalého plánu nikdy nepochybovala, že je stále naživu, po všech těch letech. Ale stále měla pocit viny, když pozorovala trosky lodi; koneckonců tím bylo zničeno její poslední spojení s *Cauchy* – s padesáti muži, ženami, s přáteli, s nimiž strávila století cesty přes celé světelné roky a tisíciletí, a kteří teď byli uvězněni na druhém konci červí díry v budoucnosti, do níž se s takovým zápalem snažili dostat, v temné odlidštěné budoucnosti qaxské okupace. Vyčítala si to.

Je to ale paradoxní, pomyslela si, vrátit se červí dírou do našeho vlastního času, a přece cítit takovou nostalgii po budoucnosti.

Ležela na zádech v trávě a sledovala lososově růžová oblaka na nestvůrné tváři Jupitera. Když trochu naklonila hlavu, dokázala rozeznat i portál Interface: konec červí díry, který byl ponechán na oběžné dráze kolem Jupitera, když *Cauchy* odletěl ke hvězdám, a kterým proletěla tato absurdní zeměloď Wignerových přátel při svém útěku

časem. Portál, zvolna klouzající od zemělodi na sousední orbitě, vypadal jako matný otisk palce barvy blankytné modři na tváři Jupitera. Vypadal mírumilovně – elegantní, ozdobný. Boky čtyřstěnu, spoje vlastní červí díry, byly nezvykle vypadajícím mlžným oblakem zlatomodrého světla; trochu připomínaly okna.

Bylo obtížné představit si hrůzy, které se nacházejí jen několik hodin subjektivního času cesty odsud na druhé straně časoprostorové trhliny.

Trochu se otřásla a objala se rukama v obranném gestu. Když přistála na zemělodi, dali jí Přátelé jeden ze svých tenoučkých jednodílných oděvů; byla si jistá, že je pro tohle umělé klima nejvhodnější, ale, sakra, nebylo jí v něm teplo. Měla ale podezření, že by jí bylo stejně chladno i v tom nejteplejším oblečení; měla podezření, že jejím problémem není zima, ale touha po návratu do bezpečného kovového lůna, kterým se pro ni stal *Cauchy*. Kdykoli si během století jejich cesty představovala konec letu, očekávala příjemné vzrušení z prvního výstupu z lodi a vdechnutí čerstvého pozemského vzduchu… dokonce i na Zemi vzdálené budoucnosti. No, nedostala se ani do blízkosti Země; a, proboha, naprosto každý by se určitě vyděsil v této situací. Být uvězněn na zemské hroudě čtvrt míle široké – dokonce nechráněné ani průzračným pancířem či silovým polem, pokud mohla říci – kterou vyrvali ze Země a vrhli zpět časem a na orbitu kolem Jupitera.

Usoudila, že v takové chvíli je zdravá dávka strachu tou nejracionálnější odpovědí.

V trávě tiše zašelestily kroky. „Miriam Bergová.“

Zvedla se na loktech. „Shiro. Čekala jsem na vás.“ Dívka z budoucnosti se zdála zklamaná. „Věřila jsem vám, Miriam. Dala jsem vám na naší lodi volnost. Proč jste vyslala tu zprávu?“

Bergová vzhlédla k Shiře zpod přimhouřených víček. Wignerova přítelkyně byla vysoká, asi stejně jako Bergová, necelých šest stop, ale tady veškerá podobnost končila. Bergová se rozhodla zmrazit svůj věk technologií ZS ve fyzickém věku asi čtyřiceti pěti let – věk, v němž se cítila nejpohodlněji. Měla šlachovité, pevné tělo, a bylo jí v něm dobře; ráda si představovala, že i vrásky okolo úst a hnědých

očí ji činí zkušenou, vtipnou, plně lidskou. A krátce zastřižené, šedí prokvetlé vlasy nebyly ničím, za co by se hodlala stydět. Naproti tomu Shiře bylo pětadvacet. Skutečného věku, jednou provždy, protože Qaxové technologii ZS zkonfiskovali. Dívčiny rysy byly jemné, postava štíhlá, téměř vychrtlá. Bergová si nedokázala zvyknout na Shiřinu hladce vyholenou hlavu a dělalo jí potíže nezírat na tvary její lebky. Dívka měla nezdravě nažloutlou pleť, kolem velkých, modrých očí bez řas tmavé kruhy. Vystupující zuby a lícní kosti budily pozornost jako u kostlivce, ale nepůsobila odpudivě. Shira hodně připomínala obyvatele měst na Zemi, jak si je Bergová představovala z doby několik století před svou vlastní dobou: v podstatě nezdraví, přežívající ve světě příliš drsném pro lidské bytosti.

Bergová by přísahala, že v Shiřiných ústech dokonce zahlédla plomby a zažloutlé zuby. Bylo možné, že lidstvo opět trápil zubní kaz, po všech těch staletích?

Jaké kruté svědectví úspěchu qaxských okupačních sil, pomyslela si Bergová hořce. Shira byla jako tvor z minulosti, ne z budoucnosti. A teď, když Bergová přišla o všechny lékařské vymoženosti *Cauchy* – nemluvě o technologii ZS – i ji brzy postihnou choroby, kterých se lidstvo již jednou zbavilo. Panebože, pomyslela si; já začnu opět stárnout.

Povzdechla si. Byla koneckonců blízko své vlastní době, třeba -- jakkoli se to zdálo nepravděpodobné – by se mohla dostat domů. Kdyby to Poole zvládl…

„Shiro,“ pronesla ztěžka,“nechtěla jsem vám ublížit. Nenávidím sama sebe, že jste kvůli mně nešťastná. Věříte mi? Ale když jsem se dozvěděla, že nemáte v úmyslu komunikovat s lidmi z této doby – z mojí doby – a říci jim o Qaxech… pak jsem se samozřejmě musela postavit proti vám.“

Shírou to ani nehnulo; otočila svou hezkou drobnou tvář k vraku člunu. „Chápete, že jsme museli váš člun zničit.“

„Ne, nechápu, není mi jasné, proč byste museli udělat něco takového. Ale očekávala jsem, že to uděláte. Na tom nezáleží, dosáhla jsem svého cíle; propašovala jsem tu zprávu ven i proti vaší vůli.“ Usmála se. „Docela mě těší; že se mi podařilo vyrobit to improvizo-

vané rádio. Víte, já jsem nikdy nebyla. příliš na techniku -“

„Byla jste fyzičkou,“ přerušila ji Shira. „Je to v historických knihách.“

Bergová se zachvěla, pocítila náhlý zmatek vyvolaný tím neočekávaným použitím minulého času. „Já *jsem* fyzička,“ zdůraznila. Ztuha vstala a setřepala si trávu ze zad. „Můžeme jít? Tohle místo mě deprimuje.“

Hledala směr a rozhodla se jít k hraně zemělodě.

Shira ji zvolna následovala o krok vzadu, její bosé nohy jemně našlapovaly v trávě.

Brzy se začaly přibližovat k hranícím umělé gravitace, která se rozprostírala kolem disku země; krajina před nimi se jakoby zvedala, takže to působilo, jako by vystupovaly z mělké mísy, a vzduch začínal řídnout. Asi třicet stop před okrajem se musely zastavit: Bergová měla v plicích až bolestně málo vzduchu a byla jí i větší zima.

Na kraji světa se vykláněla stébla trávy do prázdna, zbarvená září Jupitera do purpurova.

„Myslím, že máme základní problém v rozdílnosti chápání, Shíro,“ oslovila ji znovu Bergová a zlehka oddychovala. „Ptala jste se, proč jsem zradila vaši důvěru. Já nechápu, jak sakra může taková otázka mít vůbec nějaký význam. Co jste očekávala, že v dané situaci udělám?“

Dívka mlčela.

„Podívejte se na to z mého hlediska,“ pokračovala Bergová. „Patnáct set let po mém odletu s *Cauchy* jsem se opět blížila ke Sluneční soustavě…“

Jak léta cesty ubíhala, padesát členů posádky *Cauchy* si začalo pomalu uvědomovat, že světy, které za nimi zůstaly, stárly mnohem rychleji, než oni sami; posádku od domova oddělovala stále větší mezera prostoru a času.

Začali se stávat zajatci budoucnosti.

Avšak nesli s sebou portál červí díry. A věděli, že je jen několik hodin letu touto červí dírou dělí od jejich rodné doby. Bylo uklidňující představit si světy, které zanechali na vzdálenějším konci časo-

prostorového mostu, stále spojené s *Cauchy* pupeční šňůrou nataženého časoprostoru, jak žijí své životy stejným rytmem jako posádka *Cauchy* a trpělivě čekají, až kosmická loď v budoucnosti dokončí svou okružní cestu.

Nakonec po století letu subjektivního času se měl Cauchy vrátit na oběžnou dráhu Jupitera. Na Zemi mělo uplynout patnáct set let. Ale jejich červí díra je stále měla spojovat s minulostí, s přáteli a světy, které nezestárly o nic víc než oni sami.

„Nevím, co jsem přesně očekávala, když jsme se blížili ke Slunci," pokračovala Bergová. „Prošli jsme si stovky scénářů, před cestou i během ní, ale věděli jsme, že jen hádáme: v duchu jsem snad očekávala všechno, od radioaktivních pouští ke kamenným sekerám nebo bohům s vozy rychlejšími než světlo.

Ale ani ve snu bych nečekala to, co jsme našli. Země obsazená super-mimozemšťany, které nikdy nikdo neviděl… a podívejme, co se vyřítilo k nám, ještě než jsme minuli oběžnou dráhou Pluta." Zavrtěla hlavou při té vzpomínce. „Kousek Země, nepřirozeně vytržený z Anglie a vržený do kosmu; a na něm se zoufale choulí pár desítek vyzáblých lidiček."

Připomněla si, jak se vydala z bezpečné ocelové ochrany *Cauchy* do prostoru Jupitera, vyslanec v jednomístném člunu, jak se pomalu blížila k zemělodi; nemohla věřit svým očím, když se loď přiblížila k výseči venkovské krajiny, která vypadala, jako by ji někdo vyřízl z turistického katalogu na Zemi a přilepil na sametové pozadí vesmíru. Pak po přistání rozrazila dveře člunu a vyšla na trávu, která jí pod tvrdými podrážkami bot šustila…

Během několika krátkých skvělých minut se kolem ní shromáždili Wignerovi přátelé v naprostém vytržení. Pak k ní přišla Shira – v několika minutách vylíčila patnáct století tragické historie lidstva – a vysvětlila, co mají Přátelé v úmyslu.

Za několik hodin po přistání byla Bergová přinucena krčit se v trávě s ostatními, když se zeměloď řítila do gravitační studně v červí díře. Bergová se ještě teď chvěla, když si vzpomněla na strašlivé záření šílející kolem křehké lodi, na ten neskutečný a tajemný pocit přemístění, když cestovala časem.

Nedovolili jí vyslat zprávu posádce *Cauchy*. Třeba její druhy v posádce už potkala smrt z rukou Qaxů pokud slovo »už« mělo nějaký význam, když v červí díře čas ohýbal sám sebe.

„Byly to vypjaté dny," pronesla unaveně. „Jako uvítání doma to teda byla pěkná drzost."

Shira se usmívala a Bergová měla problémy se soustředit. „Jsem ráda, že to říkáte: *drzost,"* odpověděla Shíra. „Právě sama drzost toho nápadu nám umožnila uspět Qaxům přímo před nosem, jak jsme si to naplánovali. Pojďte, promluvíme si; teď máme čas."

Otočily se a začaly pomalu sestupovat zpět »dolů« po svahu k vnitřku lodi. Jak kráčely, měla Bergová nepříjemný pocit, že vystupuje z neviditelných dolíků v krajině a zase do nich vstupuje, že jsou několik stop široké a několik palců mělké. Ale sama země byla na dohled naprosto plochá. Pochovala neklid v poli, které ji udržovalo na tomhle disku z půdy a skály o průměru čtvrt míle; ať už používali k vytváření gravitace cokoli, zjevně to vykazovalo i poruchy.

„Musíte pochopit naši situaci," vysvětlovala Shira. „Ze záznamů, které se zachovaly z vašich dob, jsme věděli, že se každým okamžikem vrátíte k Zemí i s portálem Interface. Pokud se vám to podařilo, mohli jsme mít k dispozici bránu do svobodné minulosti. Vytvořili jsme Projekt -"

Bergová na ni ostře pohlédla. „Jaký Projekt?" Shira otázku ignorovala. „Qaxské úřady zřejmě o vašem příletu nevěděly, ale bylo jasné, že jakmile zpozorují vaši loď i její jedinečný náklad, budete zničeni. Museli jsme nalézt způsob, jak se s vámi setkat, než k tomu dojde, Miriam. Museli jsme postavit kosmickou loď pod všudypřítomným a vševědoucím dohledem Qaxů…"

„No ano. Víte, Shiro, budeme si muset ujasnit, jaký čas tady vlastně máme používat. Třeba budeme muset vymyslet zcela novou gramatiku – budoucí čas minulý, neurčitý čas přítomný…"

Shira se bez rozpaků zasmála a Bergová k ní pocítila trochu více sympatie.

Procházely alejí světelných koulí, vznášejících se ve vzduchu asi deset stop nad zemí a vydávajících světlo a teplo podobné slunečnímu. Bergová se na okamžik zastavila, když pocítila na tváři a znovu

stárnoucích kostech teplo hvězdy, kterou opustila před celým stoletím subjektivního času. Ve žlutobílém světle koule se ztrácel i růžový lesk Jupitera a tráva vypadala normálně hustá a zelená. Bergová po ní přejela obutou nohou. „Tak jste svou loď zamaskovali."

„Qaxové nezasahují v oblastech, které považují za »lidské kulturní svatyně«."

„Sláva Qaxům," poznamenala kysele Bergová. „Třeba to zas nejsou tak špatní chlapíci."

Shira pozvedla nadočnicové oblouky, kdysi porostlé obočím. „Jsme přesvědčeni, že nejde o altruismus, ale čistou kalkulaci. V každém případě takovou politiku provádějí a my ji mohli použít ke svému prospěchu."

Bergová se usmála a v duchu náhle viděla absurdní obraz vzbouřenců v umazaných kombinézách, jak se zahrabávají jako krtci pod katedrály, pyramidy, pod betonové hrobky starých štěpných reaktorů. „Vy jste tedy postavili loď pod těmi kameny."

„Ano. Přesněji řečeno jsme upravili část krajiny pro let."

„Kde jste získali zdroje?"

„Wignerovi přátelé mají přívržence po celé soustavě," vysvětlovala Shira. „Vzpomeňte si, že v době našeho prvního setkání s Qaxy lidé už cestovali mezi hvězdami a mohli používat zdroje řady systémů. Qaxové nás ovládají – téměř naprosto. Ale ten nevelký prostor volnosti, umožněný oním »téměř«, nám nechává prostor pro velké podniky… projekty, které by se snad mohly rovnat největším dílům vaší vlastní doby."

„Na to bych nevsadila," ušklíbla se zachmuřeně Bergová.

Šly dál k srdci lodí. „Takže," pokračovala Bergová,"jste svou loď připravili k cestě. Jak jste ji dostali z planety do vesmíru?"

„Použili jsme ukradený hypermotor Squeemů," odpověděla Shira. „Ten vytvořil okolo lodi pole ve tvaru čočky, které ji nejprve izolovalo spolu s okolním vzduchem od samotné planety. Pak jsme motor použili k vystřelení lodě do kosmu a jejímu nasměrování do blízkosti *Cauchy.* Po setkání s vaší lodí byl použit k cestě skrz Interface."

„Squeemové. To je ta rasa, s níž se lidstvo střetlo už dříve, ano? Ještě před Qaxy."

„A když jsme je porazili, poskytli mnoho ze základních technologií, které jsme potřebovali k opuštění Sluneční soustavy.“

„Jak je porazíme?“

Shira se usmála. „Přečtěte si historické knihy.“

„A teď je squeemský pohon zapnutý?“ vyptávala se Bergová dál.

„V minimálním režimu. Funguje jako radiační ochrana.“

„A udržuje vzduch nad lodí, že?“

„Ne, to zajišťuje gravitace lodi.“

Bergová přikývla: třeba existovala možnost získat i důležitější informace. „Umělá gravitace? Technika od mých dob hodně pokročila.“

Ale Shira se jen zamračila.

Přiblížily se k obydlí a pracovištím Přátel. Budovy tvořily jednoduché krychle a kužele odpovídající lidskému vzrůstu, rozmístěné okolo středu této krajiny do kruhu jako hračky kolem starých kamenných bloků uprostřed zemělodi. Budovy byly postaveny z jednotvárně šedého materiálu a jak Bergová zjistila, když přejela konečky prstů po stěně jednoho týpí, na omak hladkého. Měl v sobě lidské teplo, nikoli kovový chlad. Toto byl »konstrukční materiál Xeelee«, jeden z mnoha zázraků technologie, který zřejmě prosákl až k lidem – a jejich nepřátelům, jako byli Squeemové a Qaxové – od tajemných Xeelee, pánů tvoření.

Přátelé se pohybovali mezi budovami a trpělivě vykonávali svou práci. Jedna skupinka se shromáždila kolem jednoho zařízení na sběr dat zvaného »tabulka« a dohadovali se o něčem, co vypadalo jako schéma zemělodi.

Kývli na pozdrav Shiře a k Bergové vysílali zvědavé pohledy.

Napočítala na palubě lodi asi třicet Wignerových přátel – zhruba stejný počet žen a mužů. Bylo jim asi mezi pětadvaceti a třiceti lety, všichni vypadali jako zdraví a inteligentní lidé. Tuhle posádku zřejmě vybrala početná organizace Přátel s ohledem na jejich schopnosti pro misi. Všichni se řídili stejnou módou vyholování hlav jako Shira – někteří, jak si Bergová pobaveně všimla, si dokonce odstranili i řasy. Ale kupodivu se dali snadno rozeznat jeden od druhého: tvar

lidské lebky byl, jak zjišťovala, stejně rozdílný a dokonce pro oko přitažlivý jako rysy tváře.

„Zatím jste si vedli dobře, když jste se dostali tak daleko," poznamenala.

„Víc než dobře," odtušila Shira chladně. „Naše loď úspěšně prolétla portálem bez závažnějšího poškození nebo zničení. Naše zásoby a recyklovací zařízení by měly zajistit, abychom se udrželi na oběžné dráze Jupitera po mnoho let. Dost dlouho, abychom splnili své záměry."

Usmála se. „Ano, vedli jsme si dobře."

„Jo." Bergová zachmuřeně zkoumala zaměstnané skupinky Přátel. „Víte, hodně by mi pomohlo vás pochopit, kdybyste mi pověděla, o čem ten váš zatraceny Projekt vlastně je."

Shira se na ni smutně dívala. „To by nebylo vhodné."

Bergová se před ni postavila, dala ruce v bok a ve tváři se jí objevilo cosi, co znala jako velitelskou přísnost. „Neschovávejte se za prázdné fráze, Shiro. Sakra, byla to moje loď – můj Interface, který jste použili, abyste se dostali takhle daleko. A jsou to životy mé posádky, ztracené na nesprávném konci červí díry, těmi jsme zaplatili za váš úspěch, který mi tak bohorovně oznamujete. Proto mi dlužíte trochu víc než tyhle blahosklonné voloviny."

Shiřina jemná tvář jako z hedvábného papíru se zachmuřila něčím, co připomínalo skutečný smutek. „Je mi to líto, Miriam. Nechtěla jsem se k vám chovat přezíravě. Ale já – my – si opravdu myslíme, že by nebylo správné vám to říci."

„A proč? Povězte mi alespoň to."

„Nemohu. Kdybyste pochopila, o čem Projekt je, zjistila byste, proč vám o něm nemůžeme říci víc." Bergová se jí vysmála do tváře. „Vy si ze mě děláte legraci? Tohle mi má stačit?"

„Ne," odpověděla Shira a chvílemi se téměř usmívala. Bergová náhle pocítila souznění s tou tajemnou a neznámou osobností z druhé strany času. „Ale je to vše, co vám mohu dát."

Bergová si projela prsty vlasy. „Čeho se to obáváte? Myslíte, že bych se vám snad mohla postavit a snažit se Projektu zabránit?"

Shira vážně přikývla. „Kdybyste i jen částečně chápala, bylo by to možné, ano.“

Bergová se zamračila. .„Nemyslím, že tu mluvíte o pochopení – ale o víře. I kdybych věděla, co máte v úmyslu, mohla bych se proti tomu postavit, pokud bych nesdílela stejnou iracionální víru v úspěch. Je to tak?“

Shira neodpověděla; její pohled zůstal jasný a nezkalenu.

„Shiro, možná opravdu potřebujete moji pomoc,“ nevzdávala se Bergová. „Raději bych nespoléhala jen na víru, že moje loď vzlétne, když se můžu dostat k pohonu a zajistit, aby opravdu letěla.“

„To není tak jednoduché, Miriam,“ namítla Shira. Usmála se odzbrojujícím úsměvem. „A byla bych ráda, kdybyste ze mě přestala ždímat informace.“

Bergová se dotkla dívčina předloktí. „Shiro, *my jsme na stejné straně,*“ řekla naléhavě. „Copak to nevidíte?“ Udělala neurčitý posunek k centru Sluneční soustavy. „Můžete využít zdroje pěti planet – včetně samotné Země. Jakmile lidé pochopí, co se to snažíte odvrátit – noční můru qaxské okupace -, dostane se vám veškeré pomoci, jakou mohou tyto světy dodat. Měli byste k dispozici sílu miliard lidí.“

„To by nebylo k ničemu, Miriam,“ pokrčila Shira rameny. „Nezapomínejte, že jsme patnáct století před vámi. Vaši lidé by nemohli příliš pomoci.“

Bergová ztuhla a odtáhla se od dívky. „Mohli bychom toho spoustu dokázat, Shiro. Co když nás Qaxové budou následovat v čase skrz portál? Nebudete potřebovat pomoc, abyste je odrazili?“

„Dokážeme se ubránit sami,“ prohlásila klidně Shira.

Bergová se zachvěla, ale neustupovala:“Tak si představte stovku po zuby ozbrojených VJT lodí, jak se řítí portálem do budoucnosti. Mohly by tam nadělat pěknou paseku -“

Shira zavrtěla hlavou. „Jediná bitevní Drážka by je rozsekala během okamžiku.“

„Tak využijme výhodu staletí, která jsme získali,“ udeřila Bergová pěstí do dlaně druhé ruky. „V tomto okamžiku není jediný Qax, který by věděl, že lidstvo existuje. Mohli bychom je usmažit v jejich

vlastním hnízdě. Kdybyste nám poskytli tajemství hypermotoru Squeemů, mohli bychom postavit armádu lodí rychlejších než světlo a -“

Shira se zlehka zasmála.“Vy jste tak melodramatická, Miriam. Tak prudká!“ Rozhodila rukama.“V této době už Qaxové řídí mezihvězdné obchodní impérium, které zahrnuje na stovky hvězdných soustav. Představa nedokonale vybavené chátry z doby před patnácti sty lety, doufající, že je porazí, mi připadá upřímně řečeno směšná. A kromě toho – nejsme inženýři specialisté na hypermotor. Nemohli bychom vám »předat« tajemství pohonu Squeemů, jak tomu říkáte. „

„Tak ať jej naši inženýři rozeberou.“

„Každý takový pokus by měl za následek zničení poloviny planety.“

Bergová zjistila, že se znovu musí ovládat. „Zase už se chováte přezíravě,“ protestovala. „Dokonce urážlivě. My nejsme úplní primitivové, víte; jsme koneckonců vaši předkové. Možná byste k nám měli mít trochu víc úcty.“

„Vaše myšlení je primitivní, drahá přítelkyně. My jsme sem nepřišli proto, abychom se pokusili o jednoduchý vojenský útok proti Qaxům. I kdyby snad měl úspěch – a to by neměl -, nebylo by to nic platné. Náš cíl je současně mnohem jemnější a přitom dokáže mnohem, mnohem víc.“

„Ale přitom mi neřeknete, co to je? Vy mi nedůvěřujete.

Mně, své vlastní pra-pra-pra… prababičce -“

Shira se usmála.

„Byla bych hrdá, kdybych mohla sdílet něco z vašeho genetického dědictví, Miriam.“ Bok po boku kráčely dál, stále ke středu zemělodi. Brzy opustily pás obydlí z materiálu Xeelee i se skupinkami zaměstnaných lidí a šum hovoru Přátel za nimi umlkl; když došly ke středu lodi, bylo to, jako by vstupovaly do ostrůvku ticha.

A když vcházely dovnitř přerušovaného kamenného kruhu, připadalo to Bergové zcela odpovídající.

Zde nebyly žádné světelné koule: kameny, mohutné a starobylé, se vzdorovitě tyčily v mlžné záři Jupitera. Bergová se zastavila pod jedním stále neporušeným překladem a dotkla se chladného, modro-

šedého povrchu podpůrného pilíře; nepůsobil odpudivě ani studeně, pomyslela si, ale přátelsky – bylo to jako pohladit slona. „Víte,“ poznamenala,“mohli byste způsobit pěkný zmatek jen tím, kdybyste s touhle věcí přistáli na Zemi. Třeba na salisburské pláni, pár mil od originálu, který tam v tomto časovém úseku samozřejmě stojí ve větru a dešti. Kdyby to bylo na mně, nedokázala bych odolat, Projekt neprojekt.“

Shira se usmála. „Ta myšlenka je lákavá.“

„Jo.“ Bergová přešla ke středu kruhu a překračovala zřícené kusy skály. Pomalu se otáčela a zkoumala odkrojenou část země ve snaze vidět toto místo očima lidí, kteří je před čtyřmi tisíci lety postavili. Jak to asi vypadalo za slunovratu na holé salisburské pláni bez jakékoli známky civilizace kdekoli ve vesmíru s výjimkou několika na pláni rozptýlených ohňů, které v ranním svítání vyhasnou?

Ale teď byl obzor lemován anonymním šedým pásem obydlí Přátel a ona věděla, že i kdyby měla tu moc smést je z povrchu, objevilo by se jen několik yardů spálené rašeliny, drsný okraj táhnoucí se nad nekonečnem.

A když zaklonila hlavu, zahlédla i oblouk okraje Jupitera, zavěšeného na nebi jako obrovská stěna rozdělující kosmos.

Před takovou mohutností vypadaly starobylé kameny jako trpaslíci. Připadaly jí patetické.

Stáhlo se jí hrdlo a připadlo jí to absurdní. „Sakra,“ zaklela chraplavě.

Shira k ní přistoupila a položila Bergové ruku na paži. „Copak je, přítelkyně?“ otázala se.

„Neměli jste právo to udělat.“

„A co?“

„Ukrást tyhle kameny! Tady není jejich místo; tady neměly být. Jak jste mohli zabít tolik historie? Ani Qaxové se těch kamenů nikdy nedotkli; sama jste to říkala.“

„Qaxové jsou okupanti,“ zamumlala Shira. „Pokud by se domnívali, že je to v jejich zájmu, rozdrtili by ty kameny na prach.“

„Ale neudělali to,“ utrhla se Bergová hněvivě. „A jednoho dne, s

vámi nebo bez vás, Qaxové nakonec odejdou. A ty kameny by tam pořád stály – nebýt vás.“

Shira se otočila tváří k Jupiteru, holá lebka se jí leskla v narůžovělém světle. „Věřte mi, my – Přátelé nepostrádáme svědomí, když jde o takové věci. Ale to rozhodnutí bylo nakonec správné.“ Obrátila se k Bergové a ta si povšimla v bledých a prázdných dívčiných očích nezvyklého výrazu; plného téměř iracionální víry. „Jak to víte?“ zeptala se ztěžka.

„Protože,“ pronesla zvolna Shira, jako by mluvila s dítětem,“nakonec *se těm kamenům* nic nestane.“ Miriam na ni udiveně zírala a uvažovala, zda se má smát. „Jste blázen? Shiro – vy jste se zahrabali pod těmi kameny, obklopili je polem hypermotoru, vyrvali jste je z planety, mrštili jste jimi jako rukavicí na qaxskou flotilu a vrhli je o patnáct set let zpátky v čase! Co jim ještě můžete udělat?“

Shira se usmála a do tváře se jí vrátila starostlivost. „Víte, že vám neobjasním naše záměry. Nemohu. Ale vidím, že máte obavy a chci, abyste věděla a věřila celým srdcem, že až Projekt uspěje, Stonehenge zůstane neporušené.“

Bergová odtáhla paži a najednou dostala strach. „Jak je to možné? Panebože, Shiro, co vy všichni vlastně máte v úmyslu?“

Ale Wignerova přítelkyně neodpověděla.

Kapitola 5

Kapsle se znovu usadila ve výstelce žaludku Drážky; ze spodní strany člunu se vysunuly malé úchytky ve tvaru klepet a ponořily se do zpevněné tkáně.

Jasoft Parz, který čekal na ukončení kotvícího manévru uvnitř kapsle, cítil, jak se zároveň s žaludkem Drážky obrací i jeho vlastní.

Rychle otestoval nepropustnost svého skafandru; zeleně svítící čísla se plynule přesunula přes průzor helmy – a pak kývnutím hlavy vydal příkaz k otevření dveří kapsle.

Vyrovnání tlaků bylo doprovázeno sykotem a závanem vzduchu, který pár chvil létal po kabině a jemně tlačil Parze na hrudi. Pak si Parz s povzdechem uvolnil pásy a lehce vstal z křesla. Od poslední návštěvy guvernéra uvnitř vlajkové Drážky, před rokem ještě na zemské orbitě, udělala technologie ZS zázraky s některými z jeho těžších neduhů. Bylo požehnáním vstávat bez bodavé agónie bolesti v zádech. Lymfoboti umístili nad výstelku žaludku Drážky malou plošinku těsně u vstupu do kapsle; na ní byl připevněn translátor. Parz bleskově vyskočil z kapsle a zapnul elektromagnety na podrážkách bot, aby udržel nohy na plošině. Brzy byl hotov a mohl celkem důstojně stát.

Rozhlédl se. Trup kapsle, umístěné vedle něj, mu připadal jako nějaké obrovské sousto ve vnitřnostech Drážky. Obrátil se tváří ke kouli kypící kapaliny, zavěšené nad ním; vedle ní se v matném světle vnitřností Drážky mihotal virtuální obraz vnějšku – dvacetistěnný portál červí díry a úzký srpek samotného Jupitera. „Guvernére," oslovil jej,"je to už dlouho."

Z translátoru zazněl guvernérův hlas: v hustém vzduchu zněl Parzovým uším trochu matně. „Opravdu. Celý rok od útěku těch prokletých Wignerových přátel. Promarněný rok, po který jsme se snažili situaci napravit. A teď dospějeme vrcholu, tady ve stínu Jupitera, že, Parzi."

„Neřekl bych promarněny," oponoval Parz. „Stavba a vypuštění portálu nového Interface jsou velkým úspěchem. Tempo prací mě

ohromilo.“

„Děkuji vám za podíl, jímž jste do tohoto podniku přispěl, Jasofte Parzi.“

„Nejednal jsem zcela úplně ve váš prospěch.“

„Třeba ne,“ připustil Qax. „Ale co mi na vaší motivaci záleží, když výsledek odpovídá mému očekávání? Chápu, že vás motivovala vaše osobní odměna, aplikace Zastavení stárnutí, která…“

„Nejen to,“ přerušil ho Part chladně. „Napadlo mě, že znovuobnovení starého průmyslu exotické hmoty je dobré pro lidstvo.“ Samozřejmě bylo třeba za to zaplatit. S typickým jednostranným myšlením, možným jen v ovládané společností, se většina lidských světů Země, Mars, Měsíc, Titan – změnila na téměř pouhé továrny na exotickou hmotu, všechny jejích zdroje se používaly jen k dosažení jediného cíle. Avšak dokončení tak ohromného projektu, využívajícího pouze lidských technologií – třebaže jej nařídili Qaxové – udělal hodně pro zvýšení sebeúcty lidského rodu. „Koneckonců ta zatracená věc byla postavena a vypuštěna během šesti měsíců, guvernére.“

„Rozumím vaší hrdosti,“ odpověděl Qax svým jemným ženským hlasem. „A jsem rád, že ten čas neotupil váš výřečný jazyk, velvyslanče.“

„Čemu vy rozumíte?“ divil se hořce Parz. „Guvernére, vy jste nás podcenil už předtím, vzpomeňte si. Útěk Přátel…“

„Musím podporovat vaši hrdost, Jasofte?“ přerušil ho guvernér. „Pozval jsem vás sem, abyste byl svědkem triumfu naší společné práce.“

A opravdu, Parz musel připustit, že Qax ho pozval sem, do prostoru Jupitera, jakmile začaly z ústí čekajícího portálu proudit první předběžné spršky vysokoenergetických částic… první ohlášení příchozího z budoucnosti.

„Koneckonců,“ pokračoval Qax,“kdybychom neposkytli vám a několika vašim kolegům tu technologii ZS, kterou jste sami neodmítli, nestál byste tady a nepřednášel mi o neuvěřitelném potenciálu lidstva. Nebo snad ano? Protože vy jste byl blízko ukončení obvyklé doby lidského života, je to tak?“

To nedbalé pohrdání vehnalo Parzovi krev do tváří. „Guverné-

re…“

Ale Qax netrpělivě pokračoval. „Nechme toho, velvyslanče; v tento slavnostní den bychom se měli těšit ze společného úspěchu a zapomenout na spory.“

Parz se zhluboka nadechl chladného modrého lidského vzduchu. „Dobře, guvernére.“

„Vaše srdce se muselo dmout pýchou, když byl nový Interface dokončen.“

A opravdu se mu hruď dmula pýchou, jak si vzpomínal. Nakonec se ústí druhé časoprostorové červí díry ve Sluneční soustavě zhmotnilo v podobě dvacetistěnu z modravě zářící exotické hmoty. Na několik krátkých a nádherných týdnů pluly oba portály společně kolem gravitační studny Jupitera, mléčné zástěny zborceného prostoru natažené přes kostru z exotické hmoty, lesklé jako fasety tajemných drahokamů.

Pak přišel čas odeslat jeden z portálů na cestu. Byla postavena obrovská loď s VJT pohonem; Parz si vzpomínal, že když se vznášela nad oběma portály, připadala mu jako lidská paže, jako sevřená pěst nad křehkými modrošedými květinkami.

Obrovské lodní VJT motory se probudily náhlým zážehem do života a jeden z portálů byl odtažen nejprve rozšiřující se spirálovitou drahou ven z gravitační studně Jupitera, pak širokým obloukem do mezihvězdného prostoru.

Parz – tak jako zbytek lidské rasy, jako guvernér a veškeré qaxské okupační síly – museli čekat šest měsíců, až se portál doplazí podsvětelnou rychlostí ke svému cíli.

První lodi vybavené zařízením Interface – *Cauchy* – to zabralo celé století, aby překročila most patnácti set let. Nové lodi trvalo jen půl roku subjektivního času odletět od Slunce a vrátit se; ale se zrychlením na několikanásobek zemské přitažlivosti se dostala o pět století do budoucnosti.

Parz nebyl vědcem a přes blízké spojení s projektem mu většina fyziky červích děr připadala filozoficky nepochopitelná. Ale když odcestoval do systému Jupitera a pozoroval pomalu se otáčející klenot dvacetistěnného portálu Qaxů, zdála se mu sama podstata projek-

tu velice reálná.

Na druhé straně těch mlhavých šedomodrých ploch byla budoucnost. Pokud Wignerovi přátelé získali nějakou výhodu tím, že unikli do minulosti, ve které žádný Qax ještě o lidstvu ani neslyšel, jakou ještě větší výhodu jim mohli poskytnout tito budoucí Qaxové? uvažoval ponuře Parz. Měli k dispozici pět set let budoucí historie, pět století, v jejichž průběhu musel být zápas mez Qaxy a lidmi již rozhodnut.

Od útěku Přátel uplynul pouhý rok. Ale tito budoucí Qaxové už měli příležitost upravit dění tak, jak sami potřebovali.

„Jste zamyšlen," poznamenal guvernér a přerušil mu tok myšlenek.

„Promiňte."

„No tak," pokračoval Qax a jeho hlas zněl v translátoru trochu dokonce trochu svůdně. „Nemyslím, že by kdokoli z nás považoval toho druhého za přítele, velvyslanče. Ale úzce jsme spolupracovali a nakonec – alespoň jednou – jsme dokázali být k sobě upřímní. Povězte mi, co vás trápí, zatímco očekáváme další průběh událostí."

Parz pokrčil rameny.

„Přemýšlím, jak děsivou zbraň jsme poskytli vašim nástupcům, kteří přijdou za pět set let. Představte si některého z velkých generálů lidských dějin – například Bonaparta -, který by dokázal prostudovat z historických knih výsledek své největší bitvy ještě před *jejím začátkem.*"

„Existuje více než jedna možnost, Jasofte. Takový generál by se mohl cítit tváří v tvář historické nevyhnutelnosti bezmocný. O řadě válek nerozhodují vojenské schopnosti nebo hrdinství několika jednotlivců, ale dějinné síly. Nebo by třeba generál mohl pocítit výčitky svědomí při pomyšlení na to, kolik utrpení a smrti způsobily jeho ambice; třeba by se dokonce snažil onu bitvu odvrátit."

„Možná," připustil Parz. „Ale nedovedu si představit jakéhokoli generála Qaxů, který by cítil výčitky svědomí kvůli lidským obětem tyranie nebo války, bez ohledu na výsledek. Když jsme se dozvěděli o útěku Wignerových přátel, vzpomeňte si, že jsme se oba obávali svěřit tak velkou moc do rukou jakékoli skupiny, bez ohledu na druh.

Neměli bychom stejně nedůvěřovat i těm Qaxům z budoucnosti?“

Qax se tiše zasmál.

„Třeba jste to teď vy, kdo nás podceňuje. Já nepostrádám obdiv k lidským úspěchům, i když mě občas vaše motivace vyvede z míry.“

Jasoft hleděl průzorem přilby na slabé, mýdlovité bublání části domovského oceánu, v níž se nacházel guvernér. „Například?“

„Loď, která odvezla náš terminál Interface, měla lidskou posádku. Samozřejmě byla v převážné míře automatizována a jistě byla zabezpečena proti možnosti případné vzpoury posádky, ale vaše zkušenosti ze staletí vesmírných letů mě přesvědčily, že neexistuje větší záruka úspěchu pro loď postavenou lidmi, než přítomnost lidských techniků na palubě, s jejich vynalézavostí a přizpůsobivostí, fyzickou i duševní. A tak jsme potřebovali lidskou posádku.“

„A neměl jste problémy nalézt dobrovolníky. Přes perspektivu cesty se zrychlením mnoha g,“ usmál se Parz. „To mě nepřekvapuje, guvernére.“

„Jak to?“

„Ne všichni lidé jsou stejní. Ne všem vyhovuje naše postavení služebnického druhu jako…“

„Například jako vám, Jasofte?“

„Správně.“ Parz zaťal zuby a cítil, jak se mu napínají čelisti; nečekal, že to Qax pochopí, ale k čertu s tím. „Správně. Ne všichni lidé jsou jako já. Někteří se chtějí dostat pryč z té pasti, kterou se pro nás stala Sluneční soustava, a je jim jedno, čím za to zaplatí. Bude někdy lidem znovu dovoleno cestovat mimo Sluneční soustavu? A k čemu je vlastně život, když ne k pozorování, k objevování, k obdivování nového? Třeba jste udělali chybu, když jste nám vzali technologii ZS; třeba to obnovení laciného lidského života pouhých několik žalostných desetiletí a pak nekonečná temnota – vyvolalo větší touhu lidí riskovat. A stali se hůře ovladatelní, že guvernére?“

Guvernér se zasmál. „Snad. Nu, Parzi, měli bychom přejít k věci. A jak se teď cítíte, když má Interface začít fungovat?“

Parz si znovu vybavil dlouhé měsíce čekání po dokončení stavby a vypuštění Interface. Po celou dobu udržoval ve své pracovně virtuální obraz portálu a naslouchal nekonečným a ohromujícím komentá-

řům o relativistické dilataci času, o uzavřených časových křivkách a Cauchyho horizontech.

Budoucí Qaxové museli samozřejmě návštěvu z minulostí očekávat. Třeba někteří Qaxové z Parzovi doby budou stále naživu a dokáží si vzpomenout na start lodi s portálem.

Konečně nadešel den, kdy se loď měla vrátit k Zemi budoucnosti – den, kdy měl portál začít pracovat jako časový tunel do budoucnosti; a k Parzovi se v jeho tichém sledování virtuálního obrazu stacionárního jupiterského dvacetistěnu přidaly neviditelné sbory milionů lidí. Po celé Zemi a ve zbytku okupovaného systému lidé sledovali blyštivý dvacetistěn se směsicí fascinace a hrůzy zároveň.

Pak z konce červí díry konečně vyrazily exotické částice…

„Předpokládám," pronesl Parz zvolna,"že cítím něco podobného jako Michael Poole, stavitel prvního Interface, když čekal, až jeho velký projekt dojde naplnění." Ale první projekt Interface, jak Parz vyrozuměl, vznikl v naději na získání znalostí od budoucích generací lidstva a ve snaze ověřit vědecké poznatky o časoprostoru a exotické fyzice, a také pro samotný zážitek. Fungující stroj času na oběžné dráze kolem Jupitera Když ho můžete postavit, proč ne?

Poole musel očekávat otevření červí díry s pocity radosti. Neobával se ho, tak jako Parz.

„Ano," pokračoval Qax zamyšleně. „A nyní -"

Vtom virtuální obraz dvacetistěnu vybuchl; Parze pohltila temnota protkaná zlatým deštěm a on vykřikl, schoulil se a zakryl si rukama obličej.

Guvernér mlčel; Parzovi zněl v uších jen vlastní přerývaný dech.

Po několika dlouhých sekundách sebral Parz vůli zvednout hlavu. Virtuální obraz portálu tu stále byl, i se srpkem světla Jupitera za sebou…

Ale nyní se před portálem vznášela loď. Střela z noční temnoty, která vylétla ze šedomodré zástěny portálu. Povrch časoprostorové diskontinuity se několik vteřin po průchodu stále ještě chvěl a odrážel zkresleně narůžovělou záři Jupitera na kouli kypícího Qaxova oceánu.

Loď z budoucnosti roztáhla jako pták křídla na stovky mil široká.

Temné baldachýny černé jako noc se rozprostřely nad Parzem.

„Bojím se, Qaxi," Parz bezděčně ztlumil hlas do šepotu.

„O nic víc než Já, Parzi. Ta ladnost plavidla, použití pohonu ploch diskontinuity – to je charakteristické pro technologii nočních stíhačů Xeelee."

Xeelee… Parz cítil, jak se jeho strach mění v téměř posvátnou hrůzu, že by se Xeelee náhle mohli dozvědět o existenci lidstva.

„Ale přesto je to qaxská loď," pokračoval guvernér. „Dostal jsem volací signaturu… Mým nástupcům se v nadcházejících stoletích zřejmě vede dobře, když získali přístup k technologii Xeelee."

„Musíte být hrdý," pronesl hořce Parz. Srdce mu stále bušilo jako šílené, ale strach ho už přecházel a měnil se v podráždění nad Qaxovou přezíravostí.

„Křídla jsou ve skutečnosti plochy diskontinuity v časoprostoru," mlel dál Qax. „Pohonná síla je čerpána z nelineárního narušení časoprostoru – jako když se akustické vlny po vzniku šíří atmosférou. A - "

„Dost."

Parzovi ztuhl dech v plicích. Nový hlas, který zahřměl z translátoru na plošince vedle něj, byl ženský, ale tam, kde zněl guvernérův syntetický hlas jako bez dechu, měkce a rychle, byl nový hlas hluboký a těžký, téměř drsný.

Guvernér pronesl téměř dívčím hlasem:"Slyším tvůj hlas. Kdo jsi?"

„Jsem Qax."

„Nepoznávám tě," pokračoval guvernér.

„To mě nepřekvapuje. Cestoval jsem Interfacem červí díry ze tvé budoucnosti. V tomto bodu časoprostoru jsem ještě nezískal inteligenci."

„Pane," ozval se Parz a snažil se neprojevit ani známku strachu. „Jsem zvyklý na to, že jeden Qax se táhne na několik mil, jako tady guvernér a jeho fragment domovského moře. Ale kapacita tvé lodí je mnohem menší. Jak může vědomí Qaxe existovat v tak omezeném prostoru?"

„Během příštích století se mnohé změní," odvětil příchozí. „Mnoho Qaxů zemře a mnohem více jich vznikne; velmi málo nyní žijících rozumných Qaxů přežije. A forma, která udržuje naše myšlení, bude velmi různorodá. Qaxové si už nebudou moci dovolit luxus starobylé vodní formy; budou rozptýlení mezi hvězdami a musí nalézt nové způsoby přežití."

Parz sotva dokázal uvěřit, co ta slova znamenají. „Qaxi, co to říkáte? Co se stane Qaxům? Co vám lidé udělají?"

„Nejprve mi odpověz na mou otázku," přerušil ho guvernér a Parz měl dojem, že v tom umělém hlase slyší tón uražené hrdosti. „Proč jsi mne neinformoval o svém příletu? A proč hovoříš přes ten lidský translátor? Jsme Qaxové. Jsme bratři. Naše formy se možná liší, ale jistě můžeme komunikovat tak, jak to Qaxové vždy dělali."

„Chci, aby Jasoft Parz slyšel a rozuměl všemu, co se zde děje," odpověděl nový Qax. „Podějí budu vyžadovat jeho spolupráci."

Parz nejistě ustoupil a pod nohama ucítil okraj kovové plošiny. ,,Vy mě znáte?"

Opět v něm narůstal primitivní strach; hrozil, že ho paralyzuje, jako by byl nějaký divoch stojící před šamanem. Ale jak mohl Qax v pět set let vzdálené budoucnosti vědět o jeho existenci? *Ale ovšemže ví*, pomyslel si a v jeho myšlenkách vířilo cosi šíleného. Ten Qax je z budoucnosti; *ví vše o* těchto *událostech. Prav*děpodobně si tu scénu *tucetkrát prohlížel v záznamu…*"Jasofte Parzi, buď svědkem…"

Parz vzhlédl.

Višňové světlo proniklo trupem Drážky jako oštěp; geometricky dokonalá přímka prorazila kouli s oceánem guvernéra. Tělo Drážky se v místě rány vchlípilo, nabobtnávalo v obrovské puchýře a Parzovi se krátce naskytl výhled do vesmíru. Virtuální obraz nočního stíhače se roztříštil v oblak pixelů a zmizel.

Jasoft zavřel oči a v duchu si přehrál poslední sekundu virtuální projekce.

Qaxova loď, uvědomil si. Zbraň – paprsek, ať to bylo cokoli – byla vypálena z qaxské lodi z budoucnosti. „Technologie Xeelee, Jasofte Parzi," vysvětloval nový Qax. „Hvězdoborec…"

V místě, kde rudý paprsek udeřil, povrch oceánu v kouli kypěl a

měnil se v páru; velké bubliny přicházející z hloubi tekutiny ničily jemný vzorec šestihranných buněk turbulence. Pěnící kouli obklopila pára.

„Panebože," vydechl Parz. „Vy ho zabíjíte."

„Paprsek sestává z koherentního gravitačního záření," pronesl Qax téměř konverzačním tónem. „Stabilitu fragmentu oceánu udržuje malá černá díra v jeho středu. Účinek zbraně způsobil narušení rovnováhy v kouli; nyní imploduje směrem k centrální singularitě. Koule s kapalinou nad Parzovou hlavou byla teď zcela ponořená do mlhy; bylo to jako stát pod silným kulovitým oblakem. Parz ucítil na přilbě nepříjemné kapky čehosi tekutého, bylo to kulaté a těžké jako kapky rtuti. Zdvihl dlaň v rukavici a otřel si průzor helmy. „Qaxi," rozzlobil se,"nevzpomínám si, že by příslušníci vašeho druhu vraždili jeden druhého."

„Neúspěch toho, jehož nazýváte guvernérem, když umožnil útěk těch vzbouřených lidí v čase, je natolik katastrofický, že je až zločinný. Pokud vám to dělá starosti, Parzi, považujte to za odstranění vadného jedince, nikoli za vraždu. Posilování druhu eliminací slabších. Guvernér Země byl – váhavý. Já nejsem."

„Katastrofický neúspěch?" Parz opět poklekl a přitiskl tvář k translátoru. Musel křičet, aby v sílícím větru slyšel vlastní hlas. „Bože můj, Qaxi, já nevím, co jsem od budoucnosti očekával, ale nic takového… My lidé vás děsíme, že, Qaxi?"

„Ano," připustil Qax jednoduše. „Ale existence těchto obav by možná měla děsit vás. Protože jsem to já v tomto místě prostoru a času, kdo má v rukou moc -"

Parz se při té myšlence zachvěl.

„A já se neobávám vás, Jasofte Parzi," dokončil Qax.

Parz se zamračil. „Jak lichotivé."

„Prostudoval jsem si váš dřívější rozhovor s guvernérem. Tato nová politika připuštěni vybrané skupinky lidí ke staré technologii ZS je vskutku moudrá. Protože vás rozděluje. A vy, Jasofte Parzi, vy jste přijal mzdu Qaxů. Vy žijete, zatímco vaši krajané umírají jako hmyz." Qax se zasmál a jeho umělý smích zněl ve srovnání s guvernérovým hlasem temně a zlostně. „Vaše analýza ceny případné ne-

smrtelnosti byla správná.

Člověk by mnohem spíše zavrhl život jen několik desetiletí dlouhý, než by se vzdal šance na nesmrtelnost. Není to tak, Parzi?“

„Jestliže chcete, abych s vámi spolupracoval, proč mě urážíte?“

„Ach, vy se mnou budete spolupracovat.“

Parz zvedl hlavu, až mu děsivý déšť padal na průzor přilby. „.Poslouchejte mě. Guvernér, kterým zřejmě tak pohrdáte, byl *civilizovaný.* Rozumíte mi? Situaci, za které jsme my dva spolupracovali – okupaci – neměl na svědomí žádný z nás. Ale guvernérovým cílem byla efektivita, nikoli brutalita nebo teror. A proto jsem s ním celý život spolupracoval; měl jsem pocit, že to je nejlepší způsob, jak mohu pomoci svému druhu. Ale vás jsem už viděl zabít jednoho ze svých druhů, jen několik okamžiků od vašeho příchodu z budoucnosti…“

Qax se zasmál. „Jste poctivý, Jasofte Parzi; třeba právě proto si guvernér vaší přítomnosti tolik cenil. Poslouchejte, mým záměrem zde není udržet qaxkou okupaci.“

„A co tedy?“ zeptal se nejistě Parz.

„Nezdržím se v tomto úseku času a prostoru. Mám v úmyslu proletět původním lidským portálem – dostat se ještě hlouběji zpět v čase.“

„Vy honíte Wignerovy přátele? Ty lidské rebely – pronásledujete je v čase?“

„Ano, mám v úmyslu ty rebely zničit. A kromě toho chci dosáhnout ještě mnohem více.“

Parz se snažil představit si tohoto Qaxe, zabijáka bez jakýchkoli zásad s netajeným strachem a nenávistí k lidem, jak vniká do nepřipravené Sluneční soustavy o patnáct století dříve.

„A já?“ otázal se Jasoft s obavami. „Co budu dělat já, zatímco podniknete tento útok na minulost?“

„Nu, vy mě samozřejmě doprovodíte.“

„Dobrý Bože -“ Po Jasoftově přilbě opět stékal prvotní oceán; bez valných výsledků se jej snažil otřít hřbetem rukavice.

Qax pokračoval:“Guvernér si ještě po několik hodin uchová vě-

domí, i když jeho myšlení už pomalu mizí.“

„Cítí bolest?“

„Naše práce zde skončila. Vraťte se na svou loď.“ Parz, který přes stékající proud oceánu sotva viděl, zamířil do bezpečí kapsle.

Kapitola 6

VJT loď *Krab* Poustevník letěla zádí napřed na uměle udržované dráze kolem nafouknuté tváře Jupitera.

Michael Poole seděl v průhledné kopuli *Kraba* spolu s virtuálním obrazem svého otce Harryho. Loď teď obíhala temnou stranu planety a pohon VJT, který svítil celou míli hluboko pod průhlednou podlahou kabiny, osvětloval široký prostor tohoto oceánu vířících mraků. Kabinou procházelo fialové světlo a Poole si všiml, jak mladistvě vypadající plavá otcova hlava získává najednou ve stínu démonický nádech.

„Uděláme při návratu dojem," poznamenal Harry. „Asi ano. Je to jako ohňostroj."

Harry se obrátil k synovi s obdivem v chlapecky rozšířených očích. „Ne, to je ještě něco víc. Ty jsi fyzik, synu, zatímco já jsem jen vládní úředník; ty tomu porozumíš lépe, než bych to kdykoli dokázal já. Ale třeba na tebe ten zázrak nepůsobí tolik jako na mě jako na laika. Osedlali jsme si síly, které vesmír ztratil pouhých několik sekund po Velkém třesku…"

„V podstatě. Až na to, že by bylo přesnější mluvit o prvních několika zlomcích sekundy…"

»VJT« znamenalo Velkou Jednotnou Teorii, filozofický systém popisující základní síly přírody jako aspekty jediné supersíly. Srdcem VJT pohonu Kraba byl kus vodíku o velikosti pěsti, uzavřený v supravodivé láhvi a bombardovaný na teplotu fyziky tvoření. Při takových teplotách mohla působit jedině sjednocená supersíla. Když byl vodík vysát z láhve, procházela supersíla »fázovým přechodem« a rozkládala se na čtyři známé síly přírody – silnou a slabou jadernou sílu; gravitační sílu a elektromagnetickou sílu.

A stejně jako když pára pří průchodu fázovým přechodem uvolňuje teplo, když se sráží na vodu, tak byl při každém přechodu supersíly vyslán energetický puls.

Poole vysvětloval otci:"*Krab* používá fázovou energii VJT k přeměně ledu komety na plazma: přehřátá plazma je odváděna su-

pravodivou tryskou…“

Harry přikývl a díval se přes celou míli mechanismů na zbytek komety, která je sem dopravila z Oortova oblaku. „Jistě. Ale byla to tatáž energie fázové přeměny, uvolněná pří ochlazování po Velkém třesku, která vyvolala rozpínání samotného vesmíru.“

„To mi právě připadá tak ohromující, když se nad tím zamyslíš, Michaeli. Celý rok jsme se hnali Sluneční soustavou, a teď způsobujeme, že sám Jupiter vrhá stín – a to vše děláme pouze využitím energie tvoření. Tebe to nenaplňuje pýchou?“

Poole si promnul kořen nosu. „Ano, Harry. Samozřejmě naplňuje. Ale nemyslím, že podobný přístup nám v příštích dnech mnoho pomůže. Raději bych se principem našeho motoru nenechal příliš strhnout. Nezapomeň, že budeme jednat s lidmi z patnáct set let vzdálené budoucnosti… pokud vím, mohou to být klidně umělé bytosti nebo mimozemšťané.“

Harry se přiblížil k Pooloví a. zašklebil se. „Ale my všechny UI nejsme tak strašné, Michaeli.“

Poole přimhouřil oči. „Ještě chvíli mě provokuj a vytáhnu tě ze zásuvky.“

„Třeba ti superlidé z budoucnosti budou natolik pokročilí, aby uznávali práva umělých inteligencí,“ zavrčel Harry. „Jako například právo na trvalé udržení při vědomí. Stejně vím, že to jsou pro tebe jen řeči.“

„Jestli se mi nepřestaneš šťourat v hlavě, vypnu tě poprávu nebo bez, ty starej páprdo.“

Kopulí zazněl poplachový signál. *Krab,* vznášející se sotva tisíc mil nad mořem purpurových mraků, byl nedaleko bodu největšího přiblížení k planetě: stará loď teď vylétla ze stínu Jupitera a vyrazila do světla vzdáleného Slunce, zmenšeného vzdáleností a viditelného jen skrze vrstvy mraků nad nekonečným, plochým obzorem Jupitera: na několik sekund se objevila děsivá hloubka Jupiterovy atmosféry, zatímco mraky vrhaly tisíce mil dlouhé stíny jeden na druhý. Kabina byla plná třpytivého jasu. Na okamžik si Harryho obraz podržel purpurové stíny, vrhané na podlahu lodním pohonem. Pak se procesor vzpamatoval a když Harry otočil tvář ke slunci, měl profil ozářený

dožluta.

Potom, jako východ druhého, hranatého slunce, se objevil nad horizontem portál Interface. Michael rozeznával okolo portálu drobné jiskřičky kroužících lodí; čekaly na jakoukoli další návštěvu z budoucnosti.

Dráha zavedla *Kraba* na několik desítek mil od portálu; Michael zíral na oslnivou nebeskou modř exotické čtyřstěnné struktury portálu, přejížděl očima po těch chladných liniích a bez problémů klouzal po geometricky dokonalých tvarech. Stěny byly jako napůl průhledné desky postříbřeného skla; rozeznával jimi barvu Jupiterových oceánů, ale obraz mraků byl překryt stříbrozlatou patinou a byl tak zkreslený a stočený, že jej lidské oko nedokázalo sledovat, jako obraz ze snu. A každých několik sekund se jedna stěna na okamžik vyjasnila, takže nabízela ohromenému Michaelovi pohled do jiného prostoru, na neznámé hvězdy, jako díra vyříznutá v Jupiteru.

Krab plul dál a pryč od artefaktu, nechával ho rychle za sebou jako nějakou opuštěnou hračku.

„Panebože," vydechl Harry. „Nevěděl jsem, že to může být tak nádherné. Měl jsem dojem, že za těmi stěnami vídím hvězdy."

„Viděl jsi je, Harry," pronesl Poole tiše. „Je to skutečně brána do jiného času, do jiného místa."

Harry se naklonil k Michaelovi. „Jsem na tebe opravdu hrdý." Poole ztuhl a odtáhl se.

„Co si vlastně doopravdy myslíš, že tam najdeme?" zeptal se Harry.

„Na palubě té lodi z budoucnosti?" Poole pokrčil rameny. „Protože kromě té jediné zprávy od Miriam s námi od svého příchodu Interfacem před rokem nekomunikovali, je těžké provádět extrapolaci."

„Co myslíš, budou lidé stále ještě vypadat lidsky?" Poole loupl očima po Harrym. „A vypadáme my doopravdy lidsky? Podívej se na nás, Harry. Já, díky ZS nesmrtelný a ty napůl rozumná UI."

„*Napůl* rozumná?"

„Navenek vypadáme dostatečně lidsky a zřejmě bychom tvrdili, že jsme lidé, ale nevím, jestli by v nás člověk například z doby před tisíci lety poznal příslušníky téhož druhu, jakým je sám. A teď mlu-

víme o svém druhu za patnáct dalších století…“

Harry luskl prsty a vystrčil bradu. „Třetí ruka vystupující z tváře. Hlavy bez těla, poskakující po palubě jako fotbalový míč. Co myslíš?“

Poole pokrčil rameny. „Pokud by tak velké modifikace byly účinné nebo sloužily nějakému konkrétnímu účelu, tak snad ano. Ale nemyslím, že by na čemkoli z toho záleželo ve srovnání s tím, co najdeme uvnitř jejich hlav. A s tím, co postavili.“

„A co jejich technologie?“

„Zřejmě bude na jejích seznamu fyzika singularit hodně vysoko,“ odpověděl Poole. „Manipulace zakřivení časoprostoru… Už jsme zvládli fyziku velkých hmot, hostí a vysokých energií – to je jádro VJT pohonu a exotické hmoty, z níž byl postaven portál Interface.“

„A za dalších patnáct set let…“ pobídl ho Harry. „Jak daleko bychom mohli dojít? Předvídal bych i tvorbu samotných singularit v měřítku od několika tun až možná do hmotnosti asteroidů.“

„K čemu?“

Poole rozhodil rukama. „Kompaktní zdroje energie. Kdybys měl černou díru v kuchyni, mohl bys do ní házet odpadky, které by ve zlomku sekundy stlačila do velikosti pouhým okem neviditelné – a přitom by uvolnila obrovské množství použitelného krátkovlnného záření. A co taková umělá gravitace? Stačí dostat černou díru do středu, řekněme Měsíce a mohl bys zvýšit gravitaci na jeho povrchu, jak bys chtěl.“

Harry přikývl.

„Samozřejmě bys musel najít nějaký způsob, jak singularitě zabránit, aby Měsíc spolkla.“

„No jo. Pak tu jsou gravitační vlny, které generují černé díry při srážce. Mohl bys například vytvářet vlečné paprsky.“ Poole se opřel do křesla a zavřel oči. „Jistě. Jestli se dostali tak daleko, najdou nějaké využití pro holé singularity.“

„A co je to holá singularita?“

„…Možná se o tom zakrátko přesvědčíme.“ Vstupovali teď do oblasti plné lodí; nad trpělivým oceánem Jupitera zářily jiskřičky ze

stovek motorů. Lodě byly příliš daleko, aby se daly rozeznat jakékoli detaily, ale Poole věděl, že to musí být lodě Flotily Jupiterových obydlených měsíců, vědecké lodi z vnitřních planet i zatracení turisté a zevlouni snad odevšad. Slabý šum hovoru v pozadí kopule mu prozradil, že z toho pestrobarevného shluku začaly přicházet signály – věděl, že už od přijetí Miriaminy zprávy před rokem se prostor Jupitera stal středem pozornosti většiny lidstva a jeho vlastní přílet byl nejočekávanější událostí od příletu samotné lodi z budoucnosti.

Zprávy ignoroval a nechal virtuály, ať se o ně postarají; kdyby se dělo něco mimořádně závažného, dali by mu vědět.

Když po desetiletích izolace na pusté periferii Sluneční soustavy pozoroval přeplněný prostor před sebou, měl Poole pocit absurdní klaustrofobie. Vedla ho sem jak zvědavost, tak i skrytá obava o Miriam Bergovou a její posádku; ale teď, když jeho roční cesta z Oortova oblaku byla u konce, zjistil, že tu doopravdy nechce být, nemá chuť se vrátit mezí zapáchající lidské světy.

Harry ho sledoval s mladistvým obočím podmračeným. „Uvolni se, synu," nabádal ho. „Nikdy jsem neříkal, že to bude snadné."

„Panebože, drž už konečně hubu," vyštěkl Poole. Když to říkal, měl zvláštní pocit úlevy, že má něco nebo někoho hmatatelného tak blízko na dosah, aby na něj mohl reagovat. „Měl bych tě strčit do elektronické láhve s nápisem »Táta« a pustit tě ven, až budu zase potřebovat ochrannou otcovskou starostlivost."

Harry Poole se nevzrušeně usmál. „Jen dělám svou práci," zamumlal opatrně.

Krab, zepředu stále ozářený vlastním pohonem, se blížil k nejhustšímu seskupení lodí na obloze. Mraky lodí, jako by vycítily, že se Krab blíží, se začaly rozestupovat.

Uprostřed té mlhy světlušek rozeznával Michael tvar čehosi obrovského: zelenou skvrnu na růžovém pozadí Jupitera.

„To je ono," řekl Poole a zjistil, že chraptí. ,"Loď z budoucnosti. Čas dát se do práce…" Vydal nahlas první rozkaz.

Přecpaný vesmír vně kopule se náhle zamlžil mračnem pixelů, vířících jako zrnka prachu okolo Kraba, pomalu vytvářely plochy, koule a vlákna kolem kopule. Harrv se dotčeně otočil v křesle, ústa ote-

vřená, když se kolem lodi začal zhmotňovat obrovský virtuál. Nakonec hleděli skrze oči, z nichž každé bylo několik set yardů veliké, s víčky zakrývajícími jako dešťová clona zářící koule za nimi. VJT modul skryl nos jako nějaký obrovský technický projekt s nosními dírkami jako raketová sila; podél kopule se sunuly obrovské uši.

Otevřela se ústa velikosti velryby.

„Panebože," vydechl Harry. „To jsi ty, že? Díváme se ven přes tvoji tvář."

„Neznám žádný jiný způsob, abych si byl jistý, že budeme náležitě identifikováni. Neboj se, ten virtuál je jen dobré představení, nemá ani tolik rozumu jako ty. Opakuje pětisekundovou fázi pozdravu, znovu a znovu."

„Tak jak mají slyšet, co jim chce říci?"

„Harry, ten virtuál je dvě míle vysoký," odsekl Poole podrážděně. „Ať mu čtou ze rtů!"

Harry zvedl hlavu a sledoval nosní dírky, nad kabinou vlasy připomínající kabely, kožní póry velikosti malého asteroidu. „To je ale nechutné," odfrkl si nakonec.

„Buď zticha a sleduj."

Teď už lodě obklopovaly zamaskovaného *Kraba* ze všech stran. Poole poznal lodě jupiterského námořnictva, ježící se zbraněmi, otevřené a zranitelné vědecké plošiny, dokonce i čluny létající mezi měsíci, kterým nikdy neměli dovolit přiletět tak blízko. Mnoho větších lodí bylo postaveno podle stejného designu jako *Krab,* s pohonnou jednotkou a obytnými prostorami oddělenými dlouhým trupem; z této vzdálenosti vypadaly lodě jako rozžehnuté zápalky rozházené v prostoru.

„Co myslíš, jak na nás lidé z budoucnosti zareagují?" zeptal se náhle Harry s rostoucí nervozitou.

Poole se rozhlížel a všiml si, že si Harry kouše nehet – zvyk, na nějž se pamatoval z dětství. „Třeba nás sestřelí z oblohy," poznamenal zlomyslně. „Co ti na tom záleží, ty jsi v posteli na Zemi, daleko od nebezpečí."

Harry na něj pohlédl s výčitkou. „Michaeli, už se k tomu nebudeme vracet. Já jsem virtuál, ale mám svou identitu, vnímám svou

existenci.“

„To si myslíš.“

„A není to totéž?“

„V každém případě pochybuji, že bychom byli v nějakém nebezpečí,“ prohlásil Poole. „Lidé z budoucností se zatím nepokusili použít zbraní; proč by to měli dělat teď?“

Harry neochotně přikývl. „To je pravda.“ Poté, co se loď z budoucnosti dostala na oběžnou dráhu kolem Jupitera, pokusilo se několik jupiterských lodí k ní přiblížit. Lidé z budoucnosti neodpověděli ani na lodě nevypálili; prostě utekli rychleji, než by je bylo možno dohnít.

„Třeba žádné zbraně nemají,“ uvažoval Harry. Poole si navlhčil rty. „To je snad možné. Ale mají hyperpohon.“

„Vím o spekulacích, podle kterých existuje jakýsi hyperprostorový pohon,“ pokračoval Harry.

„Možná. Ale pokud je to pravda, tak nemáme tušení, jak funguje. Nelze extrapolovat z existujících technologií, tak jako jsem to udělal v případě technologie singularit; hypermotor by představoval kvantový skok.“

„Třeba to není lidský vynález. Třeba je mimozemského původu.“

„V každém případě si nemyslím, že by nám hrozilo nebezpečí palby; a pokud budou chtít, abychom vešli na palubu, nebudou utíkat.“

„Jak povzbudivé,“ zamumlal virtuál.

Teď už se před nimi rozestoupily poslední skupiny lodí, ohnivé jiskérky jejich VJT pohonu se rozlétly do stran jako vyděšený hmyz.

Před nimi se objevila loď z budoucnosti v celé kráse, jako část krajiny vystupující z vrstvy mračen. Moto*ry Kraba* konečně zhasly a Poolův virtuál s idiotskými slovy přivítání na rtech se naklonil nad disk zelené Země, asi čtvrt míle široký. Jasně rozeznával prstenec prastarých kamenů uprostřed – jako šedohnědé jizvy na zeleném pozadí. Kameny obklopoval pás anonymně vypadajících obydlí a za nimi rostla tráva až k samotnému kraji světa, jako v nějaké surrealistické vizi; zeleň v jeho očích ostře kontrastovala s purpurovou září

.Jupitera, takže to vypadalo, jako by loď obklopovala jizva neurčité barvy.

V blízkosti okraje rozpoznal Poole kovovou skvrnu, jakýsi zjizvený kráter uprostřed trávy. Mohl to snad být člun z *Cauchy?*

Nad tím vznášejícím se fragmentem Země poletovaly světelné jiskřičky jako uvězněné hvězdy. Tu a tam Poole zahlédl drobné postavy; plazily se po krajině a připomínaly hmyz. Lidé? Představil si tváře rozšířené údivem při pohledu na jeho vlastní velká, usmívající se ústa.

Rychle přejel po displejích přístrojů a prozkoumal údaje o hmotnosti lodi – rovnala se přibližně hmotnosti asteroidu – její gravitační konfiguraci a radiační charakteristiky.

„Viděl jsem obrázky a četl jsem o tom," poznamenal Harry,"ale asi jsem tomu až doteď doopravdy nevěřil**.**"

„Vypadá křehčeji, než jsem očekával," zamumlal Poole.

„Křehčeji?"

„Podívej se na ni. Proč budovat časovou loď na takové hroudě, s tak malou ochranou… pokud ovšem nechceš skrýt, co doopravdy děláš."

„Mohou prchat, ale nemohou bojovat," doplnil Harry.

„Jo. Třeba to nejsou ti hrdinští všemocní bohové z budoucnosti, které jsme očekávali. Třeba jsou ti lidé uprchlíci."

Harry se zachvěl. „Uprchlíci před čím?"

„No, alespoň zatím ještě neuprchli před námi. No tak, pojďme do člunu a zkusme, jestli nám dovolí přistát."

Kapitola 7

Michael Poole posadil člun z *Kraba* poblíž travnatého okraje lodi z budoucnosti, nedaleko od vraku člunu.

Poole spolu s virtuálem svého otce za patami vystoupil na zelenou pláň. Na okamžik se ho zmocnil pocit dezorientace. Pod nohama měl trávu, stébla byla natolik ostrá, že je cítil i skrz měkké podešve bot; koule velikostí pěsti se vznášely osm stop nad ním a vydávaly teplo podobné slunečnímu; směrem ke středu lodi vytvářely soustředěné koule útulnou enklávu pozemského světla. Dokonce i vrstva atmosféry nad tímto místem měla v sobě nádech modři.

Avšak nad ním – jako nějaká obrovská střecha tvoření – se vznášela oblaka Jupitera. Stálo ho hodně úsilí, aby se pod tou oblohou, která jako by ho měla rozdrtit, nepřikrčil.

„Víš," řekl Harrymu,"bylo pro mě dost těžké vystoupit z lodí. Cítím se jako nahý, když tu takhle stojím."

„Vím, co máš na mysli." Harry se teatrálně zhluboka nadechl. „Ale vzduch je cítit stejně dobře, jak ukázaly testy. Ba dokonce cítíš i vůni rostoucí trávy." Zhoupl se na špičkách. „A gravitace je téměř rovna pozemské, jak jsme to odhadli z oběžné dráhy."

„Přestaň se předvádět," zavrčel Poole. „Těžko pochopím, jak může někdo najít odvahu cestovat časem na téhle zatracené věci." Představil si Bergovou, jak se tiskne k zemi, když se kolem ní řítí stěna červí díry ze zhroucené exotické hmoty, a pocítil nezvyklý nával starostlivosti. Sakra. Bergová se o sebe dokázala postarat jako každý, koho znal – určitě mnohem lépe než on sám -, ale nikdo si nezasloužil prožít něco takového.

Jeho starost se začala měnit v neurčitý pocit viny a uvažoval, zda by se měl cítit zodpovědný. třebaže nepřímo, za řetěz událostí s tímto vyústěním.

Sledoval Harryho, jak mizí z dohledu za výsadkovým člunem *Kraba:* loď, kovový válec stále pokryty mrazem z chladného vesmíru, seděla na travnaté pláni stejně nepatřičně jako kulka z pušky na kněžském ornátu.

„Panebože," ozval se Harry.

Poole zamířil k otci. Harry stál s rukama v bok a díval se na zničený člun, který zahlédli už z Kraba. Plavidlo bylo rozříznuté jako zralý meloun. Řezy laserem na trupu byly tak precizní, jako by je udělal břitvou – téměř atraktivní ve své důkladností a eleganci. Poole viděl vnitřek člunu, spálený a roztavený, takže vnitřní přepážky se roztekly a vypadly na zem.

„Tak tohle není obyčejný vrak," prohlásil Harry. „A podívej." Ukázal na netknutý panel v trupu. „Vidíš registrační číslo?"

„Je z *Cauchy*. Harry, tenhle člun patřil Miriam. Musel patřit." Projel jím záchvěv bezmocné paniky. „Co jí sakra udělali?"

„Nic, Michaeli, jsem v pořádku. Vidíš?"

Poole se prudce otočil při zvuku jejího hlubokého, lehce chraplavého a zoufale známého hlasu. Spatřil ji jako v mlze – ostře řezanou živou tvář, kštici měděných vlasů, oči s pohledem zjihlým slzami. Téměř proti své vůli ji vzal do náručí. Miriam byla o několik palců vyšší než Michael a její štíhlé tělo v hrubé narůžovělé kombinéze na okamžik ztuhlo, když mu pažemi objala záda, pak se poddala a přitiskla se k němu celým tělem. Zabořil tvář do měkkého tepla jejího ramene.

Když se přinutil pustit ji z náruče, nechal jí ruce na ramenou a díval se jí do tváře. „Pane Bože. Miriam, myslel jsem, že jsi mrtvá. Když jsem viděl ten záchranní člun -"

Usmála se tenkými rty. „To od nich nebylo příliš přátelské, co? Ale nijak mí neublížili, Miku; jenom," – ztuhlost se vrátila – „mi zabránili v jisté činností. Třeba si už na to zvykám, měla jsem na to rok…"

„A co cesta časem? Jaké to bylo?"

Ženina tvář se jakoby zhroutila, než opět získala sebekontrolu. „Přežila jsem ji," prohlásila úsečně. Poole od ní odstoupil s jistými rozpaky. Byl si vědom. že Harry stojí vedle něj; ale vyhýbal se jeho pohledu; bylo mu dvě stě let a ať je proklet, jestli má být pořád předmětem otcovské starostlivosti. Ne teď.

Povšiml si, že s Miriam přišla další žena; stejně vysoká jako Miriam, trochu vychrtlá s mladě vypadající, příjemnou, jemnou a kost-

natou tváří s výjimkou vyholené lebky, od níž jen těžko odtrhl zrak. Žena se na něj upřeně dívala. Pohled těch bledých očí jej poněkud zneklidnil. Viděl naivitu mládí, překrytou jakousi pokrývkou nezájmu.

Harry k dívce přistoupil a vztáhl ruce. „Nu, Michaela už přivítali, a co já?“

Michael zasténal. „Harry…“

Dívka otočila hlavu k Harrymu a o krok ustoupila. „To by bylo příjemné, kdyby to bylo možné, pane,“ pronesla s vážnou tváří.

Harry se zašklebil a teatrálně pokrčil rameny. „To mi jsou zase vidět pixely? Sakra, Michaeli; proč jsi mě neupozornil?“

Bergová se naklonila k Poolovi. „Kdo je ten otrava ?“

„Můj otec, věřila bys tomu?“

Bergová protáhla tvář. „To je ale nemilé. Proč ho nevypneš? Je to jenom virtuál.“

„Podle něho ne.“

„Michaeli Poole.“ Dívka se vymanila Harrymu a teď se otočila tváří k Poolovi. Nevypadala dobře; měla kruhy pod očima a byla unavená. Poola ta nedokonalost dívky z budoucnosti podivným způsobem přitahovala – takový kontrast v porovnání se superbytostmi používajícími sofistikované technologie, jaké si představoval v nejdivočejších okamžicích. I jednodílná kombinéza, kterou měla na sobě, byla stejná jako Miriamina, z nějakého hrubého, levně vypadajícího umělého materiálu.

„Já jsem Poole,“ představil se. „Mého otce jste už poznala.“

„Jmenuji se Shira. Je pro mne ctí se s vámi seznámit.“ Její přízvuk zněl moderně, ale neutrálně. „Vaše úspěchy jsou i v mé době stále ještě slavné,“ pokračovala dívka. „Určitě bychom se tu nemohli s vámi potkat bez vašeho projektu Interface -“

„Proto jste je nechali přistát, místo abyste je sestřelili?“ přerušila ji ostře Bergová.

„To bychom neudělali, Miriam Bergová,“ ohradila se Shira. Byla trochu dotčená.

„Dobře, ale mohli jste se svým hypermotorem utéci, tak jako jste

utekli před ostatními loďmi…“

To slovo Poola udeřilo jako políček do tváře. „Oni opravdu *mají* hypermotor?“

„Jistě,“ potvrdila kysele Bergová. „Teď se jí zeptej, jestli tí dovolí si ho prohlédnout.“

Harry se k nim připojil a naklonil svou mladou tvář k oběma ženám. „Proč jste přiletěli do naší doby? Proč přišla z téhle lodi Sluneční soustavě jen jedna zpráva?“

„Máte mnoho otázek,“ odtušila Shira a držela ruce před sebou, jako by chtěla Harryho odehnat. „Bude dost času na všechny v klidu odpovědět. Ale prosím, jste zde našimi hosty; musíte nám dovolit, abychom vám poskytli pohostinství.“

Harry ukázal na rozříznutý vrak záchranného člunu *z Cauchy*. „Jistou pohostinnost jste už prokázali.“

„Nechovej se jako buran, Harry,“ napomenul ho Poole podrážděně. „Poslechneme si, co nám chtějí říci.“ Otočil se k dívce a snažil se vystupovat mile. „Děkuji vám, Shiro.“

„Vezmu vás k sobě domů,“ navrhla Shira. „Prosím, pojďte za mnou.“ Otočila se a vedla je k centrální části zemělodi.

Poole, Harry a Bergová šli pár kroků za Shirou. Harryho oči virtuála rejdily sem a tam, když vešli do labyrintu jednopatrových budov s šedivými stěnami, které pokrývaly střední část lodi.

Poole se snažil nedotýkat se Bergové a nepopadnout ji, jako kdyby byl opět mladý chlapec.

Při chůzi měl podivný pocit, jako by vstupoval do mělkých důlků v zemi pokryté trávou a zase z nich vystupoval, avšak krajina vypadala zcela ploše, kam jen oko dohlédlo. Prohlubně měly v průměru asi tak jeden yard. Kradmo sledoval Shiru, která je vedla vesničkou; kráčela s určitým půvabem, ale všiml si, že i ona se od svislé osy naklání o několik stupňů dopředu a dozadu, jako kdyby vyrovnávala neviditelné výmoly.

Harry samozřejmě klouzal asi palec nad travnatým povrchem. Naklonil se k Bergové a zašeptal:“Vypadá, že jí je asi pětadvacet. Kolik jí je doopravdy?“

„Asi pětadvacet.“

„Nedělej si legraci.“

„Mluvím vážně.“ Bergová si projela rukou kštici nepoddajných vlasů. „Přišli o technologii ZS… nebo spíš jim byla sebrána Qaxy.“

Harry vypadal, jako že tomu nedokáže uvěřit. „Cože? Jak se to mohlo stát? Myslel jsem, že tihle lidé budou o hodně pokročilejší než my… To bylo hlavním hnacím motorem Michaelova experimentu s časovým interface.“

„Ano,“ přisvědčil Poole zachmuřeně,“ale zdá se, že dějiny nejsou monotónním procesem. Ale kdo jsou vlastně ti Qaxové?“

„Ona vám to poví,“ odtušila zachmuřeně Bergová. „U mnoho víc vám toho neřekne, ale o Qaxech vám bude vyprávět. Tihle lidé si říkají Wignerovi přátelé.“

„Wignerovi?“ ptal se Poole. „Podle Eugena Wignera, toho kvantového fyzika?“

„Pokud vím, tak ano.“

„A proč?“

Bergová smutně pokrčila rameny, až hrubá látka kombinézy zašustila. „Myslím, že kdybych znala odpověď na tuto otázku, věděla bych skoro všechno.“

„Miriam, cos zjistila o tom gravitačním generátoru?“ zašeptal Poole.

Bergová na něho pohlédla. „Chceš to v detailech, nebo jen v hrubých rysech?“

„V hrubých rysech to bude stačit -“

„Bla bla bla. Nic mi nechtějí říct. Myslím, že nechtějí říci nikomu nic. Upřímně řečeno mám dojem, že by byli raději, kdybych tu nebyla. A rozhodně nebylí nadšeni, když jsem ven propašovala tu zprávu pro tebe.“

„Proč pro mě?“ nechápal Poole.

„Zčásti proto, že pokud někdo dokáže zjistit, co se tu vlastně děje, jsi to podle mého názoru právě ty. A zčásti proto, že jsem předpokládala“ že máš větší šanci než kdokoli jiný, aby ti tu povolili přistát; tvé jméno je jediné z naší doby, které tihle lidé znají. A zčásti -“

„Ano?“

Bergová pokrčila rameny, téměř v rozpacích. „Protože jsem měla pocit, že potřebuji přítele.“

Poole kráčel vedle ní a teď se dotkl její paže. Obrátil se k virtuálovi. „Harry, ty neviditelné důlky v krajině -“

„Jaké důlky?“ tázal se Harry překvapeně.

„Mají asi yard v průměru,“ vysvětloval Poole. „Myslím, že je způsobuje nepravidelnost toho, co tu generuje gravitaci, v řádu několika procent.“

„To mi taky došlo,“ přikývla Bergová. „Překonáváme nevelké gravitační studně, že?“

„Harry, pověz mi, zda ty důlky odpovídají rozmístění bodových hmotností někde pod povrchem v hloubi lodi.“

Harry přikývl a vypadal nezvykle zamyšleně. „Co on o tom ví?“ ptala se Miriam.

„Já se neptám doopravdy jeho,“ vysvětloval trpělivě Poole. „Já se ve skutečnosti ptám lodi, Miriam. Harry je zamaskovaný terminál lodního procesoru. Jeden z hlavních důvodů – ne, hlavní důvod -, proč jsem ho přivedl sem, byla možnost, že by ho lidé z budoucnosti mohli přijmout spíš než nějaký balík laboratorního zařízení.“

Harry vypadal dotčeně, ale pokračoval v »přemýšlení«.

Došli k tomu, co bylo zřejmě Shiřiným »domem«; bylo to týpí kuželovitého tvaru, deset stop vysoké. Byl v něm otevřený trojúhelníkovitý vchod.

Shira je s úsměvem pozvala dovnitř. Poole přejel po okraji dveří prstem. Materiál šedivé barvy byl pevný a lehce teplý na dotek – nebyl tedy z kovu – a zdál se natolik ostrý, že by mohl nařínout lidskou tkáň.

Dvě světelné koule velikosti lidské pěsti se vznášely poblíž vrcholu týpí a vrhaly zeslabený dvojí stín; náhodně se pohupovaly v proudech vzduchu jako papírové lucerny.

Na vnitřních stěnách nevisely žádné ozdoby – byla to stejná šedivá hmota jako zvenku – a na podlaze o průměru patnácti stop byl jediný kus nábytku, nízké, spartánsky vypadající lůžko, a něco jako

silné rohože nebo snad rozházené polštáře.

Stáli a nejistě se rozhlíželi. Zajímavé, teď, když byli uvnitř týpí, měl Harry pocit, že má potíže s rozlišením; jeho tvář a údy se rozsypaly do pixelů o velikosti kostky cukru a pak se znovu spojily.

Shira je vybídla, aby si sedli, a opustila je. Bergová a Poole si nemotorně přesunuli pár polštářů doprostřed podlahy a sedli si několik palců od sebe; Harry předstíral, že si sedá na postel, ale rozlišení bylo tak mizerné, že se čas od času rozpadal na tak nesoudržný shluk pixelů, že jím Poole viděl na šedivou stěnu. „Vypadáš příšerně," zasmál se.

„Děkuji," zahuhlal nezřetelně Harry. „To je ten materiál zdí; blokuje signál z lodi. A to, co vidíte, se odráží a prochází vchodem."

„Tak co ty gravitační studny?"

Harry přikývl, tvář rozmazanou. „Měl jsi pravdu. Ty důlky odpovídají hmotnostním bodům o deseti milionech tun, rozmístěným do šestiúhelníku jeden yard pod povrchem, na kterém stojíme… A tady přichází Shira."

Shira proplula dveřmi a usmála se. Na podnose nesla tři destičky. „Z naší kuchyně. Pro vás bohužel nic nemáme," řekla Harrymu. Virtuálova odpověď se ztratila v šumu – naštěstí, pomyslel si Poole.

Poole, Shira a Bergová se sesedli do kruhu uprostřed týpí. Světelné koule, které byly zjevně obdařeny alespoň částečnou inteligencí, se přiblížily k jejich hlavám a vrhaly na jídlo příjemné nevtíravé světlo. Harryho přítomnost ale zřejmě nevnímaly a proplouvaly mu skrz hlavu a hruď; Harry je stoicky ignoroval. Poole neměl hlad, ale použil jednoduché kovové příbory, které mu Shira podala, aby zvědavě ukrojil kus jídla. Bylo horké: cosi vláknitého jako bílé maso a kus zeleniny připomínající zelí, měkké jako po uvaření. Shira nalila z láhve průhledný jiskřivý nápoj do malých modrých křivulí a začala upíjet. Poole ucítil sladkou, lehce alkoholickou příchuť, jako u slabého vína.

„Je to dobré," prohlásil a vysloužil si od Shiry zdvořilý úsměv. „Co to je?"

„Mořská potrava," vysvětlovala Bergová mezi sousty. „Ta věc připomínající maso se dělá z jedlé houby. A ta zelenina jsou zpraco-

vané vodní řasy.“

Shira na znamení souhlasu slabě přikývla. „Vypadá to hodnotně,“ poznamenal Poole.

„To je,“ potvrdila kysele Bergová. „I když to je všechno, co mají. Miku, ukázali mi obrázky ze své Země. Města rozdrcená na prach. Kontinenty jsou ohraničeny hustou zelenou vrstvou chlorofylu na vodních farmách. To, co produkují ze zbytku orné půdy planety, se vyváží ven. Komplexní molekuly jsou vysoce ceněné a přinášejí Qaxům vysoké zisky. Michaeli, oni udělali z celé planety jenom zatracenou továrnu.“

V Poolově hlavě se honily útržky nočních můr. Shiřin špatný fyzický stav, zabavená technologie ZS, obsazení Země mimozemskou mocností… Když si představoval budoucnost, k níž postavil most, očekával podivné věcí, to ano, ale měl to být *pokrok*… a hrdost.

Namísto toho tu byla tahle špatně oděná dívka a jídlo bez chuti…

„Od koho ti Qaxové dostávají dobrou cenu?“ otázal se Bergové.

Obrátila se k němu se slabým, nuceným úsměvem. „Musíš toho ještě hodně dohnat, Michaeli. Tam venku je velká galaxie. Džungle. Desítky, stovky ras bojujících o zdroje.“

Poole odložil tác vedle sebe na rohož a s klidnou tváří se otočil k Shiře. „Jsem nabitý otázkami,“ prohlásil. „A ty útržky, které jsem se dozvěděl od Miriam, jen přidaly k mým otázkám ještě další. Já vím, že se zdráháte podělit se o své znalosti, ale -“

„To nepopírám,“ přerušila ho Shira celkem mile. Měla vlahé očí. „Ale vy jste vědec, Michaeli Poole; uměním vědce je klást správné otázky.“ Gestem ukázala na týpí, zlomek jejího světa. „Na základě toho, co jste dnes viděli – co myslíte, že je správná otázka? Položte ji a já se vám pokusím odpovědět.“

Harry v podobě mraku pixelů zamumlal:“Správnou otázku? Ale jak…“

Poole Harryho umlčel a snažil se soustředit, objevit nějaký klíč ke vší té podivnosti, nalézt cestu do dívčina nezvyklého světa. „Tak dobře,“ začal. „Shiro – z čeho jsou stěny tohoto týpí?“

Shíra se slabým úsměvem na tenkých rtech odpověděla:“Z konstrukčního materiálu Xeelee.“

„A kdo jsou to Xeelee?“ zeptal se Poole opatrně. Shira usrkla víno a vybírajíc ta správná slova mu odpovídala.

„Když lidé opustili Sluneční soustavu, vlekouce se slimáčím tempem svých prvních podsvětelných VJT lodí, vstoupili do složitého vesmíru obydleného mnoha inteligentními rasami. Každá z nich měla vlastní motivace a cíle.

Když lidé jednali s jinými lidmi, v dobách předcházejících mezihvězdným letům, vždy mezi námi existovalo skryté pouto; koneckonců všichni lidé patři i k témuž druhu. Pořád byla naděje, že se jednoho dne dokáží domluvit, sdílet vše potřebné a vytvořit vládní systém přijatelný pro všechny.

Mezi rasami, které lidé potkali, když si ohromeně prohlíželi svou galaktickou periférii, žádné takové pouto neexistovalo; neplatil tu žádný zákon vyjma brutálních práv ekonomiky.

Necelá dvě století po Poolově době byla Země podrobena a zapražena do práce vodními tvory s kolektivním vědomím, kterým lidé říkali Squeemové.“

„Je to pěkně tvrdé tam venku,“ hvízdl Harry.

„Ano,“ odvětila vážně Shira. „Ale přesto musíme považovat mladší rasy jako Squeemy – dokonce i Qaxy – za nám rovné. V těch prvních letech byla klíčovou výhodou, kterou Squeemové měli proti nám, technologie hypermotoru. Avšak tvůrci hypermotoru, stejně jako řady dalších klíčových technologických komponentů místní, mnohadruhové civilizace – lze-li to tak nazvat -- byli ve skutečnosti Xeelee.“

Kamkoli se člověk, nebo některá z ras, s nimiž se setkal, podíval, zjistil, že tam už jsou Xeelee, tvrdila Shira. Jako bozi, vysoko nad ostatními; všemocní, bez zájmu, zaměření jen na své vlastní monstrózní a tajemné projekty.

„A jaké jsou to projekty?“ otázal se Poole.

To nikdo podle Shiry nevěděl. Těžko si tím mohli být jisti, ale zdálo se, že ani žádná z ostatních mladších ras nic neví.

Bergová se předklonila. „A jsme si vůbec jisti, že Xeelee existují?“

„Určitě,“ potvrdila Shira bez stínu zaváhání.

Xeelee byli vysoko nad ostatními – ale poněkud nedbalí. Ponechávali fragmenty svých technologií povalovat naprosto všude, takže si je mohly mladší rasy rozebrat.

„Myslíme si, že ty věci jsou pro Xeelee naprosto triviální," vysvětlovala Shira. „Ale jediný artefakt stačí k tomu, aby zásadně změnil ekonomiku celé civilizace – a možná jí poskytl podstatnou výhodu oproti sousedům." Dívčina tvář v mírném světle vznášejících se koulí vypadala ještě ztrhanější a vyčerpanější. „Michaeli, pro nás lidi je tohle všechno nové a ostatní rasy nám těžko budou na nějaké otázky odpovídat. Ale věříme, že se vedly války a páchaly genocidy kvůli artefaktům, ve kterých Xeelee sotva viděli víc než pouhé hračky."

Shira mu uvedla příklady.

Hypermotor. Poolovi se sbíhaly sliny v ústech. Konstrukční materiál: mononukleární plochy; prakticky nezničitelné, které působením radiační energie spontánně vyrostou z předmětů velikosti pěstí, zvaných »květy Xeelee«. Okamžitá komunikace, založená na kvantové nedělitelnosti.

„Ne," protestoval Poole,"to není možné; nemůžete vyslat informaci kanály kvantové nedělitelnosti."

„Řekni to Xeelee," usmála se Shira.

Jak se Poole dozvěděl, vědecké výzkumy mladších ras téměř vymizely. Podle všeobecně rozšířeného názoru to bylo mrhání silami, když jste se snažili znovu vynalézt něco, co Xeelee vyvinuli zřejmě už před miliardou let. A navíc, bylo riskantní věnovat své zdroje na vynalézání čehokoli, zatímco váš nejbližší soused využil své na nákup pirátské verze téže věci, ukradené Xeelee, a pak jednoho dne vtrhl do vaší domovské soustavy…

Shira načrtla další historii lidstva.

Vratké a neefektivní jho Squeemů bylo celkem snadno (z pohledu pozdější retrospektivy) svrženo a lidstvo se znovu vydalo do Galaxie, v nových lodích využívajících hypermotor Xeelee… který mimochodem ukradlo Squeemům.

Pak lidstvo potkalo Qaxy. A lidé začali opět stárnout.

„A vy jste tady, abyste Qaxům unikli?"

Shira tiše zavřela ústa. Poola napadlo, že zřejmě dosáhl hranice

toho, co jim chce říci.

„Zřejmě," pokračoval,"máte v úmyslu nalézt nějak způsob, jak Qaxy svrhnout."

Shira se usmála. „Jste inteligentní člověk, Michaeli Poole. Musí vám být jasné, že na takové otázky nemám v úmyslu odpovídat. Doufám, že nebudu muset být hrubá -"

Bergová si odfrkla a zkřížila paže. „Krucifix, tohle je stěna, na kterou jsem narážela od doby, co tenhle kus země vyletěl ke *Cauchy*. Shiro, mně je jasné, že jste tady, abyste se Qaxů zbavili. Ale proč nám kruci nedovolíte, abychom vám pomohli? Možná vám připadáme primitivní, mladá dámo, ale taky umíme někomu dát do zubů."

„O tom jsme již hovořili," odvětila Shira trpělivě. „Ale ona má pravdu," zastal se jí Poole. „Když nic jiného, můžeme vám nabídnout technologii ZS. *Nemus*íte zestárnout, Shiro; přemýšlejte o tom."

Shiřin výraz se nezměnil,"Pochybuji, že byste mi věřili, ale na tom ve skutečnosti nezáleží."

Harfy se začal chvět. „Z té dívky mě mrazí," zamumlal.

„Věřím vám," řekl Poole trpělivě Shiře. „Chápu, že jsou důležitější věci než sám život… Ale přesto má Miriam pravdu. Co získáte, když se vzdáte všech zdrojů, které má Sluneční soustava k dispozici?"

„Třeba nám prostě dostatečně nevěří," uvažoval Harry. „Třeba bychom vedle nich byli jako šimpanzové, kteří se pokoušejí pracovat spolu s jadernými fyziky… anebo se prostě bojí časového paradoxu."

Bergová potřásla hlavou a zachmuřeně si dívku prohlížela. „Možná. Ale mám jinou teorii."

„A to?" otázal se Poole.

„Že kdybychom se dozvěděli, co mají doopravdy v úmyslu, chtěli *bychom je zastavit."*

Shira se nepřesvědčivě zasmála. „To je zajímavá hra."

Poole se zamračil. „No, alespoň jsem se dozvěděl dost, abych teď chápal některé z věcí. které mě udivovaly," poznamenal.

Shira vypadala nechápavě.

„Postavili jste svoji loď před nosem okupačních sil," vysvětloval.

„Takže jste ji při stavbě museli zamaskovat.“

„Ano,“ usmála se Shira. „Jsme hrdi na to, že se nám podařilo je oklamat. Až do okamžiku startu, kdy jsme aktivovali pole generované hypermotorem, se zeměloď nedala rozeznat od ostatní krajiny na Zemi, s výjimkou těch prastarých kamenů, které měly Qaxy ještě více zmást.“

„Proto nemá žádný trup,“ přisvědčil Poole,“Ale i tak se dala loď rozeznat velmi snadno. Koneckonců má hmotnost malého asteroidu; musely vzniknout gravitační anomálie, které Qaxové mohli detekovat z oběžné dráhy ještě před startem.“

Shira pokrčila rameny, v jejím výrazu se střídalo podráždění s pobavením. „Nemohu mluvit za Qaxy. Třeba se začali chovat blahosklonně.“

Poole, usazený se zkříženýma nohama na polštáři, se narovnal a zadíval se dívce do tváře. Bylo v ní cosi, co ho zneklidňovalo. Nebylo snadné si připomínat, že bez technologie ZS byl její skutečný věk stejný jako věk biologický; a mládí, jak si Poole smutně uvědomil, se stalo v jeho světě vzácností. Avšak na pětadvacetiletou dívku měla v sobě cosi vnitřně smrtelného; působilo to až děsivě. Popsala jim krvavou historii lidstva, depresivní vizi nekonečné války beze cti mezi hvězdami – dokonce i qaxskou okupaci, o které měla vědomosti z první ruky – s okázalým nezájmem.

Bylo to, jako by život pro tuhle dívku neměl žádnou cenu, uvědomil si Poole s nedobrými pocity. Předklonil se. „Dobře, Shiro, nehrajme žádnou hru.

Vím, co tady děláte, ale nevím *proč.*“

Shira sklopila oči k prázdnému podnosu a chladnoucímu jídlu. Tiše se zeptala:“A co podle vašeho názoru máme v úmyslu udělat?“

Poole udeřil pěstí do podlahy. „Vaše zeměloď je hotová plástev singularit. A to, kromě hypermotoru, je vše, co jste si zřejmě z budoucnosti přinesli. A zůstali jste na oběžné dráze kolem Jupitera. Mohli jste použít hypermotor, abyste se dostali kamkoli ve Sluneční soustavě, nebo ještě dál…

Myslím, že připravujete implozi Jupitera a chcete použít svých singularit, abyste jej přeměnili v černou díru.“

Zaslechl Harryho vyjeknutí. Bergová se dotkla jeho ramene. „„Panebože, Michaeli: teď chápeš, proč jsem tě tady chtěla mít. Myslíš, že to dokáží?“

„Jsem si jistý, že ano.“ Poole sledoval Shiřin zaskočený výraz. „A je zřejmé, že Projekt má něco společného se svržením nebo odstraněním qaxské okupace v budoucnosti. Ale ještě nevím, jak to má vlastně fungovat. A nerozhodl jsem se, zda jim mám dovolit to udělat.“

Shira zvedla hlavu, v modrých očích jí náhle zaplál hněv. „Jak se nám odvažujete postavit? Nemáte ponětí, o co usilujeme. Kde berete tu drzost -“

„Kde vy berete tu drzost měnit historii?“ zeptal se tiše Poole.

Shira zavřela oči a po několik sekund seděla v lotosové pozici, útlá hruď se jí chvěla hlubokým přerývaným dechem. Když znovu oči otevřela, zdála se klidnější. „Michaeli Poole, měla bych vás raději za spojence než za nepřítele.“

Usmál se na ni. „Já vás také.“

Půvabně rozpletla údy a vstala. „Musím to prokonzultovat.“ A bez dalšího jim kývla na pozdrav a odešla. Poole a Bergová se pustili do téměř studeného jídla; Harry je sledoval mlhou poruch.

Kapitola 8

Parz, sám, byl schoulený do klubíčka a vznášel se v kouli entopické kapaliny Drážky.

„Jasofte Parzi, Jasofte. Měl byste se probudit.“ Parz se prudce narovnal, hustá entopická kapalina a ochranná kombinéza mu ztěžovaly pohyby. Zamrkal, aby zahnal spánek z očí. Nad ním se vznášela jediná světelná koule a vrhala matné světlo na hrubé, krvavě rudé stěny tři yardy dlouhé místnosti, v níž se nacházel; těžká kapalina, kterou rozvířil svými pohyby, vrhala elegantně zvlněné stíny na zdi.

Na okamžik byl dezorientovaný, nedokázal si vzpomenout, kde se nachází a proč; bezmocně sebou plácal jako ryba na háčku, nemotorně doplaval k nejbližší stěně. Za ním se táhly jako průhledné pupeční šňůry trubice, které ho poutaly k těžké kovové krabici, připevněné na jedné ze stěn.

„Parzi. Jste vzhůru? Je čas.“

Hlas Qaxe – nového guvernéra Země, zachmuřeného, vražedného Qaxe z budoucnosti – opět zazněl, stále stejný, ale na Parze měl kupodivu zvláštní uklidňující účinek, když se chytal záhybů na masivních stěnách komory; ochabující pozornost se soustředila na slova a cosi z jeho klidu se vrátilo.

Zašeptal sevřeným a vyprahlým hrdlem:“Ano, jsem vzhůru.“

„Otevru oční víčko.“

„Prosím, ne.“ Jasoft měl nezvyklý pocit studu a nepřál si, aby odstranili z jeho improvizované ložnice závěsy, než bude úplně připraven. Odrazil se od stěny a stiskl tlačítka na pravém zápěstí své kombinézy. „Dejte mi ještě minutu.“

Qax neodpověděl. Parz si představoval guvernérovu netrpělivost.

Kombinéza, tvořená průhlednou vrstvou pokrývající slabý bavlněný oděv, byla určena k dlouhodobému nošení. Parz teď cítil, jak materiál šustí po celé jeho kůži; čistil mu póry, stříhal vousy a nehty. Z vnitřku přilby vyjela umělá bradavka, přitiskla se mu ke rtům a do úst mu natekla ledově chladná tekutina s příchutí jablkové šťávy. Když dopil, otevřel ústa a nechal si ultrazvukem ošetřit zuby. Vy-

prázdnil močový měchýř a sledoval zrakem odpadní trubice až k zařízení na stěně, určené pro recyklaci.

Když skončil se snídaní a ranní toaletou, strávil Parz několik minut natahováním a dřepy, aby mu pracovaly všechny nejdůležitější skupiny svalů. Zvláště si dal záležet na zádech a ramenou: po osmí hodinách ve fetální poloze mu vrchní část páteře – stále namáhaná věkem, přes ošetření technologií ZS – vrzala jako ztuhlý papír.

Když skončil, dýchal o trochu víc zhluboka a cítil, jak mu tělem proudí čerstvá krev. Smutně si uvědomil, že lépe se už dnes cítit nemůže. Kombinézy odváděly dobrou práci. Trvalý pobyt v ní ale nemohl nahradit opravdovou kabinu, slušnou sprchu s opravdovou vodou po probuzení a snídani z něčeho, do čeho jste mohli, kruci, doopravdy kousnout.

Nu, neměl na vybranou. Stejně tak si samozřejmě nezvolil účast na té zatracené Qaxově misi.

„Parzi," zaskřípal Qax. „Měl jste svých pět minut." Parz přikývl. „Omlouvám se. Potřeboval jsem čas, abych se pořádně probudil."

Qax o tom zřejmě uvažoval. „Parzi, několik nadcházejících subjektivních hodin by mohlo být těmi nejvýznamnějšími v historii obou našich druhů. Dostalo se vám výsady, že jako jediný člověk ze své doby budete svědkem těchto událostí. A vy jste trávil čas očišťováním po spánku?"

„Jsem člověk," vyštěkl Parz. „I když přichází konec světa, musím si kalhoty navléci jednu nohavici po druhé."

Qax to zvažoval. „A teď máte ty své metaforické kalhoty na sobě?"

„Tak otevřete to zatracené oční víčko."

Stěny obrovského oka Drážky se zachvěly a vyslaly slabé nárazové vlny, šířící se hustou entopickou kapalinou; vlny narážely Jasoftovi na kůži jako tenké prstíky. Svaly zatáhly za pláty těžkého těla a víčko se zvedlo jako opona. Matnou šedí rohovky pronikalo do oční bulvy světlo lososově růžové barvy jako falešný úsvit, přebilo světlo z Jasoftovy létající koule a vrhalo rozmazaný stín jeho štíhlé postavy na rohovku protkanou žilami za ním. Jasoft bez potíží proplul ke vnitřní straně zornice s podivně něžným vztahem k pocitům

Drážky a opatrně položil ruce v ochranných rukavicích na teplou, poddajnou hmotu čočky.

Obrovská čočka měnila vnější vesmír v rozmazanou směs růžové, kovově šedé a bleděmodré barvy. Jasoft neodvracel pohled a dal programu ostření obrazu dostatek času, aby začal fungovat. Po několika sekundách rozvíjení se systém s cvaknutím rozjel a změnil matné skvrny na předměty plné ostrého jasu i hrozby. Byl tu samozřejmě Jupiter; cyklóny větší než celá Země putovaly po jeho zbrázděné purpurovorůžové tváři. Kolem proplula další loď – další Drážka, její póry se ježily senzory a zbraněmi. Oční bulva, v níž bydlel Parz, se otočila směrem ke druhé lodi a vír v entopické kapalině Parzem zacloumal, takže do čočky lehce narazil.

Parzova Drážka se teď točila, poháněná neviditelným soukolím tkáně, krve a kostí; oko se odvrátilo od Jupitera a zaměřilo se na bleděmodrou skvrnu, kterou zahlédl už předtím a která se nyní změnila ve čtyřstěn z exotické hmoty. Pole prchavé stříbrozlaté barvy se rozprostírala na trojúhelníkovitých fasetách portálu Interface; občas odrážela roztříštěný obraz Jupitera, někdy vrhala obraz osamělých střípku z jiného času, jiných hvězdných polí.

Portál se v Parzově pohledu postupně zvětšoval. Drážka už musela být uvnitř zóny exotického stlačení vakua, obklopující ústí samotné červí díry. Brzy byl portál tak blízko, že Jasoft musel přitisknout přilbu k teplé čočce Drážky, aby rozeznal jeho vrcholky.

„Už je skoro čas," zašeptal.

„Ano, velvyslanče," zavrčel Qax v odpověď. „Je skoro čas."

Slova v jeho přilbě zněla – jako vždy – jako monotónní syntetizovaný lidský hlas, generovaný translátorem někde uvnitř Drážky. „Qaxi, přál bych si vědět, co cítíte."

Qax se na několik sekund odmlčel. Pak odvětil:"Očekávání. Očekávání uspokojení. Můj cíl je blízko. Proč se na to ptáte?"

Jasoft pokrčil rameny. „Proč ne? Vaše reakce mě zajímají. Stejně jako vás určitě zajímají moje. Proč byste mě jinak bral s sebou?"

„Už jsem to vysvětlil. Potřebuji proniknout do lidského vnímání."

„Nesmysl," zavrčel Parz bez hněvu. „Proč se snažíte takto ospravedlnit? Qaxi, vy cestujete proti proudu času, abyste zničil lidstvo,

abyste navždy zlikvidoval potenciální hrozbu této rasy. Co vám záleží na lidském vnímání?“

„Jasofte Parzi,“ odpověděl Qax nyní skoro hedvábným hlasem s jasně slyšitelným přívětivým tónem,“vy jste jediným člověkem, který se s touto qaxskou expedicí vrací zpět v čase. Před patnácti staletími byli lidé stále ještě směstnaní v té malé hvězdné soustavě, kde se narodili. Až zničíme jejích domovskou planetu – a očistíme nejbližší světy a oblasti kosmu – budete jediným člověkem, který zůstane naživu. A s ukončením rodové linie vašeho druhu budete i posledním člověkem. Jak se pak budete cítit?“

Na Parze dopadla veškerá tíha života plného kompromisů a smíru – *diplomacie* – i tíha let přes všechno omlazení pomocí technologie ZS. Snažil se tak jako už předtím pochopit význam nestvůrného Qaxova jednání. Určitě bylo jeho povinností jako posledního člověka cítit bolest spojenou s tímto zločinem, trpět jménem celé rasy.

Ale nemohl. Bylo to nad jeho síly. A pomyslel si, že už je mimo jakoukoli naději.

Přemýšlel ale, jak by se asi cítil, kdyby měl vlastní děti.

S nekonečnou únavou přikývl. „Takže vy jste mě sem přivedl, abyste mě mohl sledovat, až uvidím svůj druh umírat. Dříve jsem to nechápal; snad jsem doufal – v co? – jakousi čest ze strany vraha mého rodu. Ale ono to opravdu bude tak ubohé. Moje reakce, zoufalství jednoho člověka, budou pro vás znamenat zvýšení dramatického efektu této události. Zesílí to váš pocit radosti. Je to tak?“

„Radosti? Já nejsem psychopat, Jasofte Parzi,“ bránil se Qax. „Ale lahodnost mé pomsty bude vskutku velká.“

„Pomsta za co?“

„Za zničení mého vlastního světa, domova Qaxů, jednáním jediného člověka.“

Parz už něco z toho příběhu slyšel.

Několik století po Parzově době bude žít člověk jménem Jim Bolder, naprosto bezvýznamný. Qaxové se pokusí Boldera použít, přijít s jeho pomocí k zisku. Ale Bolder je oklame – nějak je přiměje, aby obrátili hvězdoborce na své vlastní slunce.

Nový guvernér přišel z budoucností, ve které poměrně mírná ok-

upace Země vedla nevyhnutelně ke zničení domovského světa Qaxů a k diaspoře, ve které zahynuly desítky těch křehkých bytostí. V této časové linii byli Qaxové silně oslabení; lidé byli po osvobození od Qaxů stále silnější.

A Qaxové to všechno chtěli změnit.

Bylo ironií – jak Parz nakonec pochopil – že vzpoura Wignerových přátel neměla nic společného s konečným zhroucením okupace v této časové linií. Ať měli vzbouřenci v úmyslu cokoli, považovali to Qaxové zřejmě za irelevantní – ve skutečností bylo vytvoření časových mostů, které započali vzbouřenci, vlastně *příležitostí* pro Qaxy, aby se v čase vrátili do doby daleko před Bolderem a napravili svou předchozí shovívavost.

Parz, ohromený a znepokojený veškerou tou filozofií, teď uvažoval, zda by tyto cesty do minulosti mohly vyvolat vznik mnohonásobných alternativních světů, uzavřených časových křivek. Původní varianta, prvotní časová linie, nepozná nic z důsledků jednání vzbouřenců nebo Qaxů; časová linie poplyne s neúprosnou logikou až k diaspoře Qaxů.

Qaxové doufali, že se vrátí v čase a rozdrtí lidstvo ještě dřív, než k těmto událostem mohlo vůbec dojít; ve druhé variantě nebude žádná díaspora a Qaxové se – pravděpodobně – stanou v nepřítomnosti lidstva dominantním druhem. Vzbouřenci se svým neznámým projektem zřejmě doufají, že vyvolají vznik třetí varianty, v níž bude okupace svržena ještě před dobou Jima Boldera, o kterém samozřejmě nemohli mít ani tušení.

Okupace jim musela připadat nezměrná a věčná.

Ale ani tím to nekončilo, uvědomil si Parz; jednání různých skupin cestovatelů v čase se zřejmě propojí a vytvoří čtvrtou, pátou, šestou variantu… Ale většina lidských filozofů se teď shodovala na tom, že jen jedna z těchto variant bude považována za »reálnou«; pouze jedna bude přivolána do reality díky pozorování myslících bytostí.

Parz přitiskl tvář k teplé čočce, která se poddávala jako měkká guma. Bílomodré podpěry portálu Interface už Drážku téměř pohltily; nejbližší faseta, zastiňující už hvězdy a Jupiterovy měsíce, byla

tmavá a prázdná, její čerň jen tu a tam prozařoval záblesk podzimního zlata. Parz obrátil hlavu. Zahlédl druhou Drážku, kterou spatřil už dříve; vznášela se nad nimi a trochu pozadu je následovala k portálu. „To je ale flotila," poznamenal. „Dvě lodi?"

„Dvě lodi zcela postačí. Lidé z doby před patnácti stoletími nebudou mít proti zbraním Drážek žádné obranné prostředky. Druhá loď zničí to plavidlo vzbouřenců z vaší doby – těch Wignerových přátel – zatímco moje loď ovládne Zemi."

Parz cítil, jak se mu svírá hrdlo. „Jak?"

„Paprsky hvězdoborců."

Parz zavřel oči.

„Třeba vaše pomsta nebude tak sladká," zkusil štěstí naslepo. „Co kauzalita? Třeba přestanu existovat v okamihu, kdy budou moji předkové vyhubeni. A vy možná také. Pomyslel jste na to? A pak nikdy nedojde ke zničení vašeho světa tím lidským hrdinou… a vy nebudete mít důvod ani prostředky cestovat v čase, abyste napadl Zemi." Ale pak, přemýšlel dál, jestliže Qaxové nikdy necestovali v čase, určitě by lidstvo přežilo, aby nakonec planetu Qaxů stejně zničilo…"Dostaneme se do kauzální smyčky, ne?"

„Jasofte Parzi, kauzalita nefunguje na tak prostých principech. Za těchto okolností mohou všechny důsledky existovat současně; jako pravděpodobnosti vyjádřené kvantovou funkcí. Ale jen jedna z těchto možností se dočká reality -"

„Jste si jist?" tázal se Parz zachmuřené. „Mluvíte tady o zničení celého druhu… o změně historie v kosmickém měřítku, Qaxi."

„Ano, jsme si jisti. Mým úmyslem je uzavřít všechny pravděpodobnosti, všechny varianty reality, v nichž lidstvo může přežít. Po zničení vašeho systému budete jediným živým člověkem."

„A vy i já budeme vymazáni z existence," poznamenal Parz hořce.

„Ne," odporoval Qax. „Avšak časová linie, z níž jsme přišli, už nebude existovat jako možnost. Budeme uvězněni vně svého času. Ale má práce bude skončena."

Ano, pomyslel si Parz, to, co říká, je možné. Bylo to *víc než jen genocida;* Qax měl v úmyslu nejen záhubu lidstva, ale i všech mož-

ných realit, ve kterých by lidstvo mohlo přežít.

Qaxovy kalkulace pronikly do Parzova otupělého srdce hlouběji než cokoli jiného. Jak mohla rozumná bytost hovořit o tak děsivých událostech – o zničení celých druhů, světů, *časových* Iinií – chladným jazykem logiky a vědy?

Sakra, protestoval Parz v duchu, mluvíme tu o vyhlazení celého druhu – o potenciální existenci nekonečných miliard bytostí, které se ještě nenarodily…

Ale jako vždy si zachmuřeně uvědomil, že Qaxové nedělají nic, o co by se v minulosti nepokusili už lidé, aby zachovali skupiny svého druhu.

„Parzi, brzy vstoupíme do ústí červi díry. Musíte se připravit na kauzální šok.“

„Kauzální šok?“ Parz zíral do prázdného zejícího ústí portálu červí díry. Stříbrozlaté odlesky teď zmizely a zůstala po nich jen ztrácející se temnota; překrývala hvězdy. „Víte, Qaxi, vy máte v úmyslu zničit můj domovský svět. A přesto vše, co teď cítím, je jen strach při vstupu do té proklaté červí díry.“

„Jste omezený druh, Jasofte Parzi.“

„Třeba ano. Třeba jsme na tom takhle lépe.“ Drážka se zachvěla; pro Jasofta, plovoucího v entopické hmotě, znamenalo zachvění zvířete dlouhého celou míli cosi jako mírné zachvění země.

„Bojím, se, Qaxi.“

„Pomyslete na mé obavy.“

Drážka se teď chvěla neustále; Parz to pociťoval jako vysokofrekvenční oscilaci entopické kapaliny – malé vlnobití mu naráželo do těla jako křídla hmyzu – a k tomu basový hukot, pocházející z rezonance v obrovské kostře samotné Drážky. Loď trpěla.

„Qaxi. Mluvte se mnou.“

„O čem?“

„O čemkoli,“ zamumlal Parz. ,,Na tom nezáleží. Cokoli, co by mě rozptýlilo. Povězte mi, jak mohl jeden člověk zničit celou vaši planetu… Povězte mi o Jimu Bolderovi.“

„Zničí ji. Byl by ji zničil.“

„Jak si přejete.“

Qax zřejmě uvažoval. „Snad. Ale kladete mi podivnou otázku, Jasofte Parzi. Musím uvážit, co tím získáte, když vám poskytnu takovou informaci. Třeba máte připraven nějaký pošetilý plán a máte v úmyslu použít ty informace, abyste se v očích svých lidí rehabilitoval… z největšího zrádce své rasy na opěvovaného hrdinu…“

Parz překvapeně a polekaně nahlédl do svého nitra. Zrádce? Ještě před měsícem by to nařčení odmítl.

Ale teď Qax změnil všechna pravidla. Parz se najednou změnil z kolaborujícího diplomata s morálně pochybnými motivy ve svědka zničení vlastní rasy…

Drážka se opět zachvěla, tentokrát prudčeji, a měl dojem, jako by v entopické kapalině zaslechl hluboké zasténání bolesti a hrůzy.

Mohl mít Qax pravdu? Snažila se snad nějaká skrytá část jeho podvědomí stále intrikovat a nalézt ještě teď pro sebe nějaké výhody? Je snad v něm stále ještě naděje, ptal se sám sebe?

Qax mlčel.

Drážka se teď chvěla tak silně, že Parz jemně narazil do stěny obrovské oční bulvy. Bylo to, jako by Drážka vyrazila o několik set yardů vpřed, jako by se chtěla vzdálit od nějakého zdroje bolestí.

Jasoft zavřel oči a příkazem pod hranicí slyšitelnosti přikázal softwaru v očích, aby vyvolal vnější obraz Drážky, vysílaný doprovodnou lodí.

Jeho loď teď vstupovala do portálu, sunula se jím tak opatrně, jako při jakémkoli přistání, křivky jejích boků se téměř dotýkaly šmolkově modrých okrajů čtyřstěnné konstrukce.

Parz byl sto hodin daleko od minulosti.

Qax náhle promluvil, zjevně se rozhodl. „Ten člověk se jmenoval – bude se jmenovat – Jim Bolder. Člověk z doby Okupace – z budoucnosti vám nepříliš vzdálené, Parzi.

Bolder byl jedním z posledních lidských pilotů. Zákaz pilotování kosmických lodí lidmi, který Qaxové vydali, nakonec bude platit bez výjimky, Jasofte Parzi. Lodě budou po přistání zkonfiskovány. Staré mimozemské kolonie se stanou soběstačnými. Anebo budou zrušeny

a jejich obyvatelé se vrátí na Zemi. Nebo zahynou.

Lidé jako Bolder přijdou o své zaměstnáni, Parzi, o smysl existence. To umožnilo – umožní – Boldera získat pro zvláštní úkol.“

Čisté geometrické tvary struktury Interface vypadaly na pozadí Drážky chladně a neosobně. V jednom místě Drážka jen o několik desítek yardů minula samotnou stavbu. Tkáň zvyklá na chlad hyperprostorových letů teď kypěla. Jak se Parz dál díval, na poďobaném kovově šedém povrchu vyrazily vředy velikosti celých městských bloků, a z nich stříkaly spršky krve podobné lidské, která okamžitě zamrzávala a tvořila ledové krystaly, blyštící se v modravé záři portálu. Celé akry Drážky se svíjely a snažily se vzdálit poškozené části těla od exotické hmoty.

„Jaký byl Bolderův úkol?“ tázal se Parz.

„Parzi, co víte o galaktickém posuvu?“

Galaxie – a shluky a supershluky galaxií rozprostřených přes půl miliardy světelných let – se pohybovaly ve velkých spojitých proudech vesmírem. Bylo to, jako by se galaxie chovaly jako můry, přitahované nějakým neviditelným světlem… Lidští astronomové tento posuv popisovali po staletí, ale nikdy jej nedokázali uspokojivě vysvětlit.

„Co má tohle všechno společného s Bolderem?“

„Měli jsme podezření, že ten posuv nějak souvisí s Xeelee,“ vysvětloval Qax.

„Ale no tak,“ zavrčel Parz. „Xeelee jsou mocní, ale nejsou to bohové.“

„Poslali jsme Boldera, aby to zjistil,“ dodal Qax klidně.

„Jak?“ zamračil se Parz. „To je nemožné! I v nejrychlejší z našich lodí s hypermotorem by trvalo staletí subjektivního času -“

„Dostali jsme se k lodi Xeelee.“

Parz cítil, jak se mu chvěje čelist. „Ale to je taky nemožné.“

„Detaily nejsou důležité. Stačí, že Bolder cestu ke středu posuvu přežil.“

„K místu, kam putují všechny galaxie.“

„Ano,“ souhlasil Qax. „I když v blízkosti středu Bolder zjistil, že

struktura všeho kromě nejkompaktnějších eliptických tvarů se roztříštila; fragmenty galaxií, hvězdy a planety, vše se řítilo do obrovské gravitační studně ve středu a světlo v modrém posuvu se hnalo před nimi.“

„A na dně studně?“ Qax se zarazil.

Parzovi, který stále sledoval Drážku zvenku, teď připadalo, jako by struktura portálu pálila kůži bezmocné lodi. Ale nebyl to žár, jak věděl, ale prudké vysokofrekvenční záření a gravitační vlny, způsobené superhustou exotickou hmotou, která Drážku poškozovala. Parz se zachvěl v projevu sympatie k trpící Drážce.

Obraz zmizel. Parz, vržený do náhlé umělé slepoty, si s hrůzou uvědomil, že jeho loď už musí být celá v červí díře. S pocitem klaustrofobie a paniky vydal neslyšitelné rozkazy.

Obraz se vyjasnil.

Komora oka byla pohroužena do temnoty, v níž se probral; věrná kulovitá lampa se stále vznášela vedle něj.

Drážka zavřela oči. Nu, nemohl jí to mít za zlé. Loď se chvěla a zápasila s okolím; uvnitř komory šplouchala entopická kapalina. Parz doplaval k nejbližší stěně a zachytil se provazcového nervového kanálu.

„Gravitační namáhání,“ zamumlal mu Qax do ucha. „Tato červi díra je jícen v čase a v prostoru, Parzi, místo namáhání, neuvěřitelně velkého zakřivení. Jícen je po celém obvodu ohraničen exotickou hmotou; prolétáme teď vakuem podél jeho osy, pryč od exotické hmoty. Minimální šířka trubice je asi jedna míle. Naše rychlost je tři míle za sekundu -“

„Ne dost rychle,“ vydechl Parz.

Parzovými chvějícími se prsty protékala vibrace, pak vzlínala paží až do samotného nitra jeho bytosti; bylo to, jako by do Drážky bušila nějaká neviditelná pěst. „Vydrží tohle loď?“

„Simulace potvrzují, že ano,“ odvětil Qax blahosklonně. „Ale bytost se cítí nepříjemně.“

„To ano.“ Parz se pevně chytil nervového vlákna a představoval si staletí, přesouvající se před Drážkou, která letí jako střela. „Povězte mi, co Bolder našel,“ zamumlal s cvakajícími zuby. „Na dně té

gravitační studny.“

Prstenec, řekl mu Qax. Torus, skládající se z jakési neznámé krystalické látky, o tisíci světelných let v průměru. Rotující udivujícím zlomkem rychlosti světla. Masivní. Vyvolal tak hlubokou studnu v časoprostoru, že k sobě přitahoval celé galaxie včetně pozemské Mléčné dráhy po celé stovky milionů světelných let.

„Tomu nevěřím,“ vyrazil Parz s pocity sympatie k trpící Drážce.

„Je to artefakt,“ pokračoval Qax. „Postavený Xeelee. Bolder sledoval Xeelee, jak ho budují.“

Lodě Xeelee – nákladní plavidla velikosti měsíce a bojové lodě s křídly diskontinuity temnými jako noc a stovky mil širokými – všechny patrolovaly okolo obrovského staveniště. Višňově rudými paprsky hvězdoborců drtily fragmenty galaxií a kladli na rostoucí Prstenec další vrstvy.

„Věříme, že Xeelee už věnovali tomuto projektu miliardy let,“ pokračoval Qax. „Ale jeho růst je exponenciální. Čím je jeho hmotnost vyšší, tím je gravitační studně hlubší a tím rychleji padá ke staveništi další materiál, který stavební čety využijí.“

„Ale proč? K čemu to všechno je?“

„Domníváme se, že se Xeelee snaží vytvořit prostor s Kerrovou metrikou,“ odpověděl Qax.

„Cože?“ Kerrova metrika byl lidský výraz pro speciální řešení Einsteinových rovnic všeobecné teorie relativity. Když došlo k narušení časoprostoru rotujícím toroidem o dostatečně vysoké hmotnosti, mohl se – otevřít.

„Jako červí díra?“ vyzvídal Parz.

„Ano. Ale interface založený na Kerrově metrice by nespojoval dva body v témže časoprostoru, Parzi. Byl by kanálem mezi dvěma časoprostory.“

Parz se to pokoušel pochopit. „Chcete říci, že ta oblast Kerrovy metriky – je brána – cesta ven z našeho vesmíru?“

„Zhruba řečeno ano. Xeelee se snaží vybudovat východ z tohoto kosmu.“

„A aby toho dosáhli, jsou ochotni zničit oblasti o rozloze stovek

miliard světelných let…“

Parz najednou opět oslepl. V náhlé panice rychle vydal neslyšitelné příkazy; avšak tentokrát se výhled nevyjasnil. Temnota, do které byl ponořen, byla mnohem hlubší než při obvyklém zavření očí… byla to, jak si s děsivou jasnozřivostí uvědomil, temnota nicoty, temnota prázdnoty.

„Qaxi.“ Vlastní hlas mu zněl zastřeně; bylo to, jako by se všechny jeho smysly sesypaly do jediného bodu. „Co se to se mnou děje?“

Qaxův hlas k němu přicházel zdaleka, ale přesto jasně. „To je kauzální šok, Parzi. Přerušení kauzálních linií, kvantových vlnových funkcí, do nichž jste zasazen. Kauzální šok způsobuje poruchy smyslového vnímání -“

Jasoft cítil, jak pocity v jeho těle slábnou a odplouvají kamsi daleko; bylo to, jako by vystupoval z těla a stal se ostrůvkem vědomí bez jakéhokoli ukotvení ve vnějším vesmíru.

Qax pokračoval, jeho slova zněla jako hlas vzdálené trubky. „Jasofte Parzi. Pro mne je to stejně obtížné jako pro vás, jako pro kteroukoli myslící bytost… i pro Drážku. Ale *odezní* to. Nedopusťte, aby do narušilo váš zdravý rozum. Soustřeďte se na to, co vám říkám.

Jim Bolder ve své ukradené lodi unikl stavitelům Xeelee. Vrátil se do domovské soustavy Qaxů, kde započal svou cestu. Jasofte, Qaxové jsou národem obchodníků. Bolder se vrátil s pokladem nevyčíslitelné ceny, s informacemi o největším artefaktu Xeelee. Asi vás nepřekvapí, že Qaxové se rozhodli, eh, podržet si ty informace.

Ale Bolder nás přelstil.“

Parze teď obklopoval lesk, duchovité mihotání, odraz rozčeřených vln, jako odraz měsíce na mořské hladině.

„Podrobnosti jsme nikdy přesně nezjistili. Bolder měl vystoupit z hyperprostoru v oblasti obklíčené Drážkami, vybavenými technologií hvězdoborců na bázi gravitačních vln… Ale neudělal to. Bolder přežil a unikl.

Použili jsme hvězdoborce. V tom zmatku a panice narušily slunce Qaxů. Stačilo to, aby se stalo nestabilním – a nakonec se změnilo v novu.

Qaxové byli přinuceni uprchnout. Při exodu zahynuly desítky jednotlivců. Pozbyli jsme své moci a okupace Země se zhroutila…“

Jasoft Parz, ohromený a dezorientovaný, se nedokázal ubránit pocitu triumfu.

Kolem něj se objevilo šedé světlo bez jakéhokoli tvaru nebo struktury… Ne. Ne kolem něj, uvědomil si; jako by tohle bylo šedé světlo, svítící za realitou, světlo, proti němuž jsou všechny události jen pouhé stíny.

Panika ustoupila a nahradil ji pocit klidné moci; zdálo se mu, že je celé světelné roky široký a přesto ne větší než atom, miliony let starý a přesto mladý jako první vdech novorozeněte.

„Qaxi, co se to sakra děje?“

„Kauzální šok, Parzi. Porucha vnímání. Kauzalita není prostý jev. Jakmile se objekty spojí, stanou se součástí jednoho kvantového systému… a musí zůstat spojeny navždy, prostřednictvím superlehkých kvantových jevů. Měl byste si představit, že kráčíte po pláži a po vaší chůzi zůstávají stopy. Ty mohou nějaký čas po vaší chůzi zmizet, ale každá z nich je k vám připoutána vlákny kvantových funkcí.“

„A když opustím svou vlastní oblast časoprostoru -“

„Vlákna se přeruší. Kauzální pouta se přetrhnou a musí být znovu utvořena…“

„Dobrý Bože, Qaxi. Stojí všechna ta bolest za to, abychom cestovali v čase?“

„K dosažení svých cílů ano,“ Odpověděl tiše Qax.

„Dokončete ten příběh!“ požádal ho Parz.

„Dokončit jej?“

„Proč se Xeelee snaží vybudovat východ z tohoto vesmíru? Co vlastně hledají?“

„Předpokládám, že kdybychom znali odpověď na tuto otázku,“ prohlásil Qax,“znali bychom mnoho ze základních tajemství vesmíru. Ale my ji neznáme. Příběh musí zůstat nedokončený, Jasofte Parzi. Ale uvažte: Co když Xeelee nehledají něco za Prstencem – ale prchají před něčím v *tomto* vesmíru? A uvažte, čeho by se mohli bát Xeelee?“

Ohromený a zmatený Parz nedokázal nalézt odpověď.
Válečná Drážka pomalu plula časem.

Kapitola 9

Wignerův přítel Jaar čekal na Michaela Poola u přistávacího člunu *z Kraba.*

Poole stál na výstupové rampě, zalitý přízračným světlem Jupitera. Vzhlédl na čekajícího mladíka, na budovy z konstrukčního materiálu Xeelee, na odlesky z prastarých kamenů – a na dokonalý oblouk Jupitera nad nimi.

Cítil se na to všechno příliš starý.

Nějak přečkal všechny události minulého dne – přistání, setkání s Miriam; příval cizostí – to vše bylo jakýmsi psychickým úderem. Ten však nyní odezněl; jen neochotně se propral z neklidného spánku, aby se postavil nebezpečí, výzvám nového dne a způsobu, jak si poradit s přítomností Miriam.

Ta strávila dobu spánku ve člunu. Harry měl tu slušnost, že na několik hodin zapomněl na rétoriku války o práva pro UI a přešel do stáze, aby je ponechal o samotě. Ale Michael a Miriam spolu nespali. Byli snad děti? Mluvili spolu; drželi se za ruce a nakonec se dopotáceli každý do své kóje. Podlehnout touze jim nepřipadalo jako správné jednání po stu letech odloučení a obnovení dávného vztahu, plného konfliktů.

Přál by si, aby ho Harry nepřemluvil k tomuhle podniku. Byl by vyměnil vše, co viděl a co se dozvěděl, za klid na své stanici v Oortově oblaku a poklidné hrátky s fyzikou exotické hmoty. Samozřejmě, kdyby si nechal pročistit hlavu, jako to udělal Harry, mohl by se na to vše dívat čerstvým pohledem.

No, k čertu s tím.

Poole sešel po rampě na hustý anglický trávník. Wignerův přítel se na něho usmál: Poole spatřil mladého muže, vysokého a vychrtlého, oblečeného do standardní růžové kombinézy. Látkou prosvítala kostnatá zápěstí a klouby. Pod vysokou vyholenou lebkou měla jeho tvář stejný výraz jako tvář Shiry, oči měl hnědé a vodnaté. Stál jakoby trochu nejistě. Poole předpokládal, že i po patnácti stoletích člověk takové výšky a tělesné stavby stráví celý život ohýbáním, aby

nevypadal nemotorně, avšak bylo tu cosi dalšího, něco na tom, jak Přátelé ohýbali nohy -

Křivice. Je možné, že se na Zemi mohla vrátit taková metla? Poolovi se na chvíli zastavilo srdce.

„Vy jste Michael Poole. Je pro mne ctí setkat se s vámi.“

„A vy jste Jaar – ten průvodce, kterého slibovala Shira?“

„Jsem specialista na fyzikální vědy. Doufám, že jste měl klidný spánek.“

„Ne dost,“ zašklebil se Poole. „Mám příliš mnoho otázek.“

Jaar přikývl se slavnostním výrazem mladých. „Máte skvělé myšlení, pane Poole. Je přirozené, že se ptáte -“

„A,“ pokračoval ostře Poole,“Shira říkala, že pošle někoho, kdo nám poskytne odpovědi.“

Jaar se neurčitě usmál a jeho výraz Pooleovi připomněl nedostatek zájmu, tak charakteristický pro Shiru. Jaar mu připadal odtažitý, tento malý souboj ho nezajímal, ani žádná jiná forma mezilidského kontaktu. Bylo to, jako by ho tížily mnohem důležitější starosti.

„Shira řekla, že nemá velký smysl snažit se před vámi utajit cokoli, co jste se už domysleli.“

„A vás vyslali, abyste vyhověl starému člověku?“

„Nikdo mě *neposlal,* pane Poole,“ ohradil se Jaar. „Přihlásil jsem se o tu čest dobrovolně.“

„Je to čest pro mne, Jaare.“

Jaar s drobnou úklonou vyzval Poola, aby se k němu připojil; bok po boku kráčeli narůžovělou trávou ke středu zemělodi.

Poole pokračoval:“Jste teprve druhý Přítel, kterého jsem potkal… a přece mi váš postoj připadá téměř stejný jako Shiřin. Promiňte mi mou hrubost, Jaare, ale jste si vy Přátelé všichni tak podobni?“

„Nemyslím, pane Poole.“

„Říkejte mi Michael. Ale je v tobě a ve vás všech vnitřní klid, jakási podivná jistota – i potom, co jste hodili qaxské flotile rukavici, i potom, co jste propadli dírou v časoprostoru…“

„Jsme si jistí, že to, co jsme sem přišli udělat, je správné.“

„Váš projekt,“ přikývl Poole. „Ale nikdo nemáte povoleno říci

mi, oč se jedná.“

„Stejně jako ty jsem se narodil s prokletím zvídavé mysli. Musí to být k vzteku, když ti někdo takto brání v přístupu k vědomostem… Já se omlouvám.“ Jaarův úsměv byl jemný, mírný a pevný, holá hlava připomínala Poolovi vejce, bez jediné trhliny či informace. „Ale nesmíš si myslet, že jsme všichni stejní, Michaeli. Přátelé pocházejí z rozmanitého prostředí a podmínek. Dobře, vybrali nás pro tuto misi díky našemu mládí a fyzickému zdraví, takže tyto charakteristiky máme společné; ale třeba ti všichni připadáme podobní jenom proto, že jsme z tak vzdálené epochy. Třeba se rozdíl mezi námi setře s přibývajícími stoletími.“

„Snad,“ připustil Poole a zasmál se. „Ale já nejsem naivní, chlapče.“

„.Jsem si jistý, že ne,“ odpověděl rychle Jaar.

„A přesto bez technologie ZS nikomu z nás není tvých dvě stě let, pane… Michaeli.“ Na jedinou sekundu vypadal téměř uličnicky. „Třeba prostě nejsi zvyklý na společnost mladých.“

Poole otevřel ústa… znovu je zavřel s pocitem rozpaků. „Možná máš pravdu.“

Chvíli kráčeli tiše.

Vnitřní klid, podivná jistota… Poole uvažoval, zda by tajemné poslání mise mohlo mít nějaký mystický nebo náboženský obsah; třeba to nebyl nějaký vědecký nebo technický projekt, jak původně předpokládal. Náhle se ho zmocnil nezvyklý pocit, že vidí pobořené kameny kruhu seřazené pod úsvitem nad Jupiterem…

Mezi těmito mladými lidmi se rozhodně daly vysledovat rysy náboženského odhodlání. Jejich odtažité chování, jejích nedostatek *naděje pro* sebe samotné, pomyslel si. Ano, to byl klíč. V celé situaci pro ně nebylo místo pro jejich sny o osobním zisku nebo štěstí. Třeba jejich plán vyžadoval, aby obětovali životy; uvažoval Poole; představil si křehkou zeměloď, jak se po ukončení mise noří do atmosféry Jupitera a prastaré menhiry z ní odlétají jako zápalky.

Ale jaká náboženská sekta by se stylizovala jako Wignerovi přátelé?

Došli do »vesnice«, obklopující kruh starých kamenů v srdci ze-

mělodi. Jaar vedl Poola podél kuželů, válců a krychlí. Všechny ho převyšovaly o několik stop a byly postaveny z šedého materiálu Xeelee. Byly rozházeny po trávníku. Přestože nesly stopy obývání, připadaly Poolovi jako hračky nějakého obrovského dítěte. Kolem se klidně a beze spěchu pohybovaly skupinky mladých lidí a hleděly si svého: někteří z nich měli s sebou ta plochá počítačová zařízení, kterým říkali »tabulky«.

Došli k budově ve tvaru polokoule, anonymní mezi ostatními.

„Co je tohle?“ zeptal se Poole.

„Domov, sladký domov? Bez urážky, ale už jsem včera jedl dost mořských řas u Shiry -“

Jaar se zasmál, nikoli nepříjemně. „Ne, Michaeli, i když by bylo pro mne ctí, kdybys byl později mým hostem. V této budově je vstup.“

„Vstup?“

„Do nitra zemělodi. K rovinám singularit.“ Jaar ho sledoval a vypadal udiveně. „To jsi chtěl přece vidět, ne?“

„Tak na co čekáme?“ usmál se Poole.

Vstoupili do kopule. Jaar se musel sklonit, aby nezavadil hlavou o zárubeň ostrou jako břitva. Poole se zde cítil lehce, téměř rozverně; gravitace tu byla zřejmě nižší než venku. Uvnitř kopule stál úzký válec, umístěný na podlaze. V jeho stěně byl vyříznut vstupní otvor.

Jaar se vsoukal do válce; přitom stáhl úzká ramena. Poole ho následoval. Dveře se bezhlučně zavřely a uvěznily je uvnitř. Válec byl těsný a naprosto hladký. Vládlo tu slabé opalizující světlo, ale Poole nedokázal objevit jeho zdroj. Bylo to jako být uvnitř neonové zářivky, pomyslel si.

Poole si byl vědom, že ho Jaar s pobavenou trpělivostí pozoruje. Teď se usmál.

„Tohle je výtah. Ten výraz se od tvé doby nezměnil. Dopraví nás dovnitř.“

Přikývl. Byl trochu nervózní; nebyl tak úplně zvyklý vystavovat se fyzickému nebezpečí. „Dobře. Tak my jsme teď ve výtahové šachtě, která vede skrz roviny singularit. Proto je tu snížená gravita-

ce.“

Jaar si zřejmě všiml jeho nervozity. „Pokud nejsi připraven -“

„Nemusíš mě ošetřovat jako malého, Jaare.“

„Dobře.“ Jaar se dotkl jednoho místa na hladké stěně. Nesnažil se před Poolem skrýt, co dělá, i když mu muselo být jasné, že host si zapamatuje každičký okamžik tohoto výletu.

Nebylo slyšet žádný hluk, ale podlaha jako by se pod nimi propadla. Poolovi poskočil žaludek a instinktivně sáhl dozadu, aby se opřel o stěnu.

„To přejde,“ zamumlal Jaar.

Teď, když se Poole vznášel ve vzduchu, pocítil na těle tlak; byl to ale obrácený, negativní tlak, jako tlak exotické hmoty, který mu spíš tlačil žaludek i hruď ven než dovnitř.

Jaar ho stále pozorně sledoval lhostejným pohledem hnědých očí. Poole se pečlivě snažil, aby si ve tváři zachoval neutrální výraz. Sakra, měl být na tohle připraven, když mu Jaar řekl, že si už odvodil strukturu vnitřku lodi. „Rovina singularit,“ prohodil celkem klidným hlasem. „Teď jí právě projíždíme, že?“

Jaar přikývl na souhlas. „A tlak, který cítíš na hrudi, je gravitační tah singularit. Když jsi stál na povrchu zemělodi, byla rovina pod tebou a táhla tě dole, takže simulovala gravitační pole Země; ale tady uvnitř lodi je rovina všude kolem nás.“

Ostrá rovina gravitace se teď dostala k Poolovu krku; zvedal hlavu v absurdním gestu, jako by se snažil udržet hlavu nad vodou.

„Teď buď připraven, Michaeli,“ upozornil ho Jaar. „Měl by ses chytit stěny, jako předtím.“

„Teď už je mi to jasné. Obrátíme se, že?“

„Připrav se.“

Rovina projela Poolovou hlavou a začala se vzdalovat. Na několik sekund měl nejistý pocit, že padá vzhůru. Jak se ale jeho vnímání polohy otočilo o sto osmdesát stupňů, změnil se vjem na pocit pádu hlavou dolů. Pak přišla rotace, silný tah Coriolisovy síly kdesi v břiše. Klec výtahu se otáčela kolem osy kdesi u jeho pasu. Kupodivu teď Poole neměl pocit ohrožení; jako by byl opět malým dítětem,

které se pohupuje v bezpečných a silných Harryho pažích. V pažích skutečného Harryho.

Obrat byl dokončen. Coriolisova síla zmizela. Poole si ulehčeně oddechl a cítil, že dopadá zpátky na podlahu, jež se chová pod nohama normálně. Všechno ještě neskončilo; ucítil lupnutí v uších. Jaar se na něj mile usmál. .„Neboj se,“ uklidňoval ho. „Mně také chvíli trvalo, než jsem si na to zvykl.“

Poole se zamračil. Měl absurdní pocit, že tomuhle mladíkovi musí ukázat svou mužnost. „Říkal jsem ti, nemusíš se mnou zacházet jako s malým dítětem. Prošli jsme rovinou singularit; teď jsme se otočili hlavou dolů, takže díry máme opět pod nohama a vše se zdá normální. Je to tak?“

Jaar bezvýrazně přikývl. Dotkl se dlaní další části zdi a dveře výtahu se odsunuly.

Jaar vystoupil na hladký povrch, lesklý jako sklo. Poole ho téměř klopýtavě následoval: ve slabé gravitaci byl hladký povrch pěkně kluzký. Když stál pevně na nohou, zvedl hlavu.

Zeměloď byla dutá.

Poole stál ve středu umělé jeskyně, která snad vyplňovala celý vnitřek plavidla. Nad hlavou měl kopuli z onoho šedého materiálu Xeelee, v nejvyšším bodě asi dvacet yardů vysokou, pod ním se táhla do dáli skleněná plocha, která se kdesi na obzoru setkávala s kopulí. Pod sklem byl šestiúhelníkový vzor z modrých a růžových tyčí, každá buňka měřila asi yard v průměru.

Ze střechy sestupovaly skleněné trubice – duté šachty o průměru jednoho yardu – a končily šest metrů nad podlahou. Kopule tak vypadala jako nějaký obrovský nesmyslný svícen, napadlo Poola. Pod každou trubicí byl na podlaze připevněn černý řídící panel. Děrami ve střeše viděl Poole skvrny růžových oblaků Jupitera.

Šachty vypadaly jako nějaká pohádková děla, namířená na Jupiter.

Lidé – mladí muži a ženy v růžových kombinézách, Wignerovi přátelé – přecházeli po hladkém povrchu, hovořili spolu a přenášeli všudypřítomné tabulky; obrovské lesklé sloupy se houpaly nepovšimnuty nad jejich hlavami jako uvězněné sluneční světlo. Přátelé

se pohybovali s onou rtuťovitě pomalou lehkostí, kterou Poole pro sebe spojoval se světy s nízkou gravitací jako Luna. Jejich hlasy, slabé a vážné, doléhaly jasně až k němu.

Rozptýlené světlo jako by přicházelo ze samotné stropní kopule, doplněné trochou modrorůžové vycházející z přístrojů pod podlahou. Měl pocit, že je ve vymyšlených jeskyních v nitru Země, vytvořených jedním z Poolových oblíbených autorů, pradávným Vernem.

Jaar se usmál a zlehka se uklonil. „Tak začneme s prohlídkou. Nad hlavami máme kopuli z konstrukčního materiálu Xeelee. Ve skutečnosti prochází materiál i podlahou, na které stojíme, a pod rovinou singularit, takže tvoří slupku kolem lodi, přerušovanou jen přístupovými šachtami.“

„Proč?“ Jaar pokrčil rameny.

„Konstrukční materiál je neprostupný pro jakékoli známé záření.“

„Takže chrání cestující, když cestují tak blízko černých děr.“

„A zabránilo to Qaxům odhalit naši činnost a dostat podezření. Ano. Kromě toho byl náš hypermotor zabudován do struktury samotné slupky z konstrukčního materiálu.“

„Jak jste tu slupku postavili?“

Jaar si promnul nos. „Konstrukční materiál nemůžeš »stavět«. Musíš ho nechat vyrůst. Lidem trvalo celá staletí, než zjistili, jak se to dělá, od prvního objevu opuštěných květů Xeelee.“

Poole ukázal na podlahu. „A tam dole je rovina singularit.“

Jaar poklekl na jedno koleno: Poole ho napodobil a hleděli skrz podlahu na tajemné modré a růžovofialové potrubí. Jaar pokračoval:“Tenhle povrch není jen obyčejná průhledná deska; je napůl živá. To, co zde vidíš, jsou většinou falešné barvy.

Ze svých pozorování sníženého gravitačního pole na povrchu sis odvodil, že naši loď udržují pohromadě singularity z miniaturních černých děr.“ Ukázal na uzel v šestiúhelníkové struktuře. „Tohle je jedna z nich. Vyrobili jsme a vzali s sebou skrz čas asi tisíc černých děr, Michaeli.“

Díry, vysvětloval Přítel, byly nabity a udržovány na místě elektromagnetickou mřížkou. Falešné barvy ukazovaly tok plazmatu v

mřížce a vysokofrekvenční záření, pocházející z hmoty, která do singularity spadla a byla rozdrcena.

Hawkingovo vypařování způsobovalo, že každá singularita žhnula v teplotách měřitelných na terastupně. Megawatty generované uvězněnými a vypařujícími se černými děrami poskytovaly zemělodi energii – například pro hypermotor.

Vypařování nevyhnutelně ubíralo hmotu a energii z každé díry. Ale těm potrvá miliardu let, než se úplně vypaří.

Poole zachmuřeně sledoval křiklavý obraz. Těžko se dalo věřit, že jen několik stop pod jeho nohama se nachází předmět menší než elektron, avšak o hmotnosti celého městského bloku, bodová porucha ve struktuře samotného časoprostoru. A pod tím byla travnatá pláň, z níž visel jako moucha výsadkový člun *Kraba,* a také Bergová, Shira a ostatní; domky Wignerových přátel, připomínající hračky; a – což bylo nejpodivnější -- prastaré kameny Stonehenge, zavěšené v záři Jupitera jako kamenný svícen – nebo možná jako zkažené zuby neúplné lebky.

Všude kolem této lodi musí být vzduchová vrstva, pomyslel si. Samozřejmě vzduch dost dramaticky řídne v závislosti na vzdálenosti od míst s velkou gravitací, která jsou blízko středu roviny singularit.

Ztuha se vyškrábal na nohy. „Jsem ti vděčný za to, co jsi mi ukázal.“

Vysoký, holohlavý, až příliš bledý Jaar ho pozorně sledoval. „A co si myslíš, že ses dozvěděl?“

Poole úmyslně nedbale pokrčil rameny. Mávnutím ruky ukázal na jeskyni. „Nic nového. Všechno to dělá úžasný dojem, ale je to jen detail. Ten přístroj se singularitami. Ten v sobě skrývá smysl vaší mise. S tím jste si dali tu námahu, abyste ho dopravili zpět v čase.“ Ukázal na šachty v otvorech kopule. „Tyhle věci vypadají jako dělové hlavně, které míří na Jupiter. Myslím, že to *jsou* děla – vrhače singularit. A myslím, že vypustíte ty singularity jednu po druhé z jejich elektromagnetických mřížek a vystřelíte je z těch trubic k Jupiteru.“

Jaar zvolna přikývl. „A co uděláme pak?“

Poole rozhodil rukama. „Prostě budete čekat…“ Představil si singularitu – drobný, prakticky neviditelný žhnoucí bod gama záření – jak se širokými a pomalými elipsami snáší k Jupiteru, při každém oběhu vypaluje úzký kanál skrz řídké plyny horních vrstev atmosféry. Budou působit mohutné tlakové síly; vlny plazmatu se budou valit na singularitu, jak poletí vzduchem. Nakonec atmosféra singularitu jako vztažené ruce polapí.

Černá díra rychle poletí dolů po spirále a prorazí Jupiterovy vrstvy metanu a vodíku, až se nakonec ponoří do kovového vodíkového jádra. Zastaví se někde poblíž gravitačního středu Jupitera. A začne růst.

„Budete jich posílat stále víc a víc,“ pokračoval Poole. „Brzy tu bude kroužit celý roj singularit, obíhajících jedna kolem druhé jako hmyz uvnitř pevného jádra planety. A nevyhnutelně budou růst a pohlcovat stále víc a víc hmoty Jupitera. Nakonec se některé z děr zřejmě srazí a splynou, tím vyšlou gravitační vlny, které naruší vnější vrstvy planety ještě víc.“ Možná, uvažoval Poole, by mohli Přátelé řídit i spojování černých děr – zaměřovat gravitační pulsy, aby spolupracovaly na zhroucení planety.

Nakonec černé díry zničí Jupiter jako rakovina. Až bude jádro spotřebováno, imploduje celá planeta do sebe jako prasklý balon; Poole předpokládal, že se planeta rozžhaví a objeví se »kapsy« narušení a nestability – výbuchy, které odpálí většinu hmoty z atmosféry planety. Přílivové jevy rozptýlí měsíce, nebo je přemístí na eliptické oběžné dráhy; lidští obyvatelé celého sektoru budou zřejmě muset evakuovat. Třeba bude některý z měsíců přílivovými vlnami a gravitačním silami i zničen.

„Nakonec,“ uzavřel Poole,“zbude jediná masivní singularita. Bude tu široký akreční disk složený z toho, co zbude z atmosféry Jupitera a úlomků roztříštěných měsíců; a zbytek měsíců bude poletovat kolem úlomků jako vyplašení ptáci.“

Jaarovo mlčení bylo stejně záhadné jako konstrukční materiál Xeelee.

Poole se zamračil. „Samozřejmě by ke zhroucení Jupitera stačila jediná singularita, kdybyste chtěli udělat jen tohle. Tak proč jste jich

přivezli celé hejno?“

„Nepochybně sis to už také domyslel,“ poznamenal suše Jaar.

„Ovšem. Myslím, že se snažíte kontrolovat velikost výsledné singularity,“ odvětil Poole. „Je to tak? Řada těch »zárodečných« singularit vyvolá ztrátu zlomku hmotnosti planety… myslím, že jste to zhroucení *navrhli* tak, aby výsledkem byla černá díra o určité velikosti a hmotnosti.

„Proč bychom to měli dělat?“

„Na to se ještě snažím přijít,“ poznamenal Poole zachmuřeně. „Ale to časové měřítko… Tohle by mohlo trvat celá staletí. Hodně toho vím, Jaare, ale nechápu, jak takhle můžete uvažovat, vy, bez technologie ZS.“

„Člověk může plánovat události, které přesahují délku jeho života,“ prohlásil Jaar s mladickou sebejistotou.

„Snad. Ale co se stane, až vystřelíte svoji poslední singularitu? Zeměloď se rozpadne. I v případě, že si vnitřní slupka z konstrukčního materiálu Xeelee zachová celistvost, vnějšek – půda, tráva i samotný vzduch – se odpoutá a odletí, jakmile vystřelíte do vesmíru zdroj svého gravitačního pole.“

Představil si menhiry, jak stoupají nad trávu jako prsty nějakého obra a odplouvají k Jupiteru; byl by to podivný konec pro prastarou stavbu, mnohem podivnější, než jaký by si dovedli představit ti, kdo ji vytesali.

„A co se stane s vámi? Jste zřejmě rozhodnuti nepřijmout od nás žádnou pomoc. Zemřete – snad už za několik měsíců. A určitě dávno před tím, než spatříte naplnění svého projektu, až se Jupiter zhroutí.“

Jaarova tvář byla klidná, hladká a bez výrazu. „Nebudeme první, kdo obětuje svůj život pro vyšší dobro.“

„A vyhnání Qaxů je vyšší dobro? Možná je. Ale -“

Poole se zahleděl do Přítelových hnědých očí. „Ale já si nemyslím, že to, co se tu děje, je jen vznešené sebeobětování. Nebo ano, Jaare? Nemáte zájem o naši nabídku technologie ZS. A je možné, že před koncem budete muset evakuovat.

Vaší oběti nakonec není zapotřebí, že? Ale vy se smrti vůbec ne-

bojíte. Smrt je prostě… irelevantní.“

Jaar neodpověděl.

Poole o krok ustoupil. „Všichni mě děsíte,“ přiznal upřímně. „A rozzlobili jste mě. Klidně si vyrvete Stonehenge ze Země. Panebože, Stonehenge! Pak máte tu drzost vrátit se zpět v čase a začít ničit planetu…, vyvolat gravitační kolaps většiny dostupné hmoty v soustavě. Jaare, já se nebojím čelit následkům svých vlastních činů. Koneckonců já jsem postavil stroj času, kterým jste se sem dostali. Ale nechápu, kde berete tu drzost provést tohle, Jaare -- použít a zničit tolik ze společného dědictví lidstva.“

„Michaeli, nesmíš se kvůli tomu rozčilovat. Jsem si jistý, že Shira ti řekla přesně totéž. Nakonec na ničem z tohohle“ – ukázal na jeskyni –“a na nikom z nás nebude záležet. *Všechno bude dobré.* Víš, že ti teď nemůžeme říci víc, než co sis už domyslel. Ale nesmíš si dělat starosti, Michaeli. To, co děláme, je pro dobro celého lidstva – v budoucnosti i v minulosti…“

Poole stanul tváří v tvář mladíkovi. „Jak se opovažuješ tohle prohlašovat, vymýšlet takovéhle plány?“ zasyčel. „Kruci, člověče, nemůže ti být víc než pětadvacet. Qaxové jsou pro lidstvo děsivým břemenem. Viděl jsem a slyšel dost, abych se o tom přesvědčil. Ale já mám podezření, že ve vašem projektu jde o víc, že je větší a rozsáhlejší než jakákoli hrozba ze strany jediného agresora, jakým jsou Qaxové. Jaare, já myslím, že chcete změnit historii. Ale vy nejste bohové! Myslím, že byste mohli být nebezpečnější než Qaxové.“

Jaar při výbuchu Poolova hněvu lehce ucukl, ale brzy se mu na tvář vrátil obvyklý lhostejný výraz. Poole držel chlapce ještě chvíli v jeskyni; dohadoval se s ním a vyhrožoval. Ale nic dalšího se nedozvěděl.

Konečně Jaarovi dovolil, aby jej vyprovodil na povrch. Cestou vzhůru se Poole snažil uvést do chodu výtah, jak to viděl dělat Přítele. Jaar mu nebránil. Samozřejmě ovládání nefungovalo.

Když se vrátili na travnatou pláň, Poole odkráčel ke své lodi, pln hněvu a obav.

Kapitola 10

„Michaeli,“ hlas Harryho Poola zněl jemně, ale neúprosně. „Michaeli, probuď se. Už to začalo.“

Michael se neochotně probral. Odhrnul tenkou přikrývku, převalil se a promnul si oči. Viděl, že vedle něj se už Bergová probudila a sedá si. Poole se zvedl na loktech a trhl sebou, když pocítil bolest v dolní části páteře. Shiřino týpí bylo poměrně tiché, vzduch na zeměl odi byl klidný a příjemně teplý, avšak přes Miriamino ujišťování, že mu spaní na tvrdém prospěje, pochyboval, zda si někdy zvykne spát na rohoži jen palec tlusté na podlaze z konstrukčního materiálu Xeelee.

Miriam Bergová si už navlékala jednodílnou uniformu Přátel. „Co začalo, Harry?“

Virtuál jeho otce, zkreslený ohybem světla, se sklonil nad Poolem. „Tok vysokoenergetických částic z portálu Interface nabývá na intenzitě. Něco přichází, Michaeli. Invaze z budoucnosti – musíme odsud pryč.“

Poole, který se stále snažil navléknout si kombinézu a obout si boty, doklopýtal k otevřeným dveřím týpí. Ve světle Jupitera zamrkal a obrátil tvář k obloze. Visel na ní portál Interface, jemný a překrásný, zdánlivě neschopný kohokoli ohrozit.

„Drážka,“ vydechla zděšeně Bergová. „Pošlou portálem Drážky. Ty živé lodě, které nám Přátelé popisovali, válečné lodě Qaxů, plavidla z doby okupace, která přiletěla zničit zeměloď. Přesně, jak jsme očekávali.“

V hlase jí zaznělo ostří, které Poole nikdy předtím neslyšel, jakási křehkost, která v něm vyvolávala atavistickou touhu vzít ji do náruče a ochránit ji před cizí oblohou.

„Michaeli, tyhle věci zničí to nejlepší, co na ně může lidstvo vyslat – *patnáct set let ode dnešku,*“ pokračovala Bergová. „Co můžeme *dělat?* Nemáme ani zlomek naděje, že bychom je třeba jen poškrábali na jejich ošklivé zadnici.“

„Tak se o to můžeme aspoň pokusit,“ zamumlal Poole. „No tak,

Miriam, potřebuji, abys byla silná. Harry, co se děje ve zbytku soustavy?“

Virtuál, jehož obraz byl mimo týpí ostrý a zřetelný, nervózně pokrčil rameny. „Nemohu odeslat žádnou zprávu, Michaeli. Přátelé mě stále blokují. Ale lodě v okolí detekovaly ten tok vysokoenergetických částic.“ Zachmuřeně pohlédl Michaelovi do očí. „Nikdo neví, co se vlastně děje, Michaeli. Stále se drží v uctivé vzdálenosti a čekají, až podáme zprávu. Nevidí žádnou hrozbu – koneckonců zeměloď celý rok jen obíhala kolem Jupitera, záhadná, ale neškodná. Co se teď může stát?“ Neurčitě pohlédl na oblohu. „Oni jsou – zvědaví, Michaeli. Těší se na to. Nad každým pozemským městem se vznášejí obrovští veřejní virtuálové, obrazy portálu a zemělodi… Je to jako karneval.“

„Ale až Qaxové zahájí útok -“

„Pak bude příliš pozdě.“ Bergová uchopila Michaela za paži; ve tváři se jí stále zračil strach, ale vrátilo se i něco z její rozhodnosti a chytrosti. „Poslouchej mě. Nejlepší okamžik, kdy udeřit, bude právě teď… v prvních několika minutách, až se Drážka vynoří z portálu.“

„Správně,“ přikývl Poole. „Kauzální stres.“

„Drážky jsou živí tvorové,“ pokračovala Bergová. „Třeba je to slabost, které bychom mohli využít – Qaxům i jejich lodím určitě chvíli potrvá, než se vzpamatují. Kdybychom mohli udeřit rychle, třeba bychom měli šanci.“

Bergová měla samozřejmě pravdu. Byl v tom jistý druh nevyhnutelnosti, pomyslel si Poole. *Bude to na nás.* Zavřel oči a toužil po tichu Oortova oblaku, bez nutnosti rozhodovat.

Harry se zasmál zvonivým a příliš jasným hlasem. „Udeřit rychle? A s čím vlastně?“

„Vrhačem singularit,“ zašeptal Poole.

Bergová na Michaela ostře pohlédla; v hlavě se jí honily možnosti. „Ale – i kdybychom získali souhlas Přátel – ty vrhače nebyly navrženy jako zbraň.“

Michael si povzdechl. Vypadal unaveně. „Tak je přizpůsobíme.“

„Pokud ty zatracené věci lze vůbec zaměřit a střílet z nich,“ namítal Harry. „Řekni mi, jak vlastně mají fungovat. Vystřelíš černé díry

na Jupiter…“

„Ano,“ přikývl Michael. „Pří každém výstřelu děla je vržen pár singularit. Ta věc je v zásadě opravdové dělo: jakmile singularity vystřelíš, pohybují se po balistické dráze. Obíhají jedna druhou ve vzdálenosti několika yardů a tak se dostanou do gravitační studně Jupitera. Trajektorie jsou navrženy tak, aby se spojily v přesně určeném bodě uvnitř planety.“

Bergová se zamračila. „A nakonec ta díra, nebo díry, pohltí celý Jupiter…“

„Ano. Podle Projektu se má Jupiter změnit v jedinou velkou černou díru o určité hmotností -“

„Ale to by mohlo trvat celá staletí. Vím, že černé díry by rostly exponenciálně, ale přesto začínáme z miniaturního základu; díry mohou růst jen tak rychle, jak jim to jejich velikost dovolí.“

„To je pravda.“ Téměř toužebně se usmál. „Ale časový horizont Projektu je delší než několik století, mnohem delší.“

Bergová se snažila v duchu na něco přijít a ignorovala klesající oblohu nad svojí hlavou.

Jak by mohli použít vrhač na ničení planet, aby zneškodnili Drážku? Kdyby jen prostě vystřelili černé díry, proletí ty drobné singularity tkání válečné lodi. Přitažlivé a další jevy by nepochybně Drážku při průletu černých děr zranily a možná by při troše štěstí vyřadily některé klíčové komponenty… ale asi ne; Drážka měla celou míli v průměru a zranění způsobená prolétajícími děrami by určitě nebyla o moc horší než izolované výstřely laseru.

Mnohonásobný úder, palebnou clonu?

„Co kdybychom vystřelili dvě singularity, aby se usadily v centru hmoty Drážky? Dalo by se to udělat?“

„Jistě.“ Michael se zamračil: téměř viděla, jak mu mozkem probíhají křivky trajektorií. „Stačilo by ty singularity vystřelit nízkou rychlostí – v zásadě nižší, než je úniková rychlost zemělodi.“

„Ano.“ Bergová něco takového představila. Singularity by nakonec dopadly jako kameny vržené do vzduchu dovnitř těla samotné Drážky… Ale jen na okamžik, než by spadly zpět. K čemu by to bylo? Trvalo by celé dny, než by díry spotřebovaly hmotu Drážky –

pravděpodobně několik hodin, než by pohltily dostatek hmoty, aby způsobily znatelné škody, těch několik sekund uvnitř Drážky by nestačilo.

Stejně nemají několik hodin nazbyt. Tak co dělat?

„Proč posílat singularity k Jupiteru po tak složitých trajektoriích?“ zeptal se Harry. „Proč je nenechat splynout, dřív než se dostanou do středu?“

Michael zavrtěl hlavou.

„Nepochopils jemnosti plánu,“ odpověděl vážně.

„Zřejmě ne,“ poznamenal suše Harry.

„Chápeš, co se stane tam, kde se spojí a splynou dvě singularity?“ Oběma pěstmi naznačil singularity, jak se blíží jedna ke druhé a nakonec splývají. „Horizonty událostí se spojí v jeden horizont s větším dosahem… entropie v závislosti na prostoru roste. Samotné singularity, poruchy v prostoru v srdci černých děr, padají jedna do druhé; záření z modrého posuvu zvyšuje hmotnost, až dojde ke konečnému splynutí na úrovni Planckových časových měřítek – mohutná vytvářená gravitační pole prakticky ohýbají čas. A spojený horizont událostí se třese jako mýdlová bublina, přičemž vytváří záření kvadrupólovými efekty.“

Bergová zvolna přikývla. „A jakou formu to – záření – má?“

Otázka ho zřejmě překvapila. „Gravitační, samozřejmě. Gravitační vlny.“

Zhluboka se nadechla a pocítila, jak jí krev proudí rychleji v žilách. *Gravitační* vlny.

Michael dále vysvětloval.

Tohle nebyly pravé drobné trhliny časoprostoru, šířící se rychlostí světla, jaké lidští astronomové studovali po staletí… Když se dvě masivní singularity spojily, byly gravitační vlny obrovské. Nelineární distorze samotného časoprostoru.

„A záření je směrované,“ pokračoval Michael. „Vychází prostřednictvím pulsů podél osy dvojice děr. Správným výběrem umístění a orientace černých děr při spojení uvnitř zbytku planety můžeš zaměřit pulsy gravitačních vln, jak se ti zachce. Můžeš utvářet zhrou-

cení Jupitera zpracováním jeho hmoty v obrovském měřítku; předpokládám, že to měli Přátelé v úmyslu, možná dokonce chtěli před konečným zhroucením odstranit část hmoty planety. Přesná velikost, úhlová hybnost, náboj poslední černé díry jsou zřejmě parametry důležité pro úspěch -“

Ale Bergová už neposlouchala. Takže zeměloď nebyla jen – *jen* – dělovou plošinou. Byla to zbraň, která mohla vystřelovat gravitační vlny.

Hvězdoborec lidské konstrukce. Mohli se bránit.

Michael vzhlédl a vyjekl. Barva oblohy se změnila a vrhala mu na tvář šedé stíny.

I Bergová vzhlédla. K zenitu zvolna klouzal obrovský měsíc ze živé tkáně, jeho gumově šedý povrch byl jako poďobaný očními důlky a rozmístěnými zbraněmi. Kožnatý trup brázdily krvavé šrámy několik set yardů dlouhé. Bergová pátrala po portálu Interface a zpozorovala další obrovskou sloní loď, jak vystupuje z průchodu červí díry, která je spojovala s budoucností. Jedna z jejích končetin se dotkla nebesky modré mřížky portálu a v tom okamžiku z ní odletěl rozvařený kus masa, následován přílivovými vlnami, které vyvolala v živém těle obrovská hmota exotické látky.

Drážka…

Už to začalo.

Jasoft Parz, který plul v entopické kapalině, se pevně držel gumovité hmoty rohovky Drážky a vyhlížel ven do minulostí.

Parzova loď teď vystupovala z gravitační studně Jupitera na cestě k bodu hyperprostorového skoku k vnitřním planetám. Červí díra Interface mizela vzadu; portál vypadal jako modrá skvrna na naducané tváři Jupitera. Parz viděl, jak se druhá Drážka, která doprovázela tu jeho, už vznáší nad kouskem pozemské zeleně, který tvořila loď vzbouřenců.

„Ta loď vzbouřenců je elegantní,“ povzdechl si. „Je to hrouda bláta, vystřelená do vesmíru hyperaktivními opicemi,“ vyštěkl Qax.

„Ne, prohlédněte si ji ještě jednou, Qaxi. Vrstva země maskuje slupku z konstrukčního materiálu Xeelee… Museli ukrást květ Xee-

lee a postavit tuhle věc v nějaké hluboké, uměle vyhloubené jeskyni.“

„Pod nosem mého předchůdce,“ pronesl zvolna Qax. „Podle lodních senzorů je ta věc postavena kolem vrstvy singularit. Jsou jich tisíce, dohromady mají hmotnost celého asteroidu…“

Parz hvízdl. „To mi připadá nemožné. Jak -“

„Zřejmě by se taková hmota nedala dopravit z vesmíru,“ vysvětloval Qax. „Vzbouřenci museli vyvinout nějakou technologii, jak shromáždit takový materiál z planetární hmoty.“

Dříve lidé dokázali vyrábět objekty z exotické hmoty. Zřejmě nebylo všechno z této technologie ztraceno nebo zkonfiskováno Qaxy. Parz si představil studně z magmatu, formované a vystavované nepředstavitelným tlakům, implodované do proudu singularit… Tu zeměloď obdivoval. „Je to odvážné, průkopnické, vynalézavé.“

„Jste na ni hrdý.“

Parz pokrčil rameny. „A proč bych neměl být hrdý? V naprosto nemožných podmínkách vytvořili lidé něco neuvěřitelného. Dostat se tak daleko, jak to dokázali tihle vzbouřenci -“

„Zachovejte si smysl pro perspektivu,“ štěkl Qax. „Tohle sotva představuje pro okupaci vážnější hrozbu. Při vší vynalézavosti, kterou při stavbě projevili, máme stále před sebou jen prostý, zchátralý vor, sotva schopný zachovat si strukturální integritu. A postavili ho tajně, jako když si štvané zvíře vyhrabe skrýš. Jaký je tu důvod k hrdosti?“

„Třeba se vzbouřenci sami považují za štvanou zvěř,“ uvažoval Parz.

Qax zaváhal. „Váš obdiv k těm zločincům je zajímavý,“ poznamenal mírně.

„Ach, nemusíte se obávat,“ odpověděl Parz s jemnou nechutí k sobě samému. „Ve slovech jsem dobrý vzbouřenec, jako vždy. Ale když mají nastoupit činy, je to něco jiného.“

„Já vím. Tomuhle rysu vaší povahy rozumím, stejně jako můj předchůdce.“

„To jsem tak předvídatelný?“

„Je to faktor, který v našich očích zvyšuje vaši užitečnost," sdělil mu Qax.

Zpoza oblého boku Drážky vyplula další loď. Tohle, jak Parz viděl čočkou Drážky, byla jedna z lodí z této doby; sražená, nemotorná konstrukce, křiklavě pomalovaná; vznášela se před okem Drážky jako nějaký hmyz. Senzory ukazovaly celé hejno takových bárek, které se shlukly kolem portálu Interface. Zatím se žádná z nich Drážce nepostavila – nebo se spíše o to nepokusila.

„Nedělají vám ty místní lodě starosti?" zeptal se Parz.

„Nemohou nám ublížit," odfrkl Qax se zjevným nezájmem. „Můžeme si dovolit se tady zdržet a prověřit systémy Drážky, ještě před hyperprostorovým letem dovnitř systému."

Parz se usmál. „Qaxi, když vás poslouchám, jako bych slyšel hlas velitele letadlové lodi s jaderným pohonem z dvacátého století, jak ohrnuje nos nad pomalovanými vydlabanými kánoemi ostrovanů, které právě vyplouvají, aby se s ním střetly na moři. Ale i ta nejprimitivnější zbraň může zabíjet… A stejně se divím, proč vlastně neútočí." Přitiskl tvář k rohovce a rozhlížel se kolem; teď, když je vyhledával, všiml si, kolik je tu podivných místních plavidel a jak rozdílný mají design. Vzpomněl si, jak chaotická byla politická struktura tohoto období. Roztříštěná. Třeba tyhle lodi zastupovaly různé mocnosti, vlády měsíců, vnitřních planet, samotné Země; nebo ústřední i mezinárodní agentury… Třeba neexistovala žádná válečná koalice; možná tu nebyl nikdo, kdo by dal příkaz k útoku na Drážku.

Ale Parze přesto Qaxova přezíravost rozčilovala. „To se přinejmenším neobáváte, že by tyhle lodě mohly vyvolat poplach v celém systému? Třeba vnitřní planety dokáží proti vám shromáždit větší údernou sílu," poznamenal zachmuřeně. „A když jim dovolíme se připravit…"

„Jasofte Parzi," přerušil ho Qax se zjevnou známkou netrpělivosti,"vaše fantazie o smrti mne začínají unavovat. Nezaznamenal jsem žádný z těch varovných signálů, po kterých toužíte."

Parz se zamračil a nepřítomně se přes silnou plastikovou masku poškrábal po bradě. „Ta situace ve skutečnosti nedává žádný smysl, ani s přihlédnutím k té politické roztříštěnosti. Přátelé jsou v tomhle

časovém období už rok. Měli dost času varovat obyvatele této doby, zkoordinovat se a shromáždit proti vám obranné síly… třeba i zavřít portál Interface.“

„Není zde žádný důkaz takové koordinace,“ poznamenal Qax.

„No právě, opravdu není, že? Je možné, že Přátelé místní obyvatele nevarovali – třeba dokonce s nimi vůbec nekomunikovali?“ Parz stále ještě na pozadí Jupitera rozeznával loď Wignerových přátel, ostrůvek zeleně v růžovém moři. Co měli vzbouřenci v úmyslu? Přátelé museli mít připravený nějaký projekt, když uskutečnili svůj zoufalý útěk do této doby… ale přitom neměli potřebu použít zdrojů obyvatel tohoto období.

Parz se snažil představit si, jak by skupinka vzbouřenců na jediné improvizované lodi mohla doufat, že přes patnáct století zasadí úder cizí mezihvězdné mocnosti.

„Je v tom jen malý rozdíl,“ zamumlal Qax a jeho hlas bez těla zněl, jako by Parzovi za očima bzučel hmyz. „Druhá okupační loď je už jen několik minut letu od plavidla vzbouřenců; tato absurdní epizoda se blíží svému vyvrcholení.“

„Michaeli Poole. Miriam.“

Poole odtrhl pohled od úžasného výjevu na obloze. Před nimi stála Shira: Poole si všiml, že obvyklý prázdný výraz její vyhublé tváře poněkud narušují tvrdě sevřená ústa a narůžovělé zbarvení nosních dírek. Za ní bylo vidět, jak se zemělodí hemží lidmi; Přátelé přenášeli tabulky a další zařízení po trávníku a shromažďovali se u kamenů ve středu lodi.

„Shiro, u portálu jsou válečné Drážky,“ vyštěkla Bergová.

„Chápeme, co se děje, Miriam.“

„Tak co s tím sakra chcete dělat?“

Shíra ji ignorovala a otočila se k Poolovi. „Musíte zůstat uvnitř týpí,“ vyzvala ho. „Povrch zemělodi teď není bezpečný. Konstrukční materiál Xeelee vás ochrání před -“

Poole ji přerušil. „Nepůjdu nikam, dokud mi neřeknete, co chcete udělat.“

Harry, jehož obraz se mimo obydlí vrátil k normálu, zkřížil paže a zatvářil se odhodlaně. „Já také," řekl bojovně.

Shiřin hlas byl tichý, ale stále ještě rozhodný. „Nemáme v úmyslu bezprostředně reagovat na vpád Qaxů," řekla důrazně,"nemá to žádný smysl -"

Bergová se rozzuřila. „Chcete říci, že teď, co jste je sem přivedli, necháte je klidně vejít a dáte jim, co chtějí?"

Shira před Miriaminým hněvem couvla, ale nevzdávala se. „Nechápete," přesvědčovala ji a v hlase se jí ještě víc projevilo napětí. „Projekt je zásadní."

Harry se pokusil vzít Poola za paži, prsty prošly látkou a kůží v oblaku pixelů.

„Michaeli. Podívej se na Drážku."

První válečná loď už překročila zenit a zdálo se, že se od zemělodi vzdaluje. Hluboko v pórech připomínajících krátery rozeznával Poole odlesky kovu i krev.

Druhá válečná Drážka právě opustila portál Interface. Byla už veliká jako mince a znatelně se zvětšovala. Druhá mířila přímo na ně.

„Jen dvě," zamumlala Bergová.

Poole na ni překvapeně pohlédl; tvář měla nehybnou a tvrdou jako masku. „Cože?"

„Žádné známky, že by portálem přicházely další. Už uplynulo dost času na to, aby se objevila třetí."

Pole potřásl hlavou, ohromen její schopností střízlivě uvažovat i v situaci tak hrozivé. „Myslíš, že je na druhé straně něco zastavilo?"

Bergová krátce a odmítavě zavrtěla hlavou. „To ne. Myslí si, že dvě jim zcela postačí."

Shira vzrušeně mávala rukama. „Prosím," žadonila. „Do týpí."

Poole ji ignoroval. „Co myslíš, že udělají?" Bergová, která se už zbavila strachu, nebo jej alespoň silou vůle potlačila, sledovala tichý pohyb Drážky. „První z nich opouští prostor Jupitera."

Poole se zamračil. „Kam míří? Do centra Sluneční soustavy?"

„Je to logické," odtušila suše Bergová. „Tam se nachází Země, nic netuší a čeká."

„A ta druhá?“

„… nám jde po krku.“

„Nemusíte se obávat,“ uklidňovala je Shira. „Až se Projekt naplní, tyto události se …změní v neškodné stíny.“

Poole a Bergová odvrátili pohled od zlověstných manévrů na obloze a zadívali se na Přítelkyni.

„Ona je blázen,“ prohlásila Bergová.

Shira se k nim naklonila, modré oči jí bledě zářily. „Musíte to pochopit. Projekt vše napraví. Udržení Projektu v chodu je – musí být – nejvyšší prioritou pro nás všechny. Včetně vás, našich hostů.“

„I nad naši obranu – a obranu Země – proti útoku Drážky?“ tázal se Poole. „Shiro, tohle může být největší šance, jakou máme, abychom se útoku ubránili.“

Zřejmě ho vůbec nevnímala. „Projekt musí být dokončen,“ naléhala. „Vlastně ho musíme urychlit.“ Dívka se dívala z jednoho na druhého, prohlížela si jejich tváře a prosila o pochopení; Michael měl pocit, že přímo slyší věty, které se jí hnaly hlavou. „Teď půjdete se mnou.“

„Co myslíš?“ zeptal se Poole Bergové. „Budou nás nutit násilím? Mají zbraně?“

„Ty víš, že mají,“ potvrdila klidně Bergová. „Viděl jsi, co udělali s mou lodí.“

„Tak my je nemůžeme k ničemu donutit.“ Zaslechl ve vlastním hlase frustraci a zoufalství. „Nehodlají se Drážce vůbec postavit; všechnu víru vkládají do toho svého Projektu. Do magického Projektu, který vše vyřeší.“

Bergová tiše zasténala.

A prudce zaútočila pěstí. Zasáhla Přítelkyni přímo do spánku. Shira se sesula k zemi, jako když přestřihnete provázky loutce; ležela, malou tvář připomínající lebku zabořenou do trávy, poseté růžovými odlesky Jupitera.

Harry, který se na ni díval, jen poznamenal:“No ne!“

„Nebude v bezvědomí dlouho,“ upozorňovala Miriam. „Musíme jednat rychle.“

Poole vzhlédl ke stále se zvětšující Drážce, která se zvolna otáčela. „Co uděláme?“

„Musíme vyřídit obě Drážky.“ zamumlala Bergová. „To jistě,“ přidal se Harry. „Vyřídíme je obě. Anebo, na druhé straně, proč to nevzít ve velkém? Mám *skvělý plán…*“

„Buď zticha, Harry,“ umlčel ho Michael nepřítomně. „Tak dobře, Miriam, posloucháme. Jak to provedeme?“

„Musíme se rozdělit. Harry, je člun *Kraba* připravený ke startu?“

Harry zavřel oči, jako by se díval kamsi dovnitř. „Ano,“ potvrdil.

Shira se na trávě pohnula a slabě zasténala. „Třeba byste v tom člunu mohli odletět,“ navrhla Miriam. „Dokud Přátelé stále ještě zmateně pobíhají sem a tam a snaží se všechno uložit. Vraťte se do *Kraba* a vydejte se za první Drážkou, tou, co míří k Zemi. Třeba ji dohoníte, než zapne hypermotor.“

„A co pak?“

Bergová se zašklebila. „Jak to mám vědět? Dávám to dohromady za pochodu. Budete muset něco vymyslet.“

„Dobře. A co ty?“

Bergová vzhlédla. Druhá Drážka se blížila k zemělodi stále víc; měsíc živého masa visel přímo nad nimi. „Zkusím něco udělat s tímhle,“ prohlásila Bergová. „Třeba se dostanu k těm vrhačům singularit.“

Shira znovu zasténala a zdálo se, že se snaží zvednout tvář z trávy.

„A co ona?“ zeptal se Poole.

Bergová pokrčila rameny. „Vezměte ji s sebou. Třeba by vám mohla pomoci.“

Poole se sklonil a dívku zvedl; její vypoulené oči se snažily zaostřit na jeho tvář a běhaly po obloze jako nedokonale seřízené sledovací kamery.

Bergová zkoumala Poolovu tvář. „Musíme se rozloučit, Michaeli,“ hlesla.

Harry stočil pohled z Poola na Miriam, pak zpět na Poola a zdvořile se vypnul.

Michael se zadíval na osadu, na shluk budov z materiálu Xeelee, ke středu zemělodi. Běželi k nim tři mohutní Přátelé. Ne, čtyři. A něco nesli. Zbraně?

Obrátil se k Bergové. „Nikdy se ke středu lodi nedostaneš," varoval ji,"pojď s námi."

Harryho hlava se náhle zhmotnila v blízkosti Miriamina ucha.

„Je mi líto, lidičky," oznámil,"ale na domluvu nemáme dost času."

Miriam se krátce usmála, projela si rukou vlasy a zhluboka se nadechla. „Ale já nejdu do středu lodi. Sbohem, Michaeli." Prudce se otočila – od Michaela i od blížících se Přátel – a rozběhla se k okraji zemělodi.

Michael Poole jí po celou sekundu sledoval s otevřenými ústy.

Shira se mu v náručí zazmítala silněji a začala kopat jako chycená antilopa.

Už nezbýval vůbec žádný čas. Michael se otočil a běžel k lodi s nemotorným břemenem Shiry v náručí. Hlava bez těla, která měla patřit jeho otci, se mu vznášela po boku.

Okraj zemělodi před ní byl porostlý zelenou trávou a křiklavě se odrážel od rudé zjizvené tváře Jupitera. Myšlenky jí pádily.

Z kruhové osady Wignerových přátel to Bergová měla k okraji zemělodi sto yardů. No, měla by tu vzdálenost překonat za takových deset sekund – plným během. Ovšem snížení gravitace poblíž okraje by jí mělo přidat rychlost – pokud nespadne -, ale na druhé straně by šplhala z gravitační studně zemělodi, takže jí to bude připadat, že běží do kopce…

Ano. Už začínala mít pocit, že se jí země pod nohama zvedá.

Snažila se využít slábnoucí gravitace a získat veškeré možné výhody; úmyslně zvolňovala a dělala delší kroky, aby ji nohy nesly dál.

Riskovala ohlédnutí. Všimla si, že běžící Přátelé se rozdělili: dva z nich se zaměřili na Michaela a na dívku, druzí dva běželi za ní. Byli v dobré kondicí a běželi rychle.

Byli vybaveni laserovými puškami stejného druhu, jaký změnil

její člun v hromadu trosek. Představila si, jak koherentní fotony vylétají z ústí zbraně a zařezávají se jí do zad, rychleji než myšlenka. *Světelné* zbrani se *nevyhneš*… Cítila, jak se jí svaly v zádech napjaly. Začala klopýtat a snažila se zbavit myšlenek na všechno kromě dalšího kroku.

Připadalo jí, že teď stoupá do svahu o úhlu třiceti stupňů. Neodvážila se znovu se otočit ze strachu, že uvidí, jak se před ní zeměloď naklání a padá dozadu; měla obavy, že ztratí rovnováhu. A kruci, ucítila bolest v hrudi. Plíce lapaly po řídnoucím vzduchu; takhle vysoko nad malou gravitační studní zemělodi to bylo stejné, jako by šplhala po marsovských horách.

Přemýšlela, proč Přátelé prostě nezahájí palbu. Nemuseli ani mířit; stačilo, když jí přetnou páteř, stejně jako když rozřezali její člun. Ale váhali. Rozhodovali se, co udělat.

Chtějí ji zastavit, ne zabít, uvědomila si; nechce se jim použít zbraní.

Neměla o nich příliš vysoké mínění, ale aspoň to nebyli zabijáci. Třeba by bylo lepší, kdyby nebyli tak slušní.

Na blížícím se okraji světa začala pracovat perspektiva.

Rozeznávala jednotlivá stébla trávy, jak se k ní blíží.

Plíce ji pekelně pálily. Cítila, jak vyplazuje jazyk. Bolela ji celá hruď, a s ní i svaly na zádech a na pažích. A nohy se jí třásly, ztuhlé po výstupu na svah, jako by věděly, k čemu se blíží.

Všechno to ignorovala; zamávala rukama v řídnoucím vzduchu, odrazila se od trávy a odkopla zeměloď za sebe.

»Rovina« se prudce naklonila, letěla nad Alpami ve tvaru šálku.

A pak už pod nohama neměla trávu.

Předklonila se a zakopla o okraj světa; hybnost ji odnášela od zemělodi k růžovému světlu Jupitera, ruce a nohy roztažené jako nějaká podivná mořská hvězdice. Jak zvolna letěla, spatřila, jak se ozbrojená četa rozplácla na trávě. Upustili zbraně a lapali po řídkém vzduchu, tváře se jim změnily v masku ohromení.

Byla ztracená ve vesmíru, plíce měla prázdné. Visela bez hnutí mezi zemělodí a Jupiterem. Okruh vidění jí pomalu zastírala tma.

Ach, Bože, Michaeli, třeba tohle nebyl právě ten nejlepší plán.

Michael Poole běžel kolem osady k lodi a ruce ho bolely od tíhy napůl bezvědomé Shiry. Byl téměř vyčerpaný.

Viděl, jak se Bergová vrhá z okraje světa do prostoru. Hlavou mu blesklo, zda si rozmyslela, co dělá. Ohlédl se; pohyb hlavy jen zvýšil bolest v hrudi.

Dva Přátelé ho stále pronásledovali. Byli tak blízko, že postřehl bláto na růžových kombinézách, zachmuřený výraz jejich tváří bez vlasů, lesknoucí se plastik laserových zbraní…

Harry se vznášel vedle něho, nohy mu vířily jako ve zrychleném kresleném filmu. „Hrozně nerad jsem poslem špatných zpráv," vydechl,"ale začínají nás dohánět."

Poole vydechoval mezi kroky. „Pověz mi něco… co ještě nevím."

Harry hbitě hodil pohled přes rameno. „Vlastně nevím; proč tě na místě neodstřelí."

„Nech si ty… silácké řeči…" hekal Michael, ramena a paže bolestí téměř necítil, „a… udělej něco!"

„Jako co?"

„Použij… tu svoji iniciativu, sakra," zavrčel Michael.

Harry se zamračil, promnul si bradu a zmizel. Náhle se od Poolových pronásledovatelů ozvaly výkřiky, nad hlavou mu zasvítily lasery a zavoněl ozón.

Stále v běhu riskl Michael ještě jeden pohled za sebe.

Před oběma Přáteli se zhmotnila podoba Harryho vysoká deset stop, třpytivý obrazec z poloprůhledných pixelů o velikosti pěsti. Zastavili se jako vrostlí do země a ohromeně jej přejeli lasery. Bledě růžové paprsky neškodně zrnitým obrazem projely a lehce se ohýbaly díky refrakci v atmosféře.

Ale během několika sekund přestali Přátelé virtuálovi věnovat pozornost. Hodili si zbraně na ramena a pokračovali v pronásledování; Harry se před nimi znovu a znovu objevoval, základní matrice virtuálova těla na sebe brala řadu forem, ale Přátelé téměř nezpo-

malili a klidně běželi skrz ten neškodný oblak pixelů. Poole sklonil hlavu a běžel.

„Michaeli!“ Poole prudce vzhlédl. Člun z Kraba se k němu blížil, kovový náboj, jenž se vznášel několik stop nad plání. Anglický trávník pod ním se ohýbal, stébla si lehala. Z otevřené propusti zářilo pohostinné žluté světlo.

Harryho zesílený hlas se odrážel od vzdálených budov.

„Michaeli, budeš mít tak jednu šanci… doufám, že máš lepší načasování než výdrž.“

Michael pádil po trávě s neforemným břemenem v náručí. Dech mu chrčel v hrdle. Člun se k němu sunul rychlostí padesát mil za hodinu, otevřený vchod zel jako ústa.

Nad hlavou měl purpurově růžové světlo, ve vzduchu voněl ozón a v šedobílém krunýři člunu se objevil malý otvor. Stoupal z něj dým; člun se jakoby zachvěl, ale stále letěl.

Vypadalo to, že Přátelé odvrhli veškeré skrupule ohledně použití zbraní.

Člun už mu zaplnil celé pole vidění. Poole skočil.

Zavadil pravou holení a levým nártem o rám dveří; projela jím bolest a ucítil teplo – tekla mu krev. Tvrdě dopadl na kovovou podlahu přechodové komory a ztěžka přistál na Shiře. Dívka pod jeho vahou vyjekla, oči měla hrůzou rozšířené. V jednom propletenci klouzali po podlaze. Poolovy zraněné nohy zanechávaly na kovu krvavou stopu; přirazilo je to k zadní stěně komory a Michael se znovu udeřil tak silně, až mu úder vyrazil vzduch z plic.

Laserový paprsek mu zasvítil několik palců nad hlavou.

Člun se vznesl, dveře komory se klouzavě zavíraly. Poola, který se snažil vstát, ten pohyb znovu srazil na zem, tentokrát vedle dívky. V hrudi cítil strašný tlak. Nebyl s to se jedinkrát pořádně nadechnout od chvíle, kdy udělal těch několik posledních zoufalých kroků po trávníku zemělodi, a teď mu připadalo, že se ocitl v naprostém vakuu.

Přinutil se zvednout hlavu a kalným zrakem pohlédl na zavírající se dveře. Zahlédl zlomek lososově růžového Jupitera a klín hvězd; teď už byli vně atmosféry zemělodi a nad kouskem její modré oblo-

hy, a jejich vzduch unikal do vesmíru nad Jupiterem.

Snášela se na něj temnota. Z nohou mu vystřelovala bolest a projížděla jím jako nůž, takže málem omdlel. Dívka vyjekla, jakoby velmi zdaleka. Měl pocit, že zaslechl Harryho hlas. Plíce měl prázdné. Byla mu zima. Zavřel oči.

Bergová udělala jedno a půl salta; než ji řídký vzduch zpomalil. Pak padala z hlediska polohy zemělodi hlavou dolů. Gravitace byla tak slabá, že měla pocit, jako by na obloze visela.

Ruce a nohy měla doširoka roztažené a z plných plic nasávala chladný vzduch. Hleděla na zeměloď. Největší nebezpečí ze všech – největší mezi řadou nebezpečí, jak připustila – bylo, že by mohla dosáhnout únikové rychlosti. Poletí dál k Jupiteru s plícemi zoufale lapajícími po posledních molekulách kyslíku? Snažila se ochutnat, zda vzduch ještě nezřídl, ale nedokázala to zjistit.

Zeměloď před ní ležela jako nějaká hračka. Ona visela hlavou dolů přímo pod ní, takže se dívala na plochou kopuli z šedého konstrukčního materiálu Xeelee o průměru čtvrt míle, která tvořila její základnu. Jednolitost kopule narušovaly kruhové otvory o průměru asi jednoho yardu, což musela být ústí vrhačů singularit, které popsal Poole. Kopule jí matně připomínala nějaký prastarý sportovní stadion, vytržený ze Země a vržený hlavou dolů na orbitu kolem Jupitera; avšak ze základny stadionu se tyčily budovy z téhož materiálu a napůl zřícené dávné kameny Stonehenge. Poblíž okraje obrácené krajiny rozeznávala oba pronásledovatele. Zírali na ni a drželi se stropu z trávy jako dvě narůžovělé mouchy, obrácená gravitace otáčela jejich zbraně ke trávě.

Za zemělodí se na oblohu valila válečná Drážka. Jupiter vrhal dlouhé paprsky světla na šedý sloní trup.

Teď zaslechla slabounký šepot vánku u uší, když ji slabé a složené gravitační pole pomalu táhlo zpět k umělé obloze. Oddechla si: alespoň nezemře udušením, bezmocně zavěšená vedle Jupitera.

Zdálo se, že se zeměloď naklání směrem k ní, nastavuje jí kopuli a skrývá stranu porostlou trávníkem. Brzy trup zakryl i samotnou Drážku.

Na jeden kratičký okamžik byla sama. Visela v bublině mrazivé modré oblohy, chuchvalce bílých mraků pluly vzduchem a klouzaly přes okraj zemělodi. Bylo naprosté ticho a téměř úplný klid. Necítila žádný strach ani lítost, byla unášena vírem událostí a nemohla sama udělat nic, než se prostě uvolnit a čekat, až bude moci zareagovat na to, co přijde. Snažila se mít prázdnou mysl, soustředit se jen na každý další bolestivý nádech.

Vánek jí zafoukal do tváře silněji; cítila, jak jí čechrá krátké vlasy, volná kombinéza se jí na hrudí a na nohou nadula.

Zadívala se na kopuli pečlivěji a zaměřila se na nejbližší ze zdánlivě náhodně umístěných ústí vrhačů singularit, asi dvě stě yardů daleko od kraje zemělodi. Měřením pomocí palce určila, že se ústí pomalu zvětšuje a naklání směrem k ní jako otvírající se ústa.

Zjistila, že spolu s úlevou cítí i zvláštní lítost. Tolik k malé mezihře ve vzduchu: vypadalo to, že si ji svět plný událostí přitahuje.

Kopule z šedého konstrukčního materiálu se k ní blížila, měla se s ní srazit asi dvacet yardů od okraje zemělodi. Byla celkem ráda, že se zatím vyhne ústím vrhačů; xeelský materiál byl mononukleární a dobře si pamatovala práh Shiřiny chatrče, ostrý jako břitva.

Gravitace u této části kopule by měla být asi čtvrtinová – v porovnání s normálním gravitačním polem Země uvnitř plavidla. To stačí, aby o ni udeřila dost silně. Snažila se podle sílícího větru natočit, lehce ohnula ruce a nohy, rukama si držela tvář.

Michael otevřel oči.

Dýchal normálně. Díkybohu. Dopřál si luxusní doušek hustého teplého vzduchu.

Byl uvnitř kovové krabice, která byla přechodovou komorou člunu. Podlaha pod ním byla měkká – příliš měkká. Pravou rukou zašátral kolem a kovovou podlahu objevil až několik stop pod vlastní páteří: neúmyslně se tak vznesl ještě o trochu výš.

Beztíže. Jsou ve vesmíru.

Když otočil hlavu, stále ho ještě bolela ramena, hruď a krk od té námahy v řídkém vzduchu zemělodi. Vedle něj se vznášela Shira, schoulená do kozelce, matné světlo propusti se slabě odráželo od

elegantní kopule její hlavy. Dívčina tvář vypadala ve spánku velmi mladě. Z uší jí prýštily pramínky krve a svíjely se ve stavu beztíže jako hádci.

Poole se opatrně, bříšky prstů, dotkl vlastní tváře. Na nose a na uších měl krev. Tím pohybem se ve vzduchu zakýval, zvednuté nohy se srazily a on opět pocítil bolest ve zraněné holeni a nártu. Slabě vykřikl.

Harryho tvář se mu zhmotnila těsně před očima. „Jsi naživu," konstatoval virtuál. „Vlastně jsi i vzhůru."

Poole zjistil, že se jeho vlastní hlas omezil na nepříjemný skřípot. „Perfektní načasování, Harry. Proč jsi to nestihl o chvilku dřív?"

Harry trochu pozvedl obočí. „Překvapení," ušklíbl se.

Michael zavřel oči. „Nech mě spát."

„Je mi líto. Za minutu se spojíme s *Krabem.* Pak odsud musíme zmizet. Útočíme na inteligentní válečnou loď z budoucnosti o průměru jedné míle. Nebo si už snad na ten plán nevzpomínáš?"

Michael zasténal a zavřel oči ještě pevněji.

Jako první ucítily tvrdý povrch ruce, nohy a kolena. Konstrukční materiál byl hladší než led, náhlý chlad prošel dlaněmi Bergové jako elektrická rána. Nechala ruce a nohy volně sklouznout pod sebe. Odvrátila tvář, aby hruď a stehna narazily na povrch relativně jemně.

Rozplácla se na kopuli, končetiny doširoka rozhozené. Ležela několik minut bez hnutí a jen sykala, s tváří přitisknutou k chladnému materiálu.

Zažila už horší přistání.

Světlo se změnilo. Zvedla hlavu. Drážka opět stoupala nad zakřivený obzor kopule, zlověstný měsíc z živého masa, s důlky pro oči a ústí zbraní.

Kapitola 11

Harryho hlas zněl napjatě. „Michaeli, Drážka útočí na zeměloď.“

Michael Poole, jehož hruď tížila dvojnásobná gravitace *Kraba*, ležel na lůžku naznak. Zeslabená světla *Kraba* kolem něj vytvářela pohodlné moře známého klidu.

Nad ním, přímo před plujícím *Krabem*, se tyčila Drážka, kterou se rozhodli pronásledovat, jako znetvořená tvář a viditelně se zvětšovala. Ostatní lodě obíhaly kolem Drážky v pomalé a složité gavottě. Celý obrázek působil téměř příjemně; mírumilovně a tiše.

Poole unaveně ležel, jeho schopnost vstřebat změny byla vyčerpána. Připadal si skoro jako v těch ztracených dnech, kdy se sám plavil Oortovým oblakem.

Shira, na vedlejším lůžku, jejíž křehkou postavu dvojnásobná gravitace drtila, slabě sténala. Poole se k ní neochotně otočil. Její tvář vypadala ztrhaně, pod očima i na nose měla slzy, tváře jí pokrývaly barevné skvrny; oči byly jako dvě červené rány. Harryho hlava bez těla se vznášela ve stínu několik stop nad nimi s nečitelným výrazem.

„Sakra,“ hlesl Poole. „Harry, ukaž mi zeměloď.“ Část kopule zmatněla a skryla obraz Drážky i jejích bezmocných lidských protivníků; objevila se na ní velká růžová skvrna, dlaždice travnaté zeleně a koule živé tkáně. Zeměloď trpasličích rozměrů ve tvaru šálku visela pod útočící válečnou lodí jako nějaká absurdní ozdoba, s travnatou stranou odvrácenou, břicho z konstrukčního materiálu natočené ke Drážce jako zvíře, když se vzdává. Z vnitřností Drážky vyšlehl višňově červený paprsek a zastínil i světlo Jupitera. Zeměloď se viditelně zachvěla.

„Hvězdoborce,“ vydechla Shira s rozšířenýma očima. „Drážka používá hvězdoborce.“

„Co jste očekávala?“ odpověděl Poole zachmuřeně. ,.Vydrží konstrukční materiál Xeelee útoky paprsky hvězdoborců?“

„Já nevím. Třeba nějakou dobu. Zeměloď není válečná loď, Michaeli.“

Poole se zamračil. Ve zvětšeném a elektronicky zaostřeném obra-

zu na kopuli bylo zřejmé, že vyústění vrhačů singularit tvoří výrazné slabé body v pancíři lodě. Kauzální stres zřejmě stále ještě ovlivňoval sílu a přesnost palby Drážky. Ale jakmile se Drážce podaří trefit do ústí, bude brzy po všem, bez ohledu na to, kolik toho onen magický materiál Xeelee vydrží.

Náhle se objevil kouř a z jednoho z ústí vrhače vyšlehl oheň. Světlo bylo jasně modré a silně přecházelo do ultrafialova. Poole, zvyklý na tiché blikání světelných a částicových zbraní, jen zíral. Dva světelné body, intenzivně zářící a vířící kolem sebe, vylétly z vrhače, obkroužily sloup dýmu a světla a po spirále se snášely k trpělivě čekajícímu Jupiteru.

„Co bylo sakra tohle?“ zeptal se Harry. „Singularity,“ vydechl Poole. „Sotva tomu dokážu uvěřit. Spustili vrhač a zatím vystřelili dvě singularity. Přátelé se brání. Třeba Bergová -“

„Ne.“ Shiřina tvář byla klidná i přes závoj slz. „Tohle je Projekt. Začali s realizací Projektu.“ Když hleděla na obraz na stěně kopule, oči jí zářily radostí.

Znovu vzplál hvězdoborec. Obraz zhasl, když se přetížil údaji, kopule zčernala; pak se znovu rozjasnila.. Přímo nad Poolovou hlavou se Drážka, kterou pronásledovali, otočila a ústí zbraní se zlověstně třpytila.

„Myslím, že nás zpozorovali,“ konstatoval Harry.

Břicho Drážky se blížilo k zemělodi jako obrovská přikrývka. Nejbližší ústí děla bylo stále ještě několik yardů daleko.

Bergová se přitiskla ke kopuli. Trup z živého masa se valil přímo nad ní, tichý a děsivý, jako dlaň nějaké obrovské ruky. Kovové konstrukce, podle rozměrů mohly být dělostřeleckými stanovišti, hleděly přímo na ni. Pak jí v zorném poli proplula těžce zraněná část, jakýsi obrácený bazén krve a potrhaného masa. Všimla si, že v té husté krvi podobné oleji cosi plavalo: symbiotické organismy – zařízení – se trpělivě snažily napravit nejvážnější poškození. Jak jí tak nad hlavou visely celé akry masa spáleného na uhel, začalo se jí dělat nevolno; ale samozřejmě tu nebyl žádný zápach ani zvuk, Drážka byla stále vně atmosféry Zemělodi.

Dokáže materiál Xeelee odolat zbraním válečné Drážky? Třeba

ne. Ale určitě by mohl být částečnou ochranou…

Musela se dostat do kopule.

Snažila se ignorovat všudypřítomný strop živého masa a sunula se po břiše k otvoru v kopuli.

Byla pomalá, tak sakra pomalá. Po několika sekundách se zastavila a unaveně si lehla, tvář položila na šedý povrch.

Bylo to všechno nesmyslné. Plazit se je k ničemu, jen ji to zpomalí.

Snažila se tichým mumláním dodat si odvahy a očima se pečlivě vyhýbala noční můře, která zakrývala oblohu. Pak se přinutila kleknout si, opřela se a nejistě vstala.

Jako v odpověď se všude kolem ní rozzářil jasný paprsek barvy višňové červení; kopule se zachvěla jako živá bytost.

Upadla, tak prudce, že se obličejem udeřila o kopuli. Pak, když vrhač singularity vypálil, její tělo na chvějící se kopuli přímo zachrastilo. Odstrčila se od ní a nechala na šedém povrchu krev z nosu i zraněných úst.

Znovu vstala. Byl cítit závan ozónu, vítr se jí opíral o hruď, ale v řídkém vzduchu byl dosti slabý. Dva světelné body, které musely být singularitami, stoupaly v pilíři kouře k narůžovělé obloze. Vířily kolem sebe jako svatojánské mušky. Chraplavě zajásala: zdálo se, že ti dobří se alespoň brání…

Ale pak zjistila, že ten sloup dýmu, v němž singularity stoupaly vzhůru, téměř ořízl okraj kopule. Prošel těsně mezerou mezi kopulí a břichem Drážky a zamířil k Jupiteru.

Přátelé se nesnažili na Drážku zaútočit ani se nehodlají bránit; stříleli ty své singularity na Jupiter. I v tomto vypjatém okamžiku jim záleželo jen na tom jejich zatraceném Projektu.

„Hajzlové," zasyčela Bergová. Dala se do běhu. Ignorovala bolest způsobovanou řídkým vzduchem v plicích, zápach spáleného vzduchu, poryvy větru i chvějící se kopuli. Snažila se přijít na to, co udělá, až se dostane k ústí vrhače. Trubice měly asi tři stopy v průměru, a ke spodní základně kopule bude muset spadnout asi dvacet yardů hluboko. Několik prvních yardů by snad mohla sklouznout a pak použít ruce a nohy k brždění.

Kolem se rozlila pekelná záře hvězdoborce. Zapomněla na všechny připravené plány, zaclonila si rukama tvář a vrhla se střemhlav do ústí vrhače.

I když teď už ústí zbraní Drážky musela být otevřena, i když se válečná loď z budoucnosti valila na obyvatele této doby jako obrovská stěna živého masa na obloze, mohutná a děsivá, od flotily plavidel k nim přilétala osamělá loď tvaru zápalky po dráze vyvolávající přetížení řádu 2 g.

Jasoft Parz tomu stěží dokázal uvěřit.

Loď byla asi míli dlouhá, plamen jejího pohonu šlehal z bloku kometárního ledu; vystupoval z něj dlouhý, jemný kovový stonek a na jeho vrcholu byla umístěna průzračná obytná kopule. Tvořila skvrnu matného světla. Jasoft si téměř představoval, že uvnitř kopule rozeznává skutečné živé lidi.

Jasoft poznal design na základě výzkumu, který prováděl pro mrtvého guvernéra. Tohle byla loď VJT, poháněná fázovou energií dělících se supersil. Vypadala tak *křehká.*

Cosi se v Jasoftovi pohnulo, cosi dávno ztraceného a izolovaného stejně, jak byl on sám uzavřen v groteskní oční bulvě Drážky.

Musel něco udělat, nějak pomoci.

Odsunul se od čočky. Krátkými a ztuhlými tempy plul v husté entopické kapalině oční komorou a hledal způsob, jak hostitelskou Drážku poškodit.

Bergová se skřípotem padala průsvitnou trubicí vrhače singularity.

Hlaveň ji zřejmě chránila před zářivým červeným světlem útoku hvězdoborce, ale vnitřní povrch byl kluzký a nedokázala se rukama ani nohama na stěnách ničeho zachytit. Narážela do stěn, kopala do nich a vzpírala se ze všech sil, aby vytvořila alespoň nějaké tření. Věděla, že spodní ústí trubice je šest stop nad křišťálovou podlahou vnitřního sálu. Snažila se natočit tak, aby dopadla na zadek a nepolámala si ruce a nohy -

Vylétla z vrhače ven.

Rovina singularit, složená z diamantových bodů v mřížce modrobílého světla, se k ní řítila a udeřila ji do zad.

Po několik sekund ležela jak dlouhá tak široká a hleděla na kopuli. Ze vzdálených ústí děl zářilo višňově červené světlo.

Opatrně pohnula nohama a promnula si prsty. Projela jí čepel bolesti, ale nezdálo se, že by měla něco zlomeného. Plíce měla v jednom ohni: záda i hruď byly jednou velkou změtí odřenin. Sotva dokázala zalapat po dechu, aby se pořádně nadechla.

Je to příjemné jen tak tady ležet, pomyslela si, jen tak ležet a dívat se na ten ohňostroj…

Nad kopulí opět zazářil hvězdoborec – ne, uvědomila si s hrůzou: teď už svítil *skrz* kopuli – a jak pozorovala materiál Xeelee, začal se škvařit a bublat jako roztavený plastik.

Omdlévání budu muset nechat na později, rozhodla se.

Převalila se a namáhavě se vyškrábala na nohy, celkovou ztuhlost i bolest v nohou a hrudi ignorovala. Dutý střed zemělodi byl hotovým úlem. Přátelé pobíhali, přenášeli různá zařízení, pracovali u řídících panelů a vykřikovali příkazy jeden na druhého. Ale jak si Bergová dobře všimla, nebyl v tom žádný chaos ani panika. Přátelé přesně věděli, co dělají. Scéna vyvolávala představu velké továrny – snad elektrárny – uprostřed krizové situace.

V tom zmatku si zřejmě nikdo nevšiml jejího neobvyklého příchodu. Viděla mnoho škod, způsobených masivním útokem Drážky. Poblíž byl vyhořelý řídící pult, na něm ležela vyzáblá těla dvou mladých lidí.

V jednom vrhači se zablesklo, což ji přinutilo zakrýt si oči; pár singularit vyrazil z roviny pod jejíma nohama, vlétl do trubice vrhače a prolétl kopulí jako duše stoupající do nebe. Cítila, jak se rovina chvěje při zpětném rázu po výstřelu tak velkého kousku hmoty.

A pak se nad ní rozlehl hluk, jako když vydechne nějaký obr. Vzhlédla. Poškozená část kopule byla rozžhavená doběla; asi čtvrtina se už začínala hroutit a pod neutuchajícím útokem Drážky ztrácela strukturální integritu.

Bylo cítit spáleninu.

Bergová poznala jednoho muže – vlastně chlapce – Přítele Jaara, který sem vzal Poola na prohlídku. Pracoval uprostřed skupinky dalších Přátel a skláněl se nad tabulkami s něčím jako schémata trajektorií singularit. Holou lebku měl pokrytou krví a sazemi, kombinézu roztrženou a špinavou; vypadal unaveně, ale svou práci zvládal.

Bergová přešla několika kroky halu. Prodrala se davem a popadla Jaara za paži, aby ho odtrhla od tabulky.

Tváří mu přelétlo podráždění a nadměrné vyčerpání. „Miriam Bergová. Jak jste se sem dostala? Myslel jsem -“

„Vysvětlím to později. Jaare, útočí na vás. Co s tím chcete dělat?“

„Dokončíme Projekt,“ odpověděl a vyprostil paži. „Prosím, Miriam -“

Popadla ho za ramena a otočila si ho, aby se na ni musel dívat. „Podívejte se nahoru, sakra! Drážka používá hvězdoborec. Celá ta zatracená střecha vám spadne na hlavu, ať už je z čeho chce. Není čas na dokončení vašeho vzácného Projektu. *Vy selžete*, Jaare, pokud s tím něco neuděláte.“

Unaveně ukázal na silný shon kolem.

„Připravili jsme havarijní harmonogram dokončení Projektu, ale už tak zaostáváme. A máme ztráty na životech.“

Vzhlédl a zdálo se, že při pohledu na hroutící se kopuli sebou trhl.

„Proč nepoužijete hypermotor?“

„Ten už je zničený,“ povzdechl si Jaar. „Komponenty byly uloženy ve struktuře kopule; přišli jsme o ovládání krátce po zahájení útoku -“

„Panebože.“ Bergová si pročísla vlasy ztuhlými prsty. Už neměli možnost uprchnout, jen bojovat. A ona nebude bojovat jen pro dobro lidstva, ale i za vlastní život…“Tak dobře, Jaare, ukažte mi, jak ty zatracené vrhače singularit fungují.“

Jasoft Parz byl na sebe dost pyšný.

Nebyl vědcem ani technikem a neměl ani jejich představivost. Ale jak zjistil, stále ještě měl jistou inspiraci.

Ve schráně systémů podpory života našel záložní ochrannou kombinézu. Roztrhl ji o ostrý okraj schrány a udělal z ní malý stan podobný týpí; materiál kombinézy se ve snaze obnovit ztracenou pevnost spojil podél nových, jím vyznačených švů.

Připevnil jej na nervový kmen Drážky a maskou kombinézy ho naplnil dýchatelným vzduchem, čímž vytvořil malou atmosférickou bublinu v entopické kapalině.

Začal prohrabávat další obsah schrány. Třeba bude muset ten mechanismus rozebrat, aby se mu podařilo rozdělat oheň…

Válečná Drážka visela nad kopulí *Kraba poustevní*ka a otáčela se prudkými, trhavými a mechanickými pohyby.

Michael Poole to téměř fascinovaně sledoval; vedle samotné výhrůžně masivní fyzické přítomnosti bylo cosi obscénního na této směsi obrovského živého tvora a mechanických strojů nesoucích smrt. Michael si vzpomněl na prastaré mýty minulosti, na nemrtvé.

Žádný div, že Země byla – bude – v područí těchto věcí.

Michael pohlédl na Shiru. Přítelkyně – vyčerpaná, rozcuchaná, drcená dvojnásobným přetížením VJT lodi – ležela bez hnutí na lehátku vedle jeho vlastního. Oči měla otevřené – vytřeštěné – ale stejně nic neviděla. Koutkem oka zahlédl namodralý záblesk kdesi u kraje kopule.

Harryho hlava bez těla poletovala kolem jako dětský balónek. „Co to bylo?“

„Verniery. Polohové trysky.“

„Já vím, co to jsou verniery,“ zavrčel Harry. Hlava se teatrálně pootočila, aby se mohla podívat na Drážku. Obrovská inteligentní loď se teď vzdalovala od zenitu *Kraba.* „Ty otáčíš loď?“

Michael se opřel na lehátku a zkřížil paže. „Předem jsem nastavil program,“ vysvětloval. „Loď se otáčí o sto osmdesát stupňů.“

„Ale pohon VJT stále ještě funguje.“ Hlava opět vzhlédla ke Drážce a zavřela jedno oko, jako by odhadovala vzdálenost. „Měli bychom už zpomalovat. Michaeli, doufáš snad, že se s tou věcí nahoře spojíme?“

„Ne," usmál se Michael. „Ne, spojení není v plánu."

„Tak jaký máš plán, dobrý bože?"

„Podívej, Harry, víš stejně dobře jako já, že tahle stará bečka není žádná válečná loď. Vyjma několika skenovacích laserů v Berryho fázi pro získávání archeologických obrazů nemám kromě samotné lodi nic, co bych mohl použít jako zbraň." Vleže pokrčil rameny. „Možná, kdybych si byl přivezl nějaké vzorky z Oortova oblaku, mohl jsem mít kameny -"

„Co tím myslíš," ušklíbl se Harry vševědoucně,"kromě samotné lodi?"

„S tím zrychlením dvou g máme vůči Drážce poměrně vysokou rychlost. Až se otočíme, potrvá jen několik minut, než se k ní přiblížíme: i se zapnutým pohonem VJT jí ztratíme jen málo… došlo ti to; Harry-? Narazíme do Drážky zadkem a z VJT motoru budou šlehat plameny -"

Shira zvedla pomalu a váhavě ruce a dlouhými prsty si zakryla tvář.

„Panebože," vydechl Harry a jeho virtuální hlava se nafoukla v obrovskou parodii tváře zvící šesti stop.

„My staranujeme válečnou Drážku. Ach, je to dobrý plán, Michaeli."

„Máš snad lepší nápad?"

Ve ztemnělé kopuli nad nimi se objevil obraz: válečná Drážka viděná ze zadních kamer Kraba. Kovově šedé světlo trupu Drážky se lesklo v Harryho velkých očích z pixelů. „Michaeli, jakmile se Drážka sebere a dotkne se nás tím zatraceným hvězdoborcem, bude z téhle lodí změť roztaveného kovu."

„Pak zemřu v boji. Opakuji: Máš snad lepší nápad?"

„Ano," opáčil Harry. „Tvůj první nápad. Utečeme zpátky do ohonu komety a doletíme si pro nějaké kameny."

Za obrovskou průsvitnou Harryho hlavou se pohyb Drážky zřetelně změnil. Michael se pootočil a snažil se v tom pohybu rozeznat nějaký řád. Nebylo otáčení válečné lodi najednou náhodilejší a trhanější?

Když to tak vezmeme, čekal, že v tuto chvíli už budou mrtví.

Dělo se snad něco s Drážkou?

Čtvrtina kopule se už zřítila. Ústí vrhačů se s téměř půvabným pohybem hroutila. Konstrukční materiál Xeelee se skládal do sebe jako hořící plastik a spárami Miriam rozeznávala ostré světlo hvězd i odlesk višňově červeného paprsku hvězdoborce.

Roztavený konstrukční materiál pršel na rovinu singularit. Přátelé se rozlétli jako hmyz, když se na ně snášely trosky, rozžhavené do ruda a ostré jako břitva. Od poničeného místa dul vítr a šířil se do zbytku haly; Miriam cítila kouř i škvařící se maso.

„Panebože," vydechla Miriam. Věděla, že má štěstí; pult vrhače singularit, u něhož pracovala spolu s Jaarem, byl hodně daleko od hroutící se části kopule. Jaar neartikulovaně vykřikl a odskočil od pultu. Bergová ho popadla za paži. „Ne!" obrátila ho k sobě. „Nebuďte hloupý, Jaare. Nemůžete jim vůbec nijak pomoci; vaše místo je tady."

Jaar se zoufale podíval ke zničeným částem zemělodi.

Oslepil ji záblesk višňově červeného světla. Drážka si našla cestu zhroucenou kopulí a zaútočila paprskem hvězdoborce přímo na halu. Miriam zvedla ruku, aby si odstínila výhled od záře kopule, a zjistila, že křišťálový povrch na jedné sekci roviny singularit potemněl a tříští se; rozbíhaly se po něm pukliny jako na tajícím ledu. Všichni lidé z toho místa zmizeli. A samotné singularity, jako doběla rozžhavené svatojánské mušky zajaté v síti modrého světla, se začaly hýbat a klouzat.

Zdálo se, že Přátelé ztratili disciplínu. Odcházeli od pultů a zoufale se drželi jeden druhého, nebo se beznadějně hnali ke zničené oblasti. Ústí vrhačů singularit mlčela; nové jiskry už nevyletovaly do vesmíru.

Přátelé skončili, uvědomila si Bergová.

Pustila Jaara a otočila se zpátky k pultu. Snažila se vše ignorovat – zápach masa, vítr na tváři, děsivý skřípot hroutícího se materiálu Xeelee – a uvažovala o konstrukci ovládání vrhače. Na všechno se používala doteková obrazovka a logika byla naprosto jasná.

Lehce ťukala na barevné čtverce a spustila proceduru grafického řízení.

Koutkem oka zahlédla schematický diagram zemělodi – obrovské části kopule, planoucí rudě, grafy, číselné seznamy a údaje o mírnějším poškození.

„Jak moc špatné to je?“ zeptala se Bergová. „Ztrácíme vzduch?“

Jaar ji nepřítomně sledoval, tváří mu probíhaly stále hlubší vlny bolesti. „Ne,“ zavolal chraplavě do chaotického hluku. „Narušení kopule je až nad atmosférou; gravitace singularit udrží většinu vzduchu v husté vrstvě blízko povrchu… Aspoň několik příštích minut. Ale vzduch nakonec trhlinou unikne. Pohltí všechen žár, vyvalí se ven… a kopule se může propadat dál.“

„Dobře. A jak vypadá situace v rovině singularit?“ Neurčitě pohlédl k pultu a nerozhodným pohybem zvedl ruku; skoro náhodně cosi vyťukal na obrazovce. „Ztratili jsme ovládání téměř třiceti procent singularit. Integrita udržující elektromagnetické sítě je pryč.“

Bergová se zamračila a snažila se v duchu si to rozebrat. „A co to znamená pro nás?“

„K podobnému scénáři jsme nedělali žádné simulace.“ Otočil se k ní, pot na vyholené lebce se leskl v záři hvězdoborce. „Toto je katastrofické selhání: od tohoto okamžiku nemáme na vybranou žádné možnosti. Uvolněné singularity se budou vzájemně přitahovat a vytvářet roje. Výpočty n-těles by mohly být zajímavé… roje singularit nakonec samozřejmě implodují. Je po všem.“ Ramena se mu prudce zachvěla pod tenkým oděvem z obnošené růžové látky.

Dívala se na něj. Měla pocit, že právě v této chvíli by byl zlomený Jaar ochoten říci jí vše, co chtěla o tom zatraceném Projektu vědět, že všechny otázky, které ji trápily od doby, kdy se dostala těmto Wignerovým přátelům do drápů, by byly konečně zodpovězeny…

„Bože, kdybych na to měla dost času.“ Pohlédla na pult před sebou, zvedla ruce k dotekové obrazovce ale konfigurace byla jiná. Jak se dívala, klouzaly po ní světelné bloky; ta zatracená věc se jí měnila před očima. „Jaare, co se to děje?“

S pramalým zájmem mrkl na obrazovku. „Kompenzace ztracených singularit,“ vysvětlil. „Rozdělování hmotností bude pokračovat,

až se narušené singularity znovu ustálí do stálé konfigurace.“

„Tak dobře.“ Sledovala klouzající barevné bloky a snažila se pochopit osobnost celého ovládacího pultu. Pomalu začínala chápat, jak nový vzorec odpovídá matrici, kterou si zapamatovala dříve, váhavě zvedla ruce k obrazovce -

Pak posuny a náhodné rekonfigurace začaly znovu. Spustila ruce. „Sakra,“ vydechla. „To mám za to, že si představuji, jak to bude jednoduché.“ Popadla Jaara za paži; pohlédl na ni lhostejně. „Poslouchejte mě, Jaare, musíte se vyklubat z té své skořápky a pomoci mí s tím. Sama to nezvládnu.“

„Pomoci vám s čím?“

„Vystřelit singularitu.“

Zavrtěl hlavou; Bergová si nebyla jistá, ale měla pocit, že se téměř trpělivě usmívá její nevědomosti. „Ale to nemá žádný smysl. Už jsem vám vysvětlil, že když jsme přišli o třicet procent singularit, nemůžeme dokončit Projekt -“

„K čertu s vámi!“ zaječela do skučení větru. „Já ty věci nechci vystřelit na Jupiter! Poslouchejte mě, chci, abyste mi pomohl bojovat proti Drážce…“

Zmateně a vyděšeně zavrtěl hlavou a snažil se jí vytrhnout.

„Co je to s vámi všemi? Já vím, že ten Projekt byl pro vás důležitější než život, ale teď selhal! Proč mi nepomůžete, abych vás udržela naživu?“

Zíral na ni, jako by najednou mluvila jazykem, kterému nerozumí.

Zazněl sten jako výkřik nějakého velkého zvířete. Vzhlédla a přikrčila se; celé akry kopule už byly rozžhavené doběla, celé sekce se odlupovaly a odhalovaly hvězdy. Materiál Xeelee odpadával jako pruhy spálené kůže.

Možná jí zbývalo jen několik sekund, než řídící systém úplně selže – nebo než vypadne proud, a pak bude muset hrát kuličník s tisíci neovládanými černými děrami o hmotnosti městského bloku – nebo se zhroutí ta zatracená střecha…

A těch několik vzácných sekund má promarnit tím, že drží toho-

hle kluka za ruku.

„Jaare," vykřikla,"váš Projekt skončil. Jediný způsob, jak by mohl uspět, je začít v budoucnosti znovu. Vytvořit nové singularity, postavit novou zeměloď. Ale možnosti jsou omezené. Nemůžeme utíkat, protože hypermotor se roztavil. Můžeme jen bojovat, Jaare, musíte mi pomoci s obranou. Musíme Drážku zničit, než ona zničí nás."

Stále na ni zíral prázdným pohledem a s pootevřenými ústy.

Frustrovaně ho udeřila pěstí do paže. „Je to pro Projekt, Jaare. *Pro Projekt.* Musíte žít, najít způsob, jak začít znovu. Chápete to, ne, Jaare?"

Další část kopule se zhroutila a začala v úlomcích padat na podlahu; zablikal paprsek hvězdoborce.

Jasoftem Parzem to pohazovalo v komoře oční bulvy jako hráškem v polévce. Úlomky rozbitého a otevřeného zařízení udržujícího život se plácaly na konci hadice jako nějaká nesmyslná placenta. Ale masité stěny komory byly měkké a elastické a entopická kapalina tvořila dokonalý amortizér.

Byla to skoro legrace.

Schrána systému pro udržování životních funkcí poskytovala smutný pohled. Ve snaze zapálit malou hranici zničil tolik částí – nemluvě o tom, že vypotřeboval polovinu vzduchu, aby plameny měly v čem hořet -, že nedokázal uvěřit, že vydrží naživu déle než několik dalších minut.

Pochyboval, že by v tom byl nějaký rozdíl, ať už tahle krátká a divoká bitva dopadne jakkoli; nevěděl, jak by jemu samotnému bylo povoleno přežít.

Ale nezáleželo na tom. Po dlouhých letech se cítil zcela klidný.

Jeho improvizovaný kyslíkový stan stále ještě držel, přes vlnobití a víry entopické kapaliny. Po nervovém kmeni Drážky přebíhal jiskřící elektrický oheň; teď už určitě naplnil nervový systém dezorientované Drážky skutečnou agonií. Přes zamlžující se čočku viděl závoj višňově červeného světla a ohnivé čáry, jež se šířily vesmírem. Takže paprsky hvězdoborce střílely na přibližující se VJT loď. Ale

všiml si, že střelba je náhodná a nepřesná.

Poprvé si povolil naději, že by to mohlo skutečně fungovat.

„Jasofte Parzi.“ Qaxův umělý hlas zněl, jak si Parz pobaveně povšiml, stále stejně jednotvárně a bez jakéhokoli emocionálního obsahu, jako softwarově generované oznámení o časech odletů… ale skrýval se v něm zuřivý řev. „Vy jste mě zradil.“

Jasoft se zasmál. „To je mi líto. Ale co jste čekal? Kdo by si byl pomyslel, že bude tak jednoduché vyřadit válečnou Drážku… pokud jste na správném místě ve správnou dobu. V každém případě se mýlíte. Pravdou je, že jste se zradil sám.“

„Jak?“

„Svou vlastní nesnesitelnou přezíravostí,“ Parz si to vychutnával. „Byl jste si tak jistý rychlým vítězstvím. Sakra, Qaxi, já bych z toho portálu vylétl a střílel přitom ze všech děl – zaútočil bych na ty lidi z minulosti, než by si stačili uvědomit, co se děje! Ale vy ne – i přes fakt, že jste *věděl*, že Wignerovi přátelé mohou proti vám připravovat obranu… A co je horší, vzal jste s sebou mne – člověka, jednoho z nepřátel – do nejzranitelnějšího místa své válečné lodi; a to jen proto, abyste zesílil svůj pocit triumfu. Přezíravost, Qaxi!“

„Stále ještě ovládám Drážku,“ ohradil se Qax. „Její mechanismy proti bolesti si neumějí poradit s poškozením, které jste způsobil. Ale heuristické procesy během několika sekund poškození zlikvidují. A můžete se těšit na příchod lymfobotů, Jasofte Parzi, kteří si poradí s příčinou poškození -“

„Už se třesu hrůzou,“ uchechtl se suše Parz. Za matným oknem čočky jeho kobky podobné batyskafu se leskl kometární led a hnal se k němu: loď VJT zářila jako sluneční svit. „Ale myslím, že nám už ani těch několik sekund nezbývá, Qaxi.“

Drážka, rozzuřená bolestí, zavřela obrovité oční víčko.

Trubice vrhače, visící z poškozené kopule, se sunula směrem dolů; konečně se ústí dotklo křišťálové podlahy pod nohama Bergové a hladce s ní splynulo. Dvě singularity se jako svatojánské mušky přiblížily k hlavni, jako by se už chtěly nechat vystřelit do vesmíru. Bergová pocítila, jak se gravitační pole, v němž se nacházela, nepatr-

ně mění; bylo to jako chvění země a měla z toho pocit, jako by padala do jámy vlastního žaludku.

Obrátila se k Jaarovi. „Poslouchejte mě," opakovala. „Uděláme tohle. Potřebuji, abyste tu zatracenou věc rekonfiguroval, aby vystřelila dvojici singularit tak, aby se vrchol jejich trajektorie nacházel uvnitř Drážky. Ale to není všechno. Chci, aby singularity splynuly přesně v tu sekundu, kdy se budou nacházet v srdci Drážky. Rozumíte?"

Jaar na ni pohlédl, nejprve bez zjevného pochopení. Pak mu to došlo. Oči se mu zúžily.

„Jak rychle to zvládnete?" zeptala se.

„Pozorujte mě."

Když došlo ke srážce, vypadalo to skoro jako v baletu.

Pohon VJT chrlil oheň do svíjejícího se masa Drážky: Michael zjistil, že se choulí před krvavými akry masa nad svou hlavou. Ale Drážka zřejmě stále nedokázala reagovat: ty podivné višňově červené paprsky, trhliny v časoprostoru o rychlosti světla, znovu vystřelily – ale pálily náhodně, do všech stran, a stále *Kraba* míjely.

„Něco není v pořádku," vydechl Harry. „Už nás dávno měla rozříznout vedví. Proč to neudělala?"

A teď už *Krab* vlétal do samotné Drážky. Jeho zapálený VJT pohon porušil vnější kůži, podobnou sloní. Ve světle tvoření mizely ve varu krev i maso v obrovské obscénní explozi, postrádající jakýkoli zvuk. Nakonec stále planoucí ledový ohon komety z Kraba zmizel uvnitř mršiny Drážky.

Kolem rozsáhlé rány se to zahemžilo. Michael se naklonil, aby lépe viděl.

„Malí roboti," hlesl udiveně Harry.

„Lymfoboti," vysvětlovala Shira mdle a fascinovaně scénu pozorovala.

„Ti roboti nám poškozují trup," upozorňoval Harry. „Útočí na nás. Poprvé."

„Možná," připustil Poole. „Ale nemyslím, že na tom teď záleží."

Hvězdný žár pohonu VJT konečně pohasl, když jej pohltili lymfoboti. Avšak hmota kometárního ledu, dlouhý trup *Kraba,* se stále nořil do trupu Drážky.

Působí to téměř sexuálně, pomyslel si Michael.

Vystřelené singularity se sníženou počáteční rychlostí se skoro plazily průhlednou trubicí vrhače. Bergovou napadla absurdní vize singularit, jak se vykulí z hlavně a spadnou zpět na křišťálovou podlahu s děsivým puf.

Singularity dosáhly vrcholu trubice a zmizely z dohledu, zakryté kopulí nad halou.

Bergovou opustila všechna energie, teď, když bylo dokonáno – k lepšímu nebo k horšímu. Zachytila se pultu a cítila, že se jí podlamují nohy.

Otvory v poškozené kopuli zářilo bezhlesé purpurové světlo. Smrtonosné višňově červené paprsky hvězdoborce zablikaly a pohasly.

Po celé zdevastované zemělodi obrátili Přátelé tvář vzhůru k neurčité záři, pomalu jako květy za Sluncem. Polovina kopule zmizela. Za ní Drážka zastiňovala hvězdy.

Paprsky hvězdoborce zhasly a obrovská válečná loď se valila jako planeta po obloze. Trup jí hyzdil obrovský krvavý kráter o velikosti celé osminy jejího povrchu. Bergová se nedokázala ubránit soucitu. Jak se Drážka kutálela dál, uvědomila si, že vidí druhý kráter snad ještě hlubší – na odvráceném pólu lodi. Zbraně zasazené do trupu plavaly v krvi, cesta Drážky mezi hvězdami byla stále více chaotická, jako by jí selhávaly nějaké vnitřní systémy.

„Implozní rány ze zaměřených gravitačních vln," vysvětloval Jaar klidným a hodnotitelským hlasem. Zamyšleně přikývl. „Fungovalo to."

Bergová zavřela oči. Vychutnávala si pocit vítězství a úlevy. Stále však byla uvězněna na té proklaté skořápce, která se pravděpodobně sama brzy rozpadne i bez pomoci Drážky. A aby nezapomněla, byla tu spojená černá minidíra, která skončila svou ničivou prací na Drážce a letěla z oblohy přímo k ní…

„No tak, Jaare; vy jeden bastarde,“ naléhala,“máme-li tohle všechno přežít, máme před sebou ještě mnoho práce -“

Drážka implodovala.

Modul pohonu VJT jí vnikl do srdce jako dýka. Svaly se jí stahovaly ve vlnách křečemi, které rvaly tělo Drážky jako seismické otřesy, po celém povrchu lodi praskaly cévy a vyvrhovaly rychle mrznoucí kapalinu do vesmíru.

Qax mlčel.

Jasoft Parz se držel nervových provazců: oční komora se divoce otáčela, jak se Drážka snažila uniknout agonii. Parz zavřel oči a snažil se *cítit* bolest Drážky, každou křeč, každou praskající cévu.

Přivedli ho sem, aby byl svědkem zničení Země. Teď byl rozhodnut být svědkem smrti Qaxe uvnitř mysli Drážky: snažil se vycítit jeho strach z všeobjímající temnoty, frustraci z vlastních chyb i pochopení, že budoucnost – budoucnost Jima Boldera i diaspory Qaxů – se nakonec uskuteční.

Selhání a smrt. Jasoft Parz se usmál.

Krab se konečně zastavil, velkou částí zabořený do zničeného srdce Drážky. Kopule, zvedající se nad pomačkanou páteří lodi, se tyčila nad mršinou Drážky jako, jak Michaelovi připadalo, plošina pro turisty nad děsivou změtí krve a rozervaného masa.

Ležel na lehátku a napětí z něj vyprchávalo. Shira vedle něj snad dokonce spala.

„Potřebuji sprchu,“ hlesl.

„Michaeli.“ Harryho hlava virtuála se vznášela u okraje kopule a vyhlížela ven. „Tam venku něco je.“ Michael se zasmál. ,,Co jiného kromě zničené myslící válečné lodi z budoucností? Zkus mě překvapit, Harry.“

„Myslím, že je to oční bulva. Opravdová, obrovská oční bulva, celé yardy velká. Vyklouzla z důlku a vznáší se na něčem jako kabel… možná je to prodloužený nerv.“

„No a?“

„No a myslím, že uvnitř někdo je,“ zašklebil se Harry. „Myslím, že mě viděl. Mává na mne…“

Kapitola 12

Michael Poole následoval Jasofta Parze, toho podivného byrokrata z budoucnosti, vnitřnostmi mrtvé Drážky.

Klestili si ve stavu beztíže cestu temnotou, narušovanou jen onou vznášející se matnou světelnou koulí, kterou Parz zachránil z té podivné kapsle v oční bulvě; napůl myslící zařízení následovalo Jasofta Parze jako poslušný pes. Chodba, kterou procházeli, měla kruhový průřez a nebyla o mnoho vyšší než lidská postava. Poolovy ruce se bořily do stěn z jakési našedlé olejovité hmoty a najednou zjistil, že si prohrabává cestu tmou jako červ skrze plovoucí oválná tělesa, asi stopu dlouhá. Pokud se jim vyhýbal, byla neškodná, ale jakmile narušil kůru jejich čočky, vyvalila se na něj a na jeho kombinézu hustá, krvi podobná kapalina.

„Panebože;“ zamumlal,“tohle je nechutné.“

Parz byl ve tmě několik yardů před ním. Zasmál se a promluvil svou lehkou, časem trochu změněnou angličtinou. „Ne,“ vysvětloval. „Tohle je život na palubě nejskvělejší mezihvězdné lodi, kterou kdy budou mít lidé k dispozici po celé generace – dokonce i v mojí budoucnosti.“ Parz byl štíhlý elegantní muž střední výšky; měl řídnoucí sněhobílé vlasy, ochablou zachmuřenou tvář a nevýraznou bradu. Michaelovi připadal jako karikatura nějakého stárnoucího byrokrata, na níž vynikaly jedině pronikavé zelené oči. Parz se ve své světlé, těsné a lehké ochranné kombinéze pohyboval v klaustrofobickém a kluzkém prostředí snadněji než Poole v těžkém skafandru; ale když Michael sledoval, jak Parz klouže temnotou jako ryba, najednou se cítil v chladném a suchém skafandru mnohem pohodlněji a neměnil by.

V podlaze trubicového tunelu se otevřela asi yard velká čtvercovitá chlopeň. Poole s výkřikem uskočil; Parz před ním se zastavil a otočil. Z otvoru se vyvalila kulovitá tělesa podobná krvinkám, lepivě se rozplácla Poolovi na nohou a pak vylétl lymfobot – jeden z těch drobných robotů, kteří zamořili mršinu té proklaté lodi. Tato sonda měla tvar zploštělé koule o průměru jedné stopy, a odrážela se od

stěny ke stěně. Pak se na okamžik zastavila a vznášela se před Poolem; na holeních a kolenou mu tančily drobné červené laserové skvrny. Napjal se a očekával prudkou bolest. Avšak laserové skvrny se vzdálily a přebíhaly po stěnách a krvinkách jako drobná pátrací světélka.

Ze sondy vyšlehly jiskry; odlétla chodbou mimo dohled.

Poole zjistil, že se chvěje.

Parz se nepříjemně zasmál. „Neměl byste se sond obávat. Tohle byla jen obyčejná údržbářská jednotka -“

„S lasery.“

„Používá je jen k měření vzdáleností, pane Poole.“

„A zřejmě by je nemohl použít k obraně, co?“

„Proti nám? Lymfoboti v Drážce už lidi důvěrně znají. Tenhle si pravděpodobně myslí, že taky patříme k údržbářskému týmu. Vůbec by je nenapadlo na lidi zaútočit. Pokud jim to samozřejmě někdo nenařídí.“

„To mě těší,“ zahučel Poole. „Ale stejně, co tu dělal? Myslel jsem, že jste říkal, že ta zatracená Drážka je mrtvá.“

„Jistěže je mrtvá,“ přisvědčil Parz s lehkou známkou netrpělivostí. „Ale co v tak velkém měřítku znamená mrtvá? Průnik vaší lodi s VJT pohonem do srdce Drážky stačil k přerušení většiny řídících spojů a k narušení skoro všech vyšších funkcí. Jako když člověku přetnete míchu. Ale – je mrtvá'?“ Parz zaváhal. „Pane Poole. Představte si, že vpálíte tyranosaurovi do mozku kulku. Je skutečně mrtvý, má zničený mozek. Ale jak dlouho budou pokračovat neřízené procesy v jeho těle, cykly snažící se opakovaně obnovit známky funkční homeostáze? A lymfoboti jsou prakticky autonomní – někteří z nich mají částečnou inteligenci. Se zánikem vědomí Drážky budou jednat bez centrálního vedení. Většina z nich prostě přestane fungovat. Ale ti pokročilejší z nich – jako náš nedávný návštěvník – nepotřebují k činnosti žádné příkazy; aktivně prohledávají tělo Drážky, sami zkoumají, jaké činnosti by měli vykonávat a co opravovat. Je v tom všem jistá anarchie, připouštím, ale je to vysoce efektivní. Sondy jsou pružné, mobilní, heuristické, dokáží rychle reagovat, inteligence je na nejnižší úrovni… Je to zřejmě trochu jako ideální lid-

ská společnost. Svobodní jednotlivci, snažící se pracovat pro dobro všech.“ Parzův smích zněl slabě, téměř afektovaně, napadlo Poola. „Možná bychom při posuzování jiného druhu měli doufat, že ty sondy vyvinou dost smysluplnou činnost, dokud ještě budou při životě.“

Poole se zamračil a studoval Parzovu kulatou, vážnou tvář.

Zjistil, že mu Jasoft Parz připadá odpudivý jako nějaký hmyz; na Poolův vkus měl příliš suchý humor a až nadmíru sofistikovaný pohled na svět, ironický a vzdálený obyčejnému a přímému lidskému vnímání.

Tohle je člověk, říkal si Poole, který se dokázal vzdálit vlastním emocím. Stal se stejně cizím jako Qax. Svět je pro něho hrou, abstraktní hádankou, kterou je třeba vyřešit – ne, dokonce ani to ne – který je třeba neochotně přijmout, jako když někdo obdivuje záznam nějaké dávné šachové partie.

Nepochybně to posloužilo jako strategie pro přežití u člověka, který vykonával práci jako Parz. Poole objevil v srdci kapku lítosti nad tím člověkem z budoucnosti.

Parz, který kráčel tunelem před Poolem, hovořil dál. „Nikdy jsem ještě nebyl na palubě mrtvé Drážky, pane Poole, ale předpokládám, že to může trvat několik dní, než dojde k ukončení činnosti všech funkcí. Určitě nějakou dobu ještě budeme pozorovat známky života.“ Zafuněl. „Samozřejmě tu nakonec nebudou podmínky k životu. Vakuum pronikne i do nejhlubších spár, budeme svědky závodu mezi hnilobou a ledem…“ Zaváhal. „Jsou tu někde nějaké další lodi, které by nás mohly odvézt pryč? Myslím lidské lodě této doby.“

Poole se zasmál. „Je jích tu celá flotila, pod všemi vlajkami systému. Moc ale k užitku nebyly.“ Válečné lodě se opravdu dostavily v plné síle. Klíčové bitvy ovšem proběhly v několika minutách, dávno předtím, než se vnitřní světy soustavy mohly vůbec dozvědět o invazi z budoucnosti. Ale jak se Poole doslechl, byly vesmírné bitvy spektakulární podívanou, probíhající naživo na obřích virtuálech na oblohách planet…“Požádali jsme je, aby ještě několik hodin vydržely, než skončíme s průzkumem; chtěli jsme se ujistit, že je tahle věc bezpečná – mrtvá – deaktivovaná -, než pustíme někoho dalšího na palubu.“

„Ach, myslím, že je to tu bezpečné," odtušil suše Parz. „Kdyby Drážka ještě mohla útočit, buďte si jistý, že v této chvíli byste už byl mrtev. A jsme tady," dokončil.

Tunel připomínající žílu se kolem Jasofta náhle otevřel. Vplul do volného prostoru, jeho světelná koule ho trpělivě následovala. Bílé světlo slabě ozařovalo stěny jeskyně, kterou Poole, opatrně vyhlížející z tunelu, odhadl na čtvrt míle v průměru. Stěny byly růžové a protkané žílami karmínové barvy, silnými jako Poolova paže, širšími trubicemi se stále pohybovaly krvinky, některé až o velikosti yardu, pluly tmou jako nějaké vznešené galeony.

Ale byly vidět škody. Ve slabém světle koule Michael rozeznával kovovou konstrukci, táhnoucí se přes celou komoru od jedné protržené stěny ke druhé: kostru zaraženého *Kraba.* Výstelka komory udělala vše, aby uzavřela obě rány, takže na koncích se kolem *Kra*ba kupily kusy tkáně. A i zde rozpoznával poletující stíny lymfobotů – byly jich desítky – jak se vznášejí kolem trupu *Kraba,* blýskají při práci tryskami a lasery, zatímco se příliš pozdě snaží tu obrovskou třísku vytáhnout. Poole zíral na brutální invazi a široké rány s jakýmsi obdivem; i rovný tvar trupu tu působil cize, tvrdě a bolestně nepřirozeně, v tom delikátním místě zakřivených stěn a živé tkáně.

Odmotal si od pasu lano a jeden konec připevnil k pulzující stěně komory. Když se svorky cvakly, Poole sebou trhl, ale přinutil se za svorku zatáhnout, aby se silné čelisti ještě více zabořily Drážce do masa, než si byl dost jistý, aby se odstrčil od stěny směrem k Parzovi.

Parz, který používal nějaký reaktivní pohon zabudovaný přímo v kombinéze, plul komorou s jistým půvabem. Jak si Poole všiml, měl kombinézu slizkou od krvinek, což mu dodávalo podivný, až obscénní vzhled jakéhosi novorozeněte. „Tohle je komora žaludku," vysvětloval Parz. „Hlavní – hm – komora Drážky, chcete-li. Tady obvykle přebývají Qaxové. Alespoň Qaxové z doby okupace, které jsem vám popsal; ty bytosti z vodních turbulencí."

Poole si prohlížel temné výklenky komory; vypadalo to jako nějaká odporná katedrála z živého masa. „Zřejmě byli na místo dost nároční."

Parz se díval na Poola: zelené oči se mu leskly. „Nesmíte být překvapen, že se tu necítíte dobře, když se procházíte Drážkou, pane Poole. Tohle není prostředí pro člověka. Nikdo se nepokusil přizpůsobit je lidským potřebám nebo pocitům.“ Tvář mu změkla a Poole se snažil v chabém světle přečíst její výraz. „Víte, dal bych hodně za to, kdybych mohl vidět Drážky z doby za několik set let. Tedy po mé době,“ opravil se téměř nepřítomně. „Po svržení Qaxů, až lidští technici uzpůsobí Drážky pro naše vlastní potřeby. Vydlážděné chodby žil, žaludek s kovovými stěnami -“

„Svržení Qaxů?“ otázal se ostře Poole. „Parzi, co víte o svržení Qaxů?“

Parz se zasněně usmál.

„Jen to, co mi pověděl guvernér okupované Země… tedy druhý guvernér. Jen to, co mi řekl o budoucnosti, když byl přesvědčen že zemřu dřív, než spatřím jiného člověka.“

Poole pocítil, jak mu pulzuje krev v žíle na krku. „Jasofte, teď poprvé jsem opravdu rád, že jsem vás zachránil z té nemožné oční bulvy.“

Parz se odvrátil. Téměř plaveckými pohyby zamířil k jedné části stěny žaludku, trochu dál od oblastí poškozených vpádem *Kraba.* Zastavil se u kovové schránky, bedny o velikosti rakve, připevněné ke stěně z živého masa sítí kovových úchytek.

„Co to je?“ zeptal se Poole. „Něco jste našel?“ Nemotorně přeplul prázdnou komorou až k Parzovi. Oba se sklonili nad bednou, světelná koule se vznášela nízko nad nimi jako věrný pes. Nevelká skvrna světla působila uklidňujícím dojmem. Parz zkušeně přejel rukama po bedně a prohmatával dotykové obrazovky; ty se však odmítly rozsvítit, jak si všiml. Tvář měl jasně osvětlenou, ale jeho výraz byl naprosto neutrální a nečitelný.

„Pohleď na mé dílo, mocný, a zoufej si,“ zadeklamoval.

„Cože?“

„Tohle je Qax.“ Udeřil do bedny rukou v rukavici. „Guvernér Země. Mrtvý, neškodný…“

„Jak?“

„Qaxové nejraději řídí Drážky přímou kontrolou myšlenek, kdy

jejich vlastní mysl nejen dává příkazy, ale je bezprostředně napojena na vědomí Drážky.“

Poole se zamračil. „Tohle určitě nebylo pro Drážku příliš příjemné.“

„Drážka neměla zrovna na vybranou,“ pokrčil rameny Parz. „Je to účinná metoda, ale není prosta rizik. Když srážka s vaší lodí ukončila činnost vyšších životních funkcí Drážky, mohl se Qax možná uvolnit. Ale neudělal to. Byl ovládán nenávistí – a ke konci možná i arogancí – a zůstal napojen na smyslové vnímání Drážky. Proto když loď zemřela, Qax zahynul s ní.“

Poole zamyšleně ohmatával kovovou sít. „Zajímalo by mě, zda by se Drážka nedala nějak zachránit. Koneckonců jen samotný hypermotor stojí za celá staletí výzkumů. Třeba bychom mohli napojit na umělou inteligenci *Kraba* to, co zbylo z jejích životních funkcí.“

Parz se zamračil. „Ale pokud by metoda Qaxů měla sloužit za vzor, potřebovali bychom sofistikovanou mysl, která by nějak dokázala proniknout do zbytku identity Drážky. Spojit se s ní. Rozumíte?“

Poole s úsměvem přikývl. „Myslím, že ano. A znám právě takovou myslící bytost, která by to mohla zkusit.“

Parz se na chvíli odmlčel. Prsty v rukavicích hladil téměř něžně povrch kovové schránky a zdálo se, že se v hustém vzduchu žaludku téměř kolébá. Poole se k němu naklonil blíž a snažil se z Parzova výrazu něco vyčíst, ale tvář napůl skrytá ve stínu s maskou stáří zpevněnou technologií ZS byla stejně prázdná jako vždy.

„Jasofte? Na co myslíte?“

Parz k němu vzhlédl. „Proč?“ zeptal se s náznakem překvapení. „Myslím, že truchlím.“

,.Truchlíte nad Qaxem?“ Tvorem, pomyslel si Poole, jehož druhové proměnili pozemská města ve sklo – kteří by s trochou více štěstí vymazali lidstvo z celé Sluneční soustavy, než by se většina lidí stačila dozvědět, kdo je vlastně zabíjí – a kteří udělali ze samotného Parze kolaboranta, člověka, který se nedovede podívat sám sobě do očí…“Jasofte, vy jste šílený!“

Parz zvolna zavrtěl hlavou a švy u krku kombinézy se složily do

záhybů. „Poole, jednoho dne lidé způsobí zničení světa Qaxů. Téměř všechny je vyhladíme… Ale oni jsou *jedineční.* Je jich jen – vždycky bylo sotva několik set. A přesto v sobě každý z nich nese zárodek nesmrtelnosti – potenciál žít tak dlouho, aby byli svědky záření mrtvol hvězd, způsobeného rozpadem protonů.

Poole, tohle je druhý Qax, kterého jsem viděl umírat.“ Parz sklonil hlavu ke kovové schránce, jako by chtěl nahlédnout dovnitř. „Ano,“ pronesl. „Ano, já truchlím.“

Poole s ním zůstal stát v tichu mrtvé Drážky.

Miriam Bergová s Jaarem po boku přicházeli ke zničenému srdci Stonehenge.

Země byla vyrvána a rozryta do husté sítě brázd. Tráva visela na potrhaném drnu jako chlupy na kůži. Prastaré kameny *byly* poházeny jako zápalky, rozdrceny v suť náhodným švihem gravitační vlny hvězdoborce.

Jaar se dotkl ženina ramene a ukázal na oblohu k Jupiteru. „Podívejte se,“ vyzval ji.

Miriam se snažila dohlédnout za jeho dlouhou paži a mhouřila oči vypětím. Byl tam stín; obdélník ve tvaru krabice, obrys na křiklavě růžovém pozadí Jupitera, pomalu se otáčel, jak se od zemělodi vzdaloval. „Poslední kámen Stonehenge,“ konstatovala.

„Tak alespoň jeden ze starých kamenů přežil. Bude kroužit kolem Jupitera možná po statisíce let.“ Bergová potřásla hlavou.

„Sakra, měla bych se asi cítit šťastnější. Zachránili jsme lidstvo!… ale za jakou cenu.“

Jaar k ní naklonil hlavu s neobratnou něžností. „Miriam, myslím, že první stavitele tohoto kruhu kdyby si něco takového dokázali představit – by takový památník jako menhir na oběžné dráze určitě potěšil.“

„Možná.“ Miriam si prohlížela to, co ze zemělodi zbylo. Obydlí Přátel z materiálu Xeelee byla zploštěna jako plátěné stany v bouři; sledovala Přátele, jak se smutně prohrabávají ruinami. I když nejdůležitější vybavení zemělodi, totiž systémy pro udržování životních podmínek, přečkalo uvnitř sálu s rovinou singularit, věděla, že větši-

na osobních věcí Přátel byla během útoku zanechána zde: šaty, záznamy o rodinách a místech ztracených patnáct století v budoucnosti – vše, co dávalo životu ze dne na den nějakou cenu, pokud zbýval čas na méně závažné starosti než osud vesmíru.

Bergová si uvědomila, že se třese; v hrudi i v plicích, které se od jejího skoku na pokraj atmosféry při začátku útoku ještě pořádně nezahojily, cítila tupou, neúnavnou bolest. A vzduch na zemělodi byl teď rozhodně řidší. Oslabení jejího gravitačního pole, vytvářeného poškozenou rovinou singularit, bylo zjevné; v některých místech zemělodi se vůbec nedalo přežít. Podle posledního odhadu Přátel bylo vystřeleno plných čtyřicet procent jejich zásoby singularit – nebo byly ztraceny, když hvězdoborce Drážky pronikly obranou zemělodi jako prsty papírem. Mnoho singularit vystřelených dřív, než se Bergová dostala do kopule, dosáhlo původního cíle – Jupitera. Pravděpodobně mu do nitra proniklo dost singularit, aby vyvolaly jeho konečné zhroucení a – jednoho dne, za mnoho set let – bude na místě, kde se nacházela největší planeta, jedná rotující singularita. Ale ta nebude mít tu správnou velikost, onen správný spin nebo jakákoli jiná tajemná kritéria, jak si je Přátelé vytyčili pro úspěch Projektu. A už neměli dost singularit, aby své dílo dokončili.

„Nu," zeptala se Jaara,"co udělají Wignerovi přátelé teď?"

Usmál se trochu toužebně, jeho velká a přesto křehce vypadající hlava se otáčela, jak prozkoumával poškozenou zeměloď. „Utrpěla příliš mnoho škod, aby byla obyvatelná po delší -"

„Únik atmosféry?"

Pohlédl na ni. „Ano, ale ještě důležitější je ztráta hypermotoru, když byla narušena kopule z konstrukčního materiálu -" Sevřel dlouhé prsty v pěst. „A bez hypermotoru nemáme účinný antiradiační štít. Tahle vrstva atmosféry nás sotva stačí chránit tady v prostoru Jupitera a pochybuji, že bychom přežili jediné bližší setkání s proudem částic z Io."

„Správně." Bergová nervózně vzhlédla k obloze. Její situace -- fakt, že právě stála na kusu skály, ztraceném na oběžné dráze kolem Jupitera, *a nad hlavou neměla nic než par obláčků plynu* – jí najednou připadala až krutě reálná, obloha se zdála velmi blízko a působi-

la výhrůžně.

„Budeme samozřejmě evakuovat," pokračoval Jaar ztěžka. „Přijmeme pomoc od vašich současníků, Miriam, pokud o ni smíme požádat."

„Nemusíte se bát," uklidňovala ho tak jemně, jak to jen dokázala. „Promluvím s Michaelem, když dovolíte: může se přimluvit u místních úřadů. V okolí je řada lodí."

„Děkuji vám."

„A co pak, Jaare?"

,.Pak budeme pokračovat." Mladíkovy hnědé oči byly bledé a jasně zářily; opět se v nich zračila nevyvratitelná víra; zjistila, že mu nejistě pohled vrací. „Nalezneme způsob, jak obnovit Projekt."

„Ale, Jaare -" Zavrtěla hlavou. „Váš Projekt už na nás všechny přivolal téměř zkázu. Nebo snad ne? Nezapomínejte na jednu věc, příteli – *měli jsme štěstí, když* se *nám podařilo zneškodnit* invazi *Qaxů z budoucnosti*. Kdyby nereagovali tak pomalu, tak přezíravě, určitě bychom pro ně neznamenali žádnou hrozbu a snadno by mohli zničit celé lidstvo. Stojí váš Projekt znovu za takové riziko?"

Jaar naléhavě odpověděl:"Miriam Bergová, vaše slova v komoře singularit při vyvrcholení boje s Drážkou – že musím přežít, abych bojoval další den a pokračoval v Projektu – ta slova mne změnila, přesvědčila mne. Ano, Projekt za to stojí, stojí za jakékoli riziko - věřte mí, *za jakoukoli cenu."*

„Podívejte, tohle všechno jsem řekla, když se bortila střecha. Myslela jsem to obrazně, Jaare, využívala jsem vás, abych vás přinutila bojovat, abych vás přiměla udělat to, co jsem chtěla."

„To já vím." Usmál se. „Ovšemže to vím. Ale motivace vašich slov nikterak nesnižuje jejich pravdivost. Nechápete to?"

Zkoumala jeho dlouhou, sebejistou tvář a v nejistotě si pevně objala ramena.

Harry Poole, nahraný do nervového systému Drážky, prožíval hotovou agonii.

Dobrý bože

Tělo i smyslové vjemy Drážky ho držely v zajetí jako vnitřek jeho vlastní (tělesné) hlavy. Cítil obrovské, strach nahánějící tělo Drážky všude kolem sebe; zpevněný vnější trup pálil jako po popáleninách třetího stupně. Místa, kde *byly* zasazeny zbraně a senzory, byla pro něj otevřenými ranami.

Drážku musí trýznit trvalá a neustálá bolest, uvědomil si: ano, byly uzpůsobeny k přežití v kosmu i v hyperprostoru, ale neobratně, jak teď viděl. Cítil se jako člověk s amputovaným údem, kterému konce nervů nahrubo přivařili k bucharům a kladkám.

Byla tohle cena, kterou stálo za to zaplatit, i za zvláštní dlouhověkost?… i Qaxové museli prožívat tuhle hrůzu. Ale třeba, pomyslel si, měla bolest pro něco tak cizího jako Qaxové zcela jiný význam.

Šok z hrubého Poolova útoku dokázal Drážku zabít. Bolest, kterou teď Harry pochoval, byla jako agonie nového zrození do vesmíru plného temnoty a bolesti.

…A přece, jak si začínal zvykat na velikost i měřítka Drážky, na trvalý příval bolesti, začal Harry vnímat – kompenzující faktory.

Něco ze senzorů – dokonce něco z původních očí Drážky, jako bylo to, které zničil Jasoft Parz – stále fungovalo. Viděl hvězdy očima myslící hvězdné lodi; byly daleko, ale dosažitelné, jako mladistvé ideály. Stále se mohl otáčet; Drážka se mohla koulet. Kdesi uvnitř něj se pohybovaly obrovské kostěné setrvačníky, prostor mu klouzal podél těla. Pochoval odstředivou rotaci, jako by se samotné hvězdy točily kolem něj a táhly ho k sobě.

A jako hořící oheň ve vnitřnostech cítil sílu hypermotoru. Opatrně si protáhl ty zvláštní, nepřímo ovládané svaly – a zachvěl se pocitem síly, kterou vládl – silou schopnou odstínit rozměry samotného časoprostoru.

Ano, byla v tom určitá velikost být Drážkou. Otevřel pixelové očí uvnitř kopule zničeného *Kra*ba. Jeho syn na něho vyčkávavě hleděl. „Můžu létat," prohlásil Harry.

Jasoft Parz shodil kombinézu jako had a klouzal vzduchem. Kolem těla se mu nadouval jeden z Michaelových větších županů. „Podle toho, co hlásí vaše přítelkyně Bergová, jsou ti Wignerovi přátelé odhodláni pokračovat v tom svém Projektu."

Michael Poole se sesul na lehátko v kopuli Kraba a podepřel si prsty hlavu. „Ale Přátelé budou potřebovat přístup k technologii výroby singularit v průmyslovém měřítku, pokud chtějí svoji zeměloď obnovit. A to určitě znamená ponechat přístup do budoucnosti přes portál Interface otevřený. My pro takový podnik v našem období nemáme potřebnou infrastrukturu.“

Harry, jehož obrovská hlava virtuála se vznášela ve vzduchu poblíž lehátka, moudře přikývl. „Ovšem pak necháme dveře otevřené všemu, co se rozhodnou Qaxové na nás poslat červi dírou. Nemluvě o přátelích tady Slečny Izolacionistky.“ Pokynul hlavou k Shiře; dívka z budoucnosti seděla u počítačového pultu a procházela některé výsledky Michaelova výzkumu. Rozhovor ostentativně ignorovala.

„Qaxové byli při své invazi do tohoto časového období neuvěřitelně přezíraví,“ vysvětloval Parz. „A tak možná – nevyslali přes portál do mé doby žádnou zprávu ani hlášení o katastrofě. Ale úřady qaxské okupace určitě pošlou více sond, aby zjistily výsledek. Svým vítězstvím jsme získali čas, ale nic víc, dokud zůstává portál Interface otevřený.“

Shira vzhlédla. „Jste si jistí, že dokážete portál zavřít?“ otázala se tiše. „Vy jste jej navrhl, Michaeli Poole, musíte vědět, že červí díry v časoprostoru nejsou nějaké záklopky, které lze otevřít nebo zavřít dle přání.“

„Když to bude třeba, najdeme způsob,“ ujistil jí vážně Michael.

„A jestliže se Qaxové nebo Přátelé z budoucnosti rozhodnou, že to nepřipustí?“

„Věřte mi. Najdeme způsob.“

Parz přikývl, přimhouřil zelené oči. „Ano. Ale možná bychom už měli začít uvažovat, jak to uděláme. Může se stát, že budeme muset jednat rychle, pokud bychom se rozhodli to udělat – nebo pokud by to bylo nezbytné.“

Harry otevřel ústa z rozmazaných pixelů a zasmál se. „V případě nouze porušte fyzikální zákony.“

„Dej se do toho, Harry,“ vyzval jej Michael unaveně. „Shiro, to není nemožné. Červí díry jsou svou podstatou nestabilní. V jejich struktuře musí být zabudována zpětná vazba, aby díra vydržela…“

Ale Shira se opět odvrátila a skláněla se nad daty. V napůl osvětlené kopuli a s tváří ozářenou zespoda růžově modrým jasem Poolových starých dat vypadaly její oči veliké a vodnaté.

Znovu se ode všech izolovala.

„Kdyby nás jen Přátelé zasvětili do svého tajemství," zamumlal Michael napůl pro sebe. „Pak bychom možná mohli vyhodnotit rizika, analyzovat možné přínosy ve srovnání s náklady na pokračování práce."

„Ale to oni neudělají," namítl Harry. „Jenom nám řeknou, jak po ukončení Projektu bude všechno v nejlepším pořádku."

„Ano," přisvědčil Parz. „Z jejich slov se dá vycítit, že Projekt nejen jako by ospravedlnil všechny prostředky, jakoukoli oběť – ale nějakým způsobem vyruší během svého průběhu i to *samotné* obětování." Pohlédl na Michaela. „Je to možné?"

Michael si povzdechl; cítil se velmi unavený a starý; tíha staletí ho ubíjela. Zřejmě nic takového však nevnímala virtuální kopie jeho otce, vyšeptalý byrokrat ani neuvěřitelná a tajemná dívka z doby za patnáct set let. „Neřeknou nám, co mají v úmyslu, ale třeba bychom si to mohli odvodit. Víme, že srdcem Projektu je imploze, gravitační kolaps Jupitera vyvolaný zasazením zárodečných singularit."

„Ano," přikývl Parz"Ale je to subtilní plán. Víme už, že pro úspěch Projektu je životně důležitá přesná forma tohoto kolapsu – parametry výsledné singularity. A toho doufali dosáhnout těmi náboji ze singularit."

Harry se hlubokomyslně zamračil. „A co má být? Jedna singularita je stejná jako druhá, ne? Chci říci, černá díra je vždycky tatáž."

Michael zavrtěl hlavou. „Harry, když z kolabujícího objektu vzniká černá díra, řada informací se ztratí, je zničena. Vznik černé díry je erupcí chaosu do vesmíru. Přesto ale má každá díra vždy tři určující hodnoty: hmotnost, elektrický náboj a spin."

Nerotující, elektricky neutrální díra by podle Michaela měla sférický horizont událostí – Schwarzschildovo řešení Einsteinových dávných, trvalých rovnic všeobecné teorie relativity.

Avšak rotující objekt s vlastním nábojem po sobě zanechá Kerr-Newmanovu díru – ještě obecnější řešení těchto rovnic, nesférický

horizont.

Parz prováděl ve stavu beztíže mírná salta; vypadal jako malé ulízané zvířátko. „Podle Kerra a Newmana v případě, že si můžete určit hmotnost, náboj i spin, můžete tvořit i horizont událostí."

Harry se zvolna usmál. „Tak si uzpůsobíte černou díru. Ale moje otázka stále platí: a co má být?"

„Mohli bychom zajít dál," prohlásil Parz a nepřestával provádět salta. „Mohli bychom vytvořit holou singularitu."

„*Holou* singularitu?"

Michael si povzdechl. „No dobře, Harry. Zamysli se znovu, jak vzniká černá díra: zhroucením masivního objektu, vytvořením horizontu událostí.

Ale *uvnitř* tohoto horizontu to ještě neskončilo. Hmota mrtvé hvězdy se dál hroutí: vůbec nic – ani tlak v nitru jádra, ba ani Pauliho vylučovací princip jí nemůže zabránit, aby se dále hroutila."

Harry se zamračil. „Až vznikne co?"

„Singularita. Narušení časoprostoru; místo, kde časoprostorové hodnoty – hustota hmotnosti/energie, zakřivení prostoru – všechno se vymyká obvyklým měřítkům a přechází do nekonečna. Uvnitř řádné černé díry je singularita dokonale odstíněna od zbytku vesmíru horizontem událostí. Ten nás udržuje v bezpečí před všemi škodami, které by mohla singularita způsobit. Ale existují způsoby, jak může singularita vzniknout *bez* ochranného horizontu událostí, takže je »holá«. Pokud hvězda před kolapsem rotuje s dostatečně velkou rychlostí, například… Nebo pokud není rozvržení hmotnosti dostatečně kompaktní – když je protáhlé nebo zašpičatělé -

V takovém případě by výsledná singularita nebyla bodem, jak by tomu bylo ve středu sféricky symetrické nerotující hvězdy. Namísto toho by se hmota hvězdy zhroutila do tenkého disku – jako lívanec – a singularita by vznikla uvnitř lívance a podél hrotu vedoucího osou lívance – jakási časoprostorová porucha ve tvaru hřídele.

Holá singularita by byla pravděpodobně nestabilní – rychle by se zhroutila dovnitř horizontu událostí – ale vydržela by dost dlouho, aby napáchala značné škody -"

Harry se zamračil. „Tohle se mi moc nelíbí. Jaké škody?"

Poole si promnul zátylek. „Jak bych ti to měl vysvětlit? Harry, všechno to souvisí s hraničními *podmínkami…*“

Časoprostor se mohl náležitě a předvídatelně vyvíjet jen v případě, že jeho meze v čase a prostoru byly rovněž náležitě určeny. Hranice musely odpovídat kritériím pravidelnosti, nazývaným »Cauchyho podmínky«; samotná kauzalita mohla plynout jen v rámci stabilních Cauchyho hranic.

Existovaly tři druhy hranic. Na počátku byla původní singularita – Velký třesk, z něhož se začal rozpínat vesmír. To je jedna hranice: počátek času.

Pak tu byly hranice v nekonečnu. *Prostorupodobné* nekonečno obsahovalo všechna místa nekonečně vzdálená od pozorovatele… a hranice byla daleko vpředu, *v časupodobném* nekonečnu. Na konci všech časových linií.

Původní singularita a hranice v prostorupodobném a časupodobném nekonečnu – to vše byly Cauchyho hranice…“

Avšak existoval ještě jeden druh hranice. Holé singularity.

„To zní fantasticky,“ prohlásil Harry.

„Možná ano. Ale nikdo nemůže uvést jediný rozumný důvod, proč by takové objekty neměly vznikat. Může se to stát docela jednoduchým způsobem, když si počkáte dostatečně dlouho. Víte, že černé díry nejsou doopravdy »černé«, že mají svou teplotu -“

„Ano. Hawkingovo vypařování. Stejně jako černé díry v zemělodi.“

„Malé díry jako ty v rovině singularit zemělodi se prostě zhroutí, jakmile se zcela vypaří. Ale v daleké budoucnosti, až začnou singularity v jádrech děr o velikosti galaxií vystupovat ze svých vypařujících se horizontů -

Harry, holé singularity jsou necauchyovské hranice časoprostoru. Není žádný řád, žádný vzorec časoprostoru, který by se mohl vyvinout z holé singularity; nedokážeme provádět jakékoliv kauzální předpovědi událostí. Někteří teoretikové tvrdí, že kdyby měla vzniknout holá singularita, pak by byl časoprostor – vesmír – prostě zničen.“

„Ježíšikriste. Tak třeba holé singularity nemohou vznikat?“

„Tys měl být filozofem, Harry.“

„Skutečně?“

„Právě to je princip kosmické cenzury že tam venku něco je, možná něco jako Pauliho princip, který by měl zastavit vznik holých poruch v časoprostoru. To je jedna teorie.“

„No jo. Ale kdo je tím kosmickým cenzorem? A můžeme mu věřit?“

„Problém je, že si dovedeme představit příliš mnoho možných způsobů vzniku holých singularit. A nikdo si neumí představit nějaký inteligentní mechanismus, který by zajistil fungování kosmické cenzury…“

Parz v předklonu všemu naslouchal se zavřenými očními víčky, protkanými žilkami.

„Vskutku. Třeba právě tohle je skutečným cílem Přátel.“

Michael pocítil, jak mu v hlavě jednotlivé kusy skládačky zapadají do sebe. „Panebože,“ zašeptal tiše. „Naznačili, že mohou ovládat historii. Myslíte, že by byli tak hloupí?“ Vzhlédl k virtuálovi. „Harry, třeba se Přátelé snaží změnit historii za pomoci holé singularity…“

„Ale nikdy by ji nemohli kontrolovat,“ namítl Parz, stále ještě se zavřenýma očima. „Bylo by to naprosto náhodné. V nejlepším případě něco jako hození granátu do politické diskuse. Ano, změní to pořad jednání, ale naprosto chaoticky. A v nejhorším případě -“

„V nejhorším případě by mohli zničit časoprostor,“ dokončil Michael.

Harry k němu shlédl tváří z rozmazaných pixelů, avšak vážnou a klidnou. „Co uděláme, Michaeli? Pomůžeme jim?“

„Leda tak do pekel,“ odpověděl Michael tiše. „Musíme je zastavit.“

Shira vzhlédla od obrazovky s daty a její dlouhá šíje se jakoby natáhla. „Vy to nechápete,“ pronesla klidně. „Mýlíte se.“

„Pak mi to budete muset vysvětlit,“ odtušil Michael unaveně. „Harry, máš připravenou tu možnost, o kterou jsem tě žádal?“

Harryho úsměv byl napjatý. „Podle našich umělých inteligencí můžeme portál Interface zavřít. Ale nechápu jak. A myslím, že řešení

se ti nebude líbit.“

Michael pocítil obrovskou tíhu, která mu skoro rozdrtila hrudník. „Nic z toho se mi nelíbí. Ale stejně to budeme muset udělat. Harry, začni, jakmile budeš moci.“

Zavřel oči a opřel se na lehátku v naději, že se mu podaří usnout. Během několika sekund ho tah vnitrosystémových motorů Drážky zatlačil ještě hlouběji do polštářů.

Kapitola 13

V zenitu připomínal portál Interface drobnou, rostoucí květinku elektrické modři. Drážka už byla v oblasti exotického prostoru, táhnoucí se na tisíc mil, ve stlačeném vakuu, obklopujícím ústí červí díry.

Jasoft Parz dosedl na podlahu jako pták vlivem nové umělé přitažlivostí Drážky; uvelebil se a pozorně Michaela sledoval ostrýma a fascinovanýma očima.

Shira vstala a nejistě přešla po palubě. Oči měla velké a naběhlé krví, tvary její lebky prosvítaly jemnou pokožkou. „Tohle nesmíte dělat," namítla.

„Moje milá -" začal Michael, ale Harry ho přerušil. „Michaeli, jsme uprostřed informační bouře. Překvapuje mě, že povrch kopule od těch všech komunikačních laserů nevyhořel… Myslím, že si s tím budeš muset nějak poradit. Všechny ty lodě na tisíce mil daleko vědí, že se pohybujeme, a desítky různých vlád chtějí vědět, co to sakra děláme."

„Může nás někdo zastavit, než se dostaneme k portálu?"

Harry uvažoval. „Pravděpodobně ne. I když je Drážka poškozená jako naše, je tak hrozně velká, že by ji museli rozmetat na kousky, aby ji zastavili. A k tomu nikdo nemá dostatečně velkou sílu."

„Tak dobře. Ignoruj je."

„A dostáváme zprávu ze zemělodi," hlásil Harry. „Rovněž se zdvořile ptají, co si myslíme, že děláme." Shira si mnula ruce.

„Musíte je vyslechnout, Michaeli."

„Odpovězte mi poctivě, Shiro. Můžou Přátelé udělat něco, aby nás zastavili?"

Ústa se jí pohybovala a očí se zdály těžké. jako by se skoro nemohla ubránit slzám hysterie; Michael pocítil absurdní a iracionální touhu uklidnit jí. ,,Ne," hlesla nakonec tiše. „Ne, fyzicky, ne. Ale -"

„Tak je také ignorujme," uvažoval Michael. „Harry, vlastně chci, abys celý ten zatracený komunikační panel vyřadil z provozu… A

jakékoli zařízení, kterým je Drážka vybavena. Natrvalo; chci, abys je rozmlátil. Dokážeš to?“

Opět chvilkové zaváhání. „Jistě, Michaeli,“ pronesl Harry nejistě. „Ale – jsi si jistý, že je to dobrý nápad?“

„Tam, kam jdeme, je nebudeme potřebovat,“ ujistil ho Michael. „Jen by nás to rozptylovalo. Za -“ pohlédl k zenitu. „Už za čtyřicet minut?“

„Třicet osm,“ upřesnil zachmuřeně Harry.

„- vstoupíme do portálu Interface. A zavřeme ho. A nikdo s tím vůbec nic neudělá, ať bude říkat cokoli.“

„Já se nemám v úmyslu hádat,“ naléhal Harry,“ale – Michaeli – co s Miriam?“

„Miriam by nás také rozptylovala,“ odvětil Michael pevně. „No tak, Harry, udělej to. Potřebuji tvou podporu.“

Na několik sekund nastalo ticho. A pak:“Hotovo,“ hlásil Harry. „Jsme úplně sami, Michaeli.“

„Jste blázen,“ obvinila ho chladně Shira.

Michael si povzdechl a snažil se znovu zaujmout na lehátku pohodlnou polohu. „To není poprvé, co mě tak nazývají.“

„Možná ale naposled,“ poznamenal suše Parz. „Myslíte si, že problém vyřešíte jedním odvážným a drzým úderem,“ nevzdávala se Shira; její oči barvy vodní modři upřeně sledovaly Michaelovu tvář. „Myslíte si, že jste bez bázně a hany, tváří v tvář neznámému nebezpečí – setkání s budoucností, možná i se smrtí. Ale vy nejste bez bázně. Vy se bojíte. Bojíte se i slov. Bojíte se *slov* svých současníků – kolik přednášek jsem už musela vydržet na téma jak je důležité svěřit vám naše tajemství… že bychom s vámi měli sdílet nezměrné problémy, kterých jsme se zhostili? A teď vy – arogantně stejně jako šíleně – se obracíte zády i ke svým vlastním lidem. Bojíte se slov samotných Přátel – dokonce i mých – bojíte se logiky, *pravdy* ukryté v našem přesvědčení.“

Michael si promnul přepážku nosu a přál si, aby se necítil tak strašlivě unavený. „Opravdu skvělá řeč,“ poznamenal.

Narovnala se. „A bojíte se sebe sama. Kvůli strachu z vlastní sla-

bosti při rozhodování se ani neodvažujete vzít v úvahu možnost poradit se s člověkem, který je vám nejbližší, s Miriam, která je necelou světelnou vteřinu od vás. Raději, jak jste to řekl, »rozmlátíte« komunikační zařízení, než -“

„Dost!“ vyštěkl Michael.

Trochu se stáhla, když slyšela ten ostrý tón, ale nevzdávala se; bledé oči jí zářily ve tváři bez rysů.

„K čertu s tím vším,“ ulevil si Michael. „Je to akademická diskuse, Shiro. Pravidla se změnila: pokud jde o tuto loď, vnější vesmír by docela klidně mohl přestat existovat; o to jsme se postarali. Teď tu jsme už jen my čtyři – vy, já, Parz a Harry -“

„- a několik set lymfobotů,“ doplnil Harry nejistě. „Které mám jisté potíže ovládat -“

Michael ho ignoroval. „Jen my čtyři, Shiro, v téhle bublině vzduchu a tepla. A jediný způsob, jak tuhle loď zastavit, je, že vy – vy – přesvědčíte mě i ostatní, že ten váš Projekt stojí za všechno to nevyčíslitelné riziko.“ Pozorně ji studoval a snažil se přečíst její reakci. „Tak co? Máte třicet osm minut.“

„Třicet šest,“ opravil ho Harry.

Shira zavřela oči a zhluboka, trhaně se nadechla. „Tak dobře,“ řekla. Ztuha a nejistě přešla ke své židli a posadila se.

Michael ji pozoroval a cítil, že pookřívá očekáváním a nadějí, že konečně získá odpovědi na svoje otázky.

Shira jim povídala o Eugenu Wignerovi a o von Neumannově katastrofě.

Stejně jako u »živé-mrtvé« Schrödingerovy kočky zůstávaly všechny události ve stavu nereality, dokud nebyly pozorovány myslícím subjektem. Každý akt pozorování však přidával základním událostem další vrstvu možností, pokrývající jádro událostí, rovněž ve stavu nereality, dokud rovněž nebyla pozorována.

Řetězec kvantových funkcí se z Wignerova pohledu táhl donekonečna v nekonečném řetězu jako nekonečný regres.

„A tak vzniká paradox Wignerova přítele,“ vysvětlovala Shira.

Michael netrpělivě potřásl hlavou. „Ale tohle je čirá filozofická

debata," namítal. „Wigner sám věřil, že regres není nekonečný… že řetězec vlnových funkcí bude ukončen, jakmile myslící subjekt provede pozorování."

„Toto je jeden pohled," zašeptala. „Ale jsou i jiné…"

Shira jim popsala teorii »zúčastněného vesmíru«. Život -- inteligentní život – byl podle této hypotézy zásadní pro samotnou existenci vesmíru.

„Představte si myriádu Wignerových řetězců krabice-kočka-přítel z kvantových funkcí, táhnoucích se časem donekonečna. Neustále," říkala Shíra,"vyvolává život – vědomí – vesmír k existenci samotným aktem pozorování."

Vědomí bylo jako obrovské oko, zaměřené samo na sebe, obnovitelný plán, vytvořený vesmírem, aby vyvolal vlastní existencí.

A pokud tohle byla pravda, pak samotný cíl existence života podle Shiry musí být shromažďování a uspořádání informací – všech informací, úplně všude – pozorování a realizace všech událostí. Protože bez realizace by nebylo reality.

Z milionu náhodných počátků, jako při převařování chemické polévky v pradávných pozemských mořích, se rozšířil život. Šířil se stále dál a pozoroval, shromažďoval a zaznamenával informace za pomoci všech dostupných zdrojů.

„Žijeme v období počátků kontaktu mezí druhy v mezihvězdném měřítku," pokračovala Shira. „Je válka, smrt a ničení. Genocida. Ale z božské perspektivy je lze vnímat jako vzájemné působení – sdílení, upřesňování a ukládání informací.

Nakonec si všechny dnešní rasy své malicherné spory vyřeší, všechny předsudky, dílčí zájmy, neadekvátní chápání a tak dále, možná pod vedením Xeelee, a budou směřovat k nejvyššímu smyslu života: sdílení a zaznamenávání všech informací, pozorování a vyvolávání samotného vesmíru."

Tomuto cíli bude věnováno stále více zdrojů – nejenom z hlediska rozsahu, jak se bude život šířit z myriády míst svého původu, ale i do hloubky a ve větším měřítku. Nakonec budou veškeré energetické zdroje dostupné pro využití, od gravitačního potenciálu velkých supergalaxií až k energii nulového bodu, která je vlastní samotnému

prostoru, podřízeny jedinému obrovskému projektu vědomí.

Shira jim popsala budoucnost vesmíru.

Za několik miliard let – pouhé mrknutí oka v kosmickém měřítku – opustí pozemské Slunce hlavní posloupnost, jeho vnější vrstvy se nadmou a pohltí planety.

Lidstvo se samozřejmě přestěhuje a opustí staré, aby nalezlo nové. Vytvoří se další hvězdy a nahradí ty, které vyhasly a zahynuly… ale četnost vzniku nových hvězd už bude exponenciálně klesat, s poločasem několika miliard let.

Asi po bilionu let už žádné hvězdy vznikat nebudou. Ztemnělé galaxie se budou dále otáčet, avšak náhodné kolize a blízké průchody si postupně vyberou svou daň. Planety se od svých mateřských hvězd »vypaří« a hvězdy se »vypaří« od svých galaxií. Hvězdy, které přečkají působení času, postupně díky gravitačnímu záření ztratí energii a nakonec se spojí do obrovských černých děr o velikosti galaxií.

A i ty černé díry se navzájem spojí do děr o velikosti galaktických shluků a supergalaxií; všude ve vesmíru časové linie splynou do obrovských singularit.

Ale život nezmizí, ujišťovala je Shira, využije se stále narůstajících účinností zbytkových zdrojů energie ve vesmíru. Jako například slabý svit mrtvých hvězd, udržovaných na teplotě několika stupňů nad absolutní nulou pomalým rozpadem protonů.

A stále zůstane ještě mnoho práce.

Vypařování černých děr bude pokračovat, až se nakonec horizonty událostí smrsknou a zmizí i na úrovní galaxií a supergalaxií. V šířícím se zakřivení časoprostoru se objeví holé singularity.

Třeba po vzniku holé singularity nebude už vesmír existovat. Třeba takové narušení našeho kontinua bude mít za následek zánik času a prostoru, konec všeho bytí.

„A možná,“ uvažovala Shira,“je smyslem života v pozdějších stádiích vývoje vesmíru manipulovat horizonty událostí, aby zabránily vzniku holých singularit.“

„Ach,“ usmál se Parz. „Další elegantní nápad. Takže naši potomci by mohli mít na starosti práci kosmických cenzorů.“

„Nebo kosmických spasitelů," poznamenal suše Michael.

Harry se trochu ohromeně zeptal: „Jak by se dalo manipulovat horizonty událostí?"

„Nepochybně existuje řada způsobů," odpověděl Michael. „Ale i teď bych si dovedl představit pár primitivních metod. Jako například přinutit černé díry, aby splynuly, než získají šanci se vypařit."

„Wignerovu paradoxu nelze uniknout," poučovala je Shira. Řetězce neukončených kvantových stavů se budou kupit dál a dál a růst jako květiny, potáhnou se do budoucnosti, až se pozorování budoucích myslí zaplňujících celý vesmír zaměří na prastaré vrstvy historie, protkané fosiliemi dávných událostí. „A nakonec," pokračovala Shira klidným a podivně nezúčastněným hlasem,"život vyplní celý vesmír, stále bude pozorovat a vytvářet regresivní řetězec kvantových funkcí. Život bude ovlivňovat dynamickým vývojem vesmír jako celek. Lze předpokládat, že nositelé života využijí energetické zdroje do posledního zbytku, i čirou energii rozpínání časoprostoru…

Vědomí musí existovat tak dlouho jako samotný vesmír – protože bez pozorování by nebylo realizace ani existence – a vědomí se musí vyrovnat rozsahem vesmíru, aby bylo možno pozorovat *všechny* události." Parz se tiše a udiveně zasmál.

„Opravdu velká vize. Jak jsi stará, děvče? Mluvíš, jako by ti bylo tisíc let."

Avšak, hovořila dále Shira, řetězce kvantových funkcí se nakonec spojí a budou kulminovat v konečné podobě: u poslední hranice vesmíru, v časupodobném nekonečnu.

„A v časupodobném nekonečnu dlí Konečný pozorovatel," dokončila Shira tiše. „A bude provedeno Poslední pozorování -"

„Ano," přikývl Parz, „a kolaps všech řetězců kvantových funkcí napříč časem – přes mrtvé galaxie až k současnosti a dál do minulosti, za Wignera, jeho přítele, kočku i její krabici – vskutku okouzlující chápání světa -"

„Dějiny vesmíru se zpětně aktualizují," oznamovala Shira. „Ale nemůže se to stát *před Posledním pozorováním.*" Poprvé od okamžiku, kdy se vrátila na židli, se obrátila k Michaelovi. „Rozumíte, jaké to bude mít důsledky, Michaeli Poole?"

Zamračil se. „Ty myšlenky jsou jistě ohromující. Ale vy jste zašli o krok dál, že, Shiro? Vy jste vytvořili ještě další hypotézu.“

„Já… ano.“ Sklonila hlavu v podivné, téměř prosebné pokoře. „Nedokážeme uvěřit, že Konečný pozorovatel se bude jen pasivně dívat, že jeho oko bude jen kamerou, sledující historii.“

„Ne,“ přikývl souhlasně Michael. „Myslím, že věříte, že Konečný pozorovatel bude schopen aktualizaci *ovlivňovat.* Je to tak? Věříte, že Pozorovatel dokáže prozkoumat téměř nekonečný počet všech možných historií vesmíru, uložených v regresních řetězcích kvantových funkcí. A že Pozorovatel si vybere a aktualizuje historii, která je – jaká?“

„Která je třeba prostě nejelegantnější z estetického úhlu pohledu,“ navrhl Parz svým suchým, stařeckým hlasem.

„Která maximalizuje potenciál bytí,“ doplnila Shira. „Tak tomu věříme. Která změní vesmír po celý běh času v zářící místo, v zahradu prostou vší nečistoty, bolesti a smrti.“ Prudce zvedla hlavu; světlo z panelu s daty vrhalo na její tvář stíny a Michaela dojal kontrast mezi tou vyhublou tváří, připomínající kostlivce, a krásou – silou a nápaditostí jejích myšlenek.

„Bůh na konci času. Je to vůbec možné?“ otázal se Harry hlasem plným údivu.

Michael pocítil touhu k dívce proniknout a pokusil se vložit do hlasu něhu. „Myslím, že teď už vám rozumím. Vy věříte, že nic – naše současná situace, okupace Země Qaxy, invaze Qaxů napříč časem – není reálné. Všechno je svým způsobem dočasné; jen musíme vydržet posun vědomí podél jednoho řetězce kvantových funkcí, o němž jste přesvědčeni, že jej váš Konečný pozorovatel neguje a odvrhne a nahradí jej -“

„Nebem,“ dokončil Harry.

„Ne, ničím tak primitivním,“ opravil ho Michael. Snažil se něco takového si představit, dohlédnout za vlastní slova. „Harry, pokud má pravdu, bude konečný stav – konečná forma existence vesmíru – sestávat z globálních i místních optimalizací. Z maximalizace potenciálu, na každém místě a v kterémkoli okamžiku, od samotného počátku času.“ »Zářící«, říkala Shira. Ano, zářící by byl určitě vhodný

výraz pro takový způsob bytí… Michael zavřel oči a snažil se představit si, jaké to může být; viděl v duchu tuto chmurnou realitu, jak vyhořívá a odhaluje jasné, zářivé světlo dosud skrytého optimálního stavu.

Do zavřených očí se mu draly slzy. Když je někomu dáno zahlédnout takový stav věcí, pomyslel si, určitě musí po návratu do bahna tohoto nerealizovaného řetězce bytí zešílet.

A pokud bylo tohle základním článkem víry Přátel, nebylo divu, že se chovali tak odtažitě, tak zaníceně, že jim vůbec nezáleželo na denním životě, na bolesti i utrpení druhých. Existující historie pro ně nebyla ničím víc než chatrným prototypem globální optimalizace, která teprve přijde, až Konečný pozorovatel odvrhne všechny méně hodnotné světové linie.

A také není divu, uvažoval dál, že se Přátelé tolik distancovali od lidstva. Jejich mystická vize vzala jejich životu jakýkoli smysl – jedinému životu, jaký mohli prožít, bez ohledu na pravdivost jejich filozofie – a hluboce jej poznamenala, vzala mu část lidskosti. Otevřel oči a sledoval Shiru. Opět si všiml trpělivé naléhavosti v té křehké dívce – a teď chápal, jaké škody na ní filozofie Přátel napáchala.

Část jí byla mrtvá, a možná navždy už takovou měla zůstat; uvědomil si, že ji lituje.

„Dobře Shiro," řekl jemně. „Děkuji vám, že jste mi to pověděla."

Parz si téměř toužebně povzdechl – v jeho drobné, uzavřené tváři se zračil uhlazený neklid. „Ale ona nám ještě neřekla všechno. Že ne, děvče?" S jistým ostřím v hlase pokračoval:"Myslím tím, pokud opravdu věříte v tak nádhernou vizi – že historie, kterou jsme prožili, současnost i budoucnost, kterou musíme přetrpět, jsou pouhým prototypem nějaké nesmírné, dokonalé verze, která nám jednou bude vnucena zpoza konce času, tak o čem vlastně celý Projekt je? Proč musíte vůbec něco dělat, abyste změnili svou situaci v současnosti? Proč prostě nevydržet celé to utrpení, nenechat je pokojně skončit a nečekat, až se všechno při konci všeho napraví?"

Zavrtěla hlavou. „V mé době jsou lidé beznadějně zotročeni Qaxy. Dokázali jsme shromáždit zdroje pro svoji vzpouru -- ale byl to

jen náhodný přílet vaší lodi z minulosti, co nám k tomu poskytlo příležitost.

Taková vzpoura by se už nikdy nemusela opakovat. Michaeli Poole, my věříme, že qaxská okupace nakonec přivodí zánik lidstva. Qaxové – možná neúmyslně – zahubí lidstvo. A tím ukončí všechny možné časové linie, v nichž lidstvo přežije dobu okupace a připojí se k většímu, dospívajícímu společenství ras, které přijde, a přispěje k moudrosti těchto ras na konci času. Qaxové zastaví předávání informací o tom, čím lidé byli a čím by mohli být v budoucnosti. To je zločin v největším měřítku – a stál by za odpor, i kdyby se nejednalo o náš druh…

Ale jedná se o náš druh. A jsme přesvědčeni o tom, že musíme zkřížit plány Qaxům, abychom zachovali budoucí úlohu lidstva.“

Poole povytáhl ret. „Jasofte, co si o té teorií myslíte?“

Parz rozhodil rukama. „Může mít pravdu. Qaxové z mé doby neměli v úmyslu nás vyhubit, dokud se neodehrály ty nešťastné události, které ironií osudu vyvolali sami Přátelé – byli jsme pro ně příliš užiteční z ekonomického hlediska. Ale nakonec bychom možná věčné otroctví nepřežili…

A když se dívám dopředu, víme, že Shiřina předpověď o nepřátelství Qaxů se splní, i když způsobem, jaký si neuměla představit. Člověk jménem Jim Bolder způsobí zánik domovského světa Qaxů, přivede je k diaspoře. A zdá se, že potom se vyhlazení celého lidstva stane hlavním cílem všech Qaxů.“

Poole přikývl: po celou dobu Parzova projevu pozorně sledoval Shiřiny reakce, ale její tvář zůstávala prosta všeho výrazu, naprosto bez hnutí, stále krásná. *Ona neposlouchá,* uvědomil si. Třeba *ani nemůže.*

„Tak dobře,“ oslovil Shiru Parz. „Povězte nám, jak vám může přeměna Jupitera v černou díru pomoci v dosažení vašich cílů. Má ta singularita být jakási superzbraň?“

„Ne,“ odpověděla klidně Shira. „Něco takového nemáme v úmyslu. Ne přímo.“

„Ne,“ přisvědčil Michael a hleděl na dívku. „Vy nejste výrobci zbraní ani válečníci, že? Myslím, že sami sebe vidíte jako část toho

velkého proudu života, stoupajícího k té nádherné kosmické budoucnosti, kterou jste nám popsala. Myslím, že chcete něco zachovat, nějaký druh informace. A vyslat jej za hranice současné nebezpečné doby, do té vzdálené, skvělé budoucnosti, až ti Pozorovatelé vesmíru vaši zprávu zachytí a pochopí její skutečný smysl.“

Parz na něj ohromeně zíral.

Michael pokračoval:“Jasofte, myslím, že oni mění Jupiter v obrovskou časovou schránku. Vytvářejí černou díru, která se vypaří – kdy? Za deset na čtyřicátou, padesátou let? Jupiter bude jako obrovská hrobka s přesnou dobou otevření. Objeví se tu holá singularita. Ti kosmičtí inženýři, co si budou pohrávat s dynamickým vývojem vesmíru, začnou pátrat, aby odvrátili nebezpečí hrozící vesmíru a jeho budoucnosti/minulosti.“

„Ach,“ usmál se Jasoft. „A až přijdou, objeví zprávu. Zprávu, kterou jim zanechají Přátelé.“

Harry se zasmál. „Tenhle rozhovor je čím dál podivnější. Co má být **v** té zprávě? Jak chcete zahájit rozhovor s božskými designéry vesmíru za deset na čtyřicátou let v budoucnosti? »Ahoj, byli jsme tady a měli jsme hodně velké potíže. A co vy?«„

Michael se usmál. „Ach, snad bys mohl mít trochu víc představivosti. Co kdybys například do zprávy zakódoval lidský genom? Budoucí vědomí by pak z něj mohlo rekonstruovat to nejlepší z lidské rasy. A s trochou snahy bys mohl »zprávu« uložit do vědomí rekonstruovaných lidských bytostí. Jen si to představ, Harry, představ si, že vystupuješ z nějakého umělého lůna, s hlavou plnou vzpomínek na toto krátké a slavné mládí vesmíru – a do vesmíru, v němž tvoření, život a smrt dokonce i poslední vyhasínající hvězdy je jen astronomicky vzdálenou vzpomínkou…“

Shira se tentokrát usmála. „S potřebnou technologií neexistuje žádné omezení,“ prohlásila. „Můžete si představit, že přeměníte celou hmotu Země v data a uložíte je v horizontu událostí. Měli byste tak k dispozici deset na šedesátou čtvrtou bitů – ekvivalent přepisu deseti na třicátou osmou lidských osobností. Michaeli, takhle si lze představit uložení každého člověka, který kdy žil, mimo dosah Qaxů a všech ostatních dravců.“

„Ale jak byste ta data uložili? Víme už, že černá díra je mohutným zdrojem entropie; jakmile se jakkoli složitý objekt zhroutí do díry, všechny kousíčky dat o něm jsou pro vnější vesmír ztraceny s výjimkou náboje, hmotnosti a spinu -“

„Samotné singularity jsou velmi složité objekty,“ vysvětlovala pomalu Shira. „Nepředstavitelně složité. Naše chápání singularit od vaší doby značně pokročilo. Data lze uložit v samotné struktuře poruchy časoprostoru -“

„Ale,“ namítl Parz a jeho kulatá jemná tvář se roztáhla vychytralým úsměvem,“při vší úctě, má drahá, stále jste nám ještě přesně neřekla, jaká by byla vaše zpráva těm superbytostem v budoucnosti. I kdyby se vám podařilo ji odeslat.“

Michael se usadil na lehátku. „No to je přece zřejmé,“ prohlásil.

Shira ho sledovala, vzpřímená a napjatá.

„Opravdu?“

„Snažíte se vyslat zprávu Konečnému pozorovateli.“ Zaslechl, jak Parz cosi neslyšně zvolal, ale pokračoval. „Chcete ovlivnit způsob, jak Pozorovatel zvolí optimální linii vesmíru, chcete zajistit, že data o lidstvu se dostanou do budoucnosti po Qaxech a že Pozorovatel vybere světové linie, které budou výhodné pro lidstvo.“ Michael se usmál. „Mám pravdu, že? Musím obdivovat vaši schopnost myslet ve velkém, Shiro.“

Shira ztuhle přikývla. „Náš cíl za to stojí, z hlediska všeho lidstva.“

V odpověď sklonil hlavu. „.Ach, jistě. Nic není důležitější. A jakmile dojde k Poslednímu pozorování, události, které jsme prožili, se nestaly a to znamená, že prostředky, jež jste použili, jsou ospravedlnitelné… protože když je účelu dosaženo, *k použití* prostředků ani nedošlo.“

„To je urážlivé,“ ohradil se Parz a jeho zelené oči se leskly. „Ale nádherné! Líbí se mi to.“

Shira tiše seděla a čekala, její pohled Michaela stále vyváděl z rovnováhy.

„No, tak teď alespoň víme, co se děje,“ poznamenal Harry. „Ale teď přichází ta těžší část. Pomůžeme jim… nebo se je pokusíme za-

stavit?“

Kapka modravého světla v zenitu se zvětšila do velikosti pěsti.

Shira skoro lhostejně pokrčila rameny. „Nemohu už na vás vyvíjet větší tlak. Mohu jen spoléhat na vaši moudrost.“

„Jistě.“ Michael si olízl rty. „Ale nevěřila jste v naši moudrost natolik, abyste nám důvěřovala dříve, že?“

„Nevěřili jsme, že to pochopíte,“ odvětila prostě.

„Vypočítali jsme, že pravděpodobněji dosáhneme úspěchu, když budeme pracovat sami.“

„Ano,“ přikývl Parz chladně. „Třeba jste byli moudří, když jste zvolili tuto cestu, má drahá. Zjistil jsem, že tito lidé z doby patnáct století před naší společnou dobou jsou ve znalostech a některých zkušenostech za námi, ale jsou nám rovni – více než rovni v moudrosti. Předpokládám, že jste věděli, jak by tito lidé na vaše plány zareagovali: věděli jste, že by se postavili proti vám.“

Shira nejistě pohlédla na Michaela.

Poněkud neochotně, protože nechtěl být k té mladé a vážné dívce hrubý, vysvětloval:

„On mluví o přílišném sebevědomí, Shiro. O aroganci.“

„My se snažíme zabránit vymření celého druhu,“ ohradila se Shira chvějícím se hlasem.

„Možná, Shiro; až do smrti budu ctít odvahu i vynalézavost Přátel. Postavit celou zeměloď přímo Qaxům před nosem, vrhnout se bez váhání do neznámé minulosti… Ano, máte odvahu a vize. Ale – *jakým právem si pohráváte* s historií vesmíru? Jste *vy* dost moudří, abyste směli dělat něco takového, Shiro – bez ohledu na správnost vaší motivace? Podívejte se, vyděsili jste nás k smrti, když jsme si mysleli, že se prostě snažíte vytvořit holou singularitu. To by spustilo naprosto nepředvídatelnou explozi narušení kauzality. Ale vy se vlastně záměrně snažíte narušit kauzalitu – a v tom největším měřítku.“

„Vy se nám neodvážíte postavit,“ hlesla Shira. Její tvář byla jedinou maskou hněvu, téměř dětské rozmrzelosti.

Michael zavřel oči. „Nemyslím, že vám mohu dovolit pokračo-

vat. Podívejte, možná je celá logika vaší argumentace chybná. Pro začátek si vezměte filozofický základ vašeho konání – vlastní řešení Wignerova paradoxu – je to spekulace, jedna teorie mezi mnoha jinými.“

Parz přikývl. „A kde je důkaz onoho neustálého postupu a rozvoje života, na němž jste založili své naděje? Nejpokročilejší druh, jaký známe, jsou Xeelee. Ale ti nezapadají do vašeho popisu, nejeví žádné známky, že by sdíleli cíle, které jste nám předestřela. Nezdá se, že by hlavním posláním jejich druhu bylo shromažďování a záznam informací. Naopak, jejich cíl je značně odlišný – stavba brány z Kerrovy metriky do jiného vesmíru – a pro jeho uskutečnění jsou zřejmě připraveni zničit informace přímo v mezigalaktickém měřítku. Tak jak by se ono kosmické oko, ten váš Konečný pozorovatel, mohl vůbec někdy objevit, když ani Xeelee si nepřejí přispět k jeho zrození?“

Popotáhla nosem. „Vy nám nepomůžete. Vy se nás pokusíte zastavit. Michaeli Poole, vy jste -“

Poole zvedl ruce. „Podívejte, nesnažte se mě znovu urazit. Určitě jsem blázen, ale takový, který nevěří sám sobě, pokud jde o konečné řešení historie vesmíru. Myslím, že bych udělal vše, abych se vyhnul břemeni takového řešení.“

„Třeba Projekt neuspěje, nebo nemůže uspět,“ připustila Shira. „Ale zůstává nejlepší a jedinou nadějí lidstva na odstranění jha Qaxů.“

„Ne,“ oponoval. Usmál se a pocítil nesmírný smutek: iracionálně se zastyděl, že tuto mladou osobu systematicky ničí. „Obávám se, že v tom se naše argumenty rozcházejí, Shiro. My váš Projekt ve skutečnosti nepotřebujeme.“ Kývl hlavou k Parzovi. „Jasoft nám to řekl. Lidé se osvobodí z područí Qaxů. Potrvá to dlouho a Qaxové za to zaplatí téměř vším – ale stane se to, to už teď víme, a dojde k tomu díky obyčejnému a překvapivému jednání jediného člověka. Díky nevypočitatělnosti lidstva.“ Zkoumal její tvář bez výrazu, která maskovala neúplnou osobnost, jak si nyní uvědomil. „Obyčejné lidstvo nakonec Qaxy porazí, Shiro. Ale to je mimo hranice vaší představivosti, ne? Nebudeme potřebovat vaše grandiózní plány na sabotáž historie, abychom získali svobodu.“

„Ale -“

„A jediný způsob, jak zabránit takovému běhu událostí je, pokud vím,“ naléhal dále Michael,“nutnost ponechat portál otevřený; tak sami poskytneme Qaxům šance změnit historii – v jejich prospěch. Je mi líto, že jsem se podílel na stavbě té prokleté věci a jako první jsem tohle všechno spustil. Teď chci jen vše napravit -“

„Budete zabit,“ přerušila ho Shíra, jako by se chytala stébla argumentů.

Zasmál se. „Kupodivu na tom už příliš nezáleží… Ale nechci vás vzít všechny s sebou, když to není nutné. Harry vám umožní nějak se zachránit, než vletíme do brány.“

„Pracuji na tom,“ potvrdil Harry klidně. „Třináct minut do střetu s bránou.“

Parz se nepokojně zavrtěl v křesle. „Nejsem si jist, že si zasloužím takové zacházení.“

„Tak to berte jako úkol,“ zareagoval bystře Michael. „Potřebuji, abyste tu dívku dostal z lodi. Myslíte, že půjde dobrovolně?“

Parz se krátce zadíval na Shiru; stála vedle Michaela, zatínala a rozevírala drobné pěsti. „Možná ne,“ pronesl smutně.

„Dvanáct minut,“ hlásil Harry.

Kapitola 14

Ze zjizveného a pošramoceného očního důlku v slonově šedém trupu Drážky vylétla do vesmíru tříyardová oční bulva a za sebou táhla silný oční nerv. Lymfoboti, hemžící se a blekotající jeden přes druhého, běhali po průsvitném povrchu bulvy a podél nervového kmene. Z desítek sond šlehalo červené světlo laserů a kmen rozřezávalo; konečně se rozdělil, téměř celý yard jeho délky se rozpadl na fragmenty. Válečná loď vyrazila k modravému portálu Interface; sondy ve snaze zůstat s ní sklouzly z odpoutané oční bulvy a odděleného nervového kmene a stále na sebe pálily drobnými, ostrými laserovými paprsky.

Jak se Drážka zmenšovala až do uzlíku zmučené tkáně, Jasoft Parz se otočil a prohlížel si vnitřek oční komory. Jeho jediná družka, Wignerova přítelkyně Shira, se vznášela někde poblíž geometrického středu bulvy, útlé tělo stočené do klubíčka, oči měla napůl zavřené. Jak ji Parz pozoroval, cítil se najednou v komoře zranitelný, přestože byl oblečený v nepadnoucí a poněkud obnošené košili Michaela Poola. Entopická kapalina byla odčerpána a do bulvy rychle napumpovali vzduch, aby vystačil pro oba, a on se vzdal kombinézy, aby sdílel se Shirou stejná nebezpečí.

Zachvěl se náhlým návalem strachu a pocitu nahoty. Přemýšlel, co by měl říci.

„Nesmíte se obávat budoucnosti, má drahá, Michael Poole udělal to nejlepší, aby nás uchránil před osudem, který si sám připravil. Máme v této komoře dostatek vzduchu na mnoho hodin a Poole nám poskytl zařízení pro vytápění, balíček s vodou a potravinami. Měli bychom přežít dost dlouho, aby nás zachránila některá loď z této doby. A mám všechny důvody předpokládat, že se brzy sejdete se svými lidmi na zemělodi.“

Obrátila se tváří k němu; modré oči měla zarudlé, jako by předtím plakala. „Dost chabá útěcha od qaxského sluhy, Jasofte Parzi.“

Snažil se zůstat klidný. „Nemohu vás vinit, že smýšlíte takto,“ odpověděl trpělivě. „Ale takové »známkování« je už za námi, Shiro.

Jsme teď tady, vy a já, v té pradávné době; a zde po zničení portálu Interface strávíme zbytek svého života. Musíte se to naučit přijmout a myslet dopředu -“

„Přijala jsem myšlenku, že jsem tu v pasti,“ odsekla. „Nic víc přijmout nechci.“

„Uvězněna v minulosti? Takhle byste to neměla brát. Dostali jsme se do jiné éry – v mnoha ohledech lepší, je to zlatý věk historie lidstva. Pomyslete jen, Shiro: lidé v této době hledí do budoucnosti, teprve začínají prozkoumávat možnosti vesmíru, do něhož jsou zasazeni, i zdroje svého vlastního bytí. Zbavili se řady zel – sociálních i psychologických, hladu, nemocí, předčasné smrti, která se díky Qaxům k našim současníkům opět vrátila. Je tu řada projektů, které můžete -“

„Vy to nechápete,“ vyštěkla. „Já tím nemyslím jen uvězněná v minulosti. Myslím i uvězněná v *budoucnosti*. Díky zničení Projektu šílenou arogancí Michaela Poola jsem uvězněná v této jediné, prokleté časové linii.“

„Ach. Vaše vize globálně optimalizovaných řetězců událostí -“

„Nemluvte mi o vizích, kolaborante.“ Pronášela ta slova monotónním, věcným hlasem; o to víc zraňovala. „Jaké vize držely při životě vás?“

Cítil, jak mu cukají svaly na tváří. „Podívejte, Shiro, já se vám snažím pomoci. Jestliže mne chcete urážet, je to v pořádku. Ale dříve nebo později budete muset přijmout fakt, že tu jste stejně jako já uvězněna. V minulosti.“

Opět půvabným pohybem odvrátila hlavu a sklonila jí ke kolenům; její tělo se ve vzduchu trochu kolébalo. „Ne,“ odpověděla.

Začínal být podrážděný. „Co myslíte tím »ne«? Jakmile se ten zatracený portál Interface zavře, nebude pro vás cesty zpět do budoucnosti.“

Teď se nečekaně usmála. „Žádné zkratky. Ne, to jsem ochotna přijmout. Ale existuje ještě jiná cesta zpět. Ta delší.“

Zamračil se.

„Chci tady prodělat Zastavení stárnutí. Pokud mi je nabídnou, nebo pokud si je mohu koupit. A pak -“

„- a pak už jen stačí prožít patnáct staletí – *padesát* generací -- a dočkat se znovuvynalezení technologie singularit. Abyste mohli se vším začít znovu. Tohle máte na mysli?“

Shiřin úsměv se rozšířil.

„Jak můžete uvažovat až v takovém měřítku?“ žasl. „Michaela Poola už znáte: po dvou staletích života měl hlavu plnou takového odpadu a tolika vrstev zkušeností, že občas sotva dokázal normálně existovat. Viděla jste to, ne? Proč si myslíte, že strávil doslova celá desetiletí sám v té VJT lodi v Oortově oblaku? A vy s takovou lehkostí mluvíte o prožití téměř sedmkrát delší doby. Jak může jakýkoli cíl vydržet tak nesmírně dlouhý úsek času? To je – mimo lidské…“

Dívka neodpověděla, ale úsměv se jí z tváře neztrácel, směřoval kamsi dovnitř; a Parz, přes věkový rozdíl, měl ve srovnání s ní pocit, jako by byl najednou vedle zářného Shiřina cíle slabý a pomíjivý, pouhá jepice.

Harry se objevil na prázdném lehátku vedle Michaela.

Obraz byl slabý a chvěl se, pixely se přesunovaly a měly nesprávnou velikost – Harry zřejmě neměl k dispozici potřebnou výpočetní sílu -, ale alespoň byl iluzí jakési materiálnosti, přítomnosti někoho dalšího v kopulí, a Michael byl i za to vděčný.

Ležel na lehátku a snažil se dosáhnout stavu vnitřního i vnějšího odpočinku, ale zrazovaly jej uzlíky napětí na čele, na krku a v ramenou. Sledoval, jak se mu portál Interface otevírá nad hlavou. Teď už zabíral většinu prostoru nad kopulí. Válečná Drážka spolu *s Krabem* uvězněným uvnitř se pohybovala po trajektorii, procházející po tangentě kolem Jupitera; z Michaelova pohledu teď portál visel na kapce sametového vesmíru, skládajícího se ze vzdálených a obydlených hvězd. Čistá modrofialová geometrie portálu a tmavě *zlaté* efekty třpytivých faset čtyřstěnu, stínové odrazy jiných časů a míst – to vše bylo opravdu nádherné.

Harry ho skřípavým hlasem upozornil:“Předpokládám, že víš, co děláš.“

Michael se nemohl ubránit smíchu. „Teď už je trochu pozdě se na to ptát.“

Harry si odkašlal. „Myslím tím, že všechny ty kotrmelce byly čirou improvizací. Jen mě napadlo, zda jsi měl jasnější představu o svých záměrech, když jsi, řekněme, taranoval kouskem ledu z komety válečnou Drážku z budoucnosti.“

„Ne, ale fungovalo to, že?“

„No ano, díky pouhopouhému štěstí. A to jen proto, že Drážka byla oslabená kauzálním stresem a chudák starý Jasoft jí založil v nervovém systému požár.“

Michael se usmál. „To nebylo štěstí. Ne doopravdy. To, co Qaxy nakonec porazilo, byla jejich zatracená přezíravost. Jasoft představoval jejich podbřišek, slabé místo, které si přinesli časem s sebou. Kdyby nebylo Jasofta Parze, nabídli by nám jinou díru, další Achillovu patu, které bychom mohli využít. Byli si tak jistí, že nás bez problémů vymažou ze Sluneční soustavy, tak přesvědčeni, že my nemůžeme dělat nic, abychom se jim ubránili -“

„No dobře, dobře.“ Harry rozhodil duchovitýma rukama. „Dobře, Michaeli, tak jak zničíme tu zatracenou červí díru?“

„Já vlastně nevím.“

„No to je skvělé.“ Harryho tvář se na okamžik rozmazala a Michael se domýšlel, že stále více výkonu procesoru je převáděno na řešení jiných problémů. Obraz se ještě zhoršil, až iluze postavy na židli vedle Michaela téměř zmizela.

„Harry, máš nějaký problém? Myslel jsem, že všechno bude probíhat normálně, než se dostaneme do portálu.“

Harryho hlas k němu pronikal šumem statiky. „To ti lymfoboti,“ říkal. „Jsou až příliš chytří.“

„Myslel jsem, že je máš pod kontrolou. Nechal jsi je odříznout komoru oka se Shirou a Parzem, přeříznout nervový kmen -“

„Jo, ale nemám příliš zkušeností s jejich ovládáním. Vzpomeň si, že to nejsou jen obyčejní dálkově řízení roboti, mají velkou schopnost autonomie. Je to jako – já nevím -- jako když se snažíš udělat nějakou práci s několika tisíci desetiletých dětí se silnou vůlí. Michaeli, jedna skupina už zdivočela. Vytvořila něco jako pouliční gang a prokousává se mršinou ve snaze najít vysoce výkonné zdroje energie. Jiní se jim stavějí na odpor, protože škody, které způsobují, mo-

hou dlouhodobě fungování Drážky poškodit. Ale odpor ještě není organizovaný… a jakýkoli lymfobot, který se jim postaví, je těmi jejích zatracenými lasery nemilosrdně rozsekán.“

Michael se zasmál. „A jaký bude výsledek?“

„To nevím… Útočníci teď míří k srdci Drážky. A myslím tím srdce doslova: oblast o rozloze městského bloku z energetických buněk a svalových špalků kolem hypermotoru. Oblast, kde je koncentrace energie nejsilnější. Pokud útočníci prorazí, bude nás to stát hodně; zbytek lodě bude dostávat příliš málo energie, aby se s tím dalo něco dělat, a nakonec bude hypermotor vyřazen… Ale nemuselo by to dojít tak daleko. Ostatní sondy se už připravují, aby se jim postavily. Vypadá to, že se brzy strhne pěkně tvrdá bitva někde v oblasti srdce. Ale zatím bych vsadil na vzbouřence, obránci ještě nemají vedení -“

Michael ho přerušil. „Dobrý bože, Harry, přestaneš už žvanit o těch robotech? Komu na nich sakra záleží v takovém okamžiku?“

Harry se zamračil a znovu se rozmazal. „Podívej, Michaeli, tohle není vtip. Ti rebelové by nám mohli vyřadit hypermotor přímo pod nosem. A máš snad v plánu hypermotor použít ke zničení portálu Interface, ne?“

„Jak to vypadá z hlediska času?“

Harry se odvrátil a jeho obraz zamrkal. „Dvacet minut, než konečná bitva rozhodne. Dalších deset minut, než se rebelové v případě vítězství prokoušou k srdci a získají hypermotor i další zdroje energie. Řekněme celkem třicet minut, než přestane fungovat hypermotor.“

Michael ukázal na portál. „A jak dlouho potrvá, než se ocitneme uvnitř té věci?“

Harry několik sekund přemýšlel. „Přesně šest minut.“

„Tak dobře. Proto bys měl na ty zatracené roboty zapomenout. Než dojde k nejhoršímu, bude po všem, tak nebo onak.“

Harry protáhl tvář. „No dobře, bod pro tebe. Ale to mi nezabrání, abych po tobě žádal vysvětlení. Jak chceš ten portál Interface vyhodit do povětří?“ Harry otočil hlavu k zářícímu modrému portálu a – evidentně získal část kapacity pro obrazový procesor – na jeho tvářích

virtuála se objevil modrofialový stín. „Mám na mysli tohle: když se s tím portálem prostě srazíme, rozřízne se mršina téhle lodi jako zralý sýr, ne?“

„Správně. Pochybuji, že bych mohl příliš poškodit stavbu z exotické hmoty pouhým nárazem předmětu z obyčejné hmoty; díky rozdílu v hustotě by to bylo stejně absurdní, jako snažit se povalit dům vzdušným polibkem… My vstoupíme do portálu, jak nejlépe to půjde -“

„A pak co?“

„Harry, rozumíš principu hypermotoru?“ Harry se zašklebil. „Ano a ne.“

„A to má znamenat co?“

„To, že jsem se nyní propojil se zbytkem vědomí Drážky. A tam někde je skryta znalost fungování hypermotoru… Ale je to jako pracovat se svaly, které ti umožňují vstát a chodit. Rozumíš mi?“ Pohlédl na Michaela téměř s mazaným výrazem, jeho tvář vypadala tak chlapecky, jako ještě nikdy. „Jádro Drážky ve mně ví o hypermotoru všechno. Ale lidská Harryho slupka, to, co z ní zůstalo, ví houby. A -- najednou mám strach, Michaeli.“

Michael zjistil, že se mračí, Harryho tón ho znepokojil. „Ty mluvíš pateticky, Harry.“

„No, je mi líto, že nesouhlasíš,“ odpověděl vzdorně Harry. „Ale myslím to upřímně. Jsem stále lidský, synu.“

Michael netrpělivě zavrtěl hlavou při tom náhlém návalu emocí, který pocítil. „Hypermotor,“ opakoval nevzrušeně. „Tak dobře, Harry. Kolik dimenzí má časoprostor?“

Harry otevřel ústa a znovu je zavřel. „Čtyři. Tři v prostoru a jednu v čase. Je to tak, ne? Všechny jsou propletené do jakési čtyřrozměrné koule -“

„Špatně. Je mi líto, Harry. Ve skutečnosti je jich *jedenáct.* A těch sedm dalších právě umožňuje funkci hypermotoru…

Velká jednotná teorie fyziky – rámce spojující gravitaci a kvantovou mechaniku – předpokládaly, že časoprostor by měl vykazovat plných jedenáct dimenzí. Logika a symetrie těchto úvah neumožňovaly nic jiného.

A ukázalo se, že dimenzí je opravdu jedenáct. Avšak lidské smysly dokázaly bezprostředně vnímat jen čtyři z těchto dimenzí. Ostatní existovaly, ale jen v nepatrném měřítku. Sedm stlačených dimenzí bylo stočeno do topologického ekvivalentu úzkých trubic o průměru v rámci Planckovy délky, kvantového limitu pro měření velikosti.“

„No a co? Můžeme snad ty stlačené trubice pozorovat?“

„Opět nikoli přímo. Ale, Harry, podívej se na to jinak, ty trubice určují hodnoty základních fyzikálních konstant kosmu. Gravitační konstanta, náboj elektronu, Planckova konstanta – princip neurčitosti -“ Harry přikývl.

„A kdyby se jedna z těch stlačených trubic trochu pootevřela -“

„- konstanty by se změnily. Nebo *naopak,*“ zdůraznil Michael.

„Dostáváš se k tomu, jak hypermotor funguje.“

„Ano… Pokud to dokážu posoudit, hypermotor lokálně omezuje působení jedné z fyzikálních konstant. Nebo, což je pravděpodobnější, jejich bezrozměrnou kombinaci.“

„A omezením působení těchto konstant -“

„- můžeš zmenšit stupeň zakřivení dodatečných dimenzí, alespoň lokálně. A když lodi umožníš pohybovat se na krátkou vzdálenost v páté dimenzí časoprostoru, umožníš jí urazit dlouhé vzdálenosti v konvenčních dimenzích.“

Harry zvedl ruce. „Dost, už chápu, jak hypermotor funguje. Teď mi řekni, co to všechno znamená pro nás.“ Michael se k němu obrátil a zašklebil se. „Plán je takový. Vstoupíme do Interface, poletíme červi dírou -“

Harry sebou trhl. „Nech mě hádat. A pak zapneme hypermotor.“

Michael přikývl.

Portál Interface nad nimi byl teď obrovský; blyštivé pole faset zaplňovalo celý Michaelův výhled, bylo tak blízko, že už nedokázal rozeznat elektrické modré podpěry z exotické hmoty, které jej držely pohromadě. „Tři minuty do setkání,“ hlásil tiše Harry.

„Dobře.“ Jako by Michaela ještě něco napadlo, dodal:“Děkuji, Harry.“

„Michaeli – já vím, že v tom nebude a nesmí být žádný rozdíl –

ale nemyslím, že existuje nějaký způsob, jak bych tohle mohl přežít. Už nemohu fungovat nezávisle na Drážce: propojil jsem funkce umělých inteligencí Drážky a Kraba natolik, že když jedna zkolabuje, stane se to i té druhé…“

Michael najednou zjistil, že k virtuálovi svého otce vztahuje ruku; v rozpacích ji stáhl. „Ne, já vím, je mi to dost líto. Pokud tě to utěší, já to taky nepřežiji.“

Harryho mladá tvář se v tu chvíli rozpadla na roj pixelů. „V tom žádná útěcha není, k čertu s tebou,“ zašeptal slabě.

Portál Interface už byl velmi blízko; Michael zahlédl v té lesklé tváři matné odrazy Drážky, jako by faseta byla jediný obrovský bazén, do něhož se měla válečná loď ponořit.

Harry se rozpadl na prach pixelů a znovu se zhmotnil do ostrých tvarů. „K čertu s těmi lymfoboty,“ zavrčel. „Podívej, Michaeli, dokud máme ještě trochu času, chtěl bych ti něco povědět -“

Nákladní loď určená pro lety uvnitř systému se zastavila nad pomlácenou a vyrvanou oční bulvou Drážky. Vrata nákladového prostoru se vyčkávavě rozevřela jako rty a odhalila jasně osvětlený lodní prostor.

Bulva narazila do plochého stropu skladu a slabě se odrazila; několik yardů rozžvýkaného očního nervu se vznášelo za ní jako šedivá pupeční šňůra a pomalu se ovíjelo kolem točícího se oka. Pak se vrata uzavřela a loď oko spolkla.

V přechodové komoře před skladem přitiskla Miriam Bergová tvář k tlustému inspekčnímu oknu. Držela v ruce těžký průmyslový ruční laser a její prsty přebíhaly po nastavení, zatímco se sklad plnil vzduchem.

S jistým znechucením si prohlížela omšelé stěny skladu. Tohle byl *Narlikar* z Ganymédu, nákladní loď pro lety mezi Jupiterovými měsíci, provozovaná malou společností vlastněnou dvěma muži. Věděla, že by od podobné lodi neměla očekávat příliš mnoho. Bratři D'Arcyové měli špinavé a nebezpečné zaměstnání. Normálně by v tomto skladu měl být led z Ganymédu nebo Europy, nebo exotické sirné sloučeniny, vytěžené s obrovským rizikem z páchnoucího po-

vrchu Io. To by vysvětlovalo některé skvrny. Ale sirné sloučeniny nevyškrabávají na stěny skladu obscénní grafiti, pomyslela si. A nenechávají všude mastné skvrny a zbytky jídla.

Ale i tak měla obrovské štěstí, že v oblasti byla alespoň jedna loď s dostatečnou kapacitou, aby přiletěla tak rychle pro to prokleté oko a naložila je. Většina lodí v blízkosti portálu Interface byly naleštěné vládní nebo vojenské lodě – ale byli to bratři D'Arcyové ve své staré rachotině, kdo si protlačil cestu davem a odvezl ji ze zemělodi v odpověď na zoufalou žádost, vysílanou na všech frekvencích od okamžiku, kdy si uvědomila, co má Poole v úmyslu.

Sledovala, jak oko Drážky poskakuje v houstnoucím vzduchu skladu. Vypadá jako nějaký podivný míč, napadlo jí, míč se skvrnami zaschlé krve a pahýly přetrhaných svalů. Ale byla tu i netknutá oblast – čočka? – a jí bylo vidět matné lidské postavy.

Michaeli. . .

Zazněl slabý syntetizovaný zvuk zvonku a dveře, které ji dělily od skladu, se otevřely. Bergová zvedla laser a vrhla se do skladu, z velké míry zaplněného okem.

Vzduch ve skladu byl čerstvý, i když pořádně chladný; cítila to přes chatrný a obnošený overal Wignerových přátel, který měla od útoku Qaxů na sobě. Vdechla vzduch do plic, kontrolovala tlak a vychutnávala vzduch

„Dobrý Bože…“

…a téměř se zakuckala tím návalem pachů, které jí zaplnily hlavu. Snad to měla očekávat. Vytržené oko Drážky *zapáchalo* jako tři týdny staré maso – pach spáleniny, ohořelého masa i jemnější pachy, snad stoupající z napůl zmražených narudlých vnitřností, které vytékaly z odříznutého nervového kmene. A za tím byl, samozřejmě díky jejím hostitelům D'Arcyům, štiplavý zápach síry.

Pokaždé, když oční bulva narazila do stěny skladiště, tiše zapraskala.

Potřásla hlavou a ucítila, jak se jí z toho zápachu zvedá žaludek. Drážky – takový způsob cestování!

Po jednom nebo dvou odrazech odpor vzduchu pohyb koule zmírnil. Oční bulva se s lehkým chvěním zastavila ve vzduchu upro-

střed skladu.

Za mlhavou čočkou Drážky rozeznávala pohyb: bylo to jako dívat se do kalného akvária. Někdo byl uvnitř a díval se na ni.

Nastal čas.

Její myšlenky se rozběhly jako o závod, v ústech měla sucho. Snažila se to vše vyhnat z hlavy a soustředit se na okamžitý úkol. Zvedla laser.

Když ji D'Arcyové vyzvedli ze zemělodi, zapůjčili jí tento ruční laser, obrovský a těžký předmět, určený k vyřezávání tun rudy z kráteru Valhala na Kalistu. Musela jej držet oběma rukama a použít veškerou sílu svalů, aby tu věc ve vzduchu otočila a namířila ústí připomínající rypák na oční bulvu Drážky. A pak musela napřít celé tělo, aby zpomalila rotaci laseru, zastavila ji a zamířila. Chtěla tu věc udržet ve vzduchu tak, aby s trochou štěstí rozřízla oko po tangentě a odřízla oblast čočky, aniž by paprsek zajel příliš hluboko do obydleného vnitřku bulvy. Jakmile laser zamířila, přeplula k oku; když přitiskla tvář k čočce tak těsně, jak to jen šlo, nahlédla do nitra oka. Uvnitř byli dva lidé, díky zamlžené hmotě mrtvé čočky byli jen o málo víc než matné postavy. Otevřenou dlaní udeřila do povrchu čočky -- a ruka jí prolétla vnější slupkou a vnikla do husté, rozkládající se hmoty. Prudce ruku vytrhla a štítivě si oklepávala lepivé kousky masa. „Odstupte od čočky!“ vykřikla a doprovázela svá slova výraznými pohyby rtů. Kromě toho důrazně mávala rukou.

Oba neidentifikovatelní cestující v oční bulvě zprávu pochopili; odstoupili od čočky hlouběji do odpudivých stínů oka.

Bergová ustoupila zpět k laseru; dávala si přitom záležet, aby se už nedotkla masitých částí bulvy. Položila dlaň na ovládání a nastavila dosah rozptylu na pět yardů. Objevila se purpurově modrá a geometricky dokonalá světelná přímka; téměř oškrabávala zamženou čočku. Bergová se ujistila, že koherence je natolik nízká, aby paprsek nevrhal na vzdálenější stěnu skladiště víc než malou světelnou skvrnku o velikostí palce.

Jemně laser skláněla, aby se paprsek posunoval. Jak matný povrch čočky hořel a pod laserovou palbou odpadával, vystupoval z oční bulvy nahnědlý vzduch a rychle se rozptýlil v atmosféře skladu;

přesto ke změti v nosu Bergové přibylo další aroma – toto nebylo kupodivu příliš nepříjemné, trochu připomínalo čerstvou kůži.

Odpadla deska materiálu čočky, čistě jako vstupní dveře. Z okraje odstraněné čočky se táhly do vzduchu kapičky, spojující oddělený disk vazkými vlákny, jež připomínala pavučinu.

Stále neviděla do vnitřku masité koule a v otevřené komoře bylo ticho.

Bergová palcem zastavila laser. Nepřítomně hmátla po odděleném materiálu čočky a vytáhla ji z improvizovaného průlezu; vlákna entopické hmoty se natáhla a praskla a ona disk odhodila.

Pak, protože ji nic jiného nenapadlo a nedokázala přejít ke vchodu, který právě vyrobila, se jen vznášela ve vzduchu a hleděla na chirurgicky čistý řez.

Z otvoru se vysunuly štíhlé ruce a nejistě ohmatávaly okraj. Ve vzduchu *Narlikar* se objevila drobná, uhlazená tvář Jasofta Parze. Spatřil Bergovou a pokynul jí se zvláštní, starosvětskou zdvořilostí. S nemotorným půvabem ohnul nohy, klesl na kolena a vylezl z otvoru. V čerstvém vzduchu vně oka se lehce chvěl: byl bos a oblečený jen v obnošené košili – musela patřit Michaelovi, uvědomila si Bergová. Parz se na ni zřejmě snažil usmívat. Vznášel se ve vzduchu a jednou rukou se držel okraje oka jako nějaký nemotorný pavouk. Oslovil ji:“Tohle je podruhé, co jsem se dostal z oka Drážky, i když jsem čekal jen smrt. Děkuji vám, Miriam; je příjemné poznat vás osobně.“

Bergová nedokázala odpovědět.

Z oka pomalu vylézala druhá postava. Tohle byla ta wignerovská dívka Shira, oblečená – stejně jako Bergová – v otrhaných zbytcích overalu Wignerových přátel. Dívka se u okraje naklonila, nakrčila nohy a krátce zkoumala vnitřek skladu s prázdnou a nezúčastněnou tváří. Obrátila se k Bergové. „Miriam, nečekala jsem, že vás znovu uvidím.“

„Ne,“ přinutila se Bergová k řeči. „Já…“

V Shiřiných očích bylo cosi jako soucit – to nejbližší k lidskému teplu, co kdy Miriam viděla v té chladné tváři, připomínající lebku – a Bergová ji za to nenáviděla. Přítelkyně pokračovala:“Nikdo další tu není, Miriam. Jsme tu jen my dva. Je mi líto.“

Bergová to chtěla popřít, měla chuť proběhnout kolem těchto potlučených, umazaných cizinců, vrhnout se sama do oční bulvy a prohledat ji. Namísto toho zachovala nehybnou tvář a zabořila nehty do dlaní; pocítila na prstech krůpěje krve.

Parz se na ni usmál, pohled jeho zelených očí byl mírný. „Miriam. Oni – Michael a Harry – připravili plán. Použijí vrak Drážky, aby uzavřeli červi díru, aby odstranili jakékoli další riziko možných útoků z budoucnosti qaxské okupace. Nebo z jakékoli jiné případné budoucnosti, když už o tom mluvíme."

„A oni zůstali na palubě. Oba."

Parzova tvář byla téměř komicky slavnostní. „Ano. Michael je velmi statečný, Miriam. Myslím, že by vás mělo utěšit, že -"

„Jděte se vycpat, vy starej páprdo!`` Bergová se obrátila k Shiře. ,,Proč se mnou kruci alespoň nepromluvil'? Rozmlátil komunikační zařízení, co? Proč? Víte to?"

Shira pokrčila rameny, v na odiv stavěném nezájmu zůstala ještě stopa lidské starostlivosti. ,.Kvůli svému strachu."

„Parz říká, že byl statečný. Vy ho nazýváte zbabělcem. Čeho se vlastně bojí?"

Ústa dívky se zachvěla. „Možná trochu vás. Ale především sám sebe."

Parz potřásl hlavou. „Myslím, že má pravdu, Miriam. Nejsem si jist, že by Michael setrval na svém rozhodnutí, kdyby s vámi mluvil."

Bergová pocítila, jak ji ovládá hněv bezmoci. Jistěže smrt jiných lidí pro ni nebyla ničím novým; její vzpomínky na dávné časy ji vždy frustrovaly jako neuzavřená záležitost – osobní nebo jiná. Vždycky toho měla tolik co říci a nikdy to nakonec neřekla. Svým způsobem to teď bylo horší, uvědomila si; ten syčák ještě ani nebyl mrtvý, ale už byl stejně nedosažitelný jako v hrobě. „To mě tedy kurva utěší."

„Ale to je vše, co vám můžeme nabídnout," upozornil ji Parz jemně.

„Jo." Potřásla hlavou a snažila se znovu nalézt nějaký cíl. „No, stejně tak můžeme jít ven a podívat se na ten ohňostroj. Tak pojdte. A pak zjistíme, jestli tyhle mrňavé náklaďáky mají také sprchové

kouty.“

Můstek nákladťáku byl těsný, každý volný povrch byl pokryt poznámkami, naškrábanými na přísavném papíru. Jen královská záře Jupitera, vnikající do omezeného prostoru iluminátorem, poskytovala tomu místu jakési zdání vznešenosti. Bratři ĎArcyové, tělnatí, s kulatými tvářemi a neuvěřitelně podobní jeden druhému, je sledovali z pilotních lehátek, když Bergová přivedla tu podivnou skupinu na můstek. Bergová je nabručeně vyzvala:“Jasofte, Shiro, seznamte se ze svými prapradědečky.“

Pak nechala ty čtyři, ať se na sebe nedůvěřivě dívají, obrátila se k iluminátoru a zvedla tvář k zenitu. Na tváři Jupitera působily kontury portálů Interface jako čtyřstěnná šablona; válečná Drážka i zapuštěný vrak *Kraba*, jasně viditelné i na tuto vzdálenost, vypadaly vedle elegantní geometrie portálu jako zaťatá pěst.

Jak se dívala, válečná lod vstoupila do portálu; tam, kde se potlučená mršina dotkla rámu z exotické hmoty, obklopily Drážku modravé jiskry.

Bergovou napadlo, jestli by neměla zamávat. Jiskry sršely, dokud jim Drážka nezmizela z dohledu.

Miriam zavřela oči.

Kapitola 15

Kopuli *Kraba* pohltila ustupující temnota portálu Interface. Michael vyhlížel z kopule a najednou si uvědomil, že se nevědomky přikrčil.

Modrofialový oheň vystřelil zpoza kraje kopule; bylo to jako několikanásobné svítání ze všech stran Michaelova omezeného obzoru. Harry se z lehátka vedle Michaelova s obavami rozhlížel. Michael ho uklidňoval:“To způsobují nárazy trupu Drážky do rámu z exotické hmoty. Řekl bych, že to nadělá hodně škody, Harry, jsi -“

Holografický virtuál Harryho Poola otevřel ústa – neuvěřitelně široká – a vykřikl; ten zvuk byl nelidským jekotem, stoupajícím po stupnici frekvencí tak, že se po několika sekundách stal pro Michaelovy smysly neslyšitelným.

Virtuál se rozpadl na hromadu pixelů a ty s jiskřením zmizely.

Drážka sama se při vstupu do časoprostorové červí díry chvěla; Michael se bezmocně přidržoval popruhů, které ho poutaly k lůžku, a nedokázal zapomenout, že loď, která ho odnášela do budoucnosti, není produktem technologie, ale kdysi byla křehkou, myslící, živou bytostí.

Harryho hlava se opět zhmotnila těsně nad Michalovou tváří. Harry vypadal nažehleně a učesaně. „Promiň mi to,“ pronesl pokorně. „Měl jsem počítat s šokem, když jsme narazili do exotické hmoty. Myslím, že teď už budu v pořádku; odpojil jsem řadu nervových a senzorových kmenů, spojujících centrální procesor se zbytkem lodi. Samozřejmě jsem ztratil hodně ze své funkčnosti.“

Michael se zachvěl pocitem ztráty a odcizení. Harryho tvář byla kapkou naprosté spokojenosti v zorném poli plném prázdnoty časoprostorové trhliny. Přiměl se k odpovědí.

„Já – už ani nemyslím, že na tom záleží. Pokud dokážeme zapnout hypermotor.“

„Jistě. A já mám svoje oddíly věrných lymfobotů, kteří ochrání zbylé klíčové oblasti lodi; měli by je dokázat udržet, dokud na tom tak jako tak nebude záležet.“ Virtuálova hlava připlula až příliš blíz-

ko k Michaelovi, až se mu vznášela pouhou stopu nad nosem; shlížela na něho s přehnanou starostlivostí. „Jsi v pořádku, Michaeli?“

Michael se snažil usmát a přijít s nějakou ostrou odpovědí, ale pocit bezmoci byl jako temná a stále větší nádrž v jeho hlavě. „Ne,“ odpověděl. „Ne, rozhodně nejsem v pořádku.“

Harry přikývl, zatvářil se moudře a stáhl se. „Musíš chápat, co se s tebou děje, Michaeli. Přecházíme z jednoho časového rámce do druhého. Vzpomeň si, jak Jasoft Parz popisoval tento zážitek. Kvantové funkce, které tě spojují s tvým světem – nelokální spojení mezi tebou a vším a všemi, jichž ses dotkl, které jsi slyšel, viděl – to vše se napíná a trhá… Jsi teď tak izolovaný, jako kdyby ses právě narodil.“

„Ano,“ zaskřípal zuby Michael a snažil se potlačit pocit prudké psychické bolesti. „Ano, tomu všemu rozumím. Ale nepomáhá to. A nepomáhá ani, že jsem tam zanechal Miriam – všechny a všechno, co jsem kdy znal – zcela bez rozloučení. A nepomáhá mi, že mě nečeká nic než smrt. Pak je jen třeba určit stupeň bolesti… já se bojím, Harry.“

Harry otevřel ústa, aby promluvil, a znovu je zavřel; v očích se mu objevily přesvědčivé slzy.

V Michaelovi se zvedla vlna nerozumného hněvu. „Nebuď zase kvůli mně sentimentální, ty zatracená… faksimile.“

Harry se slabě usmál. „Neměli bychom zapnout hypermotor?“ zeptal se tiše. „Praštit do toho a skončit se vším?“

Michael zavřel oči a zavrtěl hlavou. Svaly na krku měl ztuhlé a bolavé, skoro jimi nemohl pohnout. „Ještě ne. Počkáme, až budeme opravdu uvnitř jícnu červí díry.“

Harry zaváhal. „Michaeli, co přesně udělá chod hypermotoru s červí dírou?“

„Přesně to nevím,“ zamračil se Michael. „Jak bych to mohl vědět s jistotou? Nikdo se ještě o tak bláznivý experiment nepokusil. Podívej, červí díra je trhlina v časoprostoru, ponechaná jako otevřená díky vláknům exotické hmoty. A je to nestabilní trhlina.

Když je hypermotor zapnut, v lokálním měřítku se mění dimenzionální vlastnosti časoprostoru. A když to uděláme uvnitř červí díry – hluboko uvnitř, v blízkostí středu, kde je namáhání narušeného časo-

prostoru nejvyšší, nevím, jak by si mohl záložní řídící systém červi díry udržet stabilitu.“

„A co pak?“

Michael pokrčil rameny. „Nemám ponětí. Ale jsem si zatraceně jist, že Interface už nebude průchozí, a doufám, že kolaps, který vyvoláme, se bude dále šířit, Harry. Vzpomeň si, že bylo vytvořeno více červích děr do budoucnosti, po době Jima Boldera a jeho hrdinském činu. Nechci ponechat Qaxům z té doby příležitost, aby se vrátili a znovu se pokusili zničit historii.“

„Můžeme ty další červí díry uzavřít?“

Poole pokrčil rameny. „Možná. Červí díry vystavují časoprostor mimořádnému namáhání, Harry…“

„…a my?“ zeptal se Harry tiše.

Michael se setkal s virtuálovým pohledem.

„Co myslíš? Podívej, je mi to líto, Harry.“ Zamračil se. „No, cos mi to chtěl říci?“

„Kdy?“

„To tvoje velké tajemství. Těsně předtím, než jsme narazili do exotické hmoty.“

Harryho hlava se trochu scvrkla v podivném, stydlivém gestu. „Ach, já jsem tak trochu doufal, že na to zapomeneš.“

Michael rozčileně mlaskl jazykem.

„Dobrý Bože, Harry, zbývá nám jen několik minut života a ty jsi stále příjemný jako ta osina v zadku.“

„Já jsem mrtvý.“

„…Cože?“

„Jsem mrtvý. Tedy skutečný Harry Poole. Originál.“ Harryho oči setrvávaly na Michalovi, ale mluvil nezúčastněným, věcným tónem. „Jsem mrtvý už třicet let, Michaeli. Vlastně ještě déle.“

Michael, ztracený v kvantové izolaci, se snažil nějak s tou nenadálou zprávou vyrovnat. „Jak jsi… jak on…“

„V určitém stádiu jsem už nedokázal přijímat proceduru ZS. Moje tělo už to nezvládalo. Takhle reaguje jeden člověk z tisíce, jak tvrdili. Žil jsem ještě několik let, stárl jsem rychle. A já – hm – já jsem

uložil všechno do tohoto virtuála, jakmile jsem pochopil, co se stane. Neměl jsem s ním v úmyslu nic konkrétního. Nechtěl jsem ho vyslat k tobě. Jen jsem si myslel, že by se ti mohl jednoho dne hodit. Snad i pro útěchu.“

Michael se zamračil. „Nevím, co říci. Je mi to líto. Já… vím, jak si ceníš mládí a -“

„Dobrého vzhledu, zdraví a potence,“ zašklebil se

Harry. „Jen se neostýchej to říci, Michaeli; skromnost jsem už nechal za zády, hodně dávno. Všechno, co jsem si chtěl ponechat, co tě tolik dráždilo.“

„Já vím, jak moc pro tebe život znamenal.“

Harry přikývl. „Děkuji. Děkuji ti za něj. On – Harry – zemřel, než mě jako virtuála aktivovali. Ze svého hlediska jsem sdílel jeho vzpomínky až do okamžiku, kdy si nechal udělat virtuální kopii; pak je tam mezera. Před koncem života mi ale zanechal vzkaz.“

Michael potřásl hlavou. „Zanechal zprávu jednomu z vlastních virtuálů. Opravdu, to je celý můj otec.“

„Michaeli, on říkal, že se nebojí smrti.“ Harry vypadal zamyšleně. „Změnil se, Michaeli. Změnil se oproti osobnosti, jakou byl, nebo jakou jsem já. Myslím, že chtěl, abych ti to řekl, kdybychom se někdy potkali. Třeba si myslel, že ti to bude útěchou.“

Drážka se opět zachvěla, tentokrát prudčeji, a Michael, který vyhlížel ven z kopule, zahlédl podrobnosti toho, co předtím postrádalo jakoukoli formu. Modrobílé světlo, jiskřící kolem zmučeného trupu, dál plálo na pokraji jeho zorného pole. Fragmenty světla se linuly z mizejícího světelného bodu Michaelovi přímo nad hlavou, pohybovaly se podél stěn časoprostoru a ztrácely se za obzorem. Byly to záblesky, plochy bezbarvého světla; bylo to jako sledovat blesky za mraky. Věděl, že je to záření vytvářené rozmotáváním namáhaného časoprostoru, hluboko v jícnu trhliny. Chytil se lehátka. Poprvé měl skutečný pocit rychlosti, nekonečna, nekontrolovaného letu. Kopule byla křehkou, zranitelnou věcí nad ním, neposkytovala mu více ochrany než plátěný stan, zatímco prolétával touto poruchou v časoprostoru; snažil se nechoulit a neskrývat si hlavu před hrozbou do krajnosti napínané oblohy, která nad ním visela.

„Proč jsi mi to neřekl?“

Harryho výraz ztvrdl. „On nevěděl, jak ti to říci. Opravdu mu záleželo na tom, aby tě neranil – doufám, že tomu věříš. Ale hlavním důvodem bylo, že vy dva jste nikdy nesdíleli ani chvilku vzájemné blízkosti – dů*věrnosti* – od doby, kdy ti bylo deset. Proto.“ Shlédl na Michaela. „Co jsi očekával? Obrátil se na své přátele, Michaeli.“

„Je mi to líto.“

„Mně taky,“ přikývl Harry vážně. „I jemu to bylo líto. Ale tak to tehdy prostě bylo.“

„To je ta potíž, když žiješ v nastaveném čase,“ zavrčel Michael. „Narušené vztahy trvají nekonečně dlouho.“ Potřásl hlavou. „Ale stejně… nikdy bych se o tom nedozvěděl, kdyby tě sem neodeslali, abys mě přesvědčil, že se mám vrátit z Oortova oblaku.“

„Oni – ten nadnárodní výbor, který vytvořili, aby vyřešil tuto situaci – si mysleli, že budu mít větší šanci přesvědčit tě, když to nebudeš vědět, když ti o té smrti neřeknu.“

Michael se skoro usmál. „Proč si to sakra mysleli?“

„Co vědí takové nadnárodní výbory o vztazích mezi otcem a synem?“

Zdálo se, že se stěny červí díry stahují jako v jícnu. Stále ještě ale jimi prosvítaly světelné záblesky. „Myslím, že už je čas,“ prohlásil Michael. „Postaráš se o hypermotor?“

„Jistě. Myslím, že odpočet nepotřebuješ… Michaeli, máš tady zprávu.“

„O čem to mluvíš? Kdo by se teď sakra mohl se mnou spojit?“

Harry s nehybnou tváří odpověděl:“Je to zástupce vzbouřeneckých lymfobotů. Oni nejsou bez inteligence, Michaeli; nějak se napojili na překladatelský okruh. Chtějí mým prostřednictvím s tebou mluvit.“

„Co chtějí?“

„Obklíčili hypermotor. Považují jej; eh, za rukojmí.“

„A?“

„Jsou ochotni jednat o míru, v duchu mezidruhové harmonie. Mají ale dlouhý seznam podmínek.“ Harry se na Michaela zamračil.

„Chceš je slyšet? Za prvé -“

„Ne. Jen mi pověz, zda máš hypermotor pod kontrolou.“

„Ano.“

Michael cítil, jak napětí opouští svaly na jeho krku, poprvé za celé dni se v něm rozhostil pocit klidu a míru. Zasmál se. „Pověz jim, kam si můžou ten seznam strčit.“

Harryho hlava se nafoukla. Usmál se, vypadal mladě a sebejistě. „Myslím, že je čas. Sbohem, Michaeli.“ Hypermotor naskočil. Válečná Drážka sebou trhla. Praskajícími stěnami časoprostoru proudilo v pásech modrobílé světlo; Michael téměř cítil fotony, když pronikaly absurdně křehkou kopulí.

Odlehlá část Michaelova vědomí dál analyzovala a divila se.

Pozoroval nepředstavitelné namáhání zkrouceného časoprostoru, jenž se měnil v energii záření, jak se červi díra rozpadala. V kterémkoli okamžiku se zbytková protiradiační ochrana kopule mohla zhroutit, tkáň těla Drážky už jistě vře. I když věděl, co se děje, nepomáhalo to – přichází na to trochu pozdě, uvědomil si Michael.

Harryho virtuál nakonec pod tlakem božské záře nad kopulí implodoval.

Kousky červí díry se doslova rozsypaly ve směru letu *Kraba.* Trhliny v časoprostoru se otevíraly jako větvící se tunely a vedly do nekonečna.

Michael si nebyl jist, že by se mělo dít právě tohle. Třeba všechno nejde podle plánu…

Časoprostor se tříštil. Michael vykřikl a přitiskl si pěsti k očím.

Na zemělodi se leskl obraz Interface na každé datové tabulce.

Miriam Bergová seděla na spálené trávě, dost blízko ke středu zemělodi, aby dokázala za budovami Wignerových přátel z materiálu Xeelee, srovnanými se zemí, rozeznat nahnědlé pískovcové stopy označující místo, kde stával Stonehenge.

Jasoft Parz, oblečený v čistém, ale nepadnoucím wignerovském overalu, seděl vedle ní, s krátkýma nohama nataženýma na trávě. Jediný člun *Narlikaru* stál na zčernalé zemi nedaleko. D'Arcyové ji

sem vrátili po záchraně Shiry a Jasofta Parze z odděleného oka Drážky.

Byla si vědoma, že Parz na ni svýma zelenýma očima hledí. Že z něj téměř sálá sympatie.

Tak k čertu s ním. K čertu s tím vším.

Se zkříženýma nohama Miriam sledovala tabulku v klíně i jemný obraz portálu na ní, jako by chtěla vstoupit dovnitř tabulky, smrsknout se a následovat Michaela Poola do časoprostorové červí díry. Kdyby se opravdu silně soustředila, mohla by všechno ostatní vypnout – tohoto podivného, trochu děsivého muže z budoucnosti, který sedí vedle ní, vzdálené aktivity Přátel – i ten zatracený řídký vzduch a nepravidelnou přitažlivost poničené zemělodi.

Okamžik se protáhl. Portál zazářil na tabulce jako diamant.

Pak se s náhlou prudkostí uvnitř portálu neslyšně modrobíle zablesklo ze všech faset čtyřstěnu. Bylo to, jako by se uvnitř konstrukce změnilo miniaturní slunce v novu. Záře z kolapsu červí díry vycházela z tabulek, které měli u sebe Parz i Přátelé, tak daleko, jak jen viděla. Bylo to, jako by všichni před sebou nesli svíčku; světlo generované mizející poruchou v časoprostoru ozařovalo jejich mladé, hladké tváře.

Světlo zhaslo. Když se znovu zahleděla na tabulku, portál zmizel: z místa prostoru, který byl opět obyčejný a konečný, odletovaly jiskřící úlomky konstrukce z exotické hmoty.

Odhodila tabulku obrazem dolů na trávník.

Jasoft Parz položil svou tabulku na zem poněkud jemněji. „Je po všem," povzdechl si. „Michaelu Poolovi se podařilo červí díru uzavřít, o tom není pochyb."

Bergová prudce vrazila prsty do rozryté země a téměř vítala bolest ohýbaných nehtů.

„Ty zatracené zbytky exotické hmoty se musí odstranit. Mohou ohrožovat navigaci."

„Už je po všem," ujišťoval ji. „Budete se s tím muset vyrovnat."

„Vyrovnat s čím?"

„S minulostí." Povzdechl si. „A v každém případě s budoucnos-

tí.“

Zvedla hlavu a sledovala obrovskou masu Jupitera. „Budoucnost je stále vaše… vaše vlastní budoucnost. Máte tady hodně na prozkoumání. A Přátelé rovněž.“

„Jako například?“ usmál se.

„Tak pro začátek prodělat ZS. A poprvé v životě moderní – promiňte, vlastně pradávnou – lékařskou prohlídku.“

Jasoft se usmál a tiše namítl:“Ale my jsme na vlastní rodné planetě cizinci. Jsme odtrženi od svého vlastního času…“

Pokrčila rameny. „Je vás hodně, včetně Přátel. A oni jsou mladí a v zásadě zdraví. Mohli byste založit kolonii: místa je dost. Nebo vyrazit ke hvězdám.“

Usmála se při vzpomínce na podivnou cestu *Cauchy*. „Samozřejmě vám nemůžeme nabídnout hypermotor. Pouze lety podsvětelnou rychlostí. Ale ty zážitky cesty i tak stojí za to, ujišťuji vás.“

„Ano. Nu, Miriam, takové projekty by mohly mladé lidi přitáhnout, i když mě ne…“

Teď na něho pohlédla. „Co tím myslíte? Co bude s vámi, Jasofte?“

Usmál se a roztáhl dlouhé, stářím zvrásněné prsty. „Ach, myslím, že můj příběh dospěl ke konci. Viděl jsem, udělal a dozvěděl se víc, než o čem jsem mohl vůbec snít. Nebo než jsem si zasloužil.“

Přimhouřila oči. „Vy chcete odmítnout další proceduru ZS? Podívejte, pokud cítíte nějakou vinu kvůli funkci, kterou jste zastával v době qaxské okupace, nikdo v této době vám nebude -“

„To není kvůli tomu,“ přerušil ji jemně. „Já nemluvím o nějaké složité formě sebevraždy, má drahá. A příliš netrpím pocitem viny bez ohledu na morální pochyby o vlastní celoživotní činností. Rozhodně jsem přesvědčen, že když jsem opustil svou dobu na palubě té válečné Drážky, udělal jsem víc dobrého než zlého… ne, jen jsem už zkrátka viděl dost. Vím vše, co jsem si mohl přát vědět, víte. Vím, že i když Projekt těchto rebelů – Wignerových přátel – selhal, Země se nakonec osvobodí z područí Qaxů. Nepotřebuji se dozvědět víc. Rozhodně nemám pocit, že bych chtěl vidět, jak to všechno pomalu probíhá. Rozumíte mi?“

Bergová se usmála. „Myslím, že ano. I když bych vám měla vytknout, že uvažujete příliš v malém. Wignerovi přátelé mají projekt, sahající až do konce času.“

„Ano. A pokud jde o jejich budoucnost, zřejmě už mají připraveny vlastní plány.“

Přikývla. „Řekl jste mi, co povídala Shira. Vrátit se domů tou delší cestou, přežít všechna ta staletí až do doby, kdy se znovu narodí… a co pak? Začít znovu?“

„Snad. I když od doby, co jsem mluvil se Shirou, prý o tom ještě trochu přemýšleli. Zmínila jste se o letu podsvětelnou rychlostí. Řekl bych, že tohle by Přátelům vyhovovalo, i kdyby jen proto, že by mohli prozkoumat relativistické efekty dilatace času -“

„- a dostat se domů o mnoho rychleji; za jediné století místo za patnáct.“ Usmála se. „No, je to zřejmě způsob, jak promarnit život.“

„A vy, Miriam? Vy sama jste byla celé století pryč; musí to pro vás být skoro stejné odcizení jako pro mne. Co budete dělat?“

Pokrčila rameny a pročísla si vlasy. „Možná, že poletím s Přáteli,“ zamumlala. „Možná je vezmu ke hvězdám a zase zpět, znovu přeskočím patnáct století -“

„- a zjistíte, zda se Michael Poole vynoří v budoucnosti qaxské okupace, zda odvážně vyletí z implodující červí díry?“ usmál se.

Vzhlédla k zenitu, pokrytém plochou Jupitera, a snažila se rozeznat úlomky roztříštěného portálu. „Třeba bych se cítila líp,“ odpověděla. „Ale já vím, že jsem Michaela ztratila, Jasofte. Ať je teď kdekoliv, nikdy ho už nenajdu.“

Chvíli jen tak seděli a sledovali obraz roztříštěné exotické hmoty na tabulkách. Nakonec promluvil:“Tak pojďte, je tady chladno a vzduch je řídký. Vrátíme se do člunu *Narlikaru.* Chtěl bych trochu tepla. A jídlo.“

Spustila pohled z oblohy. „Jo, to je dobrý nápad, Jasofte.“

Vstala, po tak dlouhém sezení měla nohy úplně ztuhlé. Jasoft ji téměř něžně uchopil za paži a společně došli k čekajícímu člunu.

Časoprostor se drobí.

Červí díry protkávají strukturu časoprostoru ve všech měřítcích. V měřítcích odpovídajících Planckovým délkám a pod nimi vznikají červí díry z efektů kvantové nepravděpodobnosti, rozmazávají jasné einsteinovské linie časoprostoru.

A některé z červích děr se rozpínají až do lidských měřítek a dál – někdy spontánně, někdy díky zásahu inteligence.

Časoprostor je jako ledová plocha pokrytá prasklinami a trhlinami, tenkými jako vlas.

Když se uvnitř červí díry postavené lidmi rozběhl hypermotor Michaela Poola, bylo to, jako by někdo udeřil do této ledové krusty kusem dřeva. Trhliny se šířily od místa nárazu a větvily se; spojovaly se do složité, neustále se šířící sítě a do vzorce, který se stále utvářel a měnil, jak se časoprostor zaceloval a znovu tříštil.

Poničený a popálený trup válečné Drážky spolu s kopulí *Kraba,* Michaelem Poolem a mrakem vzbouřených lymfobotů vylétl z hroutící se červí díry- do doby qaxské okupace rychlostí blízkou rychlosti světla. Čistá energie z týraného časoprostoru v červí díře se přeměnila ve vysokofrekvenční záření, na spršky exotických částic s krátkým životem, tryskajících kolem rozpadající se Drážky.

Bylo to, jako když mezi Jupiterovými měsíci vybuchne malé slunce. V atmosféře plynného obra se rozpoutaly obrovské bouře. Jeden měsíc byl zničen. Lidé zahynuli nebo oslepli.

Trhliny v rozpadajícím se časoprostoru se šířily rychlostí světla.

V systému Jupitera už byla další makroskopická červí díra: tunel vedoucí do budoucnosti po zničení slunce Qaxů, kterým přišel Qax do minulosti, aby lidstvo zničil.

Pod úderem kladiva Poolova příchodu – jak to Poole očekával – si nedokázala tato druhá trhlina v časoprostoru udržet stabilitu.

Samotné ústí červí díry se roztáhlo; exotická hmota se natáhla na tisíce mil a pohltila hmotu/energii Michaelova plavidla. Dvacetistěnná konstrukce z exotické hmoty uzavírající vstup červí díry vybuchla v zrcadlovém obrazu exploze, kterou sledovala Miriam Bergová před patnácti stoletími. Pak portál implodoval rychlostí světla: gravitační rázové vlny se šířily od mizejícího ústí jako paprsky hvězdoborců Xeelee a rozprášily lodě i měsíce.

Michael Poole se bezmocně řítil nestálou sítí červích děr, implodujících po jeho průletu v bouří gravitačních vln a vysokoenergetických částic, do neznámé budoucnosti.

Kapitola 16

Budoucnost byla protkána řetězci událostí.

Člověk jménem Jim Bolder letěl s nočním stíhačem Xeelee do srdce domovského systému Qaxů a způsobil, že obrátili své hvězdoborce proti vlastnímu slunci.

Qaxská okupace Země se zhroutila. Lidé už nikdy nebudou, ve větším rozsahu, poraženi nějakým mladším druhem.

Lidstvo se šířilo mezi hvězdami, oblast jeho vlivu se zvětšovala několikrát rychleji než rychlost světla. Následovalo období, známé jako Asimilace; lidé doslova v průmyslovém měřítku absorbovali moudrost a sílu ostatních ras.

Brzy stáli mezi lidmi a absolutní nadvládou už jen Xeelee.

Konflikt, který následoval, trval celý milion let. Když skončil, zbyla v celém vesmíru jen skupinka lidských bytostí a tvorů z lidí pocházejících.

A projekty Xeelee, neutuchající úpravy přirozených procesů, i nadále měnily vesmír.

Hvězdy umíraly. Vznikaly další, aby nahradily ty, které zmizely… ale jak se prvotní směs vodíku a hélia znečišťovala materiálem z mrtvých hvězd, poměr vzniku nových hvězd exponenciálně klesal.

A působily tu i temnější síly. Hvězdy stárly… příliš rychle.

Xeelee dokončili své velké projekty a z umírajícího vesmíru uprchli.

Pět milionů let po prvním konfliktu mezi lidmi a Qaxy se z ústí červi díry, lesknoucího se gravitačním zářením, vynořil rotující vrak válečné Drážky. Červí díra se s jiskřením zavřela.

Vrak – temný, zbavený téměř veškeré energie – se ve všudypřítomném tichu otáčel. Byl prost všeho života. Téměř.

Michaela Poola zaplavily kvantové funkce jako modrofialový déšť a vrátily jej do času. Vyjekl bolestí znovuzrození.

Lidé by to nazvali antiXeelee.

Bylo… obrovské. Jeho vznešené emoce se daly v lidských pojmech vyjádřit jen analogií.

Přesto – antiXeelee se zahledělo na svoje dokončené dílo a bylo spokojené.

Jeho vědomí se rozkládalo po celé světelné roky. Vesmír byl vystlán zářící hmotou. Xeelee přišli, vybudovali z té zářící pěny nádherné zámky a teď odešli. Brzy se začne samotná tato látka rozkládat; už teď antiXeelee vnímalo, jak si protahují svaly obyvatelé onoho temného oceánu, který ležel pod ní.

Úlohou antiXeelee bylo řídit obrovské projekty Xeelee, projekty, jejichž cílem bylo vybudovat východ z tohoto smrtonosného vesmíru. Aby Xeelee dosáhli svých cílů, cestovali dokonce zpět v čase, aby modifikovali svůj vlastní vývoj a uzavřeli svou historii do časupodobné smyčky, do vakuového diagramu. AntiXeelee bylo vědomím tohoto procesu a cestovalo – jako antičástice – proti proudu času, od okamžiku rozpuštění k okamžiku zrození.

Teď bylo dílo u konce. AntiXeelee cítilo cosi jako uspokojení při myšlence, že jeho svěřenci unikli, že jsou mimo dosah těch… druhých, kterým se Xeelee nakonec nedokázali postavit.

AntiXeelee mohlo odejít.

Roztáhlo se doširoka v jemné vrstvě: brzy se v kratičkém výbuchu po celé jeho ploše selektrony i neutralina rozmnoží, roztříští a potopí do vakua…

Ale počkat. Bylo tu cosi nového.

Michaelovi netrvalo dlouho, než zkontroloval stav křehoučké lodí.

V kopuli ve vnitřních buňkách ještě zbývalo něco energie. Mohla vydržet – několik hodin? Pokud mohl říci, mezi kopulí a zbytkem Kraba *poustevníka* neexistovalo žádné funkční spojení, přerušila se i spojení s Drážkou, která vytvořil Harry… kromě jednoho svítícího signálu na komunikačním panelu, který Michael úmyslně ignoroval; pokud šlo o něj, mohli ti zatracení vzbouření lymfoboti celou loď třeba klidně rozžvýkat.

Neměl tedy energií k letu, neměl ani výsadkový člun; nemohl svou situaci nijak ovlivnit.

Netrápil se nad tím, ani se nebál budoucnosti. Tak tomu prostě bylo. Stal se hotový zázrak, že přežil cestu sítí červích děr… Dostalo se mu vskutku zvláštní odměny.

Harry byl samozřejmě pryč.

Vesmír vně kopule vypadal staře, temně a mrtvě. Kopule byla izolovaným ostrůvkem světla a života. Michael byl sám na konci času. Cítil to.

Udělal si nějaké jídlo; rutinní práce na ostrově světla v malé jídelně lodi ho zvláštním způsobem povzbudila. Odnesl si jídlo k lehátku, ulehl, podnos si vybalancoval na ruce a ztlumil světla.

Bůhví, kde se nacházel… pokud »kde« mohlo mít po takovém přesunu v časoprostoru ještě nějaký význam. Hvězdy byly vzdálené, temné, rudé. Mohla uběhnout tak dlouhá doba? Anebo, napadlo ho, mohlo něco, nějaká neznámá síla, urychlit stárnutí hvězd v eónech za kratičkým výřezem času, v němž existovalo lidstvo?

Neviděl tu žádná znamení existence lidí nebo jejich aktivity, ani jakéhokoli jiného života.

Inteligentní život měl dost času působit ve vesmíru. uvažoval Michael. Po milionech let s hypermotorem umožňujícím nadsvětelné lety a s technologií singularit v rukou stovek druhů měl být vesmír změněný…

Přestavba vesmíru měla být tak zjevná jako neon, vysoký tisíc světelných let.

…Avšak vesmír pouze zestárl.

Ze subjektivní délky svého letu červími děrami věděl, že nemohl cestovat déle než několik milionů let – pouhý zlomek velké cesty k časupodobnému nekonečnu, a přesto už vlna života ustoupila. Zbývali ještě někde nějací lidé?

Pochmurně se usmál. Takhle dopadly velké Shiřiny sny o životě, vyplňujícím celý vesmír, o manipulaci dynamickým vývojem samotného časoprostoru…

Nebude tedy nikdy žádný »Konečný pozorovatel«. Projekt Wignerových přátel nakonec nemůže uspět; nebude zde nikdo, kdo by složitě vytvořenou zprávu vyslechl. Ale, pomyslel si Michael při pohledu na zanikající vesmír, byla to velkolepá myšlenka, u všech

bohů. Pomyslet na to, že lidé s konečnou existencí, kteří se už dávno změnili v prach, se odvážili vyzvat i tuto poušť času…

Dojedl a pečlivě odložil podnos na podlahu. Vypil sklenku čisté vody a přešel do sprchy pro nulovou gravitaci, kde se umyl oblakem horké vody. Snažil se zbystřit si smysly a všechno vnímat každou částečkou těla. Byl čas udělat vše naposledy, i ty nejnudnější činnosti.

Uvažoval, že by si přehrál nějakou hudbu nebo si přečetl knížku. Zdálo se mu to přiměřené.

Světla potemněla. I komunikační signál od lymfobotů zhasl.

Tolik ke čtení.

Ve slabém světle hvězd a napůl po hmatu dotápal zpět k lehátku.

Ochladilo se; představoval si, jak teplo z kopule vyprchává do nesmírné prázdnoty zčernalé, pradávné oblohy. Co ho dostane dřív – zima nebo nedostatek vzduchu?

Nebál se. Kupodivu se cítil občerstven a mlád, poprvé za celé subjektivní století už necítil tíživý tlak času.

Třeba poznával mír přicházející se smrtí, připravenost opustit povinnosti příliš dlouhého života, něco, co už před ním objevil jeho otec. A konečně poznal radost ze života dostatečně dlouhého, že měl možnost to vše prožít.

Zkřížil ruce na hrudi. Začal se chvět, vzduch v jeho chřípí byl stále ostřejší. Zavřel oči.

V antiXeelee se cosi pohnulo, něco jako zvědavost, jako jiskérka ve vědomí.

Tady bylo cosi umělého.

Jak se sem dostal ten vychládající vrak, do tohoto místa a času?

Uvnitř cosi bylo. Jediná vyhasínající svíce vědomí…

AntiXeelee k tomu vztáhlo svou mysl.

Byla tu loď, nějaká další loď visela nad kopulí. Umírající Michael se podivil.

Vypadala trochu jako semeno javoru z černého achátu. V malém

trupu o tvaru kapsle nebylo vidět žádné světlo. Křídla tmavá jako noc musela být stovky mil dlouhá; se slabým chvěním se zastavila nad Krabem.

Wignerovi přátelé vyprávěli Michaelovi o lodích, jako byla tato. Tohle byl noční stíhač, křídla z ploch diskontinuity v časoprostoru.

Xeelee. V hrudi pocítil spáry ledového chladu, svaly na krku se mu stáhly křečí a výhled mu zakryl temný oblak.

Teď ne, prosil v duchu, s hasnoucím pohledem upřeným na loď Xeelee; veškeré jeho smířené přijímání skutečnosti bylo rázem totam. Jen ještě chvíli, musím *zjistit, co* to *znamená. Prosím…*

AntiXeelee vytáhlo skomírající plamen ze svíčky. Poslední zbytky tepla vyprchaly ze zničené lodi; vzduch v průhledné kopuli začal mrznout na komunikačních panelech, na lehátkách, v jídelně, na opuštěném těle.

AntiXeelee plamen zachytilo. Téměř je pobavil jeho maličký strach, jeho údiv, jeho bezmocná touha přežít. Plamen byl vpleten do pavučin kvantových funkcí, nekauzálních a nelokálních.

Michael byl – bez těla; bylo to, jako by klenot vědomí, který se mu skrýval za očima, někdo vytáhl z těla ven a vyhodil do vesmíru.

Nebyl tu ani tlukot srdce, který by mohl počítat. Cosi tu ale bylo s ním, to cítil; jakási – entita. Bylo to něco jako veliký strop, pod nímž se vznášel a bzučel jako nějaký hmyz. Cítil obrovskou, ale spokojenou únavu, uspokojení cestovatele na konci dlouhé a obtížné cesty. Po dlouhou dobu jen odpočíval v záři této ochrany.

Pak se to začalo rozpouštět.

Michael chtěl vykřiknout jako dítě, které volá svého velkého rodiče. Byl zraněný, zbitý, jako by se celý ledovec vzpomínek a citů rozpadal kolem něj na stovky ker; teď se i ty kry měnily v úlomky, které se rozpouštěly na povrchu čekajícího moře…

A pak zůstal sám.

Bylo nemožné měřit čas, snad jen pozvolnou evolucí vlastních emocí.

Prožíval zoufalství. Proč se dostal až do tohoto bodu v časo-

prostoru, proč byl takto zachován a nakonec opuštěn?

Zoufalství se změnilo v hněv a ten trval dlouho.

Ale hněv opadl.

Vrátila se zvědavost a Michael začal experimentovat s vlastním vědomím. Po fyzické stránce byl zřejmě složen z drobného uzlu kvantových vlnových funkcí; opatrně začal ten uzel rozmotávat a dovoloval svému vědomí klouzat časoprostorem. Brzy si připadal, jako by létal nad obloukem kosmu, nespoutaný prostorem ani časem.

Po celé Galaxii nacházel dílo člověka. Vznášel se nad místy a výtvory, které dějiny opustily, stejně dlouho se vznášel jak nad dětskou hračkou, tak nad obrovskou vesmírnou pevností.

Všude našel i pozůstatky války. Zničené hvězdy a planety, promrhanou energii. Ale nenašel lidi – rozumný život – nikde.

Zprvu Michael označoval místa, která navštěvoval, relikty, které nacházel, v lidských pojmech; avšak jak čas plynul a jeho důvěra vzrůstala, zbavil se této slovní bariéry.

Dovolil svému vědomí ještě více změknout, rozptýlit úzce lidské vnímání, kterého se až dosud úzkostlivě držel.

Všechno kolem něj byly kvantové vlnové funkce. Šířily se od hvězd a planet, plochy pravděpodobnosti spojující hmotu a čas. Byly jako pavučiny, rozprostřené po stárnoucích galaxiích; spojovaly se, zpevňovaly a vzájemně se rušily, všechny vázány neúprosnou logikou řídících vlnových funkcí.

Funkce zaplňovaly časoprostor a pronikaly mu duší. Vzrušeně klouzal po jejich okázalém lesku skrze jádra stárnoucích hvězd.

Zrušil svůj smysl pro měřítka, takže příliš nevnímal rozdíl mezi průměrem elektronu a rozsáhlou gravitační studní hvězdy. Jeho vnímání času se natáhlo, takže dokázal sledovat hmyzí, třepotavý rozpad volných neutronů – nebo ustoupit a pozorovat majestátní a pomalý rozpad samotných protonů…

Brzy v něm už nezbylo mnoho lidského.

Pak byl konečně připraven k závěrečnému kroku. Lidské vědomí bylo cosi umělého. Dříve lidé věřili, že jejich duše oživili bohové, kteří bojovali své bitvy v lidské podobě. Později přišli s myšlenkou

samoorganizujícího se vědomí. Teď Michael viděl, že to vše nebylo nic víc než teorie, model, iluze, za kterou se mohli skrýt.

On, poslední člověk, se už nepotřeboval přidržovat tak zastaralých berliček.

Není žádné poznání, uvědomil si. Je pouze vnímání. S čímsi podobným úsměvu se uvolnil. Jeho myšlení zajiskřilo a vytratilo se.

Byl mimo čas a prostor. Velké kvantové funkce, které zahrnovaly celý vesmír, klouzaly kolem něj jako mohutná a divoká řeka. Oči měl plné šedivého světla, zářícího pod povrchem reality, světla, proti němuž byly všechny ostatní jevy pouhé stíny.

Čas plynul lenivě, nepostřehnutelně.

A pak…

V prostoru se vznášel čtyřstěn; byl průhledný.

Z neexistujícího rohu do něj vstoupil člověk. Za ním se mimo dohled táhlo lano, upletené z kůry stromu. Člověk byl oblečen do vydělaných zvířecích kůží. Byl vyhublý, špinavý, kůži měl zvrásněnou jinovatkou.

Udiveně se podíval na hvězdy.

Michaelovo roztažené vědomí se pohnulo. Cosi se změnilo…

Dějiny se opět rozběhly.